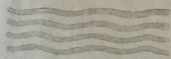
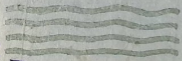

K 41 084
4

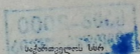
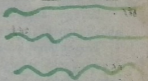
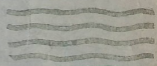
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

1084
K 4

საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

საგარეო ურთიერთობების სამსახური
საბჭოთავი, გამომცემლობა
"საგარეო ურთიერთობების"
19 აბილიონი 67

კრებული „იხარდე, მწვანე ჯეჯილო“ შედგენილია სკოლაძდელი ასაკის ბავშვებისათვის. მისი მიზანია მისცეს საბავშვო ბაღის პედაგოგებს, აგრეთვე მშობლებს, პატარებისათვის წასაკითხი მხატვრული ნაწარმოებები.

კრებული შედგება სამი ნაწილისაგან.

თითოეულ ნაწილში ნაწარმოებები განლაგებულია წელიწადის დროთა მიხედვით, დაწყებული შემოდგომიდან. წელიწადის დროთა ასეთი გათვალისწინებით მასალები განლაგებულია იმიტომ, რომ მუშაობა საბავშვო ბაღში იწყება შემოდგომაზე.

წიგნში მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია ქართველ კლასიკოს და თანამედროვე მწერალთა ნაწარმოებებს.

ფოლკლორული მასალებიდან კრებულში უმთავრესად შეტანილია ქართული ხალხური ზღაპრები, გამოცანები, სასაუბრო და სავარჯიშო მასალები.

ნაწილი ნაწარმოებებისა ანოლებულია იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენიდან“.

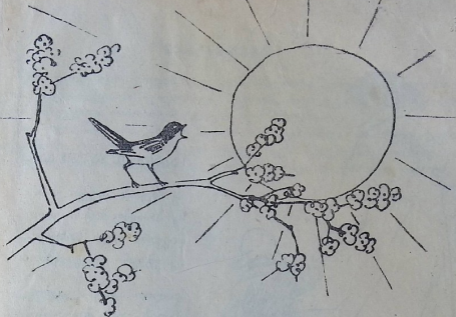
ზოგიერთი მასალა შემოკლებულია, რომ უფრო მისაწვდომი გახდეს ნაწარმოები პატარებისათვის. მასალა თანდათან რთულდება ასაკის მიხედვით.

კრებულში მოთავსებული მოზრდილი ლექსებიდან მხოლოდ ზოგიერთი ადგილი უნდა მიეცეთ ბავშვებს ზეპირად დასასწავლად, დანარჩენი უფროსებმა უხდა წაუკითხონ.

საგ-2000
საგარეო ურთიერთობების
სამსახური

ԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

დილა მშვიდობისა

- ჩიტო, ჩიტო, ნაცარაჯ,
ვის უგებლობ, ვისა?
- შენ გიგებლობ, ჰატარაჯ,
დილა მშვიდობისა!
- მზეო, მზეო ცხრათვალა,
ვის უცინი, ვისა?
- გაიღვიძე, ჰატარაჯ,
დილა მშვიდობისა.
- მეც ახლავე ავღვიძები,
მეც დავიბან ზირსა,
უველას მივესალმები:
დილა მშვიდობისა!

საბავშვო ბალნი მარ

მე ჰეტარა ბავშვი ვარ,
მე სიბავშვო ბაღში ვარ;
მიყვარს ბაღი სიბავშვო,
იქ ვუღერი და ვთამაშობ.

დილით ადრე ავღებები,
ბაღის კარს მივუღებები,
ჩემს მისვლას რომ გავიგებს,
კარს დეიდა გაძიდებს.

მისტიკი ვალახონია

სოფელი

მანანამ ქალაქიდან სოფელში სათამაშო ავტო ჩამოიტანა. შიგ ჩაჯდა და გაისერირა.

ავტოს საყვირის ხმა რომ გაიგეს.

— კა, კა, კა, კა! — აკაკანდნენ ქათმები.

— ვის, ვის, ვის! — ასისინდნენ ბატები.

— ჰამ, ჰამ, ჰამ! — ჰყეფდა ძაღლი და თან უკან-უკან იხევდა.

— ვახ, ვახ, ვახ, ვახ! — დინჯად გაიძახოდნენ იხვები.

მანანა კი არხვინად მისრიალებდა.

ვალვა თაგუჯაშვილი

ჩურჩხელები

შემოდგომა იყო. დედამ დიდ ქვაბში თათარა მოადულა. უხარიათ ბავშვებს: პელოს, ქეთოს, ლადოს და შაქროს, რომ დედამ მათ ბევრი ჩურჩხელა ამოუვლო. ორი ხარიხა გაავსო ჩურჩხელებით.

სად იყო, სად არა, ეზოში შაქროს თხა გამოჩნდა. თხა ჩურჩხელებისა-
კენ გაეშურა და ერთი ჩურჩხელა კიდევ იგემა. ბავშვებმა ყვირილი ატე-
ხეს. შაქრო თხას გამოუდგა. თხა კიკინით გაიქცა და გორაკზე ავარდა.

„ღაღა ენიღა“

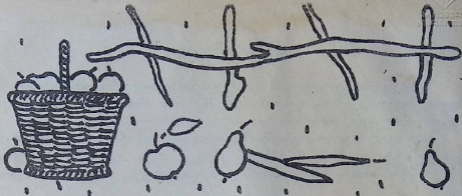
საუზმე

თეთრი ხელსაწმენდი
აიფარეთ გულზე,
ჩანგალიც გაქვთ, კაფსიც,
ახლა ისაუზმეთ.

წუნარად, წუნარად ჭამე,
ნუ საუბრობ, თიკო!
საუზმის დროს ეველა
ჩუმად უნდა იყო!

ვაჟა-ფშაველას საბავშვო ლიტერატურის

წერილი ბებიას

ბებო, ჩემო ტკბილო ბებო,
 ბერემც გენაცვლები,
 გთხოვ, მალე გამომიგზავნე
 თეთრი ჩურჩხელები!

სწვბ სილიც არ დაივიწყო:
 კომში, ვაშლი, მსხლეები,
 ჩამინი და ლელვის ჩირი,
 თხილი და კაკლები!

გიორგი ძაჩიშვილი

ძილინებობსა

დავიბანე ჰირი,
 დავიბანე ხელი,
 „ნანინაო, ნანა,“
 ახლა ასე ვძილერი.

დავიძინებ მალე,
 დედა ზის და კერავს,
 და ჩამაცმევს დილით
 ახალთახალ პერანგს!

მამუკლა მამუკლიშვილი

ჭინჭველა

ჭინჭველა ჭინჭარას
 შურგზე შური ჰკიდია,
 შური ჭინჭველასზე
 ოთხჯერ უფრო დიდია.

გიორგი შაბთაძე

ნანა, ნანა, ნანაო,
 დაიძინე, ანაო!
 ქათმებმა თქვეს კაკანით:
 — დაფურწით აკვანი!
 — სსს! — ბატო სისინებს:
 — ჩვენი ანა იძინებს!
 ინდაური ძოღის მიდის,
 არ დაფდგები აქაო:
 — „ეურლემ-ბურლუმ“ წამცდება
 ანდა „კაგ-კაგ-კაგ-კაგო!“
 ისგი ამბობს: — არაფერს
 მე არ ვიტ-ვიტ-ვიტევიო.

აღონდ ბაუას უთხარით,
 არ თქვას „ეუა-ეი-ეიო“.
 მოდის ლეკვი ბაქურა
 კუდის ქიცინ-ქიცინით,
 ანას სედავს აკვანში,
 უსარია, იცინის.
 ეველა უმღერს ნანინას:
 — ნანი, ნანა, ნანაო!
 დაფურწით აკვანი,
 დაიძინებს ანაო!

ილია სიხარულიძე

ანამო, ანა-ბანამო

ანაო,
 ანა-ბანაო,
 არ მინდა
 ჰირის ბანაო!
 — თუ ჰირის ბანა
 არ გინდა,
 ვერ წასვალ
 ბებოსთანაო!

მავჰალა მამისლინიძე

ჩიტის და მელისა

ხალხური ზღაპარი

ერთმა მსუნაგმა მელამ ჩიტის ბუდეს მიაგნო და
დგლა-ჩიტს შესძახა:

- ჩიტო, ჩიტო, ჩიორაო!
- რაო, ბატონო მელაო?
- ერთი ბარტყი გადომიგდე,
თორემ შავ დღეს დაგაყენებ:
ცულს მოვიტან, ცუნცულასა,
ხელეჩოს და წალღუნასა,
ხესაც მოვჭრი, ხის ძირსაცა,
შენც შეგქამ და შენს შვილსაცა.

მწარედ დაღონდა ჩიორა.

ბედად სწორედ ამ დროს გაჩნდა კეთილი სანდა-
ლი. დასჭყვივლა მელას, შეაშინა და გადაკარგა.

ნაძარბი

ეს მეზობლის ძარბინე
რა მარჯვება, რა კარგი,
მოდით, ნახეთ ბაღში
მისი ხედიით ნაქარგი,
ამოქარვა ჩიტები,
გვეკონებათ ნამდვილი,
ეს ხელსაქმე არავის
არ გვეკონოთ ბღვილი.

ზაძარბი შაქაჯალიშვილი

როცა ბატები სიმღერას გაათავებენ, მაშინ შექამს მათ მელაქუდა.
ხლაპარიც გათავდება...

მაგრამ ეს ბატები ქვეყანები არიან: ისინი დღემდე გაიძახიან:
— ყი-ყი-ყი-ყი-ყი-ყი-ყი!

ქვემოთ გარეშე

თიკანი

— მეე!.. მეე!— გაიძახოდნენ თხები და ორლობეში მიბაკუნებდნენ. წინ წვერცანცარა ვაცი მიაბიჯებდა. ყელზე შებმულ ზარებს ჟღარუნი გაჰქონდა. თენგომ თავისი ბეკეკა ქიშკარში გაისტუმრა და ის-ის იყო მობრუნდა თუ არა, შორიდან თვალი მოჰკრა, როგორ ცდილობდა თიკანი ღობიდან ამოხტომას. იმდენი მოახერხა, ამოხტა კიდევ და ქიშკრისაკენ კიკინით გაექანა. თენგოს როდ მიუახლოვდა, უფრო მოჰკურცხლა და ხელიდან გაუსხლტა კიკნა ბიქს. მერე მესერთან მიიბინა, უნდოდა სადმე გამძვრალიყო. თენგო მიეპარა და დაიქირა. თიკანი გულსაკლავად მოჰყვა პეტელს. თავს აქნევდა, ფეხებს ასაფსავებდა.

თენგო ჩაცუცქდა, თიკანი გულზე მიიხუტა და ყურში ალერსით უთხრა:
— არა გრცხვენია, ბეკეკო? ჩემი დედაც კი წავიდა ამ დღით ბაზარში, მაგრამ კი არ ავტირებულვარ შენსავით. ჩემი დედა მე კამფეტს მომიტანს. შენთვის პატარა ეჟვანი დავაბარე, კისერზე შეგაბამ და ჰერი!.. შენი დედა იცი რას მოგვითანს ორთავეს? რძეს, რძეს, შე ბენტერავ, შენა! თუ საძოვარზე არ წავიდა, როგორ მოიტანოს?

თითქოს გაახარა პატარას ნათქვამმაო, თიკანი გაჩუმდა. მერე თენგომ ხელი გაუშვა და თიკანმა ერთი ლაზათიანად შეიკუნტრუშა.

შახტანს კახაძე

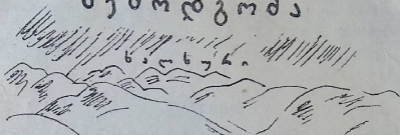
ქიძვი, ქიძვი, ვამალა

ქიძვი, ქიძვი, მამალა—
შენ იცი და მამანა.
შესტი ძაღლა, იუიფლე,
გაბიგონოს ქვეყანამ!

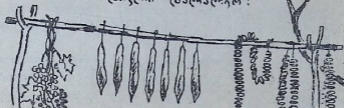
ილია სინაბულიძე

შემოდგომა

ჩა ყაზვია შემოდგომა,
დავლი დაღაღოქო!
ვაშლი, მახალი და აცამი
თავლი დაღაღოქო!

ჩუჩხელები, ლოქვს ჩიჩო,
თავლი დაღაღოქო!
ყველაფერი ჩვენივს არის,
თავლი დაღაღოქო!

ჩიტი
და
მეფე

ხალხური ზღაპარი

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი ჩიტი. ერთხელ ჩაფრინდა ჩიტი მეფის
ეზოში, ქექა, ქექა ბალახი და მძივი იპოვა.

შემოჯდა ღობეზე და დაიწყო სიმღერა:

— მე რაღაცა მაქვსო.
მეფეს არა აქვსო!
მე რაღაცა მაქვსო,
მეფეს არა აქვსო!

გაიგონა მეფემ, გაგზავნა მსახური და უთხრა:

— გამოართვი, რაც აქვს ჩიტს და მომიტანეო.

გამოართვა მსახურმა ჩიტს მძივი და მისცა მეფეს. ჩიტი კი მღერის:

— შეშურდა და წამართვა,
შეშურდა და წამართვა!

გაჯავრდა მეფე და გადა

ჩიტმა კიდევ დაიწყო სიმღერა:
და მომცა!
მომცა!

მეფემ გაგზავნა მსახური დაიჭირეთ და შემიწვით ჩიტიო.

დაიჭირეს ჩიტი, დადეს ტყაზე შესაწვავად. ჩიტი კი მღერის:

მციოდა და გაეთბი,
მციოდა და გაეთბი!

მეფემ გადაყლაპა ჩიტი. ჩიტი მაინც მღერის

ნათელს ვიყავ,
ბნელის ჩავედი!
ნათელს ვიყავ,
ბნელს ჩავედი!

მეფემ დაუძახა ეჭიმს და სთხოვა:

— გამიჭერით კუჭი, ამოიყვანეთ ჩიტი და ნაკუნნაკუნ დასჭერითო.
ეჭიმმა გაუჭრა მეფეს კუჭი, ჩიტი ამოფრინდა, შემოჯდა ლობეზე და
დაიწყო:

ეს რა უყვეს მეფესა,
კუჭი გაუფხრიწესა!
ეს რა უყვეს მეფესა,
კუჭი გაუფხრიწესა!

მამალი და საღებავები

ვოვამ მამალი დახატა. გაფერადებო ჩი დაავიწყდა
მამალი სასეირნოდ წავიდა.

— რატომ გაფერადებული არა... ბუკვირდა ძალღს.
მამალმა წყალში ჩაიხედა, ძაღლი... ილაღ მართალი უთხრა.
— ნუ დაღონდები, — თქვა ძაღლი... საღებავებთან, ისინი დაგე-

ხმარებიან.

მამალი წავიდა საღებავებთან და სთხოვა:

- საღებავებო, საღებავებო, დამეხმარეთ!
- კარგი! — უთხრა წითელმა ფერმა და ბიბილო გაუფერადა.
- ლურჯმა საღებავმა გაუფერადა ბოლო.
- მწვანემ — ფრთები.
- ყვითელმა კი — გულ-მკერდი.
- აი ახლა შენ ნამდვილი მამალი ხარ! — უთხრა ძაღლმა.

ოპორტუნის შავიღვინი ვართ

ოქტომბრის უღვინე ვართ,
ვიღვინე, ვიფურქვინე,
მშრთქელ ხალხის შვილები ვართ,
მარად მასთან ვიქნებით!

მოვდივართ და მოვიძღვრით
ტკბილი სმების წკრილით,
უღვინეებით მოკახშულნი,
წითელ ღრთმის ფრიალით.

ილია სიხარულიძე

გულკეთილი ცაცა

პატარა ცაცა მეზობელმა დათაფლული მსხლებით დაასაჩუქრა. გოგონას ერთი პაწია ჩანთა ჰქონდა. ჩანთაზე ბუნგლია დათუნიები ეხატა. მას ყოველთვის თან ატარებდა. სწორედ იმ ჩანთაში ჩააწყო დათაფლული გულაბებიც და შინისაკენ გასწია. გულკეთილ გოგონას უხაროდა, რომ თავისიანებისათვის შეჭარივით ტკბილი გულაბები მიჰქონდა. მალე სახლში შეირბინა. პაპა, ბებო, დედა, მამა და თავისი უმცროსი ძამიკო—აეთო რადიოს უსმენდნენ. აი, პატარამაც ჩამოაჩივია მსხლები. დაინახეს, რომ მას არაფერი არ დარჩა. მაშინ პაპამ გათალა თავისი მსხალი, შუაზე გაჭრა და ნახევარი ცაცას გაუწოდა. ბებიაც ასე მოიქცა... დედაც... მამაც... აეთოს დანის ხმარება არ შეეძლო, მამას შეევედრა: მამილო, გამითაღეო. მამამაც გაუთალა მსხალი, ნახევარი ცაცას გაუჭერიო, ესეც სთხოვა. მამამ ბიჭს ეს სურვილიც შეუსრულა.

ასე ერგო ყველაზე მეტი მსხალი გულკეთილ ცაცას.

პანბან პანბან

პანო და თხეპი

ზღაპარი

ვანომ თხეპი საძივრად წაიყვანა.

იქვე ახლოს ბოსტანი იყო. თხეპი ბოსტანში შეეცვივდნენ.

გაიქცა ვანო თხეპის გამოსარეკად. ბევრი ეწვალა, ბევრი, ვერ გამო-
მორეკა.

გამოვიდა ბოსტნიდან, დაჯდა ღობესთან და ტირილი დაიწყო.

მოვიდა ძაღლი და ეკითხება:

— ვანო, რაღა ტირი?

ვანომ ტირილით უპასუხა:

— თხეპი ბოსტანში შემიცვივდნენ და ვერ გამოვრეკე!

— მე გამოვრეკავ, — უთხრა ძაღლმა.

შეირბინა ბოსტანში, აქეთ ურბინა, იქით ურბინა, თხეპი ვერ გამოვრეკა.

დაჯდა ვანოსთან და ტირილი დაიწყო.

მოვიდა მამალი, ეკითხება ძაღლს:

— ძაღლო, რაღა ტირი?

— იმიტომ, რომ ვანო ტირის.

— ვანო, შენ რაღად ტირი?

— თხეპი ბოსტანში შემიცვივდნენ, ვერ გამოვრეკე, იმიტომ ვტირი.

— მე გამოვრეკავ, — უთხრა მამალმა.

გალაფრინდა ბოსტანში, ბევრი „ყიყლიყო!“ იძახა, მაგრამ ვერ გამო-
რეკა თხეპი.

შემოჯდა ღობეზე, დაიწყო ტირილი.

ენახოთ, მოდის კურდღელი.

— მამალო, რად ტირი? — ეკითხება მამალს.

— იმიტომ, რომ ძაღლი ტირის.

— ძაღლო, შენ რაღად ტირი? — ეკითხება კურდღელი ძაღლს.

— იმიტომ, რომ ვანო ტირის!

— ვანო, შენ რაღად ტირი?

— თხეპი ბოსტანში შემიცვივდნენ, ვერ გამოვრეკე და იმიტომ ვტირი.

— მე გამოვრეკავ, — უთხრა კურდღელმა.

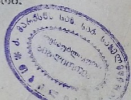
შეირბინა ბოსტანში, აქეთ ურბინა, იქით ურბინა, ვერ გამოვრეკა.

დაჯდა და დაიწყო ტირილი.

ამ დროს მოფრინდა ფუტკარი.

— კურდღელო, რაღა ტირი? — ეკითხება ფუტკარი.

— იმიტომ, რომ მამალი ტირის.

Ku-089
4

- მამალო, შენ რაღად ტირი?
- იმიტომ, რომ ძაღლი ტირის.
- ძაღლო, შენ რაღად ტირი?
- იმიტომ, რომ ვანო ტირის!
- ვანო, შენ რაღად ტირი?
- თხები ბოსტანში შევიდნენ, ვერ გამოვრეკე და იმიტომ ვტირი.
- მე გამოვრეკავ,—უთხრა თუტკარმა.

გადაფრინდა ბოსტანში, უკბინა თხას, თხას ემწვავა, გადახტა ღობეზე და გაიქცა. მას მიჰყვა მეორე, მესამე და თხები გამოცვივდნენ ბოსტნიდან. გაუხარდა ვანოს და წაასხა თხები მინდორში.

მურიკელას ამბავი

საბუღრის მახლობლად ჩაცუტულ პატარა მურას რაღაც ხმაური შემოესმა, უნდოდა გაეგო, რა ხმაურობდა, მაგრამ ახლო მისვლას ვერა ბედავდა, კრუხის ეშინოდა. როცა კრუხი წყლის დასაღვეად გაიგულა, ცნობის-მოყვარე მურიკელამ დრო იხელთა, აქეთ-იქით ფრთხილად გაიხედ-გამოიხედა, საბუღართან მიცუნცულდა და თავი შიგ ჩაყო.

თურმე საბუღარში ახალგამოჩეკილი წიწილები ისხდნენ.

საბუღარი გადაბრუნდა და წიწილები გადმოცვივდნენ. შეშინებული მურია გაოცებული უყურებდა და უსმენდა უცნობი პატარების წია-წიას.

წიწილების წიგვივზე კრუხი მოვარდა, ფრთები გაშალა და შვილებს გადაეფარა, შემდეგ მურიას ჩაუნისკარტა და უთხრა:

— რაც შენი საქმე არ არის, იმას თათი არ უნდა ახლო!

დ. გომიანვილი

სეზი

ფისო, ფისო!

ხალხურიდან

— დიდდა, მოდი „ფისო-ფისო“ ვითამაშოთ! — შეგხვეწა დიდდას გოგია.

— კარგი, დაჯექი ჩემ წინ, დადე ხელი ჩემს მუხლზე და ყური დამიდდე. გოგი დაჯდა, დიდდას მუხლზე ხელი დაადო და თვალეზში შეხედა. დიდდამ გაუცინა, ხელზე ხელი მოუსვა და დაიწყო:

— ფისო, ფისო, მე რომ თევზი მოგაბარე, რა უყავი? შექამე თუ შეინახე?! — თქვა დიდდამ და სწრაფად ხელზე დაარტყა.

გოგიმ ხელის ალება ვერ მოასწრო.

— წააგე. ჩემო გოგი! დამადე კიდევ მუხლზე ხელი.

გოგიამ დიდდას მუხლზე ხელი დაადო.

— ფისო, ფისო! მე რომ თევზი მოგაბარე, რა უყავი? შექამე თუ... — დიდდამ სიტყვის დამთავრება ვერ მოასწრო, გოგიმ ხელი აიტაცა და დიდდამ ხელი მუხლზე დაირტყა.

გაუხარდა გოგიას.

— გაჯობე, გაჯობე, დიდდა! ახლა მე დავიწყებ.

— ფისო, ფისო! — ამბობდა გოგია და ხელს ნელ-ნელა უსვამდა დიდდას.

დიდდამ ხელი ღროზე აიტაცა, ახლა გოგიამ დაირტყა მუხლზე ხელი. გოგია და დიდდა გულიანად იცინოდნენ.

50

12

კომბლე

ხალხური ზღაპარი

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი კომბლე. კომბლე იმიტომ ერქვა, რომ კომბლებსა თლიდა და ქერში აწყობდა.

ორი ცხვარი ჰყავდა კომბლეს. ეს ცხვრები დილით წავიდოდნენ საბალახოდ და საღამოს თვითონ ბრუნდებოდნენ შინ.

ერთ დღეს ცხვრები საბალახოდ რომ წავიდნენ, შემთხვევით შემოხვდათ მელია:

— ცხვრებო, ვისი ხართ?

— კომბლესი.

— კომბლე რა კაცია?

— კომბლე ის კაცია, კომბლებსა თლის, ქერში აწყობს, ვინც ჩვენ შეგვეკამს, თავში ჩასცხებს.

— არა, მეშინია თქვენი კომბლესი!—თქვა მელიამ და გაიქცა.

იარეს ცხვრებმა, იარეს და შემოხვდათ დათვი:

— ცხვრებო, ვისი ხართ?

— კომბლესი.

— კომბლე რა კაცია?

— კომბლე ის კაცია, კომბლებსა თლის, ქერში აწყობს, ვინც ჩვენ შეგვეკამს, თავში ჩასცხებს.

— არა, მეშინია თქვენი კომბლესი!—თქვა დათვმა და გაიქცა.

ცხვრებმა იარეს, იარეს და შემოხვდათ მგელი:

— ცხვრებო, ვისი ხართ?

— კომბლესი.

— კომბლე რა კაცია?

— კომბლე ის კაცია, კომბლესა თლის, ტერში აწყობს, ვინც ჩვენ შეგვკვამს, თავში ჩასცხებს, — მიუგეს ცხვრებმა.

— მე არ მეშინია თქვენი კომბლესი! — თქვა მგელმა და ორივე გადაულაპა. სადამო ხანზე კომბლემ თავის ცხვრებს უცადა და შინ რომ არ დაბრუნდნენ, ჩამოიღო ერთი კომბალი, გაიღო მხარზე და გაუღდა გზას.

იარა კომბლემ, იარა და შემოხვდა მელია.

— მელიავ, ჩემი ცხვრები არ გინახავს?

— არა, ჩემმა მზემ!

— აბა, კბილები დაკრიჭე!

დაკრიჭა მელიამ კბილები და ჩიჩია არა ჰქონდა.

იარა კომბლემ, იარა და შემოხვდა დათვი.

— ჩემი ცხვრები არ გინახავს? — ჰკითხა კომბლემ.

— არა, ჩემმა მზემ.

— აბა, კბილები დაკრიჭე!

დათვმა კბილები დაკრიჭა და ჩიჩია არა ჰქონდა.

იარა კომბლემ, იარა და ბოლოს შემოხვდა მგელი.

— ჩემი ცხვრები არ გინახავს? — ჰკითხა კომბლემ.

— არა, ჩემმა მზემა!

— აბა, კბილები დაკრიჭე!

დაკრიჭა მგელმა კბილები და ჩიჩია ჰქონდა.

კომბლემ სდრუხა და სდრუხა მგელს კომბალი, სდრუხა და სდრუხა! მერე გაუჭრა მუცელი, გამოიყვანა თავისი ცხვრები და მშვიდობით გაუდგნენ გზას შინისაკენ.

გ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი

* * *

კუთხეებში ბადეს აგებს,
გამუღმებით ნადირობს,
იმ ბადეში შუერს ვაბამს,
გემრიელად სადილობს.

* * *

ხის ტოტებზე ცოცავს, დაბტის,
მას უსაქმოდ ვინ ნახავს?
თხილს და კაკალს მოაგროვებს,
ზამთრისათვის ინახავს.

მეჩი ლალიძე

კიკლი, კიკლი

პიესად გადაკეთებული

მოქმედნი ზირნი: მთხრობელი, მეფია, ბაჭიები.

მთხრობელი: — კიკლი, კიკლი, კიბესა,
ურცქვიტების დისესა
ბაჭიები სკუზიანს,—
მელა კბილებს იღესავს.

მეფია: — სტაუტლო მაქვს ჩანთით,
აქეთ ჩამობრძანდით!

ბაჭიები: — არ ჩამოვადტო, არა,
მელა მატეუარა!

მამვალა მამვილი

ახალი ავტო!

აგერ ავტო! შენე, ბიჭო,
რთგონ რბილად მისრიალებს!
თამრიკა კი სადახმს გვაძლებს,
წითელ დროშას აფრიალებს.

მ. ზარიანი

ჩვენი გეგმა

— დედიკო, ისეთი კარგი ხტომა ვისწავლე, რომ ამ ლობეს გადავანტეხი, — უთხრა ერთხელ ბეკეკამ დედას.

— არა, შვილო, აქ გადახტომა არ შეიძლება, ბოსტანი გაფუჭდება, — ურჩია დედამ, მაგრამ ბეკეკამ არ დაუჯერა და ლობზე გადახტა.

თურმე ლობის იქით ძაღლს ეძინა, და ჯიუტი ბეკეკა მძინარე ბროლიას ზედ დაეცა.

შეშინებული ბროლია წამოხტა, მოულოდნელ სტუმარს ეცა და დაკბინა. ბეკეკამ კიკინი მორთო:

— ვაიმე, დედიკო, მიშველე!

თხამ შვილის კიკინი რომ გაიგონა, მისაშველებლად ბეკეკასკენ გაიქცა და ძაღლს შეუტია.

— ჰამ, ჰამ, ჰამ! — ჰყევდა ბროლია.

— არიქა, თხები ბოსტანს გამიფუჭებენ, — წამოიძახა გელამ და ორივეს სახრით გამოეკიდა.

ბროლიაც ყუფით მისდევდა დედა-შვილს, რომლებიც კიკინით გარბოდნენ.

როცა ბოსტნიდან გადმოვიდნენ, ბეკეკამ დედას ტირილით შესჩივლა:

— ვაიმე, დედიკო, როგორ მტკივა ნაკბენი.

— შენი ბრალია, შვილო, რატომ არ დამიჯერე?! — უთხრა დედამ.

მ. ზარიანი

კურდღელი

ერთი შესედეოთ კატას ჰგავს,
ეურები აუცქვეუტია,
მოშიშარიბა, ცხანცხანებს,
მიხტის და მიხტის... ცეუტია.

ყანაში მიიზარება,
წუწვი, ჯეჯვილის მტერია!
გაბღება, ტუჩებს გაიწმენდს,
ვითომ და არაფერია!

აბაკი წიკეთელი

კრუხი

ჭრელი კრუხი კრუსუნებს:
— კრუს-კრუს, კრუს-კრუს, აქეთკენ!
შოთს ნუ წახვადთ, შვილებო,
ეს საჭმელი აკენკეთ!

ი. მკირიშვილი

დაგავიწყდა?

გია დას ეუბნება:
— რა გავვირებს, ნანა?
თეა ბებოს რომ სძინავს,
დაგავიწყდა განა?

თინათინ კვიციანი

გამოცანა

აცანცალა, მაცანცალა,
კომბოსტოსგან სულ გაგვეცალა.

ალ. საბინოელი

გამოცანა

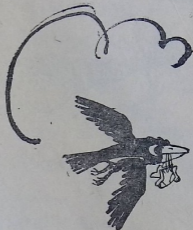
საქათმეში მძრომელია,
გამოიცან რომელია!

ნალსუარი

— ნეტავ რატომ ატირდა
თითისტოლა დადი?
— სანთნი რომ წაისვა,
არ დახუჭა თვალი!

მთარ შალაშვილიძე

სამი კნუტი

იყო კატა ფეფო.

ჰყავდა სამი კნუტი: სოფო, ფისო და ფასო.

სამივენი ძალიან ცელქები იყვნენ.

ფეფომ შვილებს წინდები მოუქსოვა, ჩააცვა ფეხებზე და უთხრა:

— წადით, შვილებო, ითამაშეთ, ოღონდ წინდები არ გასვაროთ.

გავიდნენ კნუტები ეზოში. დაიწყეს თამაში. ჯერ წინდები გაიძრეს, რომ ტალახში არ გაესვართ.

ამ დროს მოფრინდა ყვანჩაღა და მოიტაცა წინდები.

დაბრუნდნენ კნუტები შინ უწინდებოდ.

— აბა, მაჩვენეთ, წინდები ხომ არ გაგისურიათ?—ჰკითხა დედამ.

კნუტები ხმას არ იღებდნენ და თათებს უკან მაღავენენ.

— აბა, გასწით ახლავე, წინდები მონახეთ და ისე მოდით!

წავიდნენ კნუტები, დიდხანს ეძებეს წინდები და ბოლოს ნახეს ყვავის ბუდეში.

გახარებული კნუტები შინ დაბრუნდნენ და დედამაც აღერსით მიიღო.

„დედა ვნიღან.“

გამოიცან, ვინ იყო

გადმოფრინდა
რაინდი,
დაიყვილა:
— ყიცილიყო!
ფრთები
ააფართხუნა,
გამოიცან,
ვინ იყო?

მავალა მამვლიშვილი

აბანგალა

აბანგალო, განგალო,
გამოქანდა მანქანა,
წიწილები დაგვიფრთხო,
კრუხი ააკაკანა!

მავალა მამვლიშვილი

ზამთარი

უსართათ ჩვენს ჰატარებს:
რა კატვია ეს ზამთარი,
თოვლით არის მოფენილი
სასლი, ესო, მთა და ბარი!

მარიჯანი

რა არის?

წყნარად მოდის, ჩუმად ჯდება,
დათბება და ატირდება.

ალ. ხაჩინოვი

ნაძვის ხეო!

ნაძვის ხეო, ნაძვის ხეო,
ლამაზო და მშვენიერო,
როგორ მინდა შენს გარშემო
ვიცქეუო და დავიმღერო.

ი. პანიშვილი

მ ე ლ ა კ უ ლ ა

მელიამ თქვა,— აზად ვარ,
იცით ჩემი წამალი?
თუ გსურთ მოვინჩე, მომართვით
იხვი, ბატო, მამალი.

ა. გოგიაშვილი

ნ უ ს ტ ი რ ი

ჩვენმა ცელქმა მუნიამ
დავანია კაბა?
რა გატირებს, თინიკო,
დაუფიქრდი, აბა:
როდის იყო, ტირილით
მთელდებოდა კაბა?!

ქარლო ქობინიძე

პ ა, მ უ რ ი ა, მ უ რ ი ა

პა, მურია, მურია,
ნუ ხან უმაღურია,
მოდო, ვაკუთამძე,
სომ გაჭამეს პურია!

პა, მურია, მურია,
ავიწიო ეურია?!
ფისოს რატომ წაართვი
ერთი ლუკმა პურია?

ილია სინარულიძე

საუზმის ღრთა

აუზმის დრო დადგა. პატარა მარო მაგიდას მიუ-
ჯდა. ამ დროს გაისმა ძაღლის ყეფა:

- ჰამ, ჰამ, ჰამ!
- ვინ მოდის ჩვენთან?—იკითხა მარომ.
- ჰამ, ჰამ, ჰამ!
- ვინ არის მანდ?
- მე ვარ, თქვენი ერთგული ძაღლი, თქვენი

მურიკელა. მთელი ღამე სახლს ვდარაჯობდი, ბევრი ვიწრომე, დავიღალე,
გავიყინე. დრო არ არის ვისაუზმო?

- მიაუ, მიაუ, მიაუ!
- ეს ვინ აფხაქუნებს კარებს?

— მე ვარ თქვენი კრუტუნა კატა. საკუქნაოს ვდარაჯობდი, ჩემი ში-
შით თავგს არ გაუქაჭანია. ამდენი ვიწრომე, დავიღალე. დრო არ არის
ვისაუზმო?

- კა-კა-კა, კა-კა-კა!
- ეს ვინღაა?

— თქვენი ქოჩორა ქათამი. საქათმიდან მოვდივარ, არც მისვამს, არც
მიჭამია, კვერცხი დავიდეთ. დრო არ არის ვისაუზმო?

მარომ კარი გააღო, ღედამ ყველას ჩამოურიგა საქმელი:

მურას—ჯამში,

კატას—ღამბაჭზე,

ქათამს—ფეტვი ნატეხარში,

მაროს კი ფაფა ღრმა თეფშით—

მათლათით მიართვა.

ნილვა კავუბიკიანი

თიკანი ბაკი-ბუკი

ვლქი თიკანი იყო ბატარა ბაკი-ბუკი. დიდი-
დან სალამომდე მოსვენება არ იყო იმისაგან:
დალუნავდა თავს, გაეჭანებოდა, დაეტაკებოდა
რქებით, ვინც უნდა ყოფილიყო.

— კარგი, გეყოფა, მომშორდი, თიკანო! — უთხრა კვიცმა. — შენთან
თამაშობა არ შეიძლება, რად ირქინები?

თიკანმა არ დაიშალა და ისევ ვცა რქებით. კვიცმა დაიქიხინა და
გაიქცა მინდორში.

თიკანმა ხბო დაინახა, იმისაკენ გაიქცა და შესძახა.

— მოდი, ბოჩოლა, ვითამაშოთ!

— ვითამაშოთ! — უთხრა ხბომ.

დალუნა თავი თიკანმა და დაეტაკა ხბოს.
ხბომ დაიბღავლა, ასწია კუდი და გაიქცა. გიშერა
ძალსაც წაეჩხუბა თიკანი და გიშერაც გაიქცა.

დარჩა მარტო თიკანი. დარბოდა ვზოში გა-
ჯავრებული და ყვიროდა:

— რა ავები არიან. მარტო მიმატოვეს. არა-
ვის ვეცოდები, არავის ვუყვარვარ, ახლა მოწყე-
ნილი უნდა ვიყო აქ მარტოცა!..

ყვავმა უყურა, უყურა ხიდან და გადმოსძახა.

— ვჰ, თიკანო, ბაკი-ბუკო, სულ შენი ბრა-
ლია, ჩემო კარგო, რად აჯავრებდი ყველას?

ინო ნაპაიჭი

ქოჩორა

მიუგანს ჩემი ქოჩორა,
კვერცხს რომ დადებს, კაკანებს,
მისკენ ქოჩის და მგლის
როგორ გაგაჭაჭანებ!

ილია სიხადულიძე

მეც მინდა მუშაობა

პატარა ნიას გვერდზე მიეკრა თმაგაჩქილი თოჯინა და ოთახიდან ოთახში დალიოდა.

ჯერ მამასთან შევიდა.

— მამიკო, დახე ჩემს თოჯინას, კატამ ყური მოაგლიჯა. შენ ხომ ექიმი ხარ, მოარჩინე!

მამა გართული იყო წიგნის კითხვით და ბავშვს არ შეხებდა.

ნია მიუახლოვდა მამას, მუხლებზე თოჯინადაუდო და გაუღიმა:

— მამიკო, შენ ხომ გიყვარს შენი შვილი, მეც მიყვარს ჩემი თოჯინა, ავად არის, უშველე რამე!

მამამ თავი ასწია და ბავშვს ღიმილით უთხრა:

— ნია, გენაცვალე, ხომ ხედავ, ვმუშაობ! ახლა არა მცალია.

ნია, ცოტა არ იყოს, ნაწყენი მოშორდა მამას და მეორე ოთახში შეი-
რბინა. აქ ნიას ძმა გაკვეთილს ამზადებდა. ნიამ ახლა ძმას მიმართა:

— რა არის, რამდენჯერ უნდა გითხრა, ხელს ნუ მიშლი-მეთქი! დედა, უთხარი რამე ნიას

— ნია, ნია!— გაისმა დედის ძახილი,— ხომ ხედავ, გოგი მუშაობს, ხელს ნუ უშლი, მოდი შენს კუთხეში, სათამაშოებთან!

მამარამ ნია სამზარეულოში გავიდა. იქ მისი გამდელი სარეცხს რე-
ცხავდა.

— აქ რა გინდა, ნია?— აღერსიანად შეეკითხა გამდელი.

— დედოფალა ავდა მყავს! აი ხილაბანდი, თავი შეუხევი,—და ნიამ
მიაწოდა თეთრი ხილაბანდი.

— ნია, გენაცვალე, ხომ ხედავ, სველი ხელები მაქვს.
დედას საკერავი მანქანა გადმოვლო და ნიას კაბას უკერავდა. ბავშვი
მივიდა და მანქანის ტრიალი მოინდომა. დედამ შეუტია:

— ნია, ხელი არ ჩაატანო, ნუ მიწლი.
ნიას გული ამოუჯდა და ტირილი დაიწყო. ყველა გოგონას შემოეხვია,
ის კი ჩიოდა:

— ყველა მეუბნებით—ვმუშაობთო, მეც მინდა მუშაობა! მეც მინდა
მუშაობა!

დედამ კალთაში ჩაისვა და აღერსიანად უთხრა:
— ჩემო ნია, ჯერ პატარა ხარ, გაიზრდები და შენც იმუშავებ!—თან
მისი თოჯინა ხელში აიყვანა და ხილაბანდით თავი შეუხვია.

დრო გავიდა. ნია საბავშვო ბაღში შეიყვანეს.
ერთხელ შინ დაბრუნდა გაბრწყინებული თვალებით და ამაყად უთ-
ხრა თავისიანებს:

— მე უკვე გავიზარდე, დღეს მორიგე ვიყავი და ვმუშაობდი!

მარიჯანი

უთო, უთო

უთო, უთო, უთო ცხელი,
არ დაიწვა უცებ ხელი.
გაუსწვი და გამოუსწვი
ლაშასად და სწრაფად,
დედოფალას მოუსდება
გატკეცილი კაბა.
დაჭმუჭნილი ტანსაცმელით
სომ ვერ ივლის, აბა?

მონის ფოტოგრაფი

ლენინი

მოსკოვში ერთი სახლია,
დიდი და გამორჩენილი,
ზედ აწერია ლამაზად
მუიჭუასი სიტყვა: ლენინი.

საგვამი პიხალოკვი

დათვი და ჭიანჭველა

ჭიანჭველას შეიღებოსათვის საკმეელი მიჰქონდა. გზაზე დათვი შემოხვდა.

— ფეხი არ დამადგა, იქით გაიარე!— დაუყვირა ჭიანჭველამ.

— რას დამცინი, მე შენზე ღონიერი ვარ!— გული მოუვიდა ჭიანჭველას.

— გინდა გავეჯიბროთ? მე ჩემზე ოთხჯერ დიდ ტვირთს ავიკიდებ, შენც შენზე ოთხჯერ დიდი ტვირთი აიკიდე. ვნახოთ, ვინ აჯობებს.

მაღე ჭიანჭველამ ხორბლის ოთხი დიდი მარცვალი აიკიდა და წაათრია. დათვს კი ოთხი კუნძი უნდა მოეგდო ზურგზე, მაგრამ, ცხადია, ვერ მოერია. დათვი გაბრაზდა და ჭიანჭველას გამოეყიდა. მაშინ ჭიანჭველამ უთხრა:

— იმ მაღალ აღვის ხეზე ამოხვალ?

— ამოვალ, — უპასუხა დათვმა.

დათვი აბობლდა და ჭიანჭველაც აცოცდა ხეზე. ორივენი კენწეროში მოექცნენ.

— აბა აქედან თუ გადახტები, — უთხრა ჭიანჭველამ და გადახტა. დათვმა ცოცხლობა, მაგრამ მიწას დაენარცხა და კვახივით გასკდა.

ჯემალ ინჯია

ქ ა თ ა მ ი

„კა-კა, კა-კას“ გასპასი

ადრინაზღ, დილითა.

ღამაცაღე, ჯერ კიდევ

აზღ დაუმტკბარჯღარ ძილითა.

რბ გავფიქრებს ნუტავი,

რბ შეგემთხვება, რბ იყო?

ერთი კვერცხი რბი დაღე,

ვევლამ უნდა გაიგოს?!

ბაჩიშვილ ხავთასი

19

ზ ა მ თ ა რ ი

ჭე, რბილენი ფიფქიან,
დაუთუფლელი, უღეკვი,
თოფლში სწრაფად მიჭქრინან
ჩუენი თსილბაშურები.

გაჟქანდით და გაჟგარით,
გაჟანსწარით მურინას,
რა კარგია ზამთარი,
მართლაც სანამურინა!

თამაზ ზილამა

ჩემი ფისო

მე ფისო მეზეს, თეთრი ფისო,
სულ იმასის: „მიავ, მიავ“
გეკონებათ, ავად არის,
ანდა ძაღლის ეშინია.

მე კი ვიცი, ეს ჩნავილი
რის კენესა და კრუსუნია:
— უველი გინდა? მოდი, გაჭმევ,
ჩემო კარგო ფისუნია!

ფსხტორ ბალაშონია

ქორო

ჭაუ, ჭაუ, ქორო, ნუ ფრენ
ამ ვსოში დიღ-დიღასო,
ვერ მოძნარებ, არ გაგატან
ჩემს ზატარა წიწილასო.

აქაკი ზმამთელი

ზამთარი

ტვის სიმწვანე სად წასულა,
ჩიტუნები სად არიან?
თოვლი მოდის, ქარი წივის:
„სამთარია! სამთარია!“

გრიგოლ აბაშიძე

ქატი

ციცუნია კატაო,
მაერე რამ ლაგბაგაო?
ხუხარ ზეზნე კაბუცკით:
სუკლა მოკემაგაო.

იკო სტეფანია

პატარა დათო სოფელში წაიყვანეს. ბავშვის სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც დეიღამ ქათმის საბუღართან მიიყვანა და აჩვენა კრუხის თავის ოქროსფერი წიწილებით.

დეიღა შინ რომ შებრუნდა, დათუნამ იღროვა და ყველაზე ლამაზ ქოჩორა წიწილას ხელი წაატანა, უნდოდა მიაღწერსებოდა, მაგრამ კრუხს თვალეები წამოენთო, აიქოჩრა და ჩაუნისკარტა კიდევც.

— შენ ვი, — დაუტია კრუხმა დათუნას, — ხელი არ ახლო ჩემს წიწილებს, თორემ მე ვიცი, თვალეებსაც ამოვთხრი!

დათუნამ დეიდასთან უჩივლა კრუხს. დეიღამ დაამშვიდა:

— არა, შვილო, შენი ალერსი მაგას არ ექირვება. წიწილა ჯერ სუსტია, ხელში აყვანით დაჩაგრება და იქნებ კიდევც მოკვდეს.

დალონდა დათუნა. ბაღჩაში ჩავიდა და ახლა ძია ილოს შესჩივლა თავისი გულისტკივილი. ძია ილომაც ბევრი ვერაფერი ანუ გეშა. ქლიავის გადმოხრილ ტოტზე სახელდახელოდ საქანელა ჩამოაბა და ზედ შესვა, საქანელა გააქანა და დათო ცაში გააფრინა. ბავშვმა სიხარულით ყიჟინა ატენა. სულ დაავიწყდა თვალეებრილა კრუხი.

— ერთხელ კიდევ, ძია ილო, ერთხელ კიდევ! — ეხვეწებოდა დათო ძიას.

როცა ბიჭმა პაერში ფრენით გული იჯერა, ძია ილომ ჩამოსევა.

უცებ წვიმამ წამოუშინა, მაგრამ მალე გადაიღო.

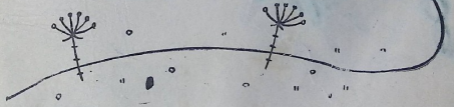
ამ დროს დათოს საცოდავი წივწივი შემოესმა. მი-
იხედა და ლობესთან სწორედ ის ქოჩორა დაინახა.
წიწილა წვიმაში მოხვედრილიყო და საცოდავად აბუ-
ზული ძიგძიგებდა. დათო მიეპარა, დაიჭირა, გულში
ჩაიხუტა და შინისაკენ მოკურცხლა, კრუხი ხომ არ
მომდევსო.

შინ გაათბო წიწილა და პურის ნამცეცები დაუყა-
რა, ერთი ლამბაქი კაკლის მურაბაც წინ დაუდგა.
ქოჩორამ ნამცეცები აკენკა, მურაბაზე კი უარი უთხ-
რა,—მაგას ერთი ჭიკუყლა მირჩვენიაო და მალე ჩაე-
ძინა. დათომაც ისადილა და დაიძინა.

წამოდგა დათო და წიწილა მოძებნა, მაგრამ სადაც
დატოვა, იქ აღარ დახვდა. ვხოში კრუხი წიწილებს
მიუძლოდა საქმლის საქებრად. ქოჩორაც მათში
ერია. დათოს სიხარულით თვალები წამოენთო. გულ-
დაგულ მივიდა კრუხთან, აღბათ მადლობას მეტყვის,
რომ შვილი სიკვდილს გადავურჩინეო. რა ბრძანებაა!
კრუხმა დაუტია, აიფხორა, ფრთები გაშალა და ზედ
შეაფრინდა.

შეშინებული და გაკვირვებული დათო გაიქცა,
კრუხი კი სიყვარულით ექოთქოთებოდა წიწილებს.

დავით კახიანი

ქორჩორა კრუსმა პირველად გამოიყვანა მინდორში თავისი პატარა შვილები.

დედამ დაარიგა:—თუ საშიში რამე დაინახოთ, ჩემსკენ გამოიქეციეთო. წიწილები ბალახში გაიშალნენ.

— წია, წია! მეშინია!—იწივლა წიწილამ.

გულგახეთქილი ქორჩორა მივარდა. ხედავს, წიწილა პატარა ქიას თავს დასდგომია და ცახცახებს.

— კრუს, კრუს! ნუ გეშინია! ეს ქიაა. ჩაჰკარი ნისკარტიღა შეეკამე!—უთხრა დედამ.

— ვაი, ვაი! გვიშველე, დედა, გვიშველე, მოდის!—მოისმა ხმა

ქორჩორამ წიწილების ახლოს მუხია დაინახა.

— ნუ გეშინიათ, ეს ჩვენი მურიაა, არაფერს გერჩით, — დაუკრუსუნა ქორჩორამ და ბზის ქექვას შეუდგა.

— ვაი, ვაი! ვილაცამ თავზე წყალი გადმოგვასხა!—წიოდნენ წიწილები.

— ნუ გეშინიათ, ცა მოიღრუბლა და წვიმა წამოვიდა.

ქორჩორამ წიწილები ხის ქვეშ შეიყვანა, ფრთები გაშალა და ქვეშ შეისხა.

ნინო ნაკაშიძე

ვილას ეთამაშები

კივი, აგრე ნაწვენი
რად გავუშვი ბავშვები?
ვკვლას თუ გავბუტე,
ვილას ეთამაშები!

თანათინ კვიციანიძე

პაწია მერცხალბი

მე პაწია მერცხალი ვარ,
მოჭიკჭიკე, მოალერსე;
ნეტაუი რა დავიძავე,
ქვეს რომ შესვრი, ბიჭო სესე?

ზირი მღვიმელი

პანო და ჩიტები

ერთხელ პატარა ვანომ ჩიტი დაიჭირა და ხეზე თავდაყირა ჩამოჰკიდა
საწყალი ჩიტი ძლიერ იტანჯებოდა, მაგრამ ვანოს არ ებრალებოდა. კეკემ
დანიანა, ჩამოხსნა ჩიტი და გაუშვა.

ვანომ ღრიალი მორთო, მაგრამ არვინ შეიბრალა.

— რატომ?

იაკობ გოგებაშვილი

ია და ბავუშვიბი

ნუ შემახებ პაწაწა სელს,
ნუ, ნუ-მეთქი, ჩემო კარგო,
ის არა სჯობს, გავიზარდო
და ბაღნარი მოგიქარგო?
ჯერ შენსავით პატარა ვარ,
გამახარებს შენი ცქერა!
ახლოს დაჯექ, გამკონე
მსიარული შენი მღერა!

ლილია მხვალიძე

ხუთი გოჭის ამბავი

ხალხური ზღაპარი

იყო ერთი ღორი.

ჰყავდა ხუთი გოჭი:

მშინა, მცივანა, თბილანა, გვიანა და მაგარა.

ღედა ღორი დაიარებოდა მინდორში, ჩიჩქნიდა მიწას, სჭამდა სხვადასხვა ბალახის ძირებს, ჯიქანს ძალზე ივსებდა რძითა და გოჭებიც კიტრებივით ჰყავდა დამრგვალებული და დასუქებული.

ერთხელ ღედა ღორი მინდორში მიწას ჩიჩქნიდა.

ამ დროს თავს წაადგა ერთი მშიერი მგელი და თვალები დაუბრიალა ღორს:

— შეგკამ ახლავე!

ღორი მიხვდა, რომ მისი საქმე ცუდად იყო, თუ რასმე არ მოახერხებდა.

მართლაც მოიფიქრა და ასე უთხრა მგელს:

— ჩემო ბატონო! მე ძალიან დიდი ხნისა ვარ. ძვლები გამიქვავდა და ტყავი გამიმავრა. რაც სიმსუქნე მქონდა, სულ ჩემმა ხუთმა გოჭმა გამომწოვა, ახლა მე რაღა გემო უნდა ჩამატანო? წამობრძანდი ჩვენსა, ხუთი გოჭი მყავს, ერთსა ჰქვიან მშინა, მეორეს მცივანა, მესამეს თბილანა, მეოთხეს გვიანა, მეხუთეს მაგარა. ხუთივე ისეთი მსუქანია, სულ ქონი ვასდით, რომელიც მოგეწონოს, ის წაიყვანე.

მგელი დაფიქრა: სად გოჭების ხორცი და სად ბებერი ღორისაო!

— მაშ, კარგი,— შეჰყმუჟულა მგელმა,— ახლა შინ წადი, მე სალამოზე მოვალ.

ლორი დაბრუნდა შეიღებთან, უამბო, რაც თავს გადახდა, და დაარიგა, როგორ უნდა მოქცეულიყვნენ, მგელი რომ მოვიდოდა.

სალამოზე ღორმა დააწვინა თავისი შეიღები, კარი მაგრა დაკეტა, თვითონ კარებთან დაწვა.

კარგად რომ ჩამოხნებლდა, მოვიდა მგელი, კარი დააკაჟუნა და დაიძახა:

- მშინა, კარი გამიღე!
- ჯერ მშია, ძუძუსა ვწოვ, შენთვის არა მცალია,— გასძახა მშინამ.
- მცივანა, კარი გამიღე!— შესძახა მგელმა.
- მცივა,— გასძახა მცივანამ,— კარს ვერ გაგიღებ.
- თბილანა, კარი გამიღე!— შესძახა მგელმა.
- ძლივს თბილად ჩავწეჭი, შენი გულისთვის გვერდებს არ გავიცი-
ეებ,— უბასუხა თბილანამ.
- გვიანა, კარი გამიღე!— შეჰყმუჟულა მგელმა გვიანას.
- დაიკარგე აქედან, გვიან გელირსება კარის გაღება,— გამოსჭყვიტინა გვიანამ.

— მაგრა, შენ მაინც გამიღე კარი!— შესძახა ბოლოს მგელმა მაგრას.

— მაგრაა კარი დაკეტილი, ვერ გავაღებ,— უბასუხა მაგარამ. საშინლად გაბრაზდა მგელი, აწვებოდა კარებს, ანჯღრევდა, მაგრამ კარები მართლაც ძალიან მაგრად იყო დაკეტილი და მგელმა ვერაფერი დააკლო.

იღვა დიდხანს მგელი კარებთან, იღვა და ბოლოს ხელცარიელი, მშიერი დაბრუნდა ტყეში.

ველოსიპედზე

ჩვენო კარგო გოგი,
 არ გაწუვიტო თოკი,
 სულ სარეცხი შრება,
 აქეთ სეირნობა
 ვჯერ არ შეიძლება!
 გატრიალდა გოგი,
 არ გაწუვიტა თოკი.

მამვალა მჩველიშვილი

გ ა ზ ა ფ ს უ ლ ი

გაზაფსულო, გაზაფსულო,
რა კარგი ხარ, რა კარგი:
უვალილებით მორთული,
მზის სსივებით ნაქარგი!

მოხვალ, თან მოგვევინან
მაურიონი ჩიტები:
ბულბულები, შერცხლები,
შაშვები და გვრიტები!

გაზაფსულო, გაზაფსულო,
რა კარგი ხარ, რა კარგი:
უვალილებით მორთული,
მზის სსივებით ნაქარგი!

გიორგი შანიშვილი

ქათამი, თავვი და იხვი ეზოში მიწას ქექავდნენ. ქათამმა პურის მარცვალი იპოვა.

— შეხედეთ, შეხედეთ, პურის მარცვალი ვიპოვე, თუ წავიღებთ წისქვილში და დავფქვავთ, ხაჭაპური გვექნება. ვინ წაიღებს?

- მე არ წავიღებ, — თქვა თავგმა.
- არც მე, — თქვა იხვმა.
- მაშე მე თვითონ წავიღებ, — თქვა ქათამმა და წაიღო.
- ვინ მოიტანს ფქვილს? — იკითხა ქათამმა.
- მე არ მოვიტან, — თქვა თავგმა.
- არც მე, — თქვა იხვმა.
- მე თვითონ მოვიტან, — თქვა ქათამმა.
- ვინ მოიტანს წყალს? — იკითხა ქათამმა.
- მე არ მოვიტან, — თქვა თავგმა.
- არც მე, — თქვა იხვმა.
- კარგი, მე თვითონ მოვიტან. — თქვა ქათამმა და მოიტანა წყალი.
- ვინ მოხვლს ცომს?
- მე არ მოხვლ, — თქვა თავგმა.
- არც მე, — თქვა იხვმა.
- მე თვითონ მოხვლ, — თქვა ქათამმა.
- ხაჭაპურს ვინ გამოაცხობს? — იკითხა ქათამმა.
- მე არ გამოვაცხობ, — თქვა თავგმა.
- არც მე, — თქვა იხვმა.
- კარგი, მე გამოვაცხობ, — თქვა ქათამმა და გამოაცხო.
- ვინ ჭამს ხაჭაპურს? — იკითხა ქათამმა.
- მე, მე, — შეჰყვიროს თავგმა და იხვმა.
- უკაცრავად, ხაჭაპურს მე თვითონ შევეჭამ, — თქვა ქათამმა.

დაფრევე წვრილი ბარტყები,
 დამეზრდებიან ძაღვო!
 იფრენენ, იჭიკჭიკებენ
 ლაღად დღესა თუ სვალეო!

კატავ, შე ამოსაკდებო,
 ცოტა ხანს დამაცადლეო!
 რა გინდა, რას მეპარები?
 დედა ვარ, შექიმბრალეო!

ვაჟა-ფშაველა

ცინე-დარბაზი

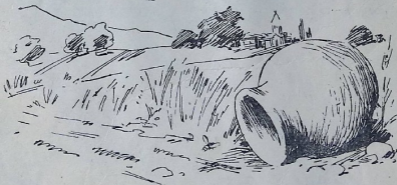
მეპურტლეს მიჰქონდა სოფელში ქურქელი. გზაზე დაჰკარგა დიდი ქი-
 ლა. ქილაში შეფრინდა ბუზი და მოიკალათა შიგ. მოფრინდა კოლო და
 შესძახა:

- ცინე-დარბაზო, შენში ვინ ცხოვრობს?
- ბუზი ბზულია. შენ ვილა ხარ?
- მე კოლო ბზუკუნა ვარ.
- შემოდი ჩემთანა.

შევიდა კოლო და დაბინავდა.

მოცუნტულდა თავვი:

- ცინე-დარბაზო, შენში ვინ ცხოვრობს?
- ბუზი ბზულია და კოლო ბზუკუნა. შენ ვილა ხარ?
- მე თავვი წრუწუნა.
- შემოდი ჩვენთანა.

შევიდა თავუნა და დაბინავდა.

მოირბინა კურდღელმა:

- ციხე-დარბაზო, შენში ვინ ცხოვრობს?
- ბუზი ბზუილა, კოლო ბზუკუნა და თავვი წრუწუნა. შენ ვილა ხარ?
- მე კურდღელი ფიხელა.
- შემოდი ჩვენთანა.

შეხტა კურდღელი და დაბინა-
ვდა.

მოცუნცულდა მელია:

— ციხე-დარბაზო, შენში ვინ
ცხოვრობს?

— ბუზი ბზუილა, კოლო ბზუ-
კუნა, თავვი წრუწუნა და კურდღე-
ლი ფიხელა. შენ ვილა ხარ?

— მე ვარ მელია, საწყალი,
თქვენს ერთგული ძმობილი, მოველ
თქვენ სანახავად, ამბის გასაგებად.

— გიცნობთ, გიცნობთ,—გამოსძახეს ციხე-დარბაზიდან.—გასწი და იქ-
ით წაეთრიე, საიდანაც მოთრეულხარ.

მელიას უნდოდა ძალად შესულიყო, მაგრამ ბუზი და კოლო მისცვიე-
დნენ, მწარედ უკბინეს, შეაშინეს და გააქციეს. ამის შემდეგ დაიწყო ოთხი-
ვე ამხანაგმა ძმური ცხოვრება თავის ციხე-დარბაზში.

„ღმელა მნიდან“

ქუქუნა წვიმა

ქუქუნა წვიმა მოვიდა,
დიდი მინდორი დანამა.
დანამა, დანამა, დანამა,
დიდი მინდორი დანამა.

ხალხური

მაისის დილა

რად აწუღებინან ფანჯარას,
რას ჟღერტულებენ ჩიტები?!
მაისის დილა გათენდა —
მშვიდობისა და ღიღების.

გიორგი შატბერაშვილი

25

მ ა ნ ა

უკვულებში ჩამალულა,
ძლივსღა მოჩანს მზიან,
მის პატარა ხელის გულსე
დადის ჭინძიან.

გიორგი სალუქვაძე

შ ე ე შ ი ნ დ ა თ

ნინა და შალიკო წავიდნენ მარწყვის საკრეფად. ტყეში ბევრი მარწყვი იყო.

ბავშვებმა პატარა კალათები მარწყვით გაავსეს.

სახლში რომ ბრუნდებოდნენ, უცებ ბუჩქიდან კურდღელი გამოხტა.

— ვაიმე მგელი! მგელი! — დაიყვირეს ბავშვებმა და შინისაკენ მოკურცხლეს.

შეეშინდა კურდღელსაც. ისკუბა და ბუჩქებში მიიმალა.

დარჩა ტყეში მარწყვით სავსე პატარა კალათები.

ბასო ჯაალიშვილი

ჩ უ მ ა ლ, შ ი ს ო

ჩუმად, ფისო, ნუღარ სტუნავ,
შენი თავი არ მაქვს, ხედავ?
მოისვენე შენც, დათუნავ,
დაღლილია, სძინავს დედას.
დავასუროთ შალი ფრთხილად,
არ შესცვიდე, იუოს თბილად.

გაიღვიძებს, კვლავ მოგვხედავს,
საუვარელი ჩვენი დედა.
ჩუმად, ფისო, ნუღარ სტუნავ,
შენი თავი არ მაქვს, ხედავ?
მოისვენე შენც, დათუნავ,
დაღლილია, სძინავს დედას.

ნიკოლოზ ჩაჩავა

პრელი პეპელა

ჭრელო ჰეჰელა,
გაფრინდი ნელა,
გაძალე ფრთები!
შენ გელის უველა:
ია, ფნმელა,
სხვა უვაგილები.
ჭრელო ჰეჰელა,
გაფრინდი ნელა,
გაძალე ფრთები!

შენ გელის ლელა,
კაკო და გელა
და სხვა ბავშვები!
ჭრელო ჰეჰელა,
გაფრინდი ნელა,
გაძალე ფრთები!
კი არ დაგიჭერთ,
შორიდან გიცქერთ,
ნუ შემინდები!

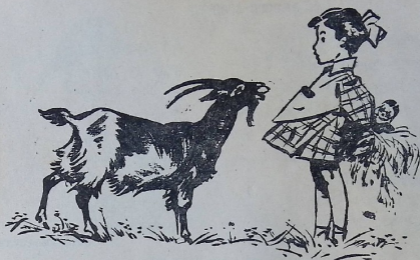
ილია სინაბულიძე

ღამიბრუნა

ქუდი ზღვაში გადამიგდო,
რა უოფილა ცელქი ჯუნა?
მაგრამ დახეთ, ტაღღამ ქუდი
ისევ უკან დამიბრუნა!

ნანა მზაბიშვილი

ქეთინო და ბეკეკა

— არა, არა, ბეკეკო, შენთვის არ დამიკრეფია ეს ფოთლები. მე ჩემს დედოფალას ბალი უნდა გავუყუეთო. შენ მერე მოგიტან, არ წამართვა! — ეუბნებოდა ბატარა ქეთინო ბეკეკას და ფოთლებს ზურგს უკან მალავდა. ფოთლებთან ერთად ბატარა მორთული დედოფალა ეჭირა და შეშინებული უკან-უკან მიიწევედა სახლისაკენ.

— მე-მე-მეე! — კიკინებდა გახარებული ბეკეკა. — რა კარგი გოგონაა ქეთინო, ფოთლები მოუტანია ჩემთვის. იცის, რომ მიყვარს ნორჩი ყლორტების ჩაქნატუნება. ამ მეორემ კი არაფერი მომიტანა, რა ცუდი ყოფილა, თან ჩუმად არის, ნეტავი ენა არა აქვს? — ფიქრობდა თხა დედოფალაზე.

ენო ნაკაშიძე

დ ე ლ ა

თამაშის დროს გუშინ ფისომ
კლანჭის გაკერა გამიბედა,
ამატირა... მაგრამ უცებ
საიდანდაც გაჩნდა დედა.

გამისინჯა ფრთხილად ხელი,
შემისვია, არ გამიწყურა,
ფისოს ძლიერ გაუჯაყურდა
და ტკივილი დამავიწეა.

გიორგი კახაბიძე

ზღვა და ლალი

პირველად რომ ზღვას შესვდა
პაწაწინა ლალიმ,
— დიდი წუხალი! — დაიძახა,
კაპუბრეინდა თვალი.

ილია სინაგულიძე

მაია და ჭიამაია

მაიას წითელი კაბა ეცვა, წინწკლებიანი. მოლზე ციციქა მწერი ნახა, ისიც წითელი და დაწინწკლული.

— დედა, დედი, ნახე, ჩემისთანა კაბა აცვია! — ასძახა მაიამ დედას.

— ებ, შვილო, ჭიამაიაა. — მიუგო დედამ.

— შენც, მაია, მეც მაია, მოდი ერთად ვითამაშოთ! — უთხრა გოგონამ ჭიამაიას, და დაიწყეს თამაში: მაია ბალახებისგან ჭიხებს აგებდა. ჭიამაიაც ღეროდან ღეროზე დაცოცავდა.

ამასობაში დაღამდა. გოგონა მაია შინ წაიყვანეს, წითელწინწკლებიანი კაბა გახადეს და დააძინეს. ჭიამაიას კაბა კი არ გაუხდია, კაბიანად ჩაეძინა მრავალძარღვას ფოთოლზე.

თავაკ ჩხიძე

პირველი მაისი

დღეს პირველი მაისია
და პირველი კაზახსკელი,
წითელ-წითელ ყვავილებით
მორთული და მოკაზმული!

გიორგი ძუიჩვილი

257

დ ა თ უ ნ ი ე ბ ი

ყველა კურდღლებმა ხეზე საქანელა ჩამოაბეს, არხინად ქანაობდნენ და თან მღეროდნენ.

დათუნებმა სიმღერა რომ გაიგონეს, მოირბინეს და ყურცქვიტებს ცქერა დაუწყეს.

— მოდი, ერთი, ისინი ჩამოგყაროთ და ჩვენ ვიქანაოთ! — უთხრა უფროსმა დათუნამ უმცროსს.

— აბა, ახლავე წადით, თვალით აღარ დაგვენახოთ. თქვენმა სიმღერამ ყურები გამოგვიტყდა, — ებურღლუნებოდნენ დათუნები და თან კურდღლებს თათებით უმასპინძლდებოდნენ.

ჩამოყარეს ძირს საწყლები, შესხდნენ საქანელაზე და გახარებულები არხინად ქანაობდნენ და ღრიალებდნენ.

იქვე ჩაცუცქული საბრალო კურდღლები კი იცრემლებოდნენ. უცბად საქანელა გაწყდა და დათუნებმა ძირს მოადინეს ბრაგვანი. კურდღლების სიხარულს საზღვარი არ ჰქონდა.

გ. გომიაშვილი

აიწონა-დაიწონა

ბგერ ჯიჩკი, სედ ფიცაღი,
აქეთ ვანო, იქით — ნონა,
დასკუბდნენ და ააქანეს:
აიწონა, დაიწონა.

რბ კარგია ასე ფრენა,
დასეთ, ცეკვებს მოეწონათ:
აღიან და ჩამოდიან,
აიწონა, დაიწონა.

ერთი, ორი! ერთი, ორი!
აღმა — ვანო, დაღმა — ნონა,
აღიან და ჩამოდიან,
აიწონა, დაიწონა!

ერთი, ორი! ერთი, ორი!
აღმა — ვანო, დაღმა — ნონა!
აღიან და ჩამოდიან,
აიწონა, დაიწონა!

ილია სიხარულიძე

ეშმაკი ხოჭო

ამამ გოგის და ლეილას პებლების დასაჭერი ბაღე ჩამოუტანა ქალაქიდან.

ლეილა და გოგი მაშინვე გაიქცნენ მინდორში და თანაც მეზობლის თამრიკო და ცუცა წაიყვანეს, მაგრამ პებლები არსად ჩანდნენ.

— არა უშავს,— უთხრა გოგონებს გოგომ.— ჯერ ხოჭოები დავიჭიროთ, ხედავთ, რამდენი დაცოცავს ბალახებში.

— ოჰ, რა დიდი ხოჭო დავიჭირე, რქებიანი, ბაღეში დავამწყვდიე!— დაიძახა ლეილამ.

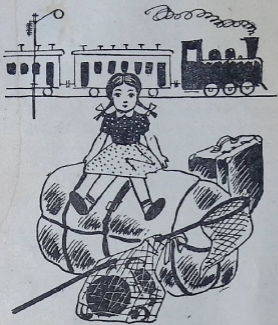
— მოიცა, შენ ვერ გამოიყვან, მე გამოვიყვან, მე!— უთხრა მას თამრიკომ.

— არა, არა, მოიცათ, მე გამოვიყვან, თქვენ ან ფრთებს ატყენთ, ან რქებს.— გამოიქცა მათკენ გოგი.

ლეილა ცდილობდა თვითონ გამოეყვანა, მაგრამ თამრიკო და ცუცა არ უშვებდნენ. სანამ ისინი კამათობდნენ, ეშმაკი ხოჭო გამოძვრა ბაღის ქვემოდან და ბალახებში ჩუმად გაიპარა.

ნინო ნაკაშიძე

აგარაკზე მივდივართ

ბი უკვე გათენდა,
რბ მზიანი დარია!
აგარაკზე მივდივართ,
როგორ მიგვისხარია!
შევიკრებთ საღვურზე,
ეველანი აქ არიან,
აგერ მატარებელი,
უკვე ჩამოდგარია!
რბ ლამაზი დილაა,
რბ ლამაზი დარია!
აგარაკზე მივდივართ,
როგორ მიგვისხარია!

ილია სიხარულიძე

მატარებლობანა

— ვის ვინდათ მატარებლობანას თამაში?— გასძახა გიამ ეზოში მოთამაშე გოგო-ბიჭებს, როცა ცარციტ „ლიანდაგის“ დახაზვა მოათავა. ხელ-ფეხი ამოძრავა, ორთქლმავალივით შეჭკივლა და „აგუგუნდა“. ბავშვები სირბილით მიუახლოვდნენ გიას და „ვაგონებად“ ჩამწყვიტდნენ.

— გუ-გუუუ!.. ჩუ-ქუ, ჩუ-ქუ, ჩუ-ქუ, ჩუ-ქუ...— ამოძრავდა „მატარებელი“.

გელა თამაშობაში არ ჩაერია და ბავშვებისათვის რომ ხელი შეეშალა, ზედ „ლიანდაგზე“ მოიკალათა.

— გუ-გუუუ!— ხმამალა დაიგუგუნა მოახლოებულმა „ორთქლმავალმა“ და ანიშნა გელას გზიდან ჩამოსკლოდა. გელამ კი ყური მოიყრუა, თითქოს ვერც კი ამჩნევდა მომავალ „მატარებელს“.

გიამ გასაფრთხილებლად ერთხელ კიდევ დაიკვილა და გელა „ლიან-დაგიდან“ ვადააკოტრიალა.

„მატარებელმა“ გაიქროლა, გელამ კი ტირილი მორთო.
 — ვინ ავატირა, გელა?—გამოესარჩლა ბიქს უფროსი ძმა.
 — ვინ და აი იმან!—სლუკუნ-სლუკუნით მიუთითა გელამ ბავშვებზე.
 — შუშ...—დაიქშინა „ორთქლმავალმა“ და „სადგურზე“ შეჩერდა.
 გელას ძმამ ბავშვებს უსაყვედურა.

— ჩვენ არ ავფიტირებია, თავისი ბრალია, დაინახა, „მატარებელი“ რომ მოდიოდა და არ მოერიდა: „მატარებელი“ ხომ „ლიანდაგიდან“ არ გადაუხვევდა?!—გაიმართლა თავი გიამ.

— რადგან ასე იყო, შენ ყოფილხარ დამნაშავე, ჩემო ძმაო,—დაამწვიდა გელა უფროსმა ძმამ, ტანისამოსიდან მტვერი ჩამოხვრტყა, მერე მგობრებთან შეარიგა და „მატარებელს“ ბოლო „ვაგონად“ გამოაბა.

„მატარებელმა“ კვლავ გაიქროლა.
 — გუ გუუუ!—ხმამილა დაიგუგუნა გელამაც.

ქვემოთაა ბილაშვილი

საანის ბუშტები

გია, ნანა, ლეო,
 მესეთ საანის ბუშტებს.
 ზაღინა კოჭით
 კარგად ვუშვებ!
 ზატარა,
 კი კიდევ—დიდი.
 ი ძირს ეშვება,
 ერთი მადლა შიდას.

აი, ის კი—ნასე,
 სასურავსაც გასცდა,
 ქარი მიაქრლავს...
 აჰა, ისიც გასცდა!

თინათინ კვიციანი

სკანკაძე

ერთი გოგონა შინიდან ტყეში წავიდა. გზა აერია და პატარა სახლთან მივიდა. კარი ღია იყო. შეიხედა, ხედავს, არავინ არ არის და შევიდა შიგ.

ამ პატარა სახლში სამი დათვი ცხოვრობდა.

ერთი დათვი მამა იყო, დიდი ბანჯგველიანი. მეორე კი უფრო პატარა, დედა დათვი იყო. მესამე კი დათუნია იყო.

დათვები ტყეში წასულიყვნენ სასვირნოდ.

პატარა სახლში იყო ორი ოთახი—სასადილო და საწოლი.

გოგონა შევიდა სასადილოში და მაგიდაზე დაინახა სამი ჯამი ფაფით. პირველი ჯამი, ძალიან დიდი, მამა დათვის იყო; მეორე ჯამი, უფრო პატარა, დედა დათვისა იყო; მესამე, ლურჯი ჯამი კი დათუნია იყო.

ყოველ ჯამთან იღო კოვზი: დიდი, საშუალო და პატარა.

გოგონამ აიღო ყველაზე დიდი კოვზი და ფაფა ყველაზე დიდი ჯამიდან შეჭამა, შემდეგ აიღო საშუალო კოვზი და ფაფა საშუალო ჯამიდან შეჭამა; დათუნია ფაფა ყველაზე ძალიან მოეწონა.

გოგონას დაჯდომა მოუნდა, —მაგიდასთან სამი სკამი იდგა: ერთი დიდი—მამა დათვისა, მეორე უფრო პატარა—დედა დათვისა, სულ პატარა სკამი, ლურჯი ბალიშით, დათუნია იყო. გოგონა აცოცდა დიდ სკამზე და გადმოვარდა, მერე დაჯდა საშუალო სკამზე—კარგად ვერ მოეწყო. შემდეგ დაჯდა პატარა სკამზე და, ისე კარგად მოეწყო, გაეციანა. ლურჯი ბალიში აიღო, მუხლებზე დაიდო და შეუღდა ქაშას თელი ცხელი ფაფა. დაიწყო ქანაობა. სკამი ჩატყდა და გოგონა იატაკზე დაეცა; წამოდგა, სკამი ააყენა და ახლა მეორე ოთახში შევიდა.

იქ სამი საწოლი იდგა: ერთი დიდი—მამისა, მეორე საშუალო—დედისა, მესამე კი—დათუნია.

გოგონა დიდ ლოგინში ჩაწვა—ძალიან განიერი იყო, ჩაწვა საშუალოში—ძალიან მაღალი იყო.

ჩაწვა პატარაში—საწოლი მისთვის მშვენიერი იყო და დაიძინა.

დათვები მოვიდნენ სახლში მშვიერები და მოუწდათ სადილის ჭამა.
 დიღმა დათვმა აიღო თავისი ჯამი, შეხედა და ხმამაღლა დაიღრიალა:

— ვინ ჭამა ჩემი ჯამიდან?!

დღდა დათვმა შეხედა თავის ჯამს და დაიღრია-
 ლა უფრო დაბალი ხმით:

— ვინ ჭამა ჩემი ჯამიდან?!

დათუნიაშ კი თავის ცარიელ ჯამს რომ შეხედა,
 წვრილი ხმით დაიწრიბინა:

— ვინ ჭამა ჩემი ფაფა?!

დიღმა დათვმა შეხედა თავის სკამს და ხმამაღლა
 დაიღრიალა:

— ვინ იჯდა ჩემს სკამზე?!

დღდა დათვმა შეხედა თავის სკამს და უფრო და-
 ბალი ხმით დაიღრიალა:

— ვინ იჯდა ჩემს სკამზე?!

დათუნიაშ შეხედა თავის გატეხილ სკამს და დაიწრიბინა:

— ვინ იჯდა ჩემს სკამზე, ვინ გატეხა იგი?

დათვები გაივიდნენ მეორე ოთახში.

— ვინ იწვა ჩემს ლოგინზე?!—დაიღრიალა ხმამაღლა დიდმა დათვმა.

— ვინ იწვა ჩემს ლოგინზე, ვინ დათვლა ის?!—დაიღრიალა უფრო დაბალი ხმით დედა დათვმა.

დათუნიაჲ კი გადახედა თავის საწოლს და დაიწრიპინა წვრილი ხმით:

— ეს ვინ წევს ჩემს ლოგინში?!

გოგონამ გაახილა თვალები, დანახა დათვები და ფანჯარას მივარდა. ფანჯარა ღია იყო. გოგონა გადახტა და გაიქცა.

დათვები დაედევნენ, მაგრამ ვერ დაეწივნენ.

ლ33 ტოლსტოი

სამტეხბერი

სექტემბერი! სექტემბერი!
ჭიჭიჭივებენ ჩიტუნები,
და მიჭქრიან სკოლისაკენ
გოგონები, ბიჭუნები.

ჩვენი უბნის ზატარებო,
დაიცადეთ ერთი წუთით,
ვერს სედავთ არჩილ-ბიჭსა,
კართან რომ დგას თეთრი ქუდით?

ის საბავშვო ბაღში მიდის,
სულ ზირველად შევა ბაღში,
და მასავით ბედნიერი
ვინ იქნება მთელ ქალაქში!

ღელავს ბიჭი თათისსელა,
როგორ უნდა იუაზ მშვიდი?
დაუცადეთ, წაიუვანეთ, —
არჩილის გზაც თქვენსკენ მიდის!

სუბა გერსლავა

31

ზ ე მ ო ლ გ ო მ ა

დაშაქრდა ეუწმნის მტევანი, კაკალიც ბევრი მოსულა,
 დახეთ, რა გეპრიელა! ვაშლი და კომში ბლომას!
 ჭირიმე, შენი ჭირიმე, ჭირიმე, შენი ჭირიმე,
 რა სისწრულის რთველია! რა კარგი შექმდგომას!

ლილია მგვამლიძე

ზ რ დ ი ლ ო ბ ი ა ნ ი

„ზრდილობიანი უნდა იყო!“—ვიტკას ხშირად ეუბნებოდა დედა.

„ზრდილობიანი უნდა ვიყო, მაგრამ როგორ?“—ფიქრობდა ვიტკა და შემთხვევაც მალე მიეცა. ვიტკამ ქუჩაში პატივცემული ბიძია დაინახა. „ახლა უნდა თავი დავუქრა“,—გულში გაიფიქრა და მართლაც თავი დაუქრა. ბიძიამ გაუღიმა. ორივე ნასიამოვნები დარჩა.

შუადღისას ვიტკა ბრინჯისათვის მალაზიაში შევიდა. მალაზიიდან ერთ ქალს კარებში გამოსვლა უნდოდა, ორივე ხელში ჩანთა ეჭირა. ვიტკამ უცებ მიიჩინა და კარი გაუღო. „რა კარგი ბიჭი ხარ, გმადლობ!“—გაუცინა ქალმა.

ვიტკა დედასთან ერთად ავტობუსით მოდიოდა. ავტობუსში მოხუცი ქალი ამოვიდა. ვიტკა წამოხტა და თავისი ადგილი დაუთმო. მოხუცმა დედამისს უთხრა: რა ზრდილობიანი შეილი გყოლიათო! დედამ გაიღიმა და კმაყოფილებით გადახედა ვიტკას.

ნახური სა ბავშვო მწიგნობრივი

ჩა კარგია შემოდგომა

ჩა კარგია შემოდგომა,
ჩა კარგია რთველი...
ჩვენ ვთვალთვის რთველის მოსვლას
სიხარულით ვუღიან.

ჩა კარგია ფელამუში,
ჩა მსუგე და ტკბილი,
ამოვალეთ ჩურჩხულები
ნიგუზისა და თხილის.

დავამხადეთ ბადაგი და
ბლომად ტკბილის კვერი...
ჩა კარგია შემოდგომა,
ჩა კარგია რთველი.

ილია სიხარულიძე

კეთილი ძმა

შემოდგომა იყო, პაპა თედო ბაღში მწიფე მსხალს კრეფდა. დაინახა ბაღთან მიმავალი სანდრო. პაპა თედომ სანდროს დაუძახა და ერთი დიდი მსხალი უთავაზა. სანდროს უნდოდა ჩაეკბინა, მაგრამ უცებ მოაგონდა, რომ შინ ავადმყოფი და ჰყავდა და შინისაკენ მოჰკურცხლა.

— დედიკო, ქეთოს მსხალი ხომ ეჭმევა?—ჰკითხა სანდრომ დედას.

— როგორ არა, შვილო,—უთხრა დედამ.

სანდრო იმავე წამს თავისი დის ლოგინთან გაჩნდა და მსხალი მისცა. სანდრო სიამოვნებით უყურებდა, როცა ავადმყოფი პირს იტკბარუნებდა გემრიელი მსხლით.

„დედა მნიდან“

ბ რ ბ რ ა

გოგამ გოგონა დათესა
განსაფსუელის ზირსე,
გოგონა შემოდგომამდე
განიხარდა ისე, —

გოგა თავის გოგონას
სწევს და ვერ ერევა,
შინისაკენ მიათრევის,
მკლავში ძალა ელევს...

ჭეი, სად ხარო, ბიჭებო,
ღანიერო ბიჭებო,
მიფეშველოთ გოგას —
შინ წაფუდოთ გოგონა.

სიმონ შავჭანიანი

კომში, კომში, კომარა

კომში, კომში, კომარა!
მომეც დიდი ტომარა!
ბებოს მიფურბენინებ,
ბებო არ მანუყინინებს.
გამომიტანს ჩურჩხელას
ამოდენას, ამსელას.
თავს მოფუკრავ ტომარას,

კომში, კომში, კომარა!
ზურგზე წამოვიკიდებ,
დიდ გუნას გამოვატარებ,
დაფურტიგებ ზატარებს.
ბევრს შენ მოვცემ,
ბევრს სხვას მივცემ,
ბევრსაც შე დავიტოვებ.

ნიკოლოზ ჩაჩავა

კ უ რ დ ლ ე ლ ი

ეს კურდღელი ნაცარა
მთიდან ჩამოცანცბლდა;
შეგვეპარა ბოსტანში,
სტაფილოსგან გაგვცაღბა.

შე ნაცარა კურდღელო,
ცურცურა და ვურგრემელო,
რომ ზისარ და სადილობ,
შენ დათესე სტაფილო?

ვახტანგ გოგოლაშვილი

პატარა წრუწუნა

სოროდან ფრთხილად გამოცანცალდა პატარა წრუწუნა ეზოში სასე-
ირნოდ. ცოტა ხნის შემდეგ შეშინებული სოროში შევარდა.

- სად იყავი? რა ამბავია? რა დაგემართა?—ჰკითხა დედამ.
- სასეირნოდ ვიყავი.
- რამ შეგაშინა?

— ორი მხეცი ვნახე ეზოში. ერთი ძალიან საშიში უნდა იყოს. თავ-
ზე ხერხი ადგას, ფეხებზე დეზები ასხია, თვალეები დაბღვერილი აქვს და
ნისკარტი მოკაუჭებული. რომ შემომხედა, ცალი ფეხი შეიკეცა, პირი და-
ალო და ისე დაიყვირა, რომ კინაღამ გული გამისკდა. შემეშინდა და გამო-
ვიქეცი.

— ეგ ხომ შამალია, შვილო, მაგისი როგორ შეგეშინდა?!—უთხრა დე-
დამ.

— მეორე კი ძალიან საყვარელი მხეცი უნდა იყოს. თავი მრგვალი
აქვს და თვალეები დიდი. ტუჩებზე აქეთ-იქით ლამაზად გადაწყობილი ულ-
ვაშები ასხია. ტანი ხშირი ბეწვით აქვს მოსილი. მისი კუდი გრძელია და
ფაფუკი, ფეხები ნაზი, თათებზე ბრჭყალები ასხია. ეზოში რომ გავედი, მზეზე
იჭვა და ვნით თათს ილოკავდა. თვა-
ლებს ხან გაახელდა, ხან დახუჭავდა. რომ
დამინახა, ჩემსკენ გამოექანა, შემეშინდა
და გამოვიქეცი.

— უი, ეგ ხომ კატაა, შვილო! ერი-
დე მაგას, თორემ ბევრ სხვა თავგვივით
ვერც შენ გადაურჩები მაგის კლანჭებსა
და კბილებს.

„დედა მინდა“

33

ვაშლის კრევა

თაჲს იწონებენ სეები,
დამძიმებიათ კალთები, —
ცუცსლივით შემოდრებათ
მწიფე ვაშლების ნათელი.

ტოტებს სწუდებიან, ვაშლს ჰკრევენ
ცუგრუმელები სიცილით,
და უერთდება ბადის შუქს
მათი თვალების ციმციმი.

აკერ დიდ სესე შეცაცდნენ,
საკრეფად სული გაძართეს, —
აღმოდრებული ნაყოფით
უსვად ავსებენ კალათებს.

გიორგი კაჭანიძე

მ ა ი ხ ა რ ე ს

შემოდგომა იყო. ქეთო და თინა ბაბუას ეწვივნენ. ხეებს ფოთლები
სცვიოდა. ვაშლი, მსხალი, ბროწეული, კომში და წაბლი დაეკრიფათ.

რთველიც მოეთავეზინათ.

ბებიას იმდენი ჩურჩხელა გაეკეთებინა, იმდენი... ძალიან ბევრი.

ბავშვებს ბაბუამ უთხრა:

— წამოდით, პაწაწინა მტევნებს მაინც იპოვით.

ზვარში წაიყვანა პატარები. ქეთომ თავისი ჩანთა წაიღო, თინას პაწია
კალათი მისცა ბაბუამ. ზვარში კვალზე დააყენა და უთხრა:

— აბა, ეძებთ ყურძენი.

აი, ქეთომ იპოვა ერთი პაწია მტევანი, თინამაც იპოვა, კიდევ იპოვეს.
ასე აგროვებდნენ პაწაწინა მტევნებს და ბევრიც მოუგროვდათ. იქ კი არ
შეჟამეს. მოიტანეს, გობზე დაყარეს, კარგად გარეცხეს. ბებიაც და ბაბუაც
არ დაივიწყეს.

ბებიამ ყურძენი გასინჯა:

— იფ, იფ, იფ, რა გემრიელი ყოფილა! — თქვა მან.

— ამათი მოტანილი რომაა, იმიტომაა ასე ტკბილი, — უბასუხა ბაბუამ.
ბავშვები ძალიან გაახარა მოხუცების ნათქვამმა.

მ ა ხ ა ნ ა მ ა მ

რა იღონოს!

— დათუნიაჲ, ნუ ბურღლუნებ,
ნუ ითხუზნი ძეღნით თათებს,
ცელქ ბაჭიას რად უეურებ,
შენ სიღინჯე მეტი გმარებეს.

ცუგო, რატომ გეცინება,
იცუღლუტებ, ნეტავ, დიდხანს?!
რად მამბრაწებთ! როგორ გინდათ,
ძეისწავლოთ წერბა-კითხვა.

დედოფალა თუ მიჯვრებს,
ბეჯრიც იცის, კარგად სწავლობს, —
ამ სიტუეებით თინამ ცელქებს
მწერბლად თვალი გადნავლო.

რა იღონოს! მინ ამათვის
თინას გარდა ვის სცაღია!
მაგრამ კითხვას ეს ცელქები,
ნეტავ, მალე ისწავლიან?!

ვიოლი კახაიძე

ჩაის მკარზავეზი

შობიბინე ბუჩქებს შორის
თაყდანრილნი დგანან მწკრივად.
წელსე კონტად შემოუკრავთ
კალათები მაწაწინა.

თავი უნდა ისახელონ,
სათამამოდ სად სცალიათ.
ჭილის ქუდი დაუსურავთ,
ქუდისსულა არც არიან.

თინათინ კვიციანიძე

ფ ე მ ო დ გ ო ვ ა

რატომ გვიუვარს შემოდგომა
ვევლან—დიდს თუ ხატარას?
იმიტომ, რომ კაკალს ბერტეენ,
ადუღებენ თათარას.
იმიტომ, რომ ვენასს კრეფენ,
ქვევრებს რეცხენ ღიზიანს;

იმიტომ, რომ რაც სილია —
უვულს სილი მწიფება.
იმიტომ, რომ სავსება
კალთი და კოდორი,
იმიტომ, რომ ირევა
ცაში თქრის ფოთოლი...

35

გურამ ლვანიძე

ჩემი ბურთი

დიდი აწის ჩემი ბურთი,
დიდი, ვეებერთელა,
ოთხი ცილა მუცელი აქვს,
ჩემი მკლავის სელა.

ამგლიჯეს ჩემი ბურთი,
დაახლეს მიწას,
მაგრამ იცით, როგორც გიჟი,
წამოვარდა იმწამს.

სელს დაჰკრავ და აფრინდება,
გავორდება—როგორ;
გუშინ თავი გაუტყნა
მეფსოვის გოგოს.

გადმოგორდა, დაესტკრა
დიდი ფანჯრის მინას
და სედ ცხვირზე დაასკუპდა
ჩემს ბებიკოს მძინარს.

წამოვარდა ჩემი ბებო:
„ქურდი, ქურდი, ქურდი...“
ქურდის ნაცვლად სელში შერჩა
ჩემი კახტა ბურთი!

ლილია მგვილიძე

ძ შ რ ა ო ვ ა

ბავშვები საბავშვო ბაღის ეზოში გამოვიდნენ.

— მოდიოთ, ძვრაობა ვითამაშოთ!—დაიძახა მაიამ.

— მე ყველაზე მაღალი ვარ, მე ძვრა ვიქნები,—თქვა ოთარმა.

— მე კრუხი ვიქნები,—თქვა მაიამ,—გივი, თინა, ნინა, ცირა, სოსო,
დათო, კაკო და პატარა ვანო წიწილები იყვნენ.

მოფრინდა ძვრა, დაჯდა კრუხის წინ. კრუხი ეკითხება:

— ძვრა, ძვრა, რას აკეთებ?

— წინდის ჩხირსა.

— წინდის ჩხირი რად ვინდა?

- წინდას მოვქსოვ.
 - წინდა რად გინდა?
 - შვილს ჩავაცმევ.
 - შვილი რად გინდა?
 - წყალს მომიტანს.
 - წყალი რად გინდა?
 - ცომს მოვზეღ.
 - ცომი რად გინდა?
 - ხაჭაპურს გამოვაცხოზ.
 - ხაჭაპური რად გინდა?
 - შვევქამ.
 - მე არ მაქმევ?
 - არა!—უთხრა ძვრამ და ეცა წიწილებს დასაჭერად თანდათან ყვე-
- ლა წიწილა დაიჭირა, გარდა ვანოსი.
ის ყველაზე პატარა იყო და ადვილად იმალებოდა კრუხის უკან.

თამარ მაჩხაძე

ასე ხატავს

რა ხანია თავდასრდილი	მიუსატა იქვე სელად,
ზის და სატავს ავთანდილი.	ვაშლი, მსხალი და ჩუჩხსელებ,
ზის და სატავს მწიფე ატამს,	აქ კავალი, იქ—ტუის თხილი...
ატამს კომში მიუმატა...	ბროწეული კანსლეჩილი,

საზამთროსთან ნესვის გროვა,
 ეურმნის კვერდით—ლეღვი ტკბილი...
 ჩვენი სოფლის შემოდგომას
 ასე სატავს ავთანდილი.

სიმონ შავჭავჭავაძე

76

მელია და თხა

რუსული ხალხური ზღაპარი

მელია მინდორზე მიდიოდა. მალლა ყვავებზე დარჩა თვალი და ქაში ჩავარდა. იმის ბედად ქაში ცოტა წყალი იღვა, მართალია, ვერ დაიხრჩობოდა, მაგრამ მალლა ამოსვლასაც ვერ ახერხებდა. იღვა წყალში მელია და წუხდა.

ერთი ცუნახოთ, მოდის ბაკაბუკით თხა და ბატონკაცურად მოაბიჯებს. მოდის, წვერს აცანცარებს და გრძელ რქებს იქნევს. თხამ გადაუხვია გზას, ჩაიხვია ქაში, დაინახა მელია და ჩასძახა:

— მანდ რას აკეთებ, მელავე?

— ვისვენებ, ჩემო გვრიტო! — ტკბილად ამოსძახა მელამ, — მანდ, მალლა ცხელა და ამიტომ აქ ჩამოვხტი. უპ, რა მშვენიერი სივრილეა აქ, რომ იცოდე! ცივი წყალი რამდენიც გინდა არის.

თხას დიდი ხანია წყურვილით პირი უშრებოდა.

— წყალი მართლა კარგია? — ჰკითხა თხამ.

— მშვენიერია, — უპასუხა მელამ, — ჩამოხტი, ორ ვე დავეტევით.

გაბრიყვდა თხა და ჩახტა ქაში.

— დახე, ამ უგუნურს, ჩამოხტომაც ვერ მოახერხა, სულ ერთიანად გამზუნზლა, — წყენით თქვა მელამ. ზურგზე შეახტა თხას, ზურგიდან რქებზე მოექცა, რქებიდან მალლა ახტა და მოჰკურცხლა ტყისკენ.

დარჩა ქაში უგუნური თხა. კინალამ შიმშილით სული ამოძვრა. ბოლოს ძლივს მიაგნეს, მოსჭიდეს რქებზე ხელი და ამოიყვანეს.

ძია ვანო

— ჰი-ჰი-ჰი-ჰი! ტუ-ტუ! ტუ-ტუ!
საზიდს დინჯად მოაგორებს.
თეთრ ხალათში შემოსილი
მოსუც ექიმს მოგვაგონებს.

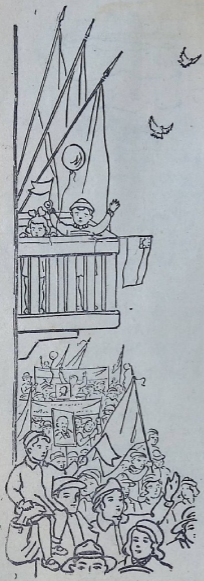
ძია ვანოს საუვირის სმა
ბავშვებს როდი გამორჩებათ.
სიხარულით მოკლიან
ბერიკაცის გამორჩენას.

აქეთ გოგი მოცუნცულებს,
რძისთვის ჭურჭელს ეძებს ღია,
ზაწაწინა ნუნუ ვვირის:
— დედა, ჩვენი მერძევა!

უმაღური არაზინ ჰეაფს,
დიდხანს არვის განჩერებს,
ჯერ ზატარებს გაისტუმრებს,
მერე კიდევ დანარჩენებს.

ამბობს:— თქვენთვის, კუდრაჭებო,
შრომის როგორ დავიზარებ.
არ დაღვარეთ რძე ქათათა,
შეგერგეთ და გაიხარდეთ!

გამარჯობა, ოქტომბერო!

რნ დროშები ჩაატარეს,
რნ დროშები მოაქვთ კიდევ!
მეც ალამი ჰაწაწინა
აივანზე გამოვკიდე.

და გავძახე ქუჩებს მკვირცხლად:
გამარჯობა, ოქტომბერო!
ამ შეიმში არ იქნება
შენ გმირებსე არ ვიძღერო.

აქ ლენინი დაუსატავო,
ცოცხალივით მოჩანს საღხში.
ოქტომბერში ჩემი ჰაზა
უკვდავ ლენინს ედგა მხარში.

საუვარელი მამაკეში
სულ ჰატარა იყო მაშინ.
რომ დაკაცდა, ლენინელებს
ამოუდგა მშურად მხარში.

მეც ლენინის დროშა მიუვარს,
სწივიანი, აღისფერი, —
ერთი არის მისი, საქმე
და ეს დიდი ოქტომბერი.

გიორგი კახანიძე

ს ა ზ ი ი მ ო

ამ ჩვენ დროშებს თინიკო
გუშინ მთელ დღეს კვრავდა,
ეს წითელი ვარსკვლავი
გივიმ გაგვიფერება.

აი, ჩვენც სომ გვიჭირავს
აღისფერი აღმები,
ჩვენს საუვარულ მეგობრებს
ასე მივესალმებით.

მამუკა მესხიშვილი

ჩვენი ბარათი

აფრინდა, მტრედი აფრინდა,
სივრცე განაო მკერდით,
აფრინდა, აივალთა
ერთი ბარათი თერთი.

ბარათში ჩაწერილია
ჩვენი გულისთქმა წმინდა:
„ზატარა მალხაშვილი ვართ,
საღმთა მშვიდობა გვინდა!“

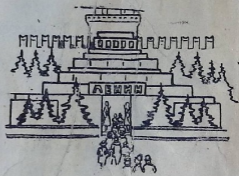
მარის ჯოცაიშვილი

ლ ე ნ ი ნ ი

სწავლა, სწავლა და კვლავ სწავლა! —
ღენინმა გვითხრა ზატარებს.
შობლის ამ რჩევას, ამ სიტყვებს
გულში სთათობდ ვატარებთ.

— გვივარდეს დედანამშობლო,
მარა მის სასულს ფიცადედო! —
ღენინს ანდერძს, ამ სიტყვებს
დავიწერთ გულის ფიცარზე.

იოსებ ნოზაშვილი

ახალი თბილისი

გახედე, ჩვენი თბილისი,
როგორ იზრდება, მშვენიდება,
უბნები ჩნდება ახალი,
ფართო ქუჩები შენდება.

გახედე, როგორ მადლდება,
როგორ დღითიდღე იზრდება...
ახალ თბილისის მშენებლებს
ჩვენი ვაჟა და დიდება!

გრიგოლ აბაშიძე

იწილო, ბიწილო

პატარა ლიამ სურათებიანი წიგნი თაროზე დალო, მივიდა დედასთან და სთხოვა:

- დედიკო, მასწავლე ის გათვლა, ბებო რომ მეუბნებოდა.
- იწილო, ბიწილო?
- დიახ, იწილო, ბიწილო! — უპასუხა ლიამ.

დედა და ლია ტახტზე დასხდნენ. დედამ დაიწყო:

- იწილო, ბიწილო,
- შროშანო, გვრიტინო,
- აღხო, მალხო,
- ჩიტმა ვნახოს.

შენი ფესვი, ფესმანდუკი,
 აჯექ, მაჯექ,
 ფეხო, ჩაჯექ!

ლია ჩურჩულით იმეორებდა დედის ნათქვამს.

— ვიცი! ვიცი!—თქვა ლიამ და გაიქცა.

მოიყვანა ლიამ ამხანაგები, ყველანი ხალიჩაზე დასხდნენ, წრე გააკეთეს და ფეხები წინ გამოსწიეს.

— მე გავთვლი,—თქვა ლიამ და დაიწყო:

— იწილო, ბიწილო,
 შროშანო, გვრიტინო,
 ალხო, მალხო,
 ჩიტმა გნახოს.
 შენი ფესვი, ფესმანდუკი,
 აჯექ, მაჯექ,
 ფეხო, ჩაჯექ!

თქვა ლიამ და ხელი ვანოს ფეხთან შეაჩერა.

— მოკეცე ფეხი!—შესძახეს ბავშვებმა. ვანომ ფეხი მოკეცა და ლიამ თავიდან დაიწყო:

— იწილო, ბიწილო,
 შროშანო, გვრიტინო...

თვლიდა ლია და ბავშვები ფეხებს თანდათან კეცავდნენ. ზოგმა ორივე ფეხი მოიკეცა, ზოგმა ერთი, თამრიკომ კი არც ერთი.

წამოხტა თამრიკო ფეხზე.

— თქვენ, კუტებო, არ აღგეთ, ტაში დაუკარით!—უთხრა თამრიკომ ფეხმოკეცილ ბავშვებს,—თქვენ კი იხტუნეთ!—და დაიწყო:

— ასკინკილა, კინკილა,
 დღეს შაბათი, ხვალ კვირა!
 ასკინკილა, კინკილა,
 დღეს შაბათი, ხვალ კვირა!

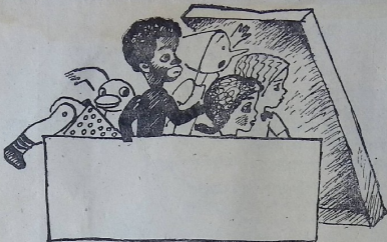
ამბობდა თამრიკო და ტაშს უკრავდა, ბავშვები კი მზიარულად დახტოდნენ.

ბავშვები დაილაღნენ, გაჩერდნენ, მხოლოდ მზია ხტოდა კიდევ.

— მზიამ მოიგო! ახლა მზიამ უნდა გათვალოს!

ისევ დასხდნენ ბავშვები ხალიჩაზე წრეში და თავიდან დაიწყეს თამაში.

39

დავიშალოთ

სათამაშოების ჩივილი

დავიშალოთ, დავიშალოთ,
 ნუტავი თუ მოკვავებენ!
 თამაშობა არ სცოდნიათ,
 მიკვავდებენ, მოკვავდებენ...
 ვიდრე ღედა არ დატუქსავს,
 ჩვენი მოვლა არ იცინან;
 კურდღელი ძლივს დავაბრუნეთ,
 განსუცვადა კაიწია.
 ასლან უველა ვიძალებით,

ზოგი სადა, ზოგი სადა...
 ბურთი სადღაც გავცეკვლა,
 სასლში აღარ მოიცადა,
 მე ტასტს უკან ჩავიჭედე,
 თავით წიგნზე მიბჯენილი;
 რატომ იქ არ გვავლავებენ,
 კუთხე რომ გვაქვს. მიჩენილი?
 დავიშალოთ, დავიშალოთ,
 და მეორე სულ გავიანართ!

მამყალა მკამლიშვილი

დედოფალას ჩივილი

ხანგრძლივი მოგზაურობის შემდეგ გამომეღვიძა. ჯერ კიდევ ბნელოდა; ქუჩის ელნათურის სინათლეზე გავარჩიე ჩემი მგზობლები: მამალი, ცხენები, დედოფალები და ვინ მოსთვლის, კიდევ ვინ.

უცებ ვილაცამ პირდაპირ ყურში ჩამომყეფა. ეს იყო ხავერდის ძალი. რომელიც ჩემს გვერდით იჯდა და შავ თვალებს აჭყეტდა.

ვის საით მიიჩქარება

პიესად გადაკეთებული

(მოლის დათვი ბაჯბაჯით)

ზირველი ბავშვი:

ჭეი ბაჯბაჯა, ბაჯბაჯა,
სად მიბაჯბაჯებ, დათუნა?

დათვი:

თაულსე მივდივარ, კეთხევა, —
ამას შეკითხვა რად უნდა!

(მოცუნცულებს კურდღელი. იცვლება მუსიკა).

მეორე ბავშვი:

ჭეი, ცანცალა, უურცევიტა,
სად მიცანცალაბ ამ დილას?

კურდღელი:

ბოსტანში მიმეჩქარება,
სტაფილა მინდა სადილად.

(მოცუნცულებს მელია. იცვლება მუსიკა).

მესამე ბავშვი:

ჭეი, ცუნცულა, ცუნცულა,
სად მიცუნცულაბ, ძელია?

ძელია:

საქათმისაგან ვიჩქარე,
ვარია შემომელია!

(მორბის ძალი. იცვლება მუსიკა).

მეოთხე ბავშვი:

ჭეი, ბრღლივით ბრღლია,
საით იჩქარე, ბრღლია?

ძალი:

მინდა ძელია შემომხედეს,
ზურგსე ვადინო ბოლია.

(მელია გაიპარება).

ერთს დათუნასაც შევუყუე,
თაული რომ უყვარს ტკბილია!

(დათვი ბურტყუნით მიდის).

მერე ბოსტანში გადავალ,
კურდღელს რომ ვაპურა კბილია?

(შეშინებული კურდღელი სწრაფად
ვიმალება).

ჯანსუღ ნარკვიანი

ბ ა ტ კ ა ნ ი

მიდის და მოდის ბაკუნით,
თოვლივით თეთრი, თამამი...
ჩვენი ზატარა ბატკანი
მოუსვენარი რამ არი!

როცა დასტუნავს კარავთან,
ნეტავი მაშინ განახათ.
რძე არის მისი სკაკვები,
ჯერ არ მიირთმევს ბალახსა.

მისი სტუნვა და ბაკუნი
ზატარა ლეკვებს აძინებს,—
ჩვენი ბატკანი რომ ნახათ,
თავს შეგაუვარებთ მაშინვე.

ვახტანგ გორგაძელი

ა ხ ი ა

ძია კოტემ ალიკოსა და გიას პატარა ბაქია აჩუქა და თან უთხრა:
თქვენ იცით, როგორ მოუვლითო. ბიჭებმა საიდანღაც გალია გამოუჩანეს
ბაქიას და ჩიტის რძესაც არ აკლებდნენ. ალიკო რომ სტაფილოსა და კომ-
ბოსტოს დაუყრიდა, ვია წყალს მოურბენინებდა. თავისუფლად ვერ უშვებ-
დნენ გარეთ, რადგან ძია კოტემ გააფრთხილა: კურდღელი ჯერ უნდა
შეიჩვიოთო.

ბაქიას უცებ დაეტყო ალიკოსა და გიას ხელი: გასუქდა, გალამაზდა.
ხშირად იბანდა თათებით პირს. გალიასთან მოსულ ბიჭებს რომ დაინახავ-
და, თათებზე დასკუბდებოდა და სულ ხელებში შესცქეროდა მათ: აბა, რა
მომიტანეთო. თანდათან მიეჩვია თავის პატარა მეგობრებს და იმათაც იფი-
ქრეს: უკვე შეიძლება ეზოში ცოტა ხნით გავუშვათო.

— მე გამოვიყვან გალიიდან,— თქვა ალიკომ.

— რატომ შენ, მე გამოვიყვან, შენი საკუთარი ბაქია ხომ არ არის,—
უპასუხა გიამ.

— გახსოვს, გუშინწინ რომ დაგვხარა გალიის გაწმენდა და შენს მაგი-
ვრად აწმინდე? მაშინ ხომ კარგი იყო!..—ნიშნისმოგებით წასძახა ალი-
კომ.

— სამაგიეროდ ბევრი კომბოსტო ხომ მივუტანე!.. ბაჭიას მე უფრო ვუყვარვარ, რომ დამინახავს, მცნობს კიდევ.

— როგორ არა, შენ უყვარხარ!.. მე რომ დამინახავს, სულ კუნტრუ-შობს,—გაბრაზდა ალიკო.

— მოდი და ბაჭია ჩვენს წინ დავსვათ, ვისთანაც პირველად მივა, ის უფრო ჰყვარებია, გინდა?—უთხრა გიამ.

ბიჭებმა ბაჭია გალიიდან გამოიყვანეს, მოშორებით დასვეს და თანათას სააღერსო სახელს ეძახდნენ. ბაჭია უკანა თათებზე დასკუბდა, ყურები ააცანცარა, ტუჩები ააწყლაბუნა, სასაცილოდ დააჭყიტა თვალები, ერთი ისკუბა, ღობეს გადაეფლო და ტყისაკენ მოუსვა.

დარჩნენ ბიჭები პირში ჩაღაგამოვლებულები.

ახია ალიკოზე და გიაზე. აბა, ვის შეუყვარდებოდა მაჩხუბარა ბიჭები?

ნინო აღნიაშვილი

ჩიტო ჩიორა

ჩიტო ჩიორა გივა ბიჭის ეზოში დაფუთფუთებდა, ბუდის გასაკეთებლად ადგილს ეძებდა. თავის საქმეში გართულ ჩიტუნას გივამ ქვე ესროლა. ის ქვა ჩიორას კინაღამ თავში მოხვდა!

— ააა!.. მივხვდი, მივხვდი, რატომ არ არიან ამ ეზოში ჩიტები!— თქვა ჩიორამ. დიდხანს არ უფიქრია, ფრთა ფრთას შემოჰკრა და თვითონაც გაეცალა ქვესროლია ბიჭის ეზოს.

ზახტანგ კახაძე

გამოცანები

შინაური ფრინველია,
ფეტვს და სიშინღს ხარბად კენკავს.
კვერცხებს დასდებს და შემდეგ კი
წიწილებსაც გამოჩეკავს.

დინგიანი ცხოველია,
მიწას თხრის და თან ღრუტუნებს,
მუზის ძირას უყვარს ყოფნა,
გემრიელ რკოს აკნატუნებს.

ალ. საჩინოელი

მამალი და კატა

რუსული ხალხური ზღაპარი

მამალი და კატა დაძმობილდნენ. დაიწყეს ერთად ცხოვრება. კატა სანადიროდ ტყეში დადიოდა, მამალი კი შინ რჩებოდა.

როცა კატა წასვლას დააპირებდა, მამალს დაუბარებდა:—შინ იჯექი, თავი კარში არ გამოჰყო, თორემ მელია მოგეპარება და შეგეჭამსო.

ერთხელ მელამ კატა რომ ტყეში წასული დაიგულა, ფანჯარასთან მიცუნცულდა და მამალს ტკბილად შესძახა:

— ყიულიყო, მამალო, ოქროს ბიბილოვანო,
ქოჩრიანო, ლამაზო, ფაფუკლაბაბიანო!
ფანჯრიდან გადმომხედე, საკენკი დაგიყარო.

— მოდი, ერთი გადავიხედავ, ასე ტკბილად ვინ ღიღინებსო,—თქვა მამალმა და თავი გამოჰყო. სტაცა მელიამ პირი და გაარბენინა.

მამალმა საცოდავად მორთო ყვირილი:

— პირი მტაცა მელიამ, წუწკმა არ მოისვენა,
მიმაქროლებს წყეული, შორეული ტყისკენა,
ძმაო, კატავ, მიშველე, გამოქანდი ძმისკენა.

კატამ მოჰკრა ყური მამალის ყვირილს, გამოეკიდა მელიას, დაწია, გააგდებინა მამალი და მოიყვანა შინ.

— გესმის, ჩემო ძმობილო!—უთხრა კატამ,—ხვალ მე უფრო შორს წავალ, მელიას ნულარ დაუჯერებ, თორემ შავ დღეს დაგაყენებსო. წავიდა კატა სანადიროდ.

მელია ისევ ფანჯარასთან მოცუნცულდა და ტკბილის ხმით დაიწყო:

— ყიულიყო, მამალო, ოქროს ბიბილოვანო!
ქოჩრიანო, ლამაზო, ფაფუკლაბაბიანო!

ფანჯრიდან გადმომხედე, მარცვლები დაგიყარო.

მამალს სული მისდიოდა მარცვლების დასანახავად, მაგრამ თავი შეი-
მაგრა. მელამ უფრო მაცდური სიტყვები მოიგონა და დაიწყო:

— ყუყლიყო, მამალო, ოქროს ბიბილოვანო,
ქოჩრიანო, ლამაზო, ფაფუკლაბაბიანო!
მოგორავენ ურმები, სცვივით ფეტვი ყვითელი,
გადმოფრინდი, აკენკე საკენკი გემრიელი.

მამალმა ველარ მოითმინა და გამოყო თავი.

მელამ სტაცა პირი და გაარბენინა. მამალმა ისევ ყვირილი გააბა.

კატა შორს იყო და მამლის ხმას ძლივს მოჰქრა ყური. გამოუდგა მე-
ლიას, გააგდებინა მამალი და მოიყვანა შინ.

— მამალო,—უთხრა კატამ,—ხვალ მე უფრო შორს უნდა წავიდე,
ფრთხილად იყავი, კიდევ არ მოგატყუოს მელამ. თავი არ გამოყო, თორემ
რამდენიც უნდა იყვირო, მე ველარ გამაგონებ და დაიღუპებიო.

კატა მეორე დღით ისევ სანადიროდ წავიდა. მელამ იდროვა, მი-
ტუნტულდა ფანჯარასთან და ისევ ტკბილად შემოსძახა:

— ყუყლიყო, მამალო, ოქროს ბიბილოვანო,
ქოჩრიანო, ლამაზო, ფაფუკლაბაბიანო!
აგერ მთიდან ქათმების ხმა-ქოთქოთი მოისმა,
წინამძღოლი არა ჰყავთ, ვშინიათ ქორისა.

მამალს ძალიან უნდოდა ცალი თვალთ მაინც დაენახა ქათმები, მაგ-
რამ კატის სიტყვები მოაგონდა და თავი შეიკავა.

— არა, ახლა არ გავყოფ თავს,—თქვა მამალმა,—როცა მელია წავა,
მაშინ გადავიხედავო.

მელია მაინც ცდილობდა მამალი შეეცდინა, მაგრამ მამალმა გასძახა:

— ტყუილად ნუ ატუზულობარ, გასწი, დაიკარგე, ველარ მომა-
ტყუებო.

— შენთან მოსატყუებელი განა რა მაქვსო?—უთხრა მელამ,—გინდ გა-
მოიხედე, გინდ არა! მშვიდობით, შენთვის აღარ მცალიაო.

მელია წაცუნტულდა და იქვე კუთხეში მიიმალა!

მამალს მელიას ხმა რომ აღარ ესმოდა, თქვა:

— აბა ერთი გადავიხედო, ის ვშმაკი მელია წავიდა თუ აქ არისო?

მამალმა ფანჯარაში გამოყო თავი. მელია უცებ სწვდა კისერში და
გაიტაცა ტყისკენ.

მამალმა ბევრი იყვირა, მაგრამ კატას ველარ გააგონა, ძალიან შორს
იყო წასული.

მითხარი

- რა კაკანებს?
- რა ყვეუს?
- რა კნავის? |
- რა ჭიხვინებს?
- რა ბლავის?
- რა კიკინებს?
- რა ღრუტუნებს?

გ ა მ ო ტ ა ნ ა

ჭიხვინა და პაწაწინა
მარღალ დახტის ღედის წინა!

ალ. საჩინოელი

გივის სურვილი

მინდა გავხდე მიხსავით
ინყინური მშენებელი,
ავაშენო დიდი სასლი,
სოფლის დამამშენებელი!

ნოა აფანაძე

მ ა რ ჯ ე ე

ვერ უეურებთ მზიას,
წამოდგარა ადრე,
თვითონ აუთოვებს
თავის წითელ ბაუთებს.

ოთარ შალაგაძე

ზ ლ ა რ ბ ი

მწიფე ურძნით სავსე ვენახს
ზღარბი ჩუმად მიეპარა,
მისწვდა ვახს და შეარსია,
ძირს მარცვლები ჩამოყარა!

გადაგორდა... მარცვლებს ისხამს,
სინარულით უცემს გული...
დანეთ, როგორ მიცუნცვლებს
ზურგზე მარცვლებაკინძული.

ზატარები მიეგებენ
და შეჰხარის დედა შვილებს:
„ვერ უეურებთ ამ მსუნაგებს,
პირი როგორ ჩაიტკბილებს!“

ზაჩიჟანი

ზ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი

ხტუნია და ყიყინა,
კობებში აქვს შინა.

აღ. საინოელი

წყალში ზის, თევზი არ არის,
ბალახს სძოვს, ხარი არ არის,
ლულუნებს, მტრედი არ არის.

ხალხური

43

ბავშვები და ბაყაყი

ერთხელ მინდორში ბავშვებმა ბაყაყი დაიჭირეს. მიიტანეს საბავშვო ბაღში, ჩასვეს შუშის ქილაში, ჩაუდეს მიწიანი ბალახი, თევზით წყალი, ლამაზი ქვები და აივანზე ცოცხალ კუთხეში მოათავსეს.

მთელი ზაფხული ბავშვები ბაყაყს უვლიდნენ, საქმელს აძლევდნენ და უსმენდნენ მის ყი-ყი-ყის.

დადგა შემოდგომა. აგრილდა.

ფრინველები თბილ ქვეყნებში გადაფრინდნენ, ქიებ-

მა მოძებნეს თბილი სოროები. პეპლებიც აღარსად ჩანდნენ.

ბაყაყმა ქილაში მოიწყინა, თითქმის აღარ ინძრევდა.

ერთ დილას ნახეს ბავშვებმა, ბაყაყი ქვებში წევს და აღარ ინძრევა.

— მოკვდა ჩვენი ბაყაყი! — შეჰკვივლეს ბავშვებმა.

— არა, — უთხრა აღმზრდელმა, — აცივდა და ბაყაყმა გაზაფხულამდე დაიძინა.

თამარ შარვაშიძე

ხათუნას წერილი მამას

საუვარელო ჩემო მამა,
მამა, გუნაცვალე,
უშენობით მოვიწყინე,
მოდო, მოდი ძაღლე.

იცო ჩვენთან რა კარგია?
დილით ადრე ვდგები,
აღარ ვჩნუბობთ მე და ციბ,
გაფსდით შეკობრები.

იცო, მამა, შევინახე
შენთვის საჩუქრები,
ბებიკომ რომ დაამსხდა
ტუბილი ჩურჩხელები.

მოდო, ეველას ენატრები,
ჩემო კარგო მამა,
შოდო, ვიდრე ჩურჩხელები
ციბამ არ შეჭამა.

რეზა მარგინი

— გემჩნევა, პირველად ხარ აქ. ნუ გეშინია მაგისი,—მომესმა ყვითელ-
თმიანი დედოფალას ხმა.

— ისე ახლოს დამიდგა, რომ ლამის გვერდი გამაცალოს, ვუკბენ, მაშ
რა იქნება!—ანჩხლობდა ხვევრდის ძაღლი.

— იმიტომ ანჩხლობს, რომ ერთი თვეა აქა ზის და არაფერს ყიდუ-
ლობს,—დაიბურტყუნა დათუნამ.

— თუ ავია, არაფერს წაიყვანს, ვის რად უნდა? — ჩაიფრუტუნა ცხენმა.
გათენდა. მალაზია ხალხით გაივსო.

— დედა, აი, ის დედოფალა მიყიდე, რა! — თითს იშვევრდა ჩემსკენ ერ-
თი გოგონა.

— ნეტავი შენ, რომ უკვე მიდიხარ,—წამჩურჩულა ყვითელთმიანმა დე-
დოფალამ.

გამომშვიდობებდა ვერც კი მოვასწარი, რომ იმ გოგონას ვაღამცეს.
გოგონამ გულში ჩამიკრა და გამაქანა სახლისაკენ.

მაშინვე მშვენიერ საწოლში დამაწვინა. გარშემო საუცხოო თევზები
და ფინჯნები დამიწყო.

მაგრამ ჩემი ბედნიერება დიდხანს არ გაგრძელებულა. ერთ დღეს ტახ-
ტიდან გადმოვგორდი და იატაკზე პირქვე დავეცი. ვილაცამ თავზე ფეხი
დამადგა, გოგონაც მოვარდა. იმის მაგივრად, რომ ჩემთვის თმები გაეს-
წორებინა, სულ მომადრო.

— უჰ, რა ულამაზოა, — აიმრიხა ის.

შემდეგ ჩემი არშიებიანი კაბა გამხალა და ხელახლა იატაკზე ვაღამის-
როლა.

ძლიერ მეწყინა.

უცებ ჩვენი კატა მომიახლოვდა, დამყნოსა და ყურში ჩამჩურჩულა:

— ნუ გეწყინება, ჩვენი თამრიკო ძლიერ გაუფრთხილებელი ბავშვია,
ამ ერთ კვირაში სამი დედოფალა გატეხა! შენ მეოთხე ხარ.

— მერე სად არიან ისინი? — ვკითხე ხმის კანკალით.

— ჩვენმა მეგზოვემ ნავის ყუთში ჩაყარა.

ჰოდა, მას აქეთ ვვდივარ ტახტის ქვეშ.

აღბათ. მეც მალე იმ დედოფალების ბედი მომეღოს.

41

რწყილი და კიანჭველა

ხალხური ზღაპარი

რწყილი და კიანჭველა დამობილდნენ. წავიდნენ გზასა. მიადგნენ ერთ რუსსა. რწყილმა უთხრა კიანჭველას: — მე გადავხტები და შენ რაღა გეშელებაო?

— განა მე კი ვერ ვადმოვხტები?—უთხრა კიანჭველამ.

რწყილმა ისკუბა, გადახტა; კიანჭველამ ისკუბა, წყალში ჩავარდა. შეეხვეწა რწყილსა:— ძმობილო, მიშველე რამე, ნუ დამახრჩობო. რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა ღორთან და სთხოვა:

ღორო, მომე ჯაგარი,
დავეგრეს თოქსა, ბაწარსა,
ჩავუგდებ, ამოვიყვან
ჩემს კიანჭველსა ძმობილსა.

ღორმა უთხრა:— შენ რომ ჩემთვის რკო არ მოგიტანიო! რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა მუხასთან და სთხოვა:

მუხავ, მომე რკო,
რკოს მივეუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავეგრეს თოქსა, ბაწარსა,
ჩავუგდებ, ამოვიყვან
ჩემს კიანჭველსა ძმობილსა.

მუხამ უთხრა:— შენ რომ ჩემთვის ყვავი არ მოგიშორებიაო! რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა ყვავთან და სთხოვა:

ყვავო, ეხსენ მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივეუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავეგრეს თოქსა, ბაწარსა.
ჩავუგდებ, ამოვიყვან
ჩემს კიანჭველსა ძმობილსა.

ყვავმა უთხრა:—შენ რომ ჩემთვის წიწილა არ მოგიყვანიო! რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა კრუხთან და სთხოვა:

კრუხო, მომე წიწილა,
წიწილს მივევრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან დორსა,
დორი მომცემს ჯაგარსა,
დავეგრეს თოკსა, ბაწარსა,
ჩაუუგდებ, ამოვიყვან
ჩემს ქიანჭველსა ძმობილსა.

კრუხმა უთხრა:—შენ რომ ჩემთვის ფეტვი არ მოგიტანიო! რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა ორმოსთან და სთხოვა:

ორმოც, მომე ფეტვი,
ფეტვს მივუტან კრუხსა,
კრუხი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივევრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან დორსა,

ლორი მომცემს ჯაგარსა,
დავერებ თოკსა, ბაწარსა,
ჩავეუგდებ, ამოვიყვან
ჩემს ქიანჭველსა ძმობილსა.

ორმომ უთხრა:—შენ რომ ჩემთვის თავი არ მოგიშორებიაო!
რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა თავთან და სთხოვა:

თავო, ეხსენ ორმოსა,
ორმო მომცემს ფეტვსა,
ფეტვს მივეუტან კრუხსა,
კრუხი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივეგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივეუტან ღორსა,
ლორი მომცემს ჯაგარსა,
დავერებ თოკსა, ბაწარსა,
ჩავეუგდებ, ამოვიყვან
ჩემს ქიანჭველსა ძმობილსა.

თავმა უთხრა:—შენ რომ ჩემთვის კატა
არ მოგიშორებიაო!
რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა კატასთან
და სთხოვა:

კატავ, ეხსენ თავვსა,
თავი დასთმობს ორმოსა,
ორმო მომცემს ფეტვსა,
ფეტვს მივეუტან კრუხსა,
კრუხი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივეგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუხა მომცემს რკოსა,
რკოს მივეუტან ღორსა,
ლორი მომცემს ჯაგარსა,
დავერებ თოკსა, ბაწარსა,
ჩავეუგდებ, ამოვიყვან
ჩემს ქიანჭველსა ძმობილსა.

კატამ უთხრა:—შენ რომ ჩემთვის რძე არ მოგიტანიაო!
რწყილი ახტა, დახტა, მივიდა ძროხასთან და სთხოვა:

ძროხავ, მომე რძე,
რძეს მივუტან კატას,
კატა დასთმობს თავგესა,
თავგი დასთმობს ორმოსა,
ორმო მომცემს ფეტვსა,
ფეტვს მივუტან კრუნსა,
კრუნი მომცემს წიწილსა,
წიწილს მივგვრი ყვავსა,
ყვავი დასთმობს მუხასა,
მუნა მომცემს რკოსა,
რკოს მივუტან ღორსა,
ღორი მომცემს ჯაგარსა,
დავეგრეხ თოკსა, ბაწარსა,
ჩაუფუდებ, ამოვიყვან
ჩემს ქიანჭველსა ძმობილსა.

ძროხამ უთხრა:—შენ რომ ჩემთვის ბალახი არ მოგიტანიაო!
რწყილი წავიდა, დაგლიჯა მინდორში ბალახი და ძროხას მიუტანა.
ძროხამ მისცა რძე, მიუტანა კატას, კატა დაეხსნა თავგესა, თავგი მოშორდა
ორმოსა, ორმომ მისცა ფეტვი, ფეტვი მიუტანა კრუნსა, კრუნმა მისცა წი-
წილა, წიწილა მიჰგვარა ყვავსა, ყვავი დაეხსნა მუხასა, მუნამ მისცა რკო,
რკო მიუტანა ღორსა და ღორმა ჯაგარი უთავაზა. ჯაგრის ბაწარი დაგრი-
ნა რწყილმა და ჩაუგდო წყალში ქიანჭველასა, რომელიც ბალახს მოსქი-
დებოდა. ქიანჭველა ბაწარზე შეჯდა, რწყილმა ბაწარი გამოსწია, ქიან-
ჭველა ნაპირს გამოიყვანა და სიკვდილს გადაარჩინა. მერე ისევ ძმურად გა-
ულდნენ გზასა.

კატარა ტახტი

დათომ დაიყინა, ტახტზე მარტო მე უნდა ვიწვეო. მეც ვერ ვეტყვიო: დაიკო ლია სათამაშოებიანად ძირს გადმოაბრძანა, ფისოც ზედ მიაყოლა. ატირებულმა ლიამ ბებოს მიაშურა, ფისომაც ბებოს კალთაში მოიკალათა.

დათო მარტო დარჩა ტახტზე;
გადაბრუნდა, გადმოაბრუნდა...

— მართლა, რა პატარა ტახტია, შენც ვერ ეტყვი!—დასცინა ბებომ. დათო აიმირიზა:

— პატარაა, მა რაა?—წაიბურტყუნა,—ვიწროა, მოკლეა.

კიდევ გადაბრუნდა. კიდევ გადმოაბრუნდა. იმდენი იტრიალა, იატაკზე მოადინა ტყაპანი.

მაშინ კი აკისკისდა ლია:

— ბებო, ბებო. ძლივს არ იპოვა დიდი ადგილი ძამიკომ, არც მანდ დაეტევა?

მედი ზოლძვამე

რბ არის?

ერთი ციცქნა მწვერი არის,
ფერად შავი, კისერწვერილი,
არცა ფრენს და არცა სტუნავს,
არც ბუზია და არც რწვილი.

ფაფი-ფუცით მიდი-მოდის
და ღონე აქვს ერთობ დიდი:
ოთხჯერ მეტი ტვირთი მიხაქვს,
ვიდრე არის თვითონ იგი.

ალ. ხაჩინოელი

ხელმწიფე და ობოლი

ზღაპარი

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი ახირებული ხელმწიფე. ძალიან უყვარდა ზღაპრებისა და ამბების მოსმენა, ოღონდ მთხრობელს გულს უწუხებდა შეკითხვებით: — მერე, მერეო!

ერთმა ობოლმა ბიჭმა გაიგო ეს ამბავი და ხელმწიფეს ეახლა. ბიჭმა დაიწყო: — იყო ერთი მეფე...

- მერე?
- მივიდა მასთან ერთი მონადირე...
- მერე?
- მიუყვანა ორი ჩიტო...
- მერე?
- იმ მონადირემ ოთხი ჩხირი გამოკრა...
- მერე?
- ორი ერთ მხარეს დაასო, ორიც — მეორე მხარეს.
- მერე?
- ჩხირებზე ჯოხები დააკრა...
- მერე?
- ჯოხებზე ჩიტები შემოსვა...
- მერე?
- ჩიტები გადაფრინდებოდნენ...
- მერე?
- გადმოფრინდებოდნენ...
- მერე?
- გადაფრინდებოდნენ...

იძახა ახირებულმა ხელმწიფემ—
მერე-მერეო, იძახა ბიჭმაც — გადაფრინდებოდნენ - გადმოფრინდებოდნენო...

ბოლოს ხელმწიფე გაბრაზდა და იყვირა:

— რა ამბავია, ამდენი „გადაფრინდებოდნენ - გადმოფრინდებოდნენ“.

— ტყუილს ხომ ვერ გაკადრებთ, დიღო მეფეე, თქვენ რამდენი „მერე“ ბრძანეთ, ჩიტებიც იმდენ-ჯერ გადაფრინდ-გადმოფრინდნენ,— მიუგო ობოლმა. ხელმწიფეს გაეცინა, მასუხი მოეწონა და ბიჭი უხვად დააჯილდოვა. ამბობენ, ხელმწიფეს ამის შემდეგ „მერე-მერეთი“ არავინ შეუწუხებიაო.

პატარა ოსტატები

ფილომ უთხრა თავის დასა:
„ჩემო დაო, ჩემო ქეთო,
მე მინდა, რომ ძაფისაგან
ტელეფონი გავაკეთო.“

მე კოლოფებს დავაშხადებ,
შენ იშოფე სადმე ძაფი,
და გვექნება საუბარი
უფრო კარგი, უფრო სწრაფი“.

დაფაცურდნენ ოსტატები,
კოლოფს ძაფი გამობაგეს
და აწვდიან ერთმანეთსა
ჩვენი ქვეყნის ასალ ამბებს.

ი. ზარიშაშვილი

საქმიანი კაცი

თქვენ არ იცნობთ ირაკლის?
საქმიანი კაცია.

უკვე სამი წლისაა, —
არ გვეცნოთ ზაწია,

იცის ეველა სელობა,
დგება დილანდრისან.
გუშაგობაც კარგია,
ინჟინრობაც კარგია!

განა წამით სცაღია?
განა საქმე ასვენებს?
სახლებს, ბაღებს, მოედნებს
ამენებს და ამენებს.

მუშაც არის, მებაღეც,
სურთცა და მჭედელიც.
სულ ლურსმნებით მოსატა
სარკე, თარო, კედელი.

ზარიშაშვილი

თხილი და კბილი

მიუყარს თხელი, თხილი,
ჩაძიჩი და ჩირი,
ჭობა, ერთსულ თხილმა
ამატეკვა კბილი.
ეხააკრულმა ექიმს
მივაკითხე დილით, —

სწრაზად, სულ ერთ წამში,
ამოიღო კბილი.
როცა სახლში მოვედი,
დამიძალეს თხილი.
ასლა რაღა დროსია?!
ადარა მხეჯს კბილი.

მონის ფონეზილი

თენგიზის საზიღარი

ერთხელ თენგიზმა ერთი მოზრდილი ყუთი ძლივს მიათრია მამასთან და უთხრა:

— მამა თუ გიყვარდეს, ამას თვლები გაუკეთე, სახელურები დააკარი და კარგი საზიღარი მექნება.

მამამ თენგიზს ყურადღება არ მიაქცია, რადგან სახლს აშენებდა და სხვებთან ერთად, ხელოსნებს სწრაფად აწვდიდა აგურებს, თენგიზმა კი დევ დაუწყო ზვეწა. მამამ უარი ვეღარ უთხრა, შესვენების დროს საღდაც გამოძებნა ძველი თვლები, ისინი ერთმანეთთან ღერძით შეაერთა. ღერძზე ყუთი დააკრა, ყუთზე სახელურები დაამაგრა და უთხრა:

— ასეთი საზიღარი გინდა?

— სწორედ ასეთი, რა კარგია! შენ რომ ორთვალათი აგურს ვზიდები ხელოსნებთან, სწორედ ისეთი იქნება, პატარა რომ არ იყოს! — ამბობდა გახარებული თენგიზი და ყოველ ნაწილს უსინჯავდა ორთვალას.

— შენ რაღად გინდა ეს ორთვალა? — შეეკითხა მამა.

— მეც აგურებს ჩავაწყობ და შენსავით ხელოსნებთან მივიტან, დაგეხმარები სახლის აშენებაში!

თენგიზი მართლაც ისე მოიქცა, როგორც შეჰპირდა მამას. ორ ან სამ აგურს ჩასდებდა ორთვალაში და მიჰქროდა ხელოსნებთან, თან მხიარულად გაიძახოდა: გზა მომეცით, ჩემი საზიღარი მოდისო!

მინო ბუხარაშვილი

შემოდგომა იდგა. დედამ მარინე და ზურკო ტყეში სასეირნოდ წაიყვანა.

ტყეში სიჩუმე იყო, ჩიტუნები აღარ ყიფიყივებდნენ, მიწაზე ყვითელი ფოთლების ხალიჩა იყო დაგებული. ხეებს ფოთოლი სცვივოდა, მხოლოდ ნაძვი და ფიჭვი იდგა ისევ მწვანედ მორთული.

— დედიკო, რა ლამაზია ნაძვი! — წამოიძახა ზურკომ.

— მართალია, ნაძვიც და ის ფიჭვიც, — მიუთითა დედამ ფიჭვზე, — ეს იმიტომ, რომ მათ მწვანე ფოთოლი შერჩათ.

— მერე სად აქვს ნაძვს ან ფიჭვს ფოთოლი? — გაოცებით შეეკითხა მარინე.

— აი, ეს ნემსებივით წიწვები ნაძვისა და ფიჭვის ფოთლებია. ესენი ზამთარშიც მწვანეა, — მიუგო დედამ.

ნაძვის ძირას ზღარბი მიმჯდარიყო. ბავშვების დანახვაზე ზღარბი გორგალივით დამრგვალდა.

„დედა მნიდან“

რბ არის?

შინაურსაც ბევრს ნახავთ,
ტყეშიც ცხოვრობს, ცეცია.
ბოსტნეულის მტერია,
ყური დაუცქვეტია.

მანანა კახაძე

რბ არის?

დედასვით ღინგიანი,
ცხოველია ქყვირია,
გამოცნობა აღვილია,
ოთხი ასო სჭირია.

აღ. ხაჩინოელი

ბ ბ ბ

სალამო ახლოვდებოდა. სატვირთო მანქანა სამგორის ველზე მიჰქროდა. ბესიკო მინდვრიდან შინ ბრუნდებოდა. უეცრად ძეძვის ძირას რაღაცას მოჰკრა თვალი. კაბინის სახურავს დაურახუნა. მანქანა შეჩერდა. ძეძვის ძირას დავარდნილი ხბო იწვა. სოფელი კი შორს იყო.

- აწეოთ, მანქანაში მოვათავსოთ,— შეეხვეწა ბესიკო შოფერს.
 - გაუშვი, იყოს, — თქვა შოფერმა ბესიკოს გამოსაცდელად.
 - დაღამდება, მგელი შექამს.
 - მართალია, მაგრამ შენი ხომ არ არის?
 - იქნებ მეზობლისაა.
 - თუ არც მეზობლისაა?
 - მაშინ იქნება ჩვენი კოლმეურნეობისაა.
 - თუ არც ჩვენი კოლმეურნეობისაა.
 - ჩვენი ხალხისა ხომ არის, მგელმა რად უნდა შექამოს?
- ახლა აღარა ეთქმოდა შოფერს: ასწიეს ხბო და მანქანის ძარაში ნამჯაზე დასვეს. ხბო შინ მიიყვანეს. ბესიკომ მიაკითხა მეზობლებს, მაგრამ ხბოს პატრონი არა ჩანდა.

ბოლოს ხბოს პატრონის აღმოსაჩენად ბესიკომ ასეთ ხერხს მიმართა: პატარა წერილი დაწერა და თავის რაიონის გაზეთს გაუგზავნა:

„ვიბოვეთ ხბო!

სამგორის ველზე ვიბოვეთ დეკარდნილი ხბო. სულ წითელია, ნიკორა, საფურე. პატრონის ვთხოვთ წაიყვანოს“.

ბესიკომ თავისი გვარი და მისამართი მიაწერა. ბესიკოს წერილი გაზეთში დაიბეჭდა.

ბორის ჩხვიძე

6 ა ძ ვ ი

დგას ტუის ჰიზს ტანუზილი
ნორჩი ჰაწაწინა,
სან ნიავე უაღერსებს,
სან შხაუნა წვიმა.

დგას ჰაწია ნორჩი ნაძვი,
თავს იწონებს ტუეში,
სულ მწვანეა თბილ დაწმინა
და თავლიან დღეშიც.

ლილია მგზავნიძე

იპონური ზღაპარი

არწივს ფრინველთა მეფეს ეძახიან. მისი დიდი ნისკარტი ყველას თავზარს სცემს. მისი მრისხანე ხმა შორს ისმის. ფრთებს რომ მოიქნევს, გვეგონებათ, ქარი ამოვარდაო.

ყველა ფრინველს ეშინია მისი.

ერთხელ არწივმა ფრინველებს შესძახა:

— ჰეი, რომელი დასკვქვთ ჩემსავით?

არავინ უპასუხა.

არწივმა ისევ რიხით შესძახა:

— ჰეი, ვინ გაბედავს ჩემთან შებმას?

ისევ დუმილი ჩამოვარდა.

არწივმა კვლავ შესძახა:

— ვინ შემეჯობრება მაღაში?

ფრინველებს ხმა არ ამოუღიათ.

— ვის შეგიძლიათ ჩემზე მაღლა აფრენა?—არ ცხრებოდა არწივი.

უცებ პაწაწკინტვლა ბელურამ დაიწრობინა:

— მე შევძლებ!

ჩიტებმა სიბრაღულით გადახედეს ბელურას:

— შე საცოდაო, მიწას არ აჩნისარ და მაგ სისულელეს როგორ ბედავ?

— დიახ, ვბედავ! პატარა რომ ვარ, ასე კი ნუ მიყურებთ!—მიუგო ბელურამ.

დანაძლევდნენ არწივი და ბელურა, თუ ვინ აფრინდებოდა უფრო მაღლა. არწივმა მოიქნია ფრთები და მიაშურა ზეცას.

სულ მაღლა-მაღლა მიიწვედა.

ბელურა კი შეუმჩნევლად შეათრინდა არწივს ზურგზე. მოხერხებულად მოიკალათა ზედ და არწივთან ერთად აფრინდა.

როცა არწივმა ღრუბლებამდე მიაღწია, იკითხა:

— ჰეი, ბელურავ, სადა ხარ?

ჩამოფრინდა ბელურა არწივის ზურგიდან და მიუგო:

— აქა ვარ, არწივო!

ძალიან გაუკვირდა არწივს და აფრინდა უფრო მაღლა.

ისევ იკითხა:

— ჰეი, ბელურავ, სადა ხარ?

სწრაფად ჩამოფრინდა ბელურა მისი ზურგიდან და მიუგო:

— აქ ვარ!

გაოცდა არწივი. უკანასკნელი ძალ-ღონე მოიკრიბა და ისევ მალლა აფრინდა. ისე შორს, რომ ქვევით მხოლოდ ნისლი მოჩანდა.

ბელურა კი არწივის ზურგზე არხვინად იჯდა და შეკითხვაზე პასუხსაც აღარ კადრულობდა.

გამოვლია ძალა არწივის და ტყვიასავით დაეცა მიწაზე. ბელურამ კი თავს უშველა!

ანდაზა: ხერხი სჯობია ღონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.

ზ ა მ თ ა რ ი

— თუთრად ქათქათებს მინდორი,
ბიჭო, რას უხი კერასა?
გამოდდი, გამოშხიგუდდი,
რა სჯობს ამ თოვლის ცქერასა!

ნასე როგორი ბიჭი ვარ,
ციკას რომ გავასრიალებ,
სან ზედ დაგისვამ მოყვრულად,
სან თოვლში გავატრიალებ!

შესევე დათოვლილ სერებს:
ველები უგავთ სურასა,
ზამთარი მსოფლად ამინებს
ღანჩარს და ბუტუსურასა!

თუ გამეჯობრე გუნდში —
ასე ავიწვავ უურებსა,
როგორც თონიდან ამოყრილ
კოსტად დაბრწყულ ბურებსა!

ზიო მკვიმილი

შენ სომ არც ერთი არა ხარ,
მაშ, ნუღარ დაბევიანებ,
თუ გუნდაობას ვერ შესძლებ,
პირს მანინც გაიმზიანებ.

— მოვდივარ, შენი ჭირიმე,
ციგით და თხილამურებით,
მეც მივებარს თვალის დატკობა
ჯანსაღი თოვლის უურებით!

ყ ა ლ ი მ ნ ი

ამით ისე ბარდნიდა, რომ მეორე დილით თოვლი მუხლამდე იყო. მთელი უბნის ბავშვები გარეთ გამოიშალნენ. იციგავეს, იგუნდავეს და თოვლის პაპის გაკეთებას შეუდგნენ.

— კარგია, მაგრამ ვის გაუგონია ტიტველი პაპა? რამე უნდა ჩავაცვათ,— თქვა ბოლოს სანდრომ.

ბავშვები აქეთ-იქით გაიფანტნენ და მალე ძველმანებით დაბრუნდნენ; ჩააცვეს, დაახურეს თოვლის პაპას, ილიაში დიდი კეტი ამოუდეს და იფიქრეს, მეტი აღარა უნდა რაო.

— ყალიონილა აკლია,— შენიშნა გიამ.

— ყალიონი? აბა, სად უნდა ვიშოვოთ? — ჩაფიქრდა ყველა.

— რა ძნელი საშოვარი ვგ არის? — წამოიძახა ზურაბმა და პატარა გოგონას მიუბრუნდა.

— შენს პაპას ხომ აქვს, მაია, წადი, მოიტანი!

— პაპა არ მომცემს. ერთხელ დაფკარგა და სანამ იპოვიდა, წუხდა ძალიან.— თქვა მაიამ.

— ჩუმად წამოიდე! — ურჩია გიამ. მაიას თითქოს ქკუაში დაუჯდა გიას სიტყვა და სახლისაკენ მოჰკურცხლა.

საქმე სწორედ კარვად იყო. პაპა გარეთ შეშას აპობდა. ყალიონი კი მაგიდაზე, საფერფლეზე იღო.

მივიდა მაია და ხელი წაატანა, მაგრამ აღემა ველარ გაბედა. გიამ რომ უთხრა, „ჩუმად წამოიდეო“, თითქოს ეადვილა, საქმე საქმეზე რომ მიდგა, გაუძნელდა. რა გქნა, არ იცოდა. აღებას ვერ ბედავდა და ბავშვებში ხელცარიელი წასვლა არ უნდოდა.

„მოდი, ვეტყვი, იქნებ მომცეს!“ გაიფიქრა გოგონამ და პაპასთან მიიქრა.

— პაპა, ჩვენი სახლის უკან დიდი თოვლის ბაბუა დავდგით და... შენი ყალიონი მინდა წავიღო.

— ერთი ყალიონი მაქვს, შეილო, ისიც რომ თოვლის პაპას წაუღო, მე რაღა დამრჩება?

— რომ შევპირდი? — ტირილი მოერია მაიას.

— ნუ გეშინია, სხვა ყალიონს გიშოვი. შენ მხოლოდ სხვენზე ახტი და პატარა ბროწყულე ბი ჩამომიტანე.

მაიამ სხვენიდან სამი პატარა ბროწეული ჩამოიტანა. პაპამ ერთი ყველაზე ლამაზი ბროწეული შეარჩია, ჯიბის დანით ჯოხი გამოკრა, ბროწეული ზედ წამოაცვა და მაიას გაუწოდა.

— ხომ კარგი ყალიონია? ჩემს ბავშობაში ასე ვაკეთებდით ხოლმე!

როცა მაიამ ყალიონი მიუბრუნინა, ბიჭებმა ერთმანეთს შეხედეს. თვალში არ მოუვიდათ ყალიონი, მაგრამ თოვლის პაპას მაინც გაუკეთეს.

თოვლის პაპას ისედაც გაბერილი ლოყები ჰქონდა და ბროწეულის ყალიონი ისე დაშეენდა, კაცს ეგონებოდა, ყალიონს თითონ პაპა ბერავსო.

ენო ბეზარაშვილი

ნაძვის ხე

კოხტად მორთული ნაძვის ხე
ცუცხლის ბურთივით კრიალებს,
ზოგან მზის თვალი გამოკრთის,
ზოგან ვარსკვლავი ბრჭყვიალებს.

შემოსუვეიან ცეცქები
ეიქინით, ჟრიაბულითა
და გარს უვლიან ნაძვის ხეს
სიცილით მსინარულითა.

შიო მღვიმელი

ახალი წელი

დილას ადრე მოაფრინდა
თოვლის ფიფქი ჩემს სარკმელს
და შრიალით შემომძახა:
„მოგილოცავ ახალ წელს!“

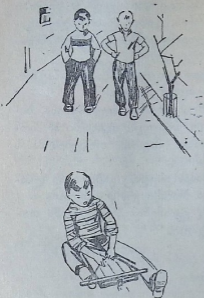
ნაძვის ხიდან თოვლის პაპა
ჩემსკენ იშვეწს ორივე ხელს,
თითქოს ისიც მეუბნება:
„მოგილოცავ ახალ წელს!“

იოსებ მავლინიშვილი

7. იზარდი, მუხანე ჯუჯილი

51

სამი ბიჭი

ჩვენს ეზოში სამი ბიჭუნა ცხოვრობს: რეზო, ვახტანგი და გურამი. ისინი ჩემი მეგობრები არიან.

ამასწინათ ჩვენს ბიჭებს ასეთი რამე დემართათ:

ვახტანგმა პატარა სამთვალა ურემი გააკეთა.

ბიჭები ქუჩაში გავიდნენ, რიგრიგობით სხდებოდნენ ურემზე და დააგორიალებდნენ.

ერთხელ, როცა რეზო ურემზე იჯდა, ხოლო ვახტანგი და გურამი ზურგიდან აწებოდნენ, მეგობრები კედელს დაეჯახნენ და ნალესი ჩამოანგრის. თითონ არაფერი დაშავებიათ.

სად იყო, სად არა, მეფხოვემ მოუხსრო. ბიჭები ადგილიდან არ დაძრულან.

გულმოსულმა მეფხოვემ უთხრა:

— რომელმა ჩაიდინა ეს?

ვახტანგმა ორივე ამხანაგს დაასწრო:

— ჩემი ბრალია, ძია, ურემი მე გავაკეთე!

რეზომ თქვა:

— არა, ძია, ეგ სულ ჩემი ბრალია, ურემზე მე ვიჯექი!

გურამმა კი ორივე მეგობარი გაამართლა:

— ურემი მე მიმყავდა, ძია, კედელს მივაჯახე, ნალესი მე ჩამოვანგრე. გაკვირვებული მეფხოვე კარგა ხანს შეყუყურებდა დარცხვენილ ბიჭებს, შემდეგ კი თქვა:

— მართალია, დანაშაული ჩაიდინეთ, მაგრამ სიმართლისთვის მიპატიება!

მეფხოვემ თიხა მოიტანა, წყალი დაასხა, აზილა და კედლის შელესვა დაიწყო.

ბიჭებიც მიეხმარნენ.

ბუტიას კერძი ტკბილია

დედამ საუზმის შემდეგ ლურჯ ქილას თავი მოხსნა, კაკლის მურაბა ამოიღო და ბავშვებს გაუნაწილა.

— ახლა ამით ჩაიკოკლოზინეთ პირი, ჩემო პატარებო, და მერე სათამაშოდ წადით, — თქვა სიყვარულით მან და ოთახიდან გასვლა დააპირა.

მაგრამ ისევ შეჩერდა. პატარა, ცვლქი და ჯიუტი ნიკო წარბებს ქვემოდან ათვალღერებდა და-ძმის ლამბაქებს.

— ნიკო, რატომ არა სჭამ? — შეეკითხა დედა.

— აბა, შეხედე, ვანოს რა დიდი კაკლები შეხვდა! — ჩაიბუზღუნა ნიკომ. თავის ლამბაქს ხელი ჰკრა, მურაბის წვენი კინაღამ სუფრაზე დაღვარა, სკამიდან გადახტა და ოთახის კუთხეში თავჩაღუნული დაჯდა.

— გუშინაც ვანოს მეტი მიეცო... ნინოსაც... მე ყოველთვის ცოტა მხვდება, — ბუზღუნებდა ნიკო.

ოთახში მამა შემოვიდა. კუთხეში დაბღვერილი ნიკო დაინახა, მაგრამ თვალი აარიდა, ვითომ ვერ შეამჩნია.

— ნიკო დღესაც გაიბუტა... აგერ კუთხეში ზის.

— ადექი, — უთხრა მამამ ნიკოს.

ნიკო უძრავად იჯდა. იატაკს დასცქეროდა.

— მოთმინებასაც თავისი საზღვარი აქვს! — თქვა მამამ და ნიკოს მკაცრად გადახვდა.

მერე მაგიდასთან მივიდა, სკამზე ჩამოჯდა და ნიკოს ლამბაქი თავისკენ მიიწია.

— ბავშვებო, იცით თუ არა, რომ ბუტიას კერძი ძალიან ტკბილია? — შეეკითხა ის ბავშვებს და ნიკოს ლამბაქიდან დიდი შავი კაკლის მურაბა აიღო, — აბა შეხედეთ ამ კაკალს! ამისთანა გემრიელი არც ერთი კაკალი არ იქნება... ეს იმიტომ, რომ ნიკომ დაიწუნა. უჰ, უჰ, რა გემრიელია, — ამბობდა მოღიძარე მამა.

ნიკო შუბლმოღუნული დასცქეროდა იატაკს. მამამ მეორე კაკალიც შეჭამა, მესამეც... მურაბის ქაშა მოათავა, ზედ ტკბილი წვენიც დაყოლა იცინოდნენ ბავშვები.

— უჰ, რა ტკბილი იყო, რა კარგი! იცოდეთ, რომ დღეიდან ყველა ბუტიას კერძს ასეთი ბედი მოეღოს, — თქვა მამამ, წამოდგა და ოთახიდან გავიდა.

ნიკომ ცრემლები გადაყლაპა, დედიკოსაკენ მალულად, საყვედურით გაიხედა, მაგრამ, დედა ნიკოს ყურადღებას არ აქცევდა, ლურჯ ქილას თავს უკრავდა.

მეორე დღეს საუზმის შემდეგ დედამ იმ ლურჯ ქილას კვლავ მოსწნა თავი. ბავშვებს მურაბა გაუნაწილა და ოთახიდან გავიდა. ბავშვები უხმოდ შეექცეოდნენ.

ნიკომ პირველი კაკალი აიღო და პირში ჩაიღო.

„მართლაც, ძალზე გემრიელი ყოფილა ბუტიას წილი... აფსუს, გუშინ რად გავიბუტე!“—გაიფიქრა სინანულით.

„აღარ გავიბუტები“,—ფიქრობდა ნიკო და მადიანად ახრამუნებდა კაკლის შავ, გემრიელ მურაბას.

გიორგი შატაბრაშვილი

მ ი კ ა ს უ ხ ე

პატარა თინიკომ მიუტანა საკმელი ძაღლს, ბაქიას და ქათამს. მაგრამ არც ძაღლი, არც ბაქია და არც ქათამი არა კამენ მიტანილ საკმელს. რატომ?

გულკეთილი გიჟუნა

ნოდარის მამა სამსახურიდან რომ დაბრუნდა, თავის ბიჭუნას ქალაქში გახვეული სათამაშო მოუტანა.

ნოდარმა მაშინვე გახსნა ქალაქი და საჩუქრით კმაყოფილმა შესძახა:

— მოტორიანი ნავი! რა კარგია!

გახარებულმა მეზობლად მცხოვრებ გივისთან შეირბინა.

მეგობრებმა გულდასმით დაათვალიერეს სათამაშო, მერე კი მომართეს და წყლით სავსე აბაჯანაში გაუშვეს.

— მიცურავს, მიცურავს! — აღტაცებით იძახდნენ ბავშვები.

— ნოდარ, მეც რომ ასეთი ნავი მქონდეს, შევაჯიბრებდით, რომელი გაუსწრებდა! — უთხრა გივიმ.

ის იყო ნოდარს უნდა ეთქვა: მამა შენც გიყიდისო, რომ გაახსენდა გივის მამა არ ჰყავდა...

— გივი, ეს ნავი შენი იყოს, მე მამიკოს ვთხოვ და კიდევ მიყიდის. — მეგობრულად უთხრა ნოდარმა.

გივიმ უარის ნიშნად თავი გადაქნია, მაგრამ ნოდარი ისე წამოვიდა სახლში, რომ სათამაშო აღარ წამოუღია.

ოთახში შესვლისთანავე ბავშვმა მამასთან მიირბინა:

— მამიკო, კიდევ მიყიდე ნავი! — მოწიწებით უთხრა მან მშობელს.

— მერე და, რად გინდა ორი ერთნაირი სათამაშო? — გაიკვირვა მამამ.

— ის გივის ვაჩუქე, იმას ხომ მამა არა ჰყავს?! — უბასუხა ბავშვმა. მამამ ნოდარს გულკეთილობა მოუწონა და ნავის ყიდვას დაპირდა.

ქეთევან ზილაშვილი

ჰკპინანი ქაღლი

ერთს სახლში ცხოვრობდა ცუგა ძაღლი. მეტად გონიერი ოთხფეხი იყო. იცოდა, რომ ღამით სახლისათვის უნდა ეყარაუნა და ამიტომ ღლი-სით ბეგერი ეძინა. ღამით კი მეტად ფრთხილი და ფეხზელი იყო. ისიც შემჩნეული ჰქონდა, რომ რბილი საქმელი უსუსტებდა და უჩლოუნგებდა კბილებს და ამიტომ ძვლებს ხშირად ხრავდა, ამით იმაგრებდა თავის კბი-ლებსა. ავად რომ გახდებოდა, მოძოვილი ბალახით გულს ირევდა, არწყევ-და და ამით თავს მოირჩენდა ხოლმე. თუ საღამოზე ძროხები თვითონ არ მოვიდოდნენ, წავიდოდა, იპოვინდა, ჰკბენდა უკანა ფეხებში და მიე-რეცებოდა შინისაკენ. ძუძუებში და გვერდებში კი კბილების წაღებას ძლიერ ერიდებოდა, ეტყობოდა, კარგად ჰქონდა შეგნებული, რომ ამ ად-გილებში კბენა ძროხებისათვის მავნებელია.

ერთხელ ამ ძაღლის პატრონს მარანში შესვლა მოუწია. იქ ვერბო ჰქონდა შეხახული და უნდა ამოეტანა სახმარებლად. იმას უკან შეჰყვა ჩვე-ნი ცუგა ძაღლი. სახლის პატრონმა აიღო ვერბო და გამოსწია გარეთ. რო-ცა გამოვიდა, მარნის კარები საჩქაროდ გამოიხურა. ამ დროს შემოესმა საშინელი ყვირილი. ყვიროდა ცუგა, რომელიც პატრონს ვერ შეემჩნია და წინა ფეხი კარებში მოჰყოლოდა. კარები მძიმე იყო და ამიტომ ცუგას ფეხი ძალიან დაშავებოდა. სახლის პატრონს ძლიერ ეცოდებოდა ძაღლი და ნანობდა, რატომ ვერ დავიხახე და რად დაეუშავე ფეხით. იმან კარგად გაუსინჯა ძაღლს ფეხი, აიყუახა ხელში. შეიყვანა შინა და დაუწყო წამლო-ბა: დაადო ნატყებ ფეხზე მალამო და ჩერით მაგრად შეუკრა. ცუგას ფეხი მალე მოუჩნა და წინანდებურად დაიწყო ბტუნაობა და თამაშობა.

ერთხელ სახლის პატრონი იჯდა მოხურულ ოთახში და საქმეს აკეთებ-და. უცებ რადამაც დაუწყო გარედან კარებს ფხაკუნით. გააღო სახლის პატ-რონმა კარები და თავის ცუგა კი დახვდა; მაგრამ მარტო არ იყო; ცუგას თან დაინახა ერთი კოჭლი ძაღლი, რომელიც, როგორც ყველაფერში ეტ-

ყობოდა, ცუგას მოეყვანა თავის პატრონთან: ესეც ჩემსავით მოარ-ჩინეო. პატრონი მიუხვდა გონიერ ცუგას გულის წაღალსა, უშამლა მის მეგობარსაც და მალე ისიც მოარჩინა.

თამარიკო მხიარულმა ფუსფუსმა გამოადიდა. წამოიწია, საწოლის ბადეს ხელეები ჩასჭიდა და ოთახს თვალი მოავლო. გარეთ, სახლის სახურავზე, თოვლი ქათქათებდა. კიდევ მოიხედა და ღია კარებში გასძახა:

— დედა!

— ახალი წელი მომილოცავს, ჩემო გოგონა! გაიზარდე დიდი, ქვეინი, ჯანმრთელი! — მიულოცა დედამ და გოგონა გულში ჩაიკრა.

— ახალი წელი! — ტაში შემოაჭკრა თამარიკომ, ახალი წელია, მაგრამ ნაძვის ხე და თოვლის პაპა სად არიან?

— აქ არიან! — უთხრა დედამ თამარიკოს და საჩქაროდ ტანთ ჩააცვა.

— ნაძვის ხე! ნაძვის ხე! — ასკინკილა დაუარა თამარიკომ და ისე სკუპსკუპით გავიდა მეორე ოთახში.

— დახეთ, თოვლის პაპს ეს რამდენი რამ მოუტანია ჩემთვის! — ტიტინებდა გოგონა და მოკაზმულ ხელოვნურ ნაძვის ხეს გარს უვლიდა, მერე ხის ძირას თბილად ჩაცმულ თოვლის პაპას მიუაღერსა.

ამ დროს მამაც მოვიდა, თამარიკოს ლამაზი, წითელი კვიცი მოუტანა. მაგრამ თამარიკოს ყველაზე ძალიან ის გაუხარდა, რომ მამამ ჯიბიდან მოსაწვევი ბარათი ამოიღო: ლურჯ ქალღმერთს ლამაზად მორთული ნაძვის ხე ეხატა, თოვლის პაპა თამარიკოს პიონერთა სასახლეში ეპატივებოდა. პატარა ბაჭის კი საათი ეჭირა ხელში, ეს ალბათ იმ დროს აჩვენებდა, როცა გოგონა დიდ სასახლეში უნდა წასულიყო.

ის ბედნიერი საათიც დადგა. თამარიკოს თბილად ჩააცვეს და ხრაშუნა თოვლით დაფარულ ქუჩაზე გავიდნენ.

პიონერთა სასახლის დიდი კარები აღერსით გაუღო კარისკაცმა, თამარიკო და დედა მარმარილოს დიდ კიბეებზე ავიდნენ. კიბის თავში თოვდა, პაწია სახლიც თოვლით იყო დაფარული, ზემოთ ფერად-ფერადი ქალღმერთები ფრიალებდნენ.

თამარიკო დიდ დარბაზში შეიყვანეს და ახალი წელი მიულოცეს. ამ დიდ სარკიან დარბაზში იდგა ვეებერთელა ნაძვის ხე. ყოველმხრიდან დარაჯებრით იდგნენ თოვლის პაპები, ნამდვილი, ლამაზად ჩაცმული თოვლის პაპა კი ნაძვის ხეს გარს უვლიდა, დიდ ჯოხს იატაკზე აბრაზუნებდა და ბავშვებს თავისკენ ეძახდა: ვინც ბევრ ლექსს იტყვის, ის ყველაზე ბევრ საჩუქარს მიიღებსო. პირველად წრეში გადასვლა თამარიკომ გაბედა. დიდი ლექსი თქვა გოგონამ.

საოცარი ის იყო, რომ ლექსის თქმის დროს თამარიკოს ვიღაც ძიამ რკინის მიღზე დამაგრებული კოლოფი დაუდგა წინ, მერე კი, როდესაც თამარიკომ ლექსი დაამთავრა, მიუაღერსა და მადლობა გადაუხადა.

ცოტა ხნის შემდეგ, საჩუქრების ცისფერი კარკით ხელში, პატარა თამრიკო ხტუნაობით მიდიოდა შინისაკენ.

სალამოს შვიდ საათზე კი რადიომიმღებს მთელი ოჯახი ყურადღებით მოუსხდა. რადიო ახმაურდა, უცბად ნაცნობი ხმები მოესმა თამრიკოს, თითი ტუჩებთან მიიტანა და ეშმაკურად გაუღიმა დედას.

— ვინ ლაპარაკობს, თამრიკო?— შეეკითხა მამა თამრიკოს.

— მგონი მე, მაგრამ მე ხომ აქა ვარ, იქიდან როგორ ვლაპარაკობ? მამამ უთხრა:

— დღეს პიონერთა სასახლეში ბავშვები ლექსებს რომ ამბობდნენ, მათი ხმა ფირფიტაზე ჩასწერეს, და აი, ახლა რადიო მთელ ქვეყანას მოასმენინებს.

— მაშ, მართლა მე ვარ?— ეშმაკურად იკითხა თამრიკომ, კიდევ უნდოდა საკუთარი ხმის მოსმენა, მაგრამ ახლა უკვე სხვა ბავშვები ტიტინებდნენ.

დოდო ვალაჰოკრია

ბებოს ჯოხი

— შვილო, სად გადამიკარგავ ხოლმე იმ ჯოხს, მიპოვე ჩქარა!— ეძებს ბებო ჯოხს და ვერ უპოვია.

— ჯოხი კი არა ცხენია, ბებო, ცხენი!— უსწორებს დათო.

— ცხენი იყოს, კარგი, ოღონდ მოძებნე, უიმისოდ, ხომ იცი, მიქირს სიარული!

ბებოც და შეილიშვილიც დაეძებნენ ჯოხს ეზოში, ოთახებში, კარადის უკან, ტახტის ქვეშ, ბუხარშიც კი შეიხედეს.

ბებოს ჯოხი ორ შოვალეობას ასრულებს: ბებოსათვის ჯოხია, დათოსათვის—ცხენი.

ეს არის მხოლოდ, დათომ ცხენის მოვლა-პატრონობა არ იცის: აჯირითებს, აჯირითებს და შემდეგ სადღაც მიაგდებს. მოდი და ეძებე მერე!

— ასე არ გამოგვადგება!— ამბობს გაჯავრებული ბებო, — თუ გინდა, რომ ის ჯოხი შენი ცხენიც იყოს, მისი მოვლა უნდა ისწავლო; მოდი, მიუჩინოთ ერთი ადგილი დასაბმელად, მაშინ აღარც შენ იწვალე, აღარც მე; შენი ცხენი თავის ნებაზე აღარსად გაიქცევა. ჰა, რას იტყვი?

— ეს რა კარგი რამე მოიგონე, ბებო!— გაუხარდა დათოს.

ჯოხს აივნის კუთხეში მიუჩინეს ბინა. ჰოდა, რამდენი ხანია უკვე აღარც დათოს ეკარგება ცხენი, აღარც ბებოს—ჯოხი.

ძიძი და აკადემიოსი

პიესად გადაკეთებული

მოქმედი პირნი:

მთხრობელი—უფროსი ან ბავშვი

გოგონა

ექიმი

გოგონა:—ექიმო, ექიმო, დამეხმარე, ავად მყავს ჩემი პატარა გოგონა, მშვენიერი თვალუყუყუნა შვილიყო. შეხედეთ, როგორ გახდა, არაფერს არ ქამს, არც სვამს!

მთხრობელი:—ეუბნებოდა პატარა ანიკო ძია კოტეს და არწევდა თავის დედოფალას. ძია კოტემ დახედა დედოფალას, მაჯა გაუსინჯა, შუბლზე ხელი დაადო და უთხრა:

ექიმი:—მართალია, ძალიან ავად არის! გაცივდებოდა, მაგრამ არა უშავს. ახლავე წამალი დავაღვეინოთ. ერთი კოვზი მურაბა რომ გადავაყლაპინოთ, მორჩება.

გოგონა:—როგორ ფიქრობთ, ექიმო, ერთი კოვზი ეყოფა?

ექიმი:—ეყოფა! ცოტა წყალიც უნდა დაატანოს.

გოგონა:—მაშ, მოიტათ ჩქარა, მანდ არის განჯინაში. მხოლოდ დიდი კოვზი გამოიღეთ...

მთხრობელი:—ექიმმა გამოიღო განჯინიდან ერთი კოვზი მურაბა და გადააყლაპა.

ვის, თუ იცით?

რა თქმა უნდა, ანიკოს, და დედოფალაც მაშინვე მორჩა.

ენო ნაკაშიძე

ჩაბ შაჟინა

შლაპარი

— წყალი არა გვაქვს სახლში, — უთხრა ბებია მ შვილი შვილს, — წაველ, მოვიტან.

დაივლო ხელი კოკას და წავიდა მდინარეზე.

ის იყო წავიდა ბებია, რომ გოგონასაც მოუნდა წყალი.

აილო პატარა დოქი და გამოუდგა ბებიას.

სახლში მამალი დარჩა. იმასაც მოუნდა წყალი, აილო სულ პატარა კოკა და ისიც გამოუდგა ბებიას და შვილი შვილს.

ამ დროს სოროდან თავგმა გამოყო თავი, იფიქრა, იფიქრა და იმანაც გადაწყვიტა წყლისთვის წასვლა.

აილო თითისტოლა სურა და მდინარისკენ გაიქცა.

შეიკრიბნენ ყველანი მდინარეზე. აავსეს თავიანთი ჭურჭლები და სახლისკენ წამოვიდნენ: წინ ბებია, ბებიას მოსდევდა შვილი შვილი, შვილი შვილს მამალი, მამალს პატარა თავუნა.

გზის პირას ვაშლის ხე იდგა, ხის ქვეშ ნაცარა კურდღელს ეძინა.

ჭარი ქროდა, არხვედა ვაშლის ხის კენწეროს. უცებ მოსწყდა ერთი ვაშლი და კურდღელს შიგ შუბლში მოხვდა.

წამოხტა კურდღელი, გადახტა და

პირდაპირ ფეხებში ეცა ბებიას, ბებია წაიქცა და მთელი წყალი დაეღვარა.
კურდღელსაც შეეშინდა, გაიქცა რაც ძალა და ღონე ჰქონდა და გოგონას დაეჯახა. გოგონა წაიქცა და მთელი წყალი დაეღვარა.

ლატრიალდა საქმე!
უფრო ძლიერ შეშინდა კურდღელი,

უფრო სწრაფად გაიქცა, ვერ შეამჩნია, როგორ წააწყდა მამალს.

იყივლა მამალმა, დაუვარდა კოკა.
რა შიში ნახეს!

პატარა თავუნამ კი დაინახა თუ არა, ვიღაც სწრაფად მორბოდა, დააგლო სურა და ბუჩქებში შეძვრა.

როგორც იყო, დამშვიდდა ბებია, დაფიქრდა და თავისთვის თქვა:

— რა ბედნიერი ვარ, რომ დათეს გადაფურჩი! დაფიქრდა გოგონაც და თქვა თავისთვის:

— რა ბედნიერი ვარ, რომ მგელს გადაფურჩი! მამალმაც იფიქრა, იფიქრა და თქვა თავისთვის:
— რა ბედნიერი ვარ, რომ შელიას გადაფურჩი! ბუჩქებში შემძვრალმა თავუნამაც გაიფიქრა:

— რა ბედნიერი ვარ, რომ საშინელ კატას გადაფურჩი!

ამ დროს კი საწყალი კურდღელი მირბოდა, რაც ძალა და ღონე ჰქონდა. მიირბინა ტყეში, ჩაეფლო ფოთლების გროვებში. ძლივს სუნთქავდა საწყალი, გონს ვერ მოსულიყო.

კოტა დამშვიდდა და თქვა:

— უფ, როგორ დავიტანჯე! დამეცნენ, ნადირობდნენ ჩენზე და ძლივს გადავრჩი!

აი, როგორ შეაშინა ერთხელ ბებია, შვილი-შვილი, მამალი, თავგი და კურდღელი ვაშლმა, რომელიც ქარმა ხიდან ჩამოაგდო.

მ ე ლ ა კ უ ლ ა

მელაკულა სოროსაკენ მიტუნტულედა. გზაზე დათვი შეამჩნია, რომელიც გულადმა იწვა და კენესოდა.

— რა გაწუხებს, დათუნა? — შეეკითხა მელაკულა.

— მუცელი მტკივია, — უპასუხა შეწუხებულმა დათვმა.

— მერე, რა მოგარჩენს?

— შენ კი გაიხარე, მელაკულა, თუ დახმარება გსურს, ციყვთან გამეგზავნე. უებარი წამლები აქვს, — სთხოვა დათვმა მელას.

— ახლავე წავალ, — უთხრა მელაკულამ და გატუნტულდა. — წავიდე თუ არა? — შეეკითხა მელა. აქედან ჩემი სოროსა ორ ნაბიჯზეა, ვიდრე ციყვთან ჩავალ და გამოვბრუნდები, ცხრა პირს გამოვიძინებ.

მელამ სოროსაკენ გასწია, შეძვრა შიგ, ფაფუკი კული თავკვეშ ამოიღო და ხვრინვა ამოუშვა.

დათვი კი უფრო და უფრო წუხდა. მოუთმენლად გასცქეროდა გზას: მოვა მელაკულა და მეშველებო.

სად იყო, სად არაა, ნაცარა კურდღელი გამოხტა, დათვთან წამოსკუბდა და შეეკითხა:

— რა გაწუხებს, დათუნა?

— ვკვდები, ნაცარავ, ვკვდები! — წაიბურტყუნა დათვმა და კენესას უმატა.

კურდღელმა გაიგო თუ არა დათვის ავადმყოფობა, მაშინვე ციყვის აფთიაქისაკენ მოჰკურცხლა.

ციყვმა წამალი მწვანე ფოთოლში გაუხვია ნაცარას და თან ასწავლა; როგორც უნდა დაეღვინებინა.

დათვმა დალია თუ არა წამალი, ტკივილი მაშინვე გაუყურდა.

— ახლა ხომ კარგად ხარ, დათუნა?—ჰკითხა ნაცარამ.

— კარგად ვარ, ჩემო ნაცარავ, კარგად! უკვე მოვრჩი. ამდამ შენი მოკეთებით სტუმრად მეწვიე. ახლა კი ნუ დაიზარებ და მელაკუდას ამბავი შეიტყვე, ჩემი მიზეზით ცუდი ხომ არაფერი შეემთხვა?—წუხდა დათვი.

კურდღელმა თვალის დახამხამებაზე მოიბრინა ტყე, მელაკუდა რომ ვერსად ნახა, სოროსთან მივიდა და ღიაძახა:

— მელაკუდავ, სახლში ბრძანდები?

— რა გინდა, ნაცარავ?—უკმეხად უბასუხა ნამძინარევემა მელიამ.

— დათვმა გამომგზავნა, შეიტყვე, მელიას ცუდი ხომ არაფერი შეემთხვაო,—მიუგო კურდღელმა.

— გულთმისანი ყოფილა, ფეხი ვიღრმე... კუდს გეფიცები, ძლივს მოვალწიე სორომდე.—საწყლად თქვა მელიამ.

— მაშ, ამდამ დათვის წვეულებას ვერ დაესწრები?

— რაო, წვეულება აქვს, თუ?—სახე გაუბრწყინდა მელაკუდას.

— დიდებული, დიდებული!—გააზვიადა კურდღელმა.

— მიუსვლელობა როგორ შეიძლება? კირშიც და ლხინშიც მეგობრებთან მიყვარს ყოფნა!—თქვა მელაკუდამ და უღვაწზე თათი გადაისვა.

მოსაღამოვდა თუ არა, მელაკუდამ ჯოხი მოიმარჯვა და კოქლობით გასწია დათვისაკენ.

დათვის ეზოში სტუმრებს თავი მოეყარათ.

— მელაკუდას გაუმარჯოს, მელაკუდას!—შესძახა ყველამ.

— იცოცხლეთ, იცოცხლეთ,—უბასუხა მელაკუდამ და მაგიდას მიუახლოვდა.

— მელაკუდავ, ძლიერ ვწუხვარ, რომ ჩემი მიზეზით გეტყინა ფეხი!—მეგობრულად უთხრა დათვმა.

ლხინი გაჩაღდა.

დათვმა ხის გადაჭრილ ძირს თათებით ტყაბატყუბი აუყვინა, კურდღლებმაც ტაში შემოაჭრეს.

ტურამ წრეს ჩამოუარა და მელაკუდა საცეკვაოდ გამოიწვია...

მელაკუდას სულ დაავიწყდა ფეხის ტკივილი, ისე კობტად გაუსვ-გამოუსვა ფეხი, რომ ყველა ციყვის გუნებაზე დააყენა.

57

— აი, შე ეშმაკო, მიგიხვდი, რომ განგებ იგონებდი კოქლობას!—გა-
ლაუჩურჩულა ტურამ მელას. მელაკულამ ულვაშებში ჩაიციანა.

ცეკვის შემდეგ მელაკუდას ის იყო წითლად დაბრაწული დედალი
უნდა დაეთრია, რომ დათვის ბურღლუნი გაისმა:

— აქ ყველა ჩემი მეგობარია, ამ ფლიდსა და გაიძვერას კი ახლოს არ
გავიკარებ! — თქვა დათვმა და მელაკუდასაკენ გაიწია.

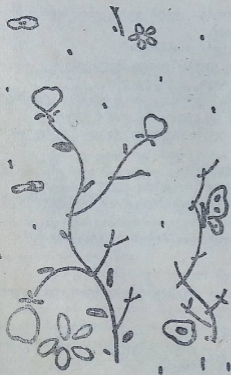
სტუმრები ძლივს აჩერებდნენ ვაბრაზებულ დათვის.

მელაკულამ იფიქრა—მასპინძელს თავს შევებარალებო, და მოკუნტული
კოქლობით წავიდა, მაგრამ მელაკულა უკან აღარავის მიუპატიებია.

ღიბინი ისევ გაჩაღდა.

გაწბილებული მელაკულა ხეს ამოეფარა, შორიდან უცქერდა სტუმ-
რებს და ნერწყვს ყლაპავდა.

ძმთმზან ბილაშვილი

გ ა ზ ა ფ ს უ ლ ი

გაზაფხული მისთვის მიუვარს,
რომ იცინის ვეკლაფერი.

ვევაილები კონა შევერათ,
აბა, ბიჭო, ჭერი, ჭერი!

იროლიონ ვალოშვილი

მთა და ბარძა გაიღვიძა

მთა და ბარძა გაიღვიძა,
სისარკულით მიცემს გული,
მიუვარს, მიუვარს მშვენიერი
საქართველოს გაზაფხული.

იროლიონ ვალოშვილი

მ ა მ ო ტ ა ნ ა

ძია ნიკოს მოსვლა ყოველთვის უხაროდა სიკოს. ძია ნიკო ხან წიგნს წაუკითხავდა სიკოს, ხან ზღაპარს უამბობდა, ხან გამოცანებს ეტყოდა. ვან-საკუთრებით გამოცანები უყვარდა სიკოს.

დღესაც მოვიდა ძია ნიკო. გაუხარდა სიკოს, მიუჯდა გვერდით და შე-აცქერდა თვალებში: აბა, დღეს რას მეტყვისო. მაგრამ ძია ნიკომ ასე უთხრა:

— ახლა შენი რიგი იყოს! ახლა შენ მითხარი გამოცანა. მაგალითად გამოვიცნობ თუ არა, რა ვეპამია დღეს?

სიკოს გაეცინა, საიდან ეცოდინება ძია ნიკოს ეს ამბავიო და ჰკითხა:

— აბა გამოიცანი, რა ვეპამე დღეს?

— ფაფა!—უბასუხა ძია ნიკომ.

— მართალია,—გაუკვირდა სიკოს,—საიდან გაიგე, ძია?

— გავიგე და ესაა,—გაიცინა ძია ნიკომ.

მეორე დღესაც მოვიდა ძია ნიკო. აბა, ახლა თუ გამოვიცნობს, რა მი-ეპამიაო,—გაიფიქრა სიკომ, მოუჯდა გვერდით და ჰკითხა:

— აბა, თუ გამოვიცნობ, რა ვეპამე დღეს?

— ლობიო!—მიუგო ძია ნიკომ.

მესამე დღესაც მოვიდა ძია ნიკო; სიკომ შემოსვლა არც კი აცალა თვალებში შეაჩერდა და ჰკითხა:

— აბა, ახლა თუ გამოვიცნობ, რა ვეპამე დღეს?

— თოხლო კვერცხი,—გაიცინა ძია ნიკომ.

სიკომ ვაკვირვებისაგან პირი დაადო:

— ძია ნიკო, საიდან იცი, რასა ვეპამ ხოლმე?

ნიკომ უბასუხა:

— სახე გაქვს ისეთი, ყველაფერი ზედ იწერება,

სოლომონ შოშიძე

შ ა შ ა ჩ ო

უაფანო მქვიან სასუკლად,
მუც უვავილი ვარ ველისა;
მეუვარს წითელი სამოსი,
კოხტად დაჭკობ ველისა.

თან მოვდექ განსაფსულობით
ენმელასა და იასა,
ისე შევხვარ მინდორსა,
როგორც ემპწილი ძიასა.

შიო შლივილი

58

უწინ თურმე ძაღლი ცხოვრობდა მარტოდმარტო. ბოლოს მოსწყინდა ძაღლს მარტოდ ყოფნა და დაიწყო ისეთი ამხანაგის ძებნა, რომელიც ყველაზე ძლიერი და უშიშარი იქნებოდა. ძაღლმა იფიქრა: ყველაზე ძლიერი მგელი იქნებაო, მივიდა მასთან და უთხრა:—მოდი, მგელო, ერთად ვიცხოვროთო!

— ძალიან კარგიო!—უპასუხა მგელმა. იწყეს ერთად ცხოვრება. მაგრამ ერთ ღამეს ძაღლს რაღაც ხმაურობა მოესმა ტყეში და ყფა ასტეხა.—ნუ ყფე, ძაღლო,—აწყნარებს მგელი,—თორემ დათვი გაიგონებს, მოვა და შეგეჭამსო!

—აჰა!—იფიქრა ძაღლმა,—მაშ დათვი ყოფილა ყველაზე ძლიერი, რაკი მგელსაც მისი შინებიაო.

მიატოვა ძაღლმა მგელი და წავიდა დათვის საძებნელად. იარა, იარა, და, როგორც იყო, იპოვა.

— მოდი, დათვო, ერთად ვიცხოვროთო.

— ძალიან კარგიო,—მიუგო დათვმა.

იწყეს ერთად ცხოვრება, მაგრამ ერთხელ ღამით ძაღლს რაღაცა ხმაურობა მოესმა ტყეში და ყფა ასტეხა.

— ნუ ყფე, ძაღლო, თორემ ლომი გაიგონებს, მოვა და ორივეს შეგეჭამსო.

— ეჰე!—იფიქრა ძაღლმა,—მაშ ლომი ყოფილა ყველაზე ძლიერი, რადგან დათვსაც მისი შინებიაო.

წავიდა ძაღლი ლომის საძებნელად. იარა, იარა, და, როგორც იყო, იპოვა.

— მოდი, ლომო, ერთად ვიცხოვროთო!

— ძალიან კარგიო!—მიუგო ლომმა.

იწყეს ერთად ცხოვრება. გავიდა ცოტა ხანი და ერთხელ ძაღლმა ისევ ყფა ასტეხა.

— ნუ ყფე, ძაღლო, თორემ ადამიანი გაიგონებს, მოიტანს თოფს და ორივეს მოგვეკლავსო.

— ეჰე!—იფიქრა ძაღლმა,—მაშ, ადამიანი ყოფილა ყველაზე ძლიერი, რაკი ლომსაც მისი შინებიაო.

გაიქცა ძაღლი ადამიანის საძებნელად, იარა იარა და ბოლოს იპოვა, როგორც იყო.

— მოდი ადამიანო, ერთად ვიცხოვროთო!

— ძალიან კარგია, — მიუგო ადამიანმა.

იწყეს ერთად ცხოვრება. გავიდა ცოტა ხანი, ძაღლმა ღამით რაღაც ხმაურობა გაიგონა და ყველა ასტეხა. გამოეღვიძა ადამიანს და ძაღლს მიაძახა:

— ეცი, ძაღლო, ეცი, არ გაუშვავო!

ასე დარწმუნდა ძაღლი, რომ ადამიანს არაფრის ეშინია და ის ყველაზე ძლიერია.

ამის შემდეგ ძაღლი აღარ მოშორებია ადამიანს და დღე და ღამ მასთან ცხოვრობს.

ჩიტი-ჩიორა

ამწვანდა მთები,
ამწვანდა ჭაღა,
ბუნება ტურფად
გადაიშალა.

ჩიტი-ჩიორა
გაღობს და გაღობს,
ზრც დაეძინა,
ზრც დაიღაღა.

ვაჟა-ფშაველა

გ ვ რ ი ტ ი

ხალსური ზღაპარი

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი გვრიტი. ცხოვრობდა თავისთვის ერთს ხეზე. ერთხელ თავისი ბარტყების საქმლისათვის შორს მოუხდა წასვლა.

ბოროტმა კაცმა ამ დროს ბარტყები ამოუსხა ბუდიდგან და შინ წასხა.

დაბრუნდა შინ გვრიტი და შვილები ბუდეში აღარ დახვდა. დაღონდა მწარედ.

წავიდა ბარტყების საბოვნელად.

შემოეყარა წინ მამალი.

— გვრიტო, გვრიტო, სად მიფრინავო?

— შვილების საბოვნელადაო.

— მეც შენი მშველელი ვიქნებოო.

— ძალიან კარგოო.

იარეს, იარეს და ახლა მახათი შემოეყარათ გზაზე.

— გვრიტო, გვრიტო, სად მიფრინავო?

— შვილების საბოვნელადაო.

— მეც შენი მშველელი ვიქნებოო.

— ძალიან კარგოო.

დაედევნა უკან მახათიცა.

იარეს, იარეს და ახლა ფილთაქვა შეხვდათ გზაზე.

- გვრიტო, გვრიტო, სად მიფრინავო?
- შვილების საბოვნელადაო.
- მეც შენი მშველელი ვიქნებო.
- ძალიან კარგო.

გამოუდგა უკან ფილთაქვაცა.
ბევრი იარეს თუ ცოტა იარეს, ბოლოს წინ შემოეყარათ ვირი.

- გვრიტო, გვრიტო, სად მიფრინავო?
- შვილების საბოვნელადაო.
- მეც შენი მშველელი ვიქნებო.
- ძალიან კარგო.

დაედევნა უკან ვირიც.
მივიდნენ ღამით ერთ სოფელში.
დაუგდეს ყური.

ერთ სახლიდან პატარა გვრიტების საცოდავი ჭყვილი შემოესმათ.
ყველანი ამ სახლთან მივიდნენ და საომრად მოემზადნენ.

ვირი კარებთან აიტუზა.
მახათი კარებიდან შექვრა, სხვანი ერდოდან ჩავიდნენ სახლში.
მამალი ბუხრის თავზე შეფურინდა, ფილთაქვა ნაღვერდალში ჩაეფ-
ლო, მახათი ბუხრის პირას დაეჭყო.

გვრიტი ვალიასთან მიფრინდა თავისი ბარტყების გამოსაშვებად.
ამასობაში გლენს გამოეღვიძა.

წამოვარდა ზეზე, ბუხართან მივარდა, ცეცხლი უნდა დაენთო.

ამ დროს ფილთაქვა გასკდა და ნაღვერდალი თვალეებში შეეყარა, მა-
ხათი ბარძაყში შეეჭყო, მამალმა ზევიდან დაჰყივლა.

გლენი შეშინდა, გარეთ გამოვარდა.

აქაც ვირმა ერთი ღონიერი წიხლი ჰკრა და გონება სულ დაუბნია.

ამასობაში გვრიტმა ვალია გაულო თავის ბარტყებს, შეისხა მხრებზე
და ბუღისაკენ გააქანა.

ჩიტის ბუნება

ნიკომ და ელომ ბუჩქებში ჩიტის ბუნდვ იბოვენეს. ბუნდვში ოთხი პატარა, სულ ტიტველა ბარტყი იჯდა. გახარებულმა ბავშვებმა ბარტყები ამოსხეს და შინ მიიყვანეს. ჩაუღეს კოლოფში ბამბა და შიგ ჩასხეს; მოუტანეს რძეში დასველებული პური, ქიები, შაქარი, მაგრამ ბარტყები არ ჭამდნენ საქმელს და ჭყიოდნენ.

ნიკომ და ელომ არ იცოდნენ, როგორ დაემშვიდებინათ ჩიტები, არ შორდებოდნენ, ეფერებოდნენ.

ამ დროს ორი პატარა ჩიტუნა მოფრინდა, შორიასლო დაიწყეს ფრენა და ჭყივილი.

მამაც მოვიდა სამსახურიდან.

ბავშვებმა მაშინვე ბარტყები აჩვენეს და უთხრეს:

— მაშელო, რა ვაქამოთ ბარტყებს, არაფერს არ ჭამენ და გვეცოდება. მამამ შეხედა ჩიტებს და უბასუხა:

— თუ მართლა გვეცოდებათ და არ გინდათ დაიხოცონ, ახლავე ჩასხით ბუნდვში, სადაც იყვნენ. იქ კი დედ-მამამ იციან, რა აქამონ; აი, ხომ ხედავთ როგორ ტირიან მათი მშობლები.

ნიკოს და ელოს მართლაც შეეცოდათ ჩიტუნები, თუმცა ძალიან ენანებოდათ. მაგრამ წაიყვანეს და ჩასხეს ბუნდვში.

შემდეგ ჩაიმაღლნენ ბუჩქებში და უყურებდნენ, როგორ მოუტანეს საქმელი დედა და მამა ჩიტუნებმა, როგორ აღებდნენ ბარტყები ყვითელ ნისკარტებს და ყლაპავდნენ საქმელს,

ნინო ნაკაშიძე

გაზაფხულდა

გაზაფხულდა! აწმარე
შეიმოსა ქწვანე ფეწით,
ჩვენ ბავშვებსაც გაუჩინეს
სამუშაო შესაფერძი.

ზოგი ბანაფს, ზოგი თესაფს,
ზოგი უვლის თაფის კვალსა,
და გოგიაც ბონტნისათაფის
ქშიღება დოქიდა წვალსა.

მ. შანიშვილი

ია და კიანკველა

გაზაფხულდა. აყვავდნენ გაზაფხულის მახარობლები: ენძელა, ჩიტის-თაფა და ია.

გია ერთ ბუჩქის ძირას დახრილიყო და რაღაცას ჩასტკვეროდა.

— რას უყურებ, გია?— ჰკითხა მამამ.

— იის ბუდიდან კიანკველების ბუდედგე პატარა ბილიკია. კიანკველები ამ ბილიკზე მიდიან და მოდიან. ვერაფერი გავიგე რას დარბიან.

— აბა, აიყვანე ბუდისაკენ მიმავალი ერთი კიანკველა, ხელის გულზე დაისვი და დააკვირდი პირში რა აქვს.

გია მფრთხილად აიყვანა ერთი კიანკველა, ხელის გულზე დაისვა. კიანკველა აქეთ-იქით ეცა და ხელის გულზე პაწაწინა მარცვალი დატოვა.

— ეს რაღაა?

— ეს იის თესლია. კიანკველებს ბუდეში მიაქვთ, საზრდოდ ინახავენ. ზოგს ჰამენ, ზოგი მიწაში რჩება, ზოგი გზაში ეკარგებათ.

— მაშ, კიანკველები იის გავრცელებას ხელს უწყობენ?— წამოიძახა გიამ.

გოსტანი

თინა, ჩემთან გადმოდი,
რომ ისწავლი ვაკუეთილს;
სამ გინდობა გენახსა
ჩემი მიწის ნაკვეთი!

შენ გგონია, ამ ადგილს
უფროსები უვლიან?
არა, დედა, მთლიანად
ჩემი დაკვალებულია.

ბოსტანი მაქვს ისეთი,
არ სჭირდება შექება;
მაღე წითელ-წითელი
ზამთრობი შექნება.

თუ შწვანილი დაგჭირდეს,
მოდე, განა მოგსა ვარ?!
უვლებს გაჯუნაწილებ
ჩემი ბოსტნის მოსავალს!

თინათინ გვირიტაძე

საპირველბავშვო

ჭერი, ჭერი, ჭერიო!
ჭერი, ჭერი, ჭერიო!
აფრიანდა სანუიშო
ღრობა აღისუფრიო!

ცეკვა იცით, თუ არ იცით,
მე მომეცით სელიო!
სიმღერები შემოგმანათ —
ვახანსართო ჭერიო!

„დღეს ზირველი მახინა“,
მღერის მთა და ველიო;
მეც ზირველი მახინობა
მამღერებს და ვმღერიო!

თინათინ გვირიტაძე

შოსტალინი

ვიცნობთ მის ხმას თუ არა,
სიხარული აგვანთებს,
ხან ჟურნალებს მოგვიტანს,
ხან გადმოგვცემს ბარათებს.

ვესმარებით ბავშვები,
მძიმე ტვირთს თუ ატარებს,
ჩანთას გადავიკიდებთ
და ჩვენ მოგვაქვს პატარებს.

ხან კი ჩრდილში ვასვენებთ
და მის თვალებს ვტრიალებთ,
ხან მასლობელ ესოდში
გაზეთს ჩაგაფრიალებთ.

გიორგი ლუბაძე

ჩვენი ღია

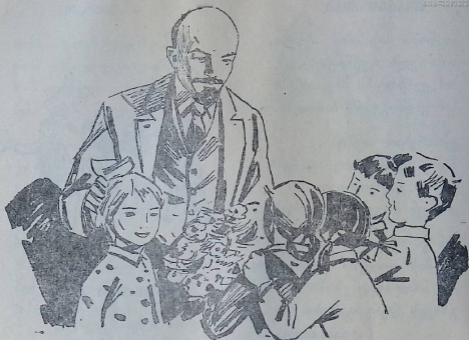
ღიას სუფრა გაუშლია,
არ ვწვევით ვინა?
მაგიდაზე დაუწვევია
თეფში, კოჭში, დანა.

გაძლილ სუფრას შემოუსხა
ოთხი დედოფალა:
ცუგრუმელა ნუნუ, დალი,
თამრიკო და ნანა.

წინ უწევიათ ტებილეული,
ქლიაჯი და მსხლეები;
არცა სვამენ, არცა სჭამენ
ღიას დედოფლები.

თეიმურაზ ჯანაშვილი

ლენინი და ბავშვები

ლენინს უვებრდა ბავშვები,
თავს ევლებოდა წატარებს,
ამბობდა, მათთან თამაში
გულს მისხლისებს, მასწრებს.

ესმარებოდა სწავლანში
ცუდექ ბიჭუნებს და გოგონებს,
დაჭეუდა ტყეში, მინდორში
და ერთად კრეფდენ სოკოებს.

ანდრო თიხაძე

სიციინოს პარადი

შესეთ ჰატარა ციციინოს,
ციხუერი კაბა აცვია,
მინის დილას წამოსტა,
დაიწყო გაწახაწია:

ზარადსე როგორ წაჟიღეს,
ჯერ სომ სკოლაშიც არ დადის!
ადგა და თავის ესოში
თვითონ გამართა ზარადი.

მწკრივად დააწყო ტოლები:
ნინო, ვაჟა და ცილა,
ჰატარა დროშა წითელი
ამუად ააფრიალა.

გადიმებული გაუძღვა
ნინას, კასას და ჟუჟუნას
და სამინო სიმღერა
სალისით დააგუგუნა.

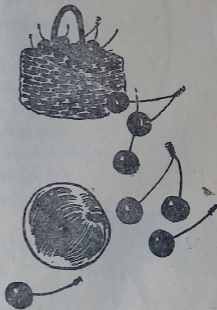
გრიგოლ აბაშიძე

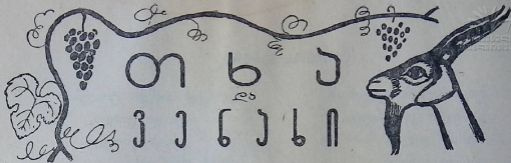
თუკი ბიჟვარს

— დალი, ვაშლი გიუვარს?
— დალი, გიუვარს ბალი?
— ვაშლიც მიუვარს, ბალიც, —
მინასუნა დალიმ.

თუკი ბალი გიუვარს,
თუკი გიუვარს ვაშლი,
უვაილიან ტოტებს
რატომ ამტვრევ მამინ?!

კარლო კობერიძე

ხალხური. პიესად გალაკეთებული.

მოქმედნი პირნი: გოგონა, ბიჭი და ბავშვები.

გოგონა:—ძოღი უნასოთ ვენასი,
რამ შეჭამა ვენასი!

ბიჭი:—მიველ უნასე ვენასი,
თხამ შეჭამა ვენასი,

ბავშვები:—თხამ შეჭამა ვენასი!

გოგონა:—ძოღი უნასოთ თხა,
რამ შეჭამა თხა!

ბიჭი:—მიველ უნასე თხა,
მგელმა ჭამა თხა!

ბავშვები:—მგელმა თხა,
თხამ ვენასი შეჭამა!

გოგონა:—ძოღი უნასოთ მგელი,
რამ შეჭამა მგელი!

ბიჭი:—მიველ, უნასე მგელი,
თოფმა ჭამა მგელი!

ბავშვები: თოფმა მგელი,
მგელმა თხა,

თხამ ვენასი შეჭამა!

გოგონა:—ძოღი უნასოთ თოფი,
რამ შეჭამა თოფი!

ბიჭვი:—ძიუველ ვინასე თოფი,
ქანგმა ჭამა თოფი!

ბავშვები:—ქანგმა თოფი,
თოფმა მკელი,
მკელმა თხა,
თხამ ვუნასი შეჭამა!

კოკონა:—მოდი ვინასთ ქანგი,
წამ შეჭამა ქანგი!

ბიჭვი:—ძიუველ ვინასე ქანგი,
მიწამ ჭამა ქანგი!

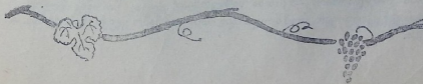
ბავშვები:—მიწამ ქანგი,
ქანგმა თოფი,
თოფმა მკელი,
მკელმა თხა,
თხამ ვუნასი შეჭამა!

კოკონა:—მოდი ვინასთ მიწა,
წამ შეჭამა მიწა!

ბიჭვი:—ძიუველ ვინასე მიწა,
თავგმა ჭამა მიწა!

ბავშვები:—თავგმა მიწა,
მიწამ ქანგი,
ქანგმა თოფი,
თოფმა მკელი,
მკელმა თხა,
თხამ ვუნასი შეჭამა!

კოკონა:—მოდი ვინასთ თავგი,
წამ შეჭამა თავგი!

ბიჭი:—მიველ ვნახე თაგვი,
კატამ ჭამა თაგვი!

ბავშვები:—კატამ თაგვი,
თაგვმა მიწა,
მიწამ ქანგი,
ქანგმა თოფი,
თოფმა მკელი,
მკელმა თხა,
თხამ ვენასი შეჭამა.

ბარბი თინი

იყო ერთი ბიჭი. დიღას რომ აღდგებოდა, ტანზე თვითონ როდი ჩაიცვამდა,—დედას უნდა ჩაეცვია.

პირს თვითონ როდი დაიბანდა,—დედას უნდა დაებანა.

საქმელს თვითონ როდი ქამდა,—დედას უნდა მიერთვა.

დაჯდებოდა ეს ბიჭი სუფრასთან, გააღებდა პირს და დედა ლუქმას ლუქმაზე ჩაუღებდა ხოლმე პირში.

აი, როგორი იყო ეს ბიჭი! ამიტომ ზარმაცა დაარქვეს.

ერთხელ ის ბებიას სანახავად წავიდა. ბებია სოფელში ცხოვრობდა.

დედამ აბგაში საგზალი ჩაულაგა: პური, ყველი, მანდარინები,—გზაში მოგსივდებოდა და ქამეო.

გაუდგა გზას ბიჭი. მიდის, მიდის, არ ილევია გზა, შუადღემ მოატანა, მოშივდა, ჩამოჯდა ხის ძირას, დაამთქნარა. ეჭ, როგორ შშიაო,—თქვა და დახვდა აბგას.

მაგრამ აბგას ხომ გახსნა უნდოდა? საგზალს ხომ ამოღებდა უნდოდა? საქმელს ხომ ქამა უნდოდა?..

— გამარჯობა, ზარმაცა!—მოესმა უცებ.

ბიჭს გაუკვირდა, საიდან მიცნობს ეს კაციო, მაგრამ წამოდგა და სალმით უპასუხა. ზარმაცი იყო, თორემ ზრდილობის წესი კი იცოდა.

— აქ რას დამჯდარხარ?—ჰკითხა მგზავრმა.

— ბებიასთან მივდივარ, მომშივდა და ამიტომ ჩამოვჯექი ხის ძირას,—უპასუხა ბიჭმა.

— მერე რატომ არ ჭამ?—ჭკითხა მგზავრმა.

— აბა როგორ ვჭამო? აბგას გახსნა უნდა, საგზალს ამოღება უნდა, საჭმელს პირში ჩადება. შენ გგონია, ეს იოლი საქმეა? დედა მაქმევედა ხოლმე, დედა კი შორს არის.

— გინდა დაგეხმარო?—შესთავაზა მგზავრმა.

— შენი ჭირიმე, დამეხმარე!

მგზავრმა გახსნა აბგა, ამოაღო საგზალი.

— უყურე, როგორ უნდა ჭამა!—უთხრა ბიჭს და მადიანად შეექცა საჭმელს.

უყურებს, უყურებს ბიჭი და ელის, როდის შეებატიყება მგზავრი. აი, ისე, როგორც დედამ იცის ხოლმე:

— გააღე პირი, ჭამე, გენაცუალოს დედა!

მგზავრი კი არაფერს ეუბნებოდა. არამც თუ ეუბნებოდა, მანდარინებსაც მიჰყო ხელი და მადიანად დააყოლა. შემდეგ ადგა და გაუღვა გზას. მადლობაც კი არ უთქვამს...

ბიჭს უნდოდა ეტირა, მაგრამ დედა შორს იყო და მის ტირილს აბა რა აზრი ექნებოდა?

ჩაიხედა აბგაში, ეგებ ერთი ლუკმა მაინც დარჩაო.

მაგრამ აბგა ცარიელი იყო.

— ეს რა ოინი მიყო იმ კაცმა?—გაბრაზდა ბიჭი.

მაგრამ განა იმ კაცის ბრალია?

65

ირაკლი და ბიძინა ჩქარი ნაბიჯით მიდიოდნენ სკოლისაკენ.

უცებ ბიძინამ გზაზე ფული შენიშნა, დაიხარა და ხელში ათმანეთიანი შერჩა.

— ბიძინა, რას შერები, ფეხსაცმლის თასმა შეგეხსნა?— გასძახა ირაკლიმ ბიძინას, როცა იგრძნო, რომ ის ფეხდაფეხ აღარ მისდევდა.

— ათმანეთიანი ვიპოვე!— უთხრა ბიძინამ ამხანაგს შეწუხებული ხმით.

— მერე, რატომ წუხხარ. იქ, ჩვენს სკოლასთან რომ ტკბილეულობის მაღაზიაა, შოკოლადი ვიყიდოთ და პირი ჩავიტკებარუნოთ!

— რას ამბობ, ირაკლი! ეს ხომ სხვისი ფულია?!

— რატომ დაკარგა, ჩვენი რა ბრალია? ჩქარა, მაღაზიაში მოვასწროთ შესვლა...— აჩქარებდა ირაკლი ბიძინას და თან ხელით ეწეოდა. ბიძინა კი ყოყმანობდა.

— ირაკლი, იცი რა, ეს ათმანეთიანი აგერ მილიციონერი რომ დგას, იმას ჩავაბაროთ!— უთხრა სახეგაბრწყინებულმა ბიძინამ ამხანაგს და თამამად გადადგა ნაბიჯი.

ირაკლის ის-ის იყო კიდევ რაღაც უნდა ეთქვა, რომ ამხანაგებმა მათეკენ მომავალი თვალცრემლიანი გოგონა შენიშნეს. ის გაფაციკვებით ათვალღერებდა ქვაფენილს.

— რატომ სტირი, გოგონა?— თანავგრძნობით შეეკითხა ბიძინა გოგონას.

— დეღამ პურზე გამგზავნა, მე კი ფული დავკარგე...— სლუკუნებდა პატარა.

— აი, შენი ფული, მე ვიპოვე!— უთხრა მან გოგონას და ფული გაუწოდა.

ბიძინამ ისეთი შვევა იგრძნო, თითქოს ზურგიდან მძიმე ტვირთი მოხსნესო.

გოგონას სიხარულისაგან თვალღებში ცრემლი აუბრწყინდა. კეთილ ბიჭუნას მაღლობა გადაუხადა და პურის მაღაზიისკენ მოკურცხლა.

ბიძინამ ამაყად შეხედა ამხანაგს. ყურებამდე გაწითლებული ირაკლი კი ბიძინას თვალს ვერ უსწორებდა.

ძმთმან ბილაზვილი

ჩვენი კოსტა აგარაკი
 შუა ტყეში ჩადგმულია,
 და ნიძვები სელგამდილი
 ჩვენს აგარაკს გარს უკლიან!
 გვანახლისებს ჩიტუნების
 ჭიკჭიკ-სტვენა, ჟრინამული,
 ირგვლივ მთები, მთები, მთები,
 ერთმანეთსე გადაბმული!
 გვიცქერიან ვეზვილები,
 თვალჭუჭუნა ვეზვილები,
 როგორც მზია, როგორც კია,
 სუფთად ჰირდანანილები.
 ჩვენ საუფარელ მია ვაროს
 როგორ უერთგულებია:
 სუფთად გაშლილ მაგიდებზე
 ვეკლავთ თბიკულებია.
 დაიქროლებს ნიაფი და
 ფიჭვ-ნაძენარი იწუებს შრიალს;
 ჩვენი სასლის ირგვლივ აღმებს
 ფრთები ღაღად გაუძლიათ.

ილია სიხარულიძე

ქონის ცხენები

ირაკლი, სოსო, ტიტე და მურმანი მგელობანას თამაშს მორჩნენ და
 გადაწყვიტეს ცხენობანა ეთამაშათ.
 მაგრამ ცხენები?
 ამ დროს ბებია სოფიო ძლივძლივობით გადმოვიდა ბაღჩიდან.

მხარზე თუთის ტოტების ვეგებრთელა კონა ედო.

— ბიჭებო, ბებიას მივეშველოთ!— მიუბრუნდა სოსო ამხანაგებს.

ბავშვებმა ბებიას კონა ჩამოართვეს და რამდენიმე წუთში ფოთოლიც გააკრფინეს.

— ესეც თქვენი ცხენები!— უთხრა ბებიამ და თუთის ტოტები გადმოუწყო ბავშვებს.

— მათრახები?!— იკითხეს ერთხმად.

— მე გასწავლით მათრახების კეთებას.

ბებიამ თუთის წნელს კანი ნახევრამდე გააცალა. კანგაცლილი ნაწილი მაკრატლით გადაქრა და გადააგდო. მერე კანი სამად გახლიჩა და ისეთი მათრახი დაწნა, ისეთი, ისეთი რომ...

ირაკლიმ უცქირა ბებიას, უცქირა და თვითონაც ისწავლა მათრახის კეთება.

სულ მალე ოთხი მათრახი მზად იყო.

მერე გადაასხდნენ თუთის ტოტებს და ჰვრი!

ცხენოსნებმა ჯოხცხენები სწრაფად გააქვენეს.

ბებია ღიმილით აპურებდა აბრეშუმის ქიას, პატარები კი აჯიბრებდნენ ერთიმეორეს ცხენებს და მათრახებს ჰაერში ატკაცუნებდნენ.

ვახტანგ კახაძე

ს ა ქ ა ნ ე ლ ა

მსიარული თინათინი
საქანელამ განახარა,
ზედ დასკუნდა, გაიცინა,
ააქანა, დააქანა.
— ერთი, ორი! ერთი, ორი!
აღტაცებით ითვლის ბავშვი.
ესოს ისე გადასცქერის,
თითოას იჯდეს თვითმფრინავში.

სან ქარივით დაეშვება,
სან ჩიტვით მიჰქრის მადლა
და ჭიკჭიკით სმას უერთებს
ჩიტუნებით სავსე ბაღნარს.
ფიქრობს: „ისე მიმოვჭრივარ,
ვით შერცხალი, ვით ნიავი,
საქანელა ასეთია,
რბ იქნება თვითმფრინავი?!“

გიორგი კახანიძე

მიმინარია სოფლისკენ

მიმინარია სოფლისკენ,
სადაც ზურმუხტი მთებია,
პირველი შეშეკებება:
„შენ გენაცვალოს ბებია!“

ღობესთან ჩაიკისკისებს
წუართ ცივი და ანკარა,
სულბესე შეძომასტება
ბაბუას ეუზმა პატარა.

მიმინარია სოფლისკენ,
სადაც ზურმუხტი მთებია,
სოფლის თავს შეშეკებება:
„შენ შემოგვევლოს ბებია!“.

ირაკლი აბაშიძე

— თედო, აი, რა ვიშოვე!— შემოვსმა თედოს ზურას ხმა. ზურას ხელში ძველისძველი საცრის ნახევარი ეჭირა.

— რისთვის გინდა?— ჰკითხა თედომ.

— ხიდის თავად გამოგვადგება. ხევში ვიპოვე და წამოვიღე.

ზურამ საცრის რგოლის ნახევარი რუს დაახომა, გადასწვდებოდა თუ არაო. თედომ რუში უფრო ღრმა და ვიწრო ადგილი მოძებნა, წყალს ზემოდან გადაადლო და თქვა:

— მართლაც კარგია, თალის გვერდებს და ზევითა ნაწილს ცემენტით ამოვაშენებთ. ოღონდ სად ვიშოვოთ ცემენტი?

ბიჭებს ბებო სონას ეზო გაახსენდათ. იქ აუარებელი ქვიშა და ცემენტი ყარა. ბებია სონასთან გაიქცნენ და ორი მუჰა ცემენტი გამოსთხოვეს. გაჩაღდა მუშაობა. ბიჭებმა ჯერ რუ ამოასუფთავეს, მერე საცრის რგოლი რუს ნაპირებზე მიწაში ჩაამაგრეს და ცემენტით ამოაშენეს. თალის ზემოთ ისე გადალესეს, რომ ნაპირებს გაუთანასწორეს.

— აბა, ეს რა ხილია, ზედ ერთ ნაბიჯსაც ვერ გადაადგამ.— შენიშნა პატარა ნუგზარმა.

— კუტ-კუტ-კუტ!— გაისმა ამ დროს მახლობლად.

აფხორილი კრუხი წიწილებს პირდაპირ რუსკენ მიუძღოდა. მოვიდა თუ არა რუსთან, კრუხმა ისკუბა, გადახტა და მეორე ნაპირთან მოიხმო შვილები.

— წია-წია, წია!— წიფწივებდნენ წიწილები და გადასასვლელს ეძებდნენ. ერთმა წყლიდან ამოშვერილი ქვა დაინახა, შეხტა ზედ და ისე გადავიდა მეორე მხარეზე. მეორემ პაწია ფრთები გაშალა და გადაფრინდა.

დანარჩენები რუს გადაღმა უმწეოდ დარჩნენ.

უცებ ერთი მათგანი ბიჭების ვაკეთებულ ხიდს წააწყდა. წიწილამ გადაირბინა ხიდი და გახარებული დედასთან მიიქრა. სხვებიც უკან მიჰყვნენ...

„კუტ-კუტ-კუტ“ და „წია-წია“ ერთმანეთში აირია.

— ახლაც იტყვიან, გამოსადეგი არ არისო?— გაუხარდათ ბიჭებს. ბავშვებმა ხიდს წიწილის ხიდი შეარქვეს.

გიას ფლოტი

წვიმა შეწუდა! წვიმა შეწუდა!
გამოცოცხლდა გიას ესო.
გუბე შეკრეს, ფლოტი შექმნეს,
გააკეთეს, ვინც რა შეძლო:

გიგლამ—ნაგი უმოტორო,
გელამ—ნაგი აფრიანი,
და ანძაზე თეთრმა ტილომ
იწეო გაბერვა, ფრიალი.

შურგზე ჩანთით, ხელში ჯოხით
უკვე ჩასდნენ ტურისტები:
ფისო, დათვი, ციფვი, ტურა
და ცუგრია—ფისოს მტერი.

ზრის ერთი ფაციფუცი
და სამკსაფრო თადარიგი;
ზარს და საუფიწს ვინღა უცდის,
ბილეთებზე გაჩნდა რიგი.

მალე ნაგი ნაზირს მოსწუდა,
გიას თოკით მიჭაუნს ქვევით;
მელიები, ბაჭიები
აცილებენ თათის ქვევით.

მისტორ მალაფონია

კატო და კატა

ბანზე პურის მარცვლები ეყარა. ახლოს მშვიერი
კატა იწვა, თვალეები დახუჭული ჰქონდა, კუდი გა-
დაგდებული.

ჩიტის ბარტყს ეგონა, კატას სძინავსო, და ახ-
ლოს დაუჯდა მარცვლების ასაკენკად.

ბელად იმავე ბანზე კეთილი კატო წინდასა
ქსოვდა.

კატომ კარგად იცოდა კატის ეშმაკობა, შეეცო-
და გამოუცდელი ბარტყი, აუქშია, გააფრთხო და
გადაარჩინა კატის კლანქებს.

იაკობ გოგებაშვილი

საკვირველი ქოთანო

იყო ერთი პატარა გოგონა.

წავიდა გოგონა ტყეში მარწყვის მოსაკრეფად. ტყეში დედებერი შეხვდა.

— გამარჯობა, გოგონავ, მაქამე, გეთაყვა, მარწყვი,— უთხრა დედაბერმა.

— მიირთვი, ბებო,— უბასუხა გოგონამ.

შექამა დედაბერმა მარწყვი და გოგონას უთხრა:

— შენ რომ მარწყვი მაქამე; მე ქოთანს გაჩუქებ, როცა ეტყვი: „ერთი, ორი, სამი, ქოთანო, მოხარშე!“ ქოთანი მოხარშავს ტკბილ და გემრიელ ფაფას. როცა ეტყვი: „ერთი, ორი, სამი, ქოთანო, გაჩერდი!“ ქოთანი აღარ მოხარშავს, გაჩერდება.

— გმადლობთ, ბებო,— უთხრა გოგონამ, აიღო ქოთანი და წავიდა დედასთან. დედას ძლიერ გაუხარდა. როგორ არ გაიხარებდა, არც შრომა, არც ზრუნვა არ დასჭირდება, სადილად კი გემრიელი, ტკბილი ფაფა მუდამ მზად ექნებოდათ.

ერთხელ გოგონა სადღაც წავიდა.

დედამ დაიდგა წინ ქოთანი და უთხრა:— ერთი, ორი, სამი. ქოთანო, მოხარშე!— დაიწყო ქოთანმა ხარშვა. ბევრი ფაფა მოხარშა.

დედამ ქამა, გაძღა. ქოთანი კი ხარშავს და ხარშავს... დუღს და გაღმოდის ფაფა... დუღს და გაღმოდის... როგორ შეაჩეროს ქოთანი?

უნდა ეთქვა: „ერთი, ორი, სამი, ქოთანო, გაჩერდი!“ მაგრამ დედას დაავიწყდა ეს სიტყვები. გოგონა კი შინ არ იყო. ქოთანი კი ხარშავს და ხარშავს. ფაფა გაღმოდის და გაღმოდის... გაივსო ოთახი, გაივსო დერეფანი, გადავიდა აივანზე, გავიდა ქუჩაში. ქოთანი კი ხარშავს და ხარშავს... ფაფა გაღმოდის და გაღმოდის. შეგშინდა დედას, უნდოდა გოგონასთვის დაეძახა, მაგრამ ცხელი ფაფა ქუჩაში მდინარესავით მიდიოდა. როგორ გადავიდოდა? კიდევ კარგი, რომ გოგონა ახლო იყო! დაინახა, რა ხდებოდა ქუჩაში, და გაიქცა სახლში. ძლივს ავიდა აივანზე, გააღო კარები და დაიძახა:

— ერთი, ორი, სამი, ქოთანო, გაჩერდი!

ქოთანმა მაშინვე გააჩერა დუღილი, მაგრამ იმდენი ფაფა მოხარშა, რომ გზა სულ დაფარული იყო.

ვინც სოფლიდან ქალაქში მიდიოდა, მას ფაფაში გზა ჭამით უნდა გავეკვლია. მაგრამ ამას არავინ ემდურება, რადგან ძალიან ტკბილი და გემრიელი ფაფა იყო.

შეიყარა მთელი სოფელი. იღებდნენ ფაფას 'ჯამით, 'კასრებით, ქვაბებით, ყველას ხელში კოვზი ეჭირა და გემრიელ ფაფას შეექცეოდა.

ძმები ბაიბები

ბ ა ტ მ ე ნ ი

— გზოში წავალ, ბებიკო! — თქვა მზიამ.

ხელი მოჰკიდა მზიას ბებია და კარებისაკენ წაიყვანა. — კიბეზე მე ჩაგაცილებ.

კიბის ძირას ბროლია იდგა და კულს აჭიცილებდა.

— ძალი მიკბენს, ბებო! — დაიხია უკან მზიამ და ბებიას კალთას ჩაებლაუქა.

— არა, გენაცვალე, ძალი ბატარებს არ ერჩის. დამაცალე, პური გამოვიტანო. შენი ხელით მიეცი და სამუდამოდ დავიმეგობრდება. — ბებია ოთახში შემობრუნდა.

მზია უკან შეჰყვა, თავისი დათუნია მონახა და ბებიასთან ერთად ისევე გარეთ გამოვიდა.

კიბეზე ჩამოსულმა მზიამ უნდობლად შეხედა ბანჯველიან ბროლიას და შიშით გაუწოდა პურის ნაკერი.

ბროლიამ პურს ფრთხილად დაავლო პირი და სადღაც წააძუნძულა.

— რატომ არ შექამა პური, ბებიკო?

— ლეკვებს წაუღო, შეიღო. მაგას ორი პატარა ლამაზი ლეკვი ჰყავს. მოვიცილი და გაჩვენებ. ახლა კი, აი, ამ მწვანეზე ითამაშე.

— მოდი, მე და შენ ის რუ ვნახოთ,—გამოვლამარაკა მზია დათუნისა.— შენ ნუ გეშინია: ცუგო თავის ლეკვებთან წავიდა. ანკარა რუ მხიარულად მოხტოდა კენჭებზე.

მზია პატარა ბუმბულის დასწვდა და წყალში ჩააგდო. წყალმა ბუმბული მოიტაცა და ტრიალ-ტრიალით ქვევით გააქანა. მზია ბუმბულის დაედევნა. ბუმბული გაჩხირულ ჩინჩვარს მოყდო, მაგრამ მზია მიეშველა და ბუმბული კვლავ ქვევით დაეშვა.

რუ თანდათან ფართოვდებოდა და მზიამ ვერც კი შეამჩნია, როგორ მივიდა იგი საკმაოდ დიდ გუბესთან.

ო, რა ლამაზი სურათი გადაეშალა მზიას თვალწინ!

გუბეში ცურავდა თოვლივით თეთრი დედა ბატი, მის ირგვლივ პატარა, ყვითელი ქუქულები ქუქუმალობდნენ, ყურყუმელობდნენ და ნიჩბებივით უსვამდნენ წყალს წითელ ფეხებს.

მზია იქვე ჩაჯდა ბალახში, სასწრაფოდ გაიხადა ფეხსაცმელი და რუში შეტოპა. ნაპირისაკენ წამოსული ქუქული დაინახა და დასაქერად ხელი წაატანა.

ნეტა მზიას ქუქულები თვალითაც არ ვნახა!

მოულოდნელად ისეთი განგაში ასტეხეს ბატებმა, რომ თავზარდაცემული მზია მოტრიალდა, ქვას ფეხი წამოჰკრა და წყალში ჩაჯდა. როგორც იყო, მოახერხა ადგომა და, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, სახლისაკენ მოკურცხლა.

კისერწაგრძელებული ბატები სისინით მისდევდნენ უკან, ერთი კიდევც დაეწია და კაბის ბოლოში სწვდა.

აქ კი ველარ მოითმინა მზიამ და ყვირილი მორთო. უცებ მისკენ გამოქანებული ბროლია დაინახა და შეშინებულმა ყვირილს უმატა.

— რა იყო, მზია! რა იყო, შეიღო!—მოვსმა მზიას ბებიას ხმა.

გამორბოდნენ ბებია, ბროლია და მისი ორი ლეკვი.

ბროლია ასისინებულ ბატებს ყვფით მივარდა და ქვევით დაირგა. შეშინებულმა ბებიამ კი გაზუნებული მზია ხელში აიტაცა და შინისაკენ გააქანა.

ლელია სულხანიშვილი

მათიკოს დედას კოლექტივში მიეჩქარებოდა. მის ბრიგადას სასწრაფო სამუშაო ჰქონდა და უნდოდა დროზე მორჩენილიყო საქმეს.

მათიკოც სკოლაში წასასვლელად ემზადებოდა.

— შევილო მათიკო, სკოლიდან რომ დაბრუნდები, აბრეშუმის ქია და-აბურე, თუთის ფოთოლი იქვეა დიდ გოდორში ჩაყრილი,—დაუბარა წასვლისას დედამ.

მათიკო მარტო დარჩა. მის ხელში იყო ახლა მთელი კარ-მიდამო. დინასახლისის თვალით მოათვალიერა იქაურობა. აბრეშუმის ქიასაც დახედა, მურიასაც გამოესაუბრა, წიგნები ჩანთაში ჩაალაგა და სკოლისაკენ გასწია.

უკვე შუაღამე იყო, როცა სკოლიდან დაბრუნდა მათიკო. ძალზე ში-ოდა. ხელი დაიბანა. საუზმე ჩამოიღო და ქამას შეუდგა. უცებ მოაგონდა დედის დანაბარები. შეწუხდა. საუზმე მიატოვა და ჯარჯვალისაკენ გაიქცა. კარი შეაღო. ჩელტებზე ქიებს თავები აფწიათ და საკვებს დაეძებდნენ.

— ახლავე, ჩემო ბატარებო, ახლავე დაგაპურებთ. საცოდავებო, როგორ მოგშინიანთ,—ესაუბრებოდა ქიებს მათიკო და თანაც ჩელტებზე თუთის ფოთლებს ყრიდა.

აბრეშუმის ქიები შეესიენ საქმელს.

მათიკომ სიამოვნებით მოავლო თვალი მოშრიალე აბრეშუმის ქიებს, კმაყოფილმა კარები გამოიხურა და ოდაში შევიდა.

რომ იცოდეთ, როგორი სიამოვნებით შეექცეოდა მათიკო საუზმეს.

ნიკოლოზ ჩახავა

ჩხუბს თავლავიანობა მოსდევს

ორი ბიჭი ყანიდან მოდიოდა. გზაზე დამბალი თოკი იპოვნეს. ერთიც თავისთვის ჩემობდა, მეორეცა. მოუვიდათ ჩხუბი. წაავლეს ხელეები თოკსა და ერთი აქეთ ეწეოდა, მეორე იქით. უცებ თოკი გაწყდა და ორივენი აქეთ-იქით გადაიქცნენ.

იმათ საუბედუროდ, გზის მარჯვნივაც წუმბე იდგა, გზის მარცხნივაც.

ორთავე მოჩხუბართ თავი წუმბეში ჩაუვარდათ და შეიქმნენ თავლაფიანები.

ნიკოზ გომეზაშვილი

დათუნა და ბაჭია

ტყის პირას მეზობლებმა, დათემა და კურდღელმა, სახლის აგება გადაწყვიტეს.

მოზიდეს აგური, სილა და სახლის აშენებას შეუდგნენ.

მშობლებმა შეიღებინეს დაიხმარეს.

კურდღელმა ბაჭიას ფიცრის მიზიდვა დაავალა, დათემა კი თავის შვილს უთხრა:

— ბელიკო, წადი და ბოძები მოზიდეო.

ბაჭია ერთგულად ასრულებდა დედის ნათქვამს, გულმოდგინედ ეხმარებოდა მას, ხოლო დათუნია ზარმაცობდა და არაფერს აკეთებდა.

ყველა რომ მუშაობაში იყო გართული, მან დრო იხელთა, ღობეზე გადაძვრა და თაფლის მოსაპარავად სკებისაკენ გაუხვია.

სალამოს შვილის საქციელით გახარებულმა კურდღელმა ბაჭია ხილით და ბოსტნეულით დაასაჩუქრა.

ფუტკრების დაკბენილ ღორბუცელა დათუნას კი თავ-პირი გაუსიდა.

კ. გოგიაშვილი

ამ პატარას, იმ პატარას

(პიესად გადაკეთებული)

პირველი ბავშვი: — ატერ ვაჰე მინდორია,
სეები დგას ირგვლივ ვარდ,
წრე შეუკრავთ ზაწაწინებს,
წრეში მწკრივად ჩამომდგარან.

ისმის ტაში, მწუთბრი ტაში,
ტრიბლებენ როგორც ჯარა —
დღლი ძღერის:

ბავშვები: — ვათამაშებ
ამ ზატარას,
იმ ზატარას,
იმ ზატარას,
ამ ზატარას!

მეორე ბავშვი: — გამოუსტა ოთარკო
და „ქართული“ დაუარა,
ფეხებს ისე ათამაშებს,
ბაღასს არც კი დააკარა.
მსესათუნა მასთან ცეკვავს,
გადაიქცა ნიაქარად, —
დღლი ძღერის:

ბავშვები: — ვათამაშებ
ამ ზატარას,
იმ ზატარას,
იმ ზატარას,
ამ ზატარას!

მესამე ბავშვი: — „ქართულს“ მოჰყვა „ბაღდადური“,
„დავლური“ და „განდაგანა“,
ცეკვაში რომ სწვას ჩამორჩეს,
ჩვენში არის ვინმე განა?

მეოთხე ბავშვი: — გიამ ნუნუ ათამაშა,
რეჟომ მზია და მანანა, —
დღლი ძღერის:

ბავშვები: — ვათამაშებ
ამ ზატარას,

იმ ზატარას,
იმ ზატარას,
ამ ზატარას!

მესუთე ბავშვი: — ტაში, ტაში. ტაში, ტაში!
ეველამ ფეხებს აუჩქარა,
დაფრინავენ მხრებგამლილნი
ჩიტუნების დასადარად,
მზე მადლიდან დაჰკაშკაშებს
ზატარების განსახარად, —
დოლი მღერის:

ბავშვები: — ვათამაშებ
ამ ზატარას,
იმ ზატარას,
იმ ზატარას,
ამ ზატარას!

ილია სინაგულიძე

ԵՄԵՆԱՅԵՆ

ՅՅԻՆ, ՅՅԻՆ

ბავშვები და შემოდგომა

სილით, ღხენით, ხეივით
შემოდგომა მოვიდა.

— შემოდგომაჲ, გვითხარი,
ძობრმანდები შორიდან?

— არა, ჩემო კარგებო,
შორი მგზავრი როდი ვარ.

მე თქვენს ვენახებიდან,
ბაღებიდან მოვიდივარ!

— გვითხარ ასე ბარბქით
ნეტა ვინ დაგამშვენა?

— ვინა? თქვენი მშობლების
დაუღლეღმა მარჯვენამ.

— გვითხარ, რა მოგვიტანე,
აგრემც შემოგველებით!

— ხანის ხელით მოწვდილი
დამქრული მტევნები.

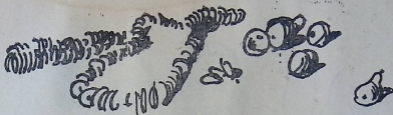
მოსავალი ულვეი,
თვალით ვერ არ ნახული,

ხარინჯები კოლხური,
ჩურჩხელები კახური.

— ჩვენგან რაღას მოითხოვ,
შემოდგომაჲ ღამასო?

— მინდა კარგად ისწავლოთ,
მინდა არ იზარმაცოთ!

იოსებ ნონეშვილი

ყოჩალი ლალი

იყო ერთი თქვენსავით კუდრაქა გოგონა. მას სახელად ლალი ერქვა. ლალის ძალიან უყვარდა ზამთარიც, გაზაფხულიც და ზაფხულიც. ყველას მაინც შემოდგომას ამჯობინებდა.

შემოდგომის ერთ კვირა დღეს შეარჩევდნენ დეიდები, მამიდები და სხვა ნათესავები და მოვიდოდნენ სტუმრად. რა არ მოჰქონდათ მისთვის. ზოგი ლამაზ ყვავილედიან კაბას მოუტანდა, ზოგი ზიზია ფეხსაცმელებს, კამფეტებს ხომ ანგარიში არ ჰქონდა... იმ დღეს იწყებოდა რთველიც.

მაშინაც ასე მოხდა. მოვიდნენ და საჩუქრებით გაახარეს გოგონა. ერთ კვირა დღეს უნდა მოესწროთ ყველაფერი. დედამ თათარას მოდუღებდა დაიწყო. ლალიც ქვების გარშემო დაფუსფუსებდა. რამდენჯერმე დაუტანა დედიკომ, აქ არ არის შენი საქმეო. კვამლმაც შეაწუხა, მაგრამ მაინც არ აპირებდა წასვლას. მოჩუხჩუხე თათარას ერთი წვეთი რომ დაეცა, მაშინ კი იკადრა გაქცევა. ახლა დეიდა თამართან მივიდა. ის ლოყაწითელ ვაშლებს კრფდა. იტრიალა აქაც ლალიმ, იტრიალა, მაგრამ ვაშლს ვერ მისწვდა. არც აქაა ჩემი საქმეო, იფიქრა და იქიდანაც წავიდა. ღობის იქით სიმინდის ტყეზე იყო გაჩაღებული. შეატყო, აქაც ვერ ნახავდა ხეირს. ზვარი კი შორს იყო, ძია ნიკო კაკალს ბერტყავდა. ეს კი უნდა იყოს ჩემი საქმეო, თქვა და კაკლის შეგროვება დაიწყო. მაღლიდან ბზრიალ-ბზრიალით წამოსული კაკალი მოხვდა თავში და ააღრიალა. ტირილ-ტირილით მივიდა ბებიასთან. ბებიას დიდი ცაცხვის ჩრდილში გაეშალა ქრელი ხალიჩა. იქვე იდგა ჩირით სავსე გოდორი. მოხუცი წვალობდა, მაგრამ ნემსის ვიწრო ყუნწში ძაფს ვერ უყრიდა. ატირებული ლალი რომ დაინახა, დაუძახა, დაუყვავა, ცრემლები მოსწმინდა, მერე ნემსი და ძაფი მიაწოდა. ლალიმ ააგო, ერთი თავისთვისაც ააგებინა ბებიამ, აბა თუ კარგი გოგონარ, დამეხმარებო.

ლალის ჯერ უჭირდა ჩირის აცმა. მერე თანდათან შეეჩვია. ეს კი ნამდვილად ჩემი საქმე ყოფილაო, თქვა კუდრაქამ.

სალამოს ბებიამ ყველას აჩვენა ჩირის ასმულები, აი, ლალის ნახელავიო. სტუმრები ამბობდნენ, შეხეთ, შეხეთ, რა ყოჩალი ყოფილა ეს ციციქნა გოგონაო.

გავიდა ზაფხული. ჰაერს შემოდგომის სიგრილემ დაჰკრა. ფრინველებს მოუსვენრობა დაეტყო.

ხშირად თავს იყრიან ხევებზე და ჟივთივებენ. მალე თბილი ქვეყნებისაკენ უნდა გაფრინდნენ. იქ მათ საკვები ბლომად ექნებათ. აქ კი მწერები გაქრა, კირნახული აიღეს.

ყველაზე ადრე მერცხლები მიფრინავენ. მათ ბუღბუღი მიჰყვება.

აბა, ვინ იტყვის, რად მიფრინავენ ფრინველები თბილ ქვეყნებში?

„ღმა მხილან“

ქეთოს მერცხალი

გაფრინდა ქეთოს მერცხალი,
აღარ ჭიკჭიკებს ბანხედა,
ქეთო მოწყენით გაჭურვებს,
ცრემლი უბრწყინაყს თვალზედა.

და ასე ამბობს: — ნეტავი
მეც რად არა მახვეს ფრთებო,
რომ მისებრ გადავიქროლო
ცად აბჯენილი მთებო.

ლილია მახალიძე

საწყალი კურდღელი

ეს საწყალი კურდღელი
ძლიერ ავად გაგვისდა,
არც სტაფილო იამა,
ჩამოხმა და გაგვისდა.
შუბლზე ტილო დავადეთ,
ამოფუგეთ საბანი.

კოვზით გადავუღაპეთ
უებარი წამალი.
— ახლა ძაღუ მოჩხები,
არ გაინძრე საბანში,
გკლოდებით, უშენოდ
სულ არ გვინდა თაბაში.

მასპალა მამკლინხილი

ვანო და ფრინველები

ერთ პატარა ქალაქში სკოლა იყო გამართული. იმ სკოლაში სწავლობდა სოფლელი პატარა ვანო. ერთხელ ვანომ ძილში მეტად საამური სიზმარი ნახა: ვითომც დილით ადრე მიიბრინა მდინარის პირას, რომელიც ქალაქს გვერდით ჩაუდიოდა, და პირის ბანა დაიწყო. უცებ დედა მოაგონდა და ძლიერ დაღონდა. თვალცრემლიანმა ყურება დაიწყო თავის სოფლისკენ. ერთიც ვნახოთ, დაინახა იქიდან მომფრინავი ჩიტები. ვანომ ჩიტებს შესძახა:

— ჰე, ჩიტებო ჩიორებო,
მაღხაზო და ნაცარებო!
სად ჰყოფილხართ, რა გინახავთ,
დედაჩემი არ გინახავთ?

ჩიტებმა მხიარულად ჩამოსჰყვივეს:

— დედაშენი ამ დილაზედ
ბანზედ იყო ვადმომდგარი
და ჭრელ წინდებს ვანოსათვის
ჰქსოვდა ტკბილად მოღიმარი:

მერე მოფრინდა მერცხალი. ვანომ იმასაც შესძახა:

— მერცხალო კუდმაკრატელა,
მოქიკჭიკე, მონავარდე!
სად ჰყოფილხარ, დედაჩემი
არ გინახავს, თუ გიყვარდე?

მერცხალმა აღერსიანად ჩამოსჭიკჭიკა:

თქვენი სახლის ერთ კუთხეში
ბუდე მქონდა ანაშენი,
და ყოველთვის თვალწინ მედგა
მხნე, გამრჯელი დედაშენი;
ახალუხს რომ უკერავდა
ვანოს დიდი სიამითა,
მე მალლიდან დავმღეროდი,
ვჭიკჭიკებდი ტკბილი ხმითა.

ბოლოს მოფრინდა ბუღბუღი. ვანომ
ამასაც შესძახა:

— შენ ბუღბუღო, მგალობელო,
ქვეყნად სწორი რომ არა გყავს,
სად ჰყოფილხარ, სიდან მოხვალ,
დედაჩემი არ გინახავს?

ბუღბუღმა მშვენიერად ჩამოუსტვინა:

დედაშენი? როგორ არა!
ბაღში ვნახე მე ამ ხანად,
ლოყაწითელ ვაშლებს ჰკრეფდა
ვანოსათვის გასაგზავნად.

ამ საამურომა სიზმარმა ისე ძლიან გაახარა ვანო, რომ გამოვლევია. გათენებულიყო კიდევც. ადგა საჩქაროდ, პირი დაიბანა, წიგნები ხელში აიღო და მხიარულად მიიღბინა სკოლაში. ვანო სიხარულით ფეხზე აღარ იდგა და დედისაგან მოელოდა ჭრელ წინდებს, ლამაზ ახალუხსა და წითელ ვაშლებს. თვითონაც ცდილობდა კარგად ესწავლა და საყვარელი დედა გაეხარებინა.

„დედა ვინღან“

მელა, მამალი, ბატკანი და ჩიტო

(ქართული ხალხური ზღაპარი)

მელა, მამალი, ბატკანი და ჩიტო დაძმობილდნენ. გაუდგნენ გზას. გზაზე შემოაღამდათ. დადგნენ ერთ ადგილას და დაანთეს ცეცხლი. მელამ უთხრა მამალს:

— აბა, მამალო, მოდი, ვიჭიდაოთ!

25

ლაქიძენ.

მელამ მოგლიჯა თავი მამალს და ჩაახრამუნა.

მერე ბატყანს უთხრა:

— აბა, ბატყანო, მოდი ვიქიდაოთ!

ლაქიძენ.

მელამ მოკლა ბატყანი და ჩაახრამუნა.

ჩიტმა უთხრა:

— მელა, მე ცარიელი ქონი ვარ, პირი დაადე, შიგ ჩაგივარდები და შემქამე.

მელამ გაალო პირი.

ჩიტმა აიღო ერთი მუგუზალი და შიგ პირში ჩაუგდო.

მელიას პირი გამოეწვა და ველარ შექამა ჩიტი.

ჩიტი გაფრინდა.

დაინახა ჩიტმა მშვიერი ძაღლი და უთხრა:

— აი, იქ დედაკაცები რომ სხედან და მაწონს შეექცევიან, ხომ ხედავ?

— ვხედავ,—უპასუხა ძაღლმა.

— მე მივალ იმ დედაკაცებთან, დავიწყებ ნელა ფრენას, ისინი დასაქერად გამომედვენებინ, მიდი შენ და მაწონს მიძახი.

ჩიტმა მართლაც გაიტყუა დედაკაცები.

ძაღლი კარგად გამოძღა.

ჩიტი და ძაღლი ერთად წამოვიდნენ. გზაზე მელია შეხვდათ. ჩიტმა ძაღლი დამალა და მელიას დაუძახა:

— გამარჯობა, მელია, მოგიჩა პირი თუ არა?

მელიამ უპასუხა:

— პირი კი მომიჩა, მაგრამ ლეში აღარ მიქამია.

ჩიტმა დაუძახა:

— წამო, აქ არის ლეში!

ძაღლს კი უთხრა:

— დაწევი, როდესაც მელია მოვა შესაქმელად, წამოხტი და ტყავი გააძრე!

წამოუხტა ძაღლი და ქურჭი შემოაცალა.

ნაცარქექია

(ქართული ხალხური ზღაპარი)

იყო ერთი ნაცარქექია, უღონო, არაფრის გაკეთება არ შეეძლო, მხოლოდ იჯდა კერასთან და სადგისით ნაცარს ქექავდა.

მოეწყინათ ძმებს მისი რჩენა და გააგდეს გარეთ. ზურგზე ერთი გულა ნაცარი მოჰკიდეს, ხელში სადგისი მისცეს, კალათაში ჭყინტი ყველი გამოუხვიეს საგზლად და გაისტუმრეს, დაიკარგე ამ ჩვენი ქვეყნიდანაო.

ტირილით დაადგა გზას საბრალო ნაცარქექია. ცოტა იარა თუ ბევრი იარა, მიაღდა ერთ მდინარეს, ვერ გაბედა წყალში გასვლა და დაჯდა ნაპირზე. საღამომდე იქ იცადა; საღამოს ნახა, რომ ერთი უზარმაზარი დევი მოადგა წყალს გაღმით და დაუწყო ხერება.

— ჰეი, რომელი ხარ შენ მანდი აქ მოდი, მხარზე შემისვი და გაღმა გადამიყვანე, მე თვითონ მეზარება ფეხის დასველებმა!— გასძახა დევს ღიღულად ნაცარქექიამ.

დევმა გამოხედა და გაკვირვებით ჰკითხა:

— ვინ ხარ და რა სულიერი ხარ, რომ მაგას მიბედავ?

— ჰმ, მე შენ გიჩვენებდი, ვინცა ვარ, რომ არ მებრალებოდე, შე ბრიყვო, შენა; შენ ჩემი ამბავი არ გაგიგონია? მე ვერმიცანა მქვია! ვერ გამიმეტებია, თორემ დედამიწას რომ ხელი მოვკიდო და ზეცას შევტყორცნო, ქვეყანა დაიქვევა. გინდა ახლავე გიჩვენო ჩემი ძალი? აბა შენ მანდი იდე ერთი ქვა, მე აქ ავიღებ მეორეს, მოვუქიროთ ხელი და ვინც წვეწვს გამოადნეს, კაციც ის იქნება.

აიღო დევმა ქვა, მოუქირა ხელი და სულ ერთიანად დაფშენა.

დაიხარა ძირს ნაცარქექია, ვითომ ქვას ვიღებო, ამოიღო კალათიდან

10. ისაოღი, მწიანე ჯიჯილი

76

ყველი, მოუჭირა ხელი და
სულ წურწურ-წურწურით
გაადინა წვენი.

გაუკვირდა დევს — ეს
რა არისო?

— აბა ერთი გავიქ-
ცეთ რიყვზე და ვინც უფ-
რო მეტ მტვერს აადენს
ჩვენ ორში, ბიჭიც ის იქ-
ნებაო, — უთხრა ნაცარქე-
ქიამ.

აძენძულდა გაღმა რიყვზე დევი და სულ ლაწა-ლუწი დააწყებინა
ლოდებს.

გაიარ-გამოიარა გამოღმა ნაცარქექიამ, უჩხვლიტა და უჩხვლიტა გუ-
დას სადგისი, გამოვიდა ნაცარი და ისეთი მტვერი ადგა, რომ თვალით
ალარა ჩანდა რა.

შეშინდა დევი, დაღუნა თავი, ეახლა მორჩილად ნაცარქექიას და შეი-
სვა მხარზე. შუამდის რომ მივრდნენ წყალში, დევმა უთხრა:

— ბატონო ვერმიცანავ, როგორღაც მემჩატებო!

— გემჩატები? ჰმ, შენ რომ ჩემი სიმძიმის ამბავი იცოდე, მაგას აღარ წამოროშავდი. რომ ახლა უჩინარის ბაწრით ცაზე არ ვიყო მიბმული და იქ არ მიქერდნენ, ქვესკნელში ჩაგიტანდი. აბა ვნახოთ, ერთი ცოტათი შემიშვან ხელი!—თქვა ნაცარქექიამ, ამოიღო უბიდან სადგისი და დააჭირა კისერზე დევს.

— ვაიმე!.. ვაიმე!.. ნუ, შენი ჭირიმე! უბრძანე, რომ ისევ აგწიონ.—შეგვეწა დევი და ნაცარქექიამაც ამოაძრო სადგისი.

დევი დარწმუნდა, რომ ეს ნაცარქექია მართლა საშინელი სულიერი რამ ყოფილა, მიიწვია იგი თავის სახლში და ვახშმის მზადებას შეუდგა. მოზილა პური, ჩააქრა კეცი და მიუფიცხა ცეცხლს. თვითონ სანადიროდ წავიდა და სტუმარს დაუბარა:

— თუ უკაცრავად არ გახლდეთ, ყური უგდეთ პურს, არ დაიწვას!

პურს რომ ცალი გვერდი შეებრაწა, ნაცარქექიამ კეცის მობრუნება მოინდომა, დაიწყო საკეცით ჩხაკუნი, წამოიქცა კეცი, დაეცა ნაცარქექიას და მოიშყვდია ქვეშ.

დევი რომ დაბრუნდა, ნაცარქექია კეცქვეშ მიგდებული ნახა. აღარც ფერი ჰქონდა და აღარც ღონე.

— რა დაგმართინა?—ჰკითხა დევმა.

— რა უნდა დამმართინოდა? მუცელი ამტკივდა და ზედ ცხელი კეცი დავიდე. ახლა კი ვადამიარა, აღარა მიჭირს რა, მოდი ამაცალე ეს კეცი!

დევმა დაუჯერა და აუსრულა ბრძანება. ვახშმად რომ დასხდნენ, დევმა უცებ ცხვირი დააცემინა. სტუმარი შიშმა სხვენზე შეაგდო. ნაცარქექიამ დირეს დაუწყო ბლაუჭი.

— მანდ რას შვრები?—ჰკითხა დევმა.

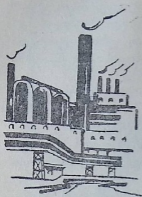
— როგორ თუ რას ვშვრები? ვისთან გაბედე შენ ცხვირის დაცემინება? ამ ჩხირს ავიღებ, დაგკრავ და თავს გაგიხეთქავ!

დევმა იფიქრა: „რა მოუსვენარი რამ ყოფილა! მე ძლივს, გაჭირვებით გავდევდი და ეს კი ჩხირს ეძახის ამ უშველღებელ დირესა? ერთხელაც არის, არ შემარჩენს და ვეღარ გადავურჩებო.“—დაჰკრა ფეხი, გავარდა კარში და ცხრა მთას იქით გადაიხვეწა.

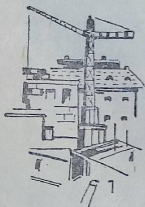
დევის სახლ-კარი კი, მისი მოწყობილობით, ნაცარქექიას დარჩა. ისიც წავიდა, მოიყვანა ძმები, თავისთან დააყენა და უთხრა:—ხომ გაგიგონიათ: „ხერხი სჯობია ღონესო, თუ კაცი მოიგონებსო“.

ჟველაფერი ხალხის არის

ეს ჩემია, ეს შენია!
 ესეც ჩვენი სუთისოხია,
 ეს კი მთელი ხალხის არის,
 მთელი სახელმწიფოა.
 აი, იქ რომ სხსლს ბეებენ,
 ის სხსლი რომ ვეგლასია —
 შენიც არის, ჩემიც არის,
 განა მარტო გელასია!
 აი მერსი, კლასში რომ დგას,
 ის რომ მთელი სკოლის არის,
 სკოლა, მთელი ხალხისაა,
 ხალხისაა სკოლის ზარიც.
 ეს ფაბრიკა, ეს ქარხანა,
 ბურის ეანა, დიდი ზვარი —
 ვეელაფერი ხალხს ვეუთენის,
 ვეელაფერი ხალხის არის.
 მე რომ ვუვლი ჩემს თოჯინას,
 შენ კი შენს ბურთს, ის—მანქანას,
 აბა როგორ, სათამაშოს
 გაფუჭება უნდა განა?
 მას, რაც მთელი ხალხის არის,
 შენიც არის, ჩემიც არის,
 უფრო მეტი მოგლა უნდა,
 არის უფრო სანუკვარი,
 რადგან ვეგლას, ჩვენ გვეუთენის,
 რადგან მთელი ხალხის არის.

ნიკოლოზ ჩაჩავა

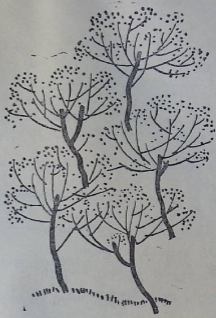
გამარჯობა, სოფელო!

ზურმუხტად გადსატყულო
და გულის დამატკობელთ,
შენ, გამარჯობა, სოფელო,
აშქვანებულთ სოფელო!

თქვენ, გამარჯობა, ველეთო,
მთეთო, თეთრნაბდინეთო,
ბარაქიანო ვანეთო,
ვანეთო, თქროს ვანეთო!

მოვდივარ გასარებული,
მოვდივარ გალადებული,
დამხვდით ჩანჩქერთა გუგუნით,
მინდურად ქედნების ღუღუნით.

ალექსი შინგელია

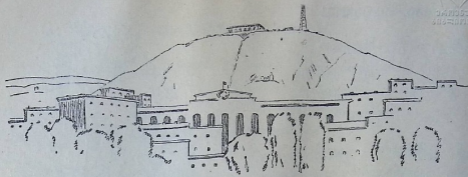

ოქტომბრის სიმღერა

მოფურინავთ,
მოგვიხარია,
შიკრიკნი გარჯა-შრომისა,
ჩვენს მწკრივში ერთად არიან
შვილნი სსვადანსვა ტომისა!
მოფურინავთ, მოგვაქვს ალაპი,
როგორც მსე მომავალისა!

ასი ათასი სალაპი
ასი ათასი თვალისა!
და ასე მოგვიხარია
შიკრიკებს გარჯა-შრომისა,
ჩვენში დამპურად არიან
შვილნი სსვადანსვა ტომისა!

გიორგი შინგელია

დედაქალაქი თბილისი

მხრებს შლის, გუგუნებს თბილისი—
ბუფრი სიკეთის მშობელი,
ეურს უგდებს ეველა ქართული
ქალაქი, დაბა, სოფელი.

სამშობლოს მთა-ბარს ჰუენია
მისი ელფარე ნათელი,
მის გაბრწყინებულ სეივნებს
შესარის ეველა ქართველი.

ზიორგი კახახიძე

ჩვენი მეზობლები

მე მესამე სართულზე ვცხოვრობ. იქვე, ჩემს მეზობლად, ცხოვრობს ოქროსფერთმიანი ლამაზი გოგონა. გოგონას ცისფერი თვალები აქვს, იცვამს ცისფერ და წითელ კაბებს, ჰყავს ოთხი მტირალა დედოფალა და სახელადაც დიდის ამბით ციურის ვეძახით.

ქვევით, დაბლა სართულზე კი მეორე შავთვალა გოგონა ცხოვრობს. მას არც ოქროსფერი თმა აქვს, ტანზეც თეთრ და ლურჯ კაბებს იცვამს, ჰყავს ერთი მუნჯი დედოფალა და სახელადაც უბრალოდ ირინეს ეძახიან. დილით, სანამ სამსახურში წავიდოდე, მესმის:

- ციური, რძე გაცივდება!
- არ მინდა!
- ციური, ფაფა დასხმულია!
- არ მინდა!

მე ვისაუზმებ, ჩავიცვამ და სამსახურში გავსწევ. დერეფანში ეხედავ

თმადუეარცხნელ გოგონას, ცისფერი თვალები კი ცრემლებით აქვს სავსე.

— დილა მშვიდობისა, ციური!

იგი ზურგს მაქცევს და ტირის.

— ვინ გაწყენინა, ციური?— ებრაზობ მე.

იგი თავს აქნევს და სლუკუნებს.

— ციური, მე შენ კანფეტს მოგიტან, როცა სამსახურიდან დავბრუნდები,— ვპირდები, რომ დავამშვიდო.

— არ მინდა, არ მინდა!— ჯიუტად აქნევს თავს და ტირის.

ნაწყენი ჩავდივარ კიბეზე, ასე გაჯავრებული ვაპირებ სამსახურში წასვლას.

— დილა მშვიდობისა, ანდრო ბიძია!— ხალისიანად მესმის ზურგს უკან.

მოვიხედავ და...

ირინეს ფართოდ გაუღია თანჯრები, დაუდგამს თეთრი ფინჯანით ცხელი რძე, ხელში კარაქქასმული პური უჭირავს და მადიანად ილუკმება.

— გაგიმარჯოს, გაგიმარჯოს, ირინე!

— როგორ ბრძანდებით?

— კარგად, კარგად!— მინდა ხალისიანად ვუპასუხო, მაგრამ ირინე მატყობს, რომ ნაწყენი ვარ.

— ხომ არავენ გაგაჯავრათ?— მეკითხება და ჭამას წყვეტს.

— არა, არა!— თავს ვაქნევ მე.

— მაშ გაიცინეთ!

... და მე ვიცინი.

— აი, ახლა მჯერა!— იცინის ისიც და ჭამას განაგრძობს.

წასვლას ვაპირებ.

— მოითმინეთ, მე უკვე მოვრჩი!— მეძახის ირინე და გამორბის გარეთ, ჩამკიდებს ხელს, ჭიშკრამდე მაცილებს და მარიგებს:

— ტროტუარზე იარეთ, ბიძია ანდრო, არ შეახტეთ ტრამვაის.

— ვივლი ტროტუარზე, ჩემო ირინე, ტრამვაის არამც და არამც არ შეევატები.

— სამსახურიდან რომ დაბრუნდებით, ეზოში ვიქნები და მიაშბეთ, თქვენი ჩარხი ღღეს რამდენ ჭანჭიკს მოჭრის.

— გეტყვი, ირინე, გეტყვი!

— ნახვამდის!— ვემშვიდობები მეც და ვცდილობ ტრამვაის გაჩერებამდე მხოლოდ ტროტუარზე ვიარო.

სამსახურიდან საღამოს ვბრუნდები. ბავშვები რწყავენ ყვავილებს, სილაში გაჰყავთ არხები და აგებენ ხიდებს. მე ვვძებ ირინეს. ვეუბნები

73

რომ ვიარე ტროტუარზე, ავედი მხოლოდ გაჩარებულ ტრამვაიში. კანკი-
კები კი უამრავი მოვჭყერი.

— კარგია, — მეუბნება ირინე და ახლა ოთახამდე მაცილებს.

დერეფანში ვხვდებით ციურის. ეტყობა, ნაწყენია. დაგვინახა თუ არა,
პირი იბრუნა და ირინესაც კი არაფერი უთხრა.

როცა მეკითხებიან, ვინ ცხოვრობს მეზობლად კარგი ბავშვიო, ვპასუ-
ხობ:

— ჩვენს ეზოში ბევრი ბავშვია. ჩემს მეზობლად ოქროსფერთმიანი
ბავშვი ცხოვრობს, გოგონას ცისფერი თვალები აქვს, იცვამს წითელ და
ცისფერ კაბებს, ჰყავს ოთხი მტირალა დედოფალა და სახელადაც ღიღის
ამბით ციურის ვეძახით.

— კარგი გოგონა ყოფილა! — მეტყვიან, მე კი ვეუბნები: — არა, მე ყვე-
ლას ის გოგონა მირჩევნია, ქვევით, პირველ სართულზე რომ ცხოვრობს.
მას, მართალია, ოქროსფერი თმა არა აქვს, მხოლოდ თეთრ და ლურჯ კა-
ბებს იცვამს, ერთადერთი დედოფალა ჰყავს და სახელადაც უბრალოდ ირი-
ნეს ვეძახით, მაგრამ რა ვქნა, მე ყველას მაინც ის მირჩევნია.

ოთხი იოსელიანი

თუ შურს კარგად დაგვიბღებთ, ნახავთ უცდომებს!

ძერა დეცხა წიწილას,
ანშაურდა მთელი ესო:
ქათმები აკაკანდენ,
ცხენმა დაჭიხენინა,
ვირმა დაიურთუინა,

კატამ დაშეუფა,
მაღლმა დაიკანაყლა,
ღორი აღრუტუნდა,
თხამ იუიყლა,
ბატო ბუიენდა!

მ. ბერძენიშვილი

ერთ საღამოს ზაზა თავის ბიძაშვილს ესტუმრა. როდესაც ზავშევბმა ჩაი დალიეს და მეორე ოთახში გავიდნენ სათამაშოდ, მერაბმა თავისი „კონსტრუქტორი“ გამოიტანა; პატარებმა ჯერ კიბე და სასწორი გააკეთეს, მერე წისქვილი ააშენეს, ბოლოს სახლიც კი დადგეს.

თამაშობა რომ მოსწყინდათ, მერაბმა თავისი ბიძაშვილი შუშაბანდში გაიყვანა. უეცრად ზაზას აღტაცებისაგან თვალები გაუფართოვდა, შუშაბანდის ერთი ნახევარი, სათამაშო ველოსიპედებით იყო სავსე—ზოგი სამთვლიანი, ზოგი ოთხთვლიანი, ზოგი ღურჯად შეღებული, ზოგი წითლად. ამდენი ველოსიპედი მალაზიამიც არ უნახავს ზაზას. გული დასწყდა: სახლში მას მხოლოდ ერთი ველოსიპედი აქვს, ისიც ბევრი ტარებისაგან დანჯღრეულია, ზოგ ადგილას საღებავიც გადაეცალა, ზარიც აღარ წკრიალებს ძველებურად. მერაბს კი... უჰ, რამდენი ველოსიპედი ჰქონია, მაინც რად უნდა ამდენი? რა ჰქნას, ვანა, შეშურდა, მაგრამ გული დასწყდა ზაზას.

— აქ ჩემი გარაჟია!—ამაყად წარმოთქვა მერაბმა და ხელი ველოსიპედებისაკენ გაიშვირა. მერე ერთი მათგანი გამოაგორა და ზედ შეჯდა,—ეს კი ჩემი ველოსიპედი.

— ვანა ყველა შენი არ არის?—ნერწყვის ყლაპვით შეეკითხა ზაზა.

— ყველა? ამდენი რად მინდა?—გაეცინა მერაბს.

— მაშე მაშ ვისია?

— ვისია და ოთარის, ვახტანგის, გოგის, დათოსი, მზიასი და თამაზისა.—სულმოთქმულად ჩამოთვალა მერაბმა.

— მერე... მერე შენთან რატომ დატოვეს?—კვლავ არ სჯეროდა ზაზას.

— იმიტომ დატოვეს, რომ ოთარი და მზია მეორე სართულზე ცხოვრობენ. ვახტანგი, გოგი და დათო მეოთხეზე, თამაზი კი—მეხუთეზე. აბა ყოველ დღე ხომ არ აათრევენ და ჩამოათრევენ? იმიტომ დეღამ ნება მოგვცა, რომ ეზოში სეირნობის შემდეგ ყოველთვის აქ შევიინახოთ ხოლმე ველოსიპედები. ახლა ხომ მიხვდი?

— მივხვდი.—უპასუხა ზაზამ და თავი ჩაღუნა. შერცხვა, გული რომ სწყდებოდა—მერაბს ამდენი ველოსიპედი რად უნდაო.

აღიზარა შიშიანი

შემოდგომა მოვიდა
 წითელ-ვეითელ ფერებით,
 მოსაგაბლით აივსო
 კოლექტივის ველები,
 დიტვირთნენ ვახუბი,
 დიმიხერნენ მტევნები,
 აღაქდაქდნენ ვახლები,
 გადუვითლდნენ ტევრები.
 — სიტკბოებაც აქ არი!
 სისარულიც აქ არი!
 — ბიჭო, მაგრად დაჰკარი!
 ჩამობერტუე კაკალი!

ისმის შემახილები,
 სიმღერებით ტკბებიან.
 აჩუხჩუხებს თაჯანს
 თმაქალან ბებიან.
 ჩურჩხელები მწისავან
 მაგრდებიან, სიყბიან,
 ხატარები ბებიან
 ტბილად ესტევენებან,
 მკვირცხლად ეკებებიან:
 — ჩურჩხელები მოგვეცი,
 საუვარელი ბებიან!

ლალა ასათიანი

წ ა მ ა ლ ი

— არ შეიძლება, ძია, უფრო ადრე გააკეთო წამალი? ძლიერ ავადაა დედაჩემი, მერქარება. თუ მატარებელს ვერ მივუსწარი, ფეხით უნდა წავიდე სოფელში.

— არ შეიძლება. წამლის დამზადებას თავისი დრო აქვს. მოცდა დაგქირდება.—უპასუხა აფთიაქის ვამგემ.

სანდრომ ერთ ხანს აფთიაქის წინ იტრიალა, შემდეგ ქალაქის ბალისაკენ შეუხვია. ბალის წინ მიწაში ჩასმულ სურათებს დაუწყა თვალღივრება. სურათები რომ დაათვალიერა, სანდრო მოედანზე გავიდა. ქალაქის საათს შეხედა და აფთიაქს მიაშურა. როცა წამალი მისცა, აფთიაქის გამგემ ჰკითხა:

— სად ცხოვრობ?

— მახარაძის სახელობის კოლმეურნეობაში.—უპასუხა სანდრომ.

— აბა გაიქეცი, არ დაგაგვიანდეს!

სანდრომ შუშა ხელში ჩაბლუჯა და კარისაკენ გაიქცა. აფთიაქის გამგემ თავი გაიქნია:—საწყალი ბიჭი, მიუსწრებს?!

სანდრო სწორედ მაშინ გავიდა ბაქანზე, როცა უკანასკნელი ვაგონი ბაქანს მოშორდა.

რა ქნას, იცადოს ხვალამდე? როგორ შეიძლება ლოდინი, დედა წამალს ელის. სანდრომ გადაწყვიტა, ფეხით წასულიყო. მის სოფლამდე ათიოდე კილომეტრია. ჩქარა დაღამდება კიდევ, მაგრამ ეჭვიც არ შეპპარვია სანდროს, რომ დროზე შესძლებდა წამლის მიტანას.

თვალწინ მხოლოდ ავადმყოფი დედა ედგა და საჭირო იყო ამ წამლის დროზე მიტანა. სანდრო მოტრიალდა და გაუდგა გზას. შორს ტყე გამოჩნდა. გზა სწორედ ამ ტყეზე გადიოდა. სანდრო სირბილით მიდიოდა. უნდოდა, რაც შეიძლება, მეტი გზა გაეფლო დაღამებამდე.

ბნელი ღამე ჩამოწვა. გზა ტყისაკენ უხვევდა. ერთგან რაღაც უზარმაზარი აისვეტა სანდროს წინ. იმ უზარმაზარს ხელები აშვერილი ჰქონდა, თავი კი დახრილი, თითქოს სანდროსაკენ მოდიოდა. სანდრო განზე გახტა, ხეს ამოეფურა და გაიცინა. მიხვდა, რომ ეს იყო გადატეხილი ხე, რომელსაც ორი ტოტილა შერჩინოდა.

„ფუ, ხემ როგორ უნდა შემაშინოს!“—გაიფიქრა და თავი რომ გაემხნევებინა, სიმღერა დაიწყო.

უცებ ცეცხლივით მშხინავმა წერტილმა გაიფლვა.

„მგელი!“ გააქრულია სანდროს და წამლის შუშა მკერდზე მიიკრა. მაგრამ მგელი არსად ჩანდა. ის წერტილი უძრავად ანათებდა.

„ფუტურო კუნძი ანათებს, როგორ ვერ მიხვდები?!“—გადაწყვიტა სანდრომ და ტყეში გზა განაგრძო. მაგრამ გულის მაინც ბაგაბუგი გაჰქონდა. ისევ სიმღერა წამოიწყო. თითქოს ამ სიმღერით შიშს იფიწყებდა. სიმღერის ბოლო სიტყვები მკაფიოდ ისმოდა ტყეში:

დედა, დედა, ჩემო დედა
ჩემო კარგო დედიკონა!

„რამდენი გზა გავიარე!“—გაიფიქრა სანდრომ და სული მოითქვა. უცებ ტყიდან მკაფიოდ მოისმა:

— სანდრო, ა-უ-უ-უ!

გაუმედა. ვინ ეძახის? ვინ იცის, რომ სანდრო ამ ბნელ ტყეში მარტო მიდის?

— სანდროო!— ისევე მოესმა სანდროს. უპასუხოს? არა, არ უპასუხებს...
სანდრომ გზა განაგრძო. მიდის გამალებული.

უცებ ღამის სიჩუმეში თოფმა იგრიალა.

სანდრო შეკრთა: აშკარაა, ვიღაც კაცია შორიანხლოს. ჩქარა თოფის ხმას აღამიანის ძახილიც მოჰყვა:

— სანდრო, ა-უ-უ-უ!

„ნაცნობი ხმაა!“— გაიფიქრა სანდრომ, სიხარულისაგან აცახცახდა და, რაც ძალა და ღონე ჰქონდა, დაიყვირა:

— აქა ვარ! უ-უ-უ!

— არ შეგეშინდეს, მე ვარ, ამბაკო!— მოესმა სანდროს.

— ამბაკო ბიძია!— წამოიძახა სანდრომ და წინ გაიქცა.

მალე ღამის სიბნელეში მალალი, თოფიანი კაცი გამოჩნდა. კაცმა გულში ჩაიკრა ბავშვი.

— ხომ არ შეგეშინდა, ბიჭო?

— ცოტა კი... მაგრამ სულ სიმღერით მოვდიოდით, — უთხრა სანდრომ.

— მღეროდით? ჰო, ჰო მეც გამომიციდია, სიმღერა აშინებს შიშს, — გაიცინა ამბაკომ.

— ჰო, მაგრამ საიდან იცოდით, რომ ფეხით წამოვვდი?

— აფთიაქის გამგემ დაურეკა ჩვენი კოლმეურნეობის თავმჯდომარეს. თავმჯდომარემ კი მე დამავალა, შეგხვედროდი. აბა, ვიჩქაროთ, წამალი მივუტანოთ დედაშენს!

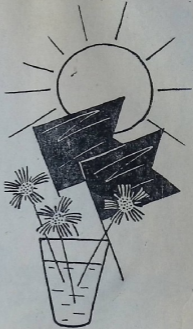
წამალი ღროზე მიუტანეს დედას.

სოფლის მოსახლე

ს ი მ ლ მ რ ა

ოქტომბრის მზე ცაზე ბრწყინავს,
სსივებს აფრქვევს ვიწროებს
და დროშები ჰაერში
მოაქვთ ოქტომბრულებს.

— აბა, ერთი, ორი, სწრაფად!
მოედანზე გელით! —
მოედნისკენ გაემართა
ასი ოქტომბრული.

— აბა, ერთი, ორი, სამი...
მწობრი შობიჯვებს,
სისარული დროშასაკით
მოაქვთ გოგო-ბიჭებს.

აგვანო მაკინანი

ს ა ზ ე ი მ ო

მზემ წითლად ამოანათა,
თუ ეს დროშების ფერია?!
ნოემბრის დილა გათენდა —
დღეს შვიდი ნოემბერია!

განედეთ — ჩვენთან ზეიმზე
მზეს ეელი მოუღერია
და, როგორც სალამურები,
ჩვენი გულგბიცი მღერიან.

მზემ წითლად ამოანათა,
თუ ეს დროშების ფერია?!
ნოემბრის დილა გათენდა —
დღეს შვიდი ნოემბერია!

იოსებ ნონიშვილი

82

მოსუცი და მარიკელა

კნას მიჰუეება ბერიკაცი
უხარჯენით ნელა-ნელა.
ძირს სათვალე დაუვარდა
უცაბედად მოსუც გელას.

რე ქნას, ვედარ იღუნება,
ვერ ისრება, სტეივა წელი,
იქნებ ვინმემ მიაწოდოს, —
გაჩერდა და კამეღელს ელის.

აი, ცოცსლად მოიბრინა
ხაწაწინა მარიკელამ
და სათვალე უთქმელადვე
მიაწოდა იოსუცს ხელად.

ვანხანა მონაწილი

მუღამ მწვანე ხეები

შემოდგომა დადგა. ფრინველები თბილი ქვეყნებისაკენ გაემგზავრნენ. ერმა შოშიამ ფრთა მოიტეხა და ამხანაგებს ვედარ გაჰყვა.

ფრთამოტეხილი შოშია მიფრინდა მუხასთან და სთხოვა:

— ძლიერო მუხავ! ფრთა მოვიტეხე, ჩემს ამხანაგებს თბილ ქვეყნებში ვერ გაეყვები. ნება მომეცი, ზამთარი შენს ტოტებში გავატარო.

— ვერა, — მიუგო მუხამ, — ზამთარში მე ვტიტვლდები და ჩემი ტოტები ბინად ვერ გამოვადგება.

დაღონებულმა ჩიტუნამ ცაცხვისაკენ გასწია. ცაცხემა ფოთლები ააშრილა და გადმოსძახა:

— მეც ფოთლები მალე ჩამომცვივა და სიცივისაგან ვერ დაგიცავ. საბრალო შოშია ძალიან დაღონდა.

— მოდი ჩემთან, ჩიტუნია, — აღერსით ჩამოსძახა ნაძვმა, — ჩემს ტოტებში ვაატარე ზამთარი.

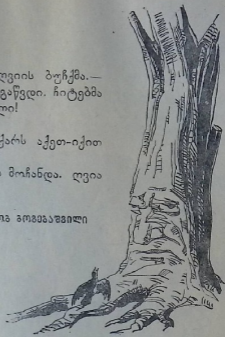
— მეც ვიშველი, — დააიმედა ღვიის ბუჩქმა. — ჩემს ნაყოფს ზამთარში საზრდოდ მოგაწვდი. ჩიტებმა იციან, რა გემრიელიც არის ჩემი ხილი!

მალე ცივმა ქარმა დაუბერა.

მუხის და ცაცხვის ფოთლები ქარს აქეთ-იქით გაჰქონდა.

ნაძვირ კი მთელ ზამთარს მწვანედ მოჩანდა. ღვია შოშმის საზრდოს აწვდიდა.

იაკოვ აოგვააშვილი

ოპოლი და ძოსა მიწისქვილა

(ქართული ხალხური ზღაპარი)

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი ოპოლი ბიჭი. სახლში მხოლოდ მოხუცი ბებია ჰყავდა და იმასთან იზრდებოდა. ბებია და შვილიშვილი ძლიერ ღარიბად ცხოვრობდნენ.

ერთ დღეს ფქვილი გამოეღიათ.

მოხუცმა სამი ლიტრა ხორბალი გაამზადა და შვილიშვილს უთხრა:

— წაიღე. შვილო, ეს ხორბალი, ოღონდ ქოსა მწწისქვილესთან არ მიიტანო, თორემ რამეს მოგიხერხებს და წაგართმევს.

ობოლმა ტომარა ზურგზე მოივდო. მიდის და ფიქრობს:

„ბებია რას გამიგებს, მოდი, პირდაპირ იმ ქოსა მწწისქვილესთან მივიტან, აბა ვნახოთ, რას იზამსო“.

ქოსა მეწისქვილემ ბიჭის ხორბალი ხვიმრაში ჩაპყარა და თან დააყოლა:
— მოდი, პატარა ბიჭო, რაც შენი ფუჭილი გამოვა, იმას ერთ იმდენს ჩემსას დაეუმატებ, მინამ ეს ხორბალი ჩამოიფუჭება, თითო ზღაპარი ვთქვათ და ვინც აჯობოს, ფუჭილი იმისი იყოს.

— თანახმა ვარ, — უპასუხა ობოლმა, — ოღონდ ვინმე დავისწროთ.

ქოსა მეწისქვილემ ერთ მხარეზე ობოლი მოისვა, მეორე მხარეზე ახლად შემოსული ბერიკაცი და დაიწყო ამბის თხრობა:

ერთხელ დიდძალი საფუკავი მჭონდა წისქვილში წასაღები; გახურებული

ხენა იყო, ხარ-კამეჩს არ ეცალა. ერთი უღელი მსხვილი ბატი ავარჩიე, უღელში შევაბი და გავრეკე.

გზა გრძელი იყო. ტყეს რომ მივადწიე, ბატები გამოვუშვი მოსაბალახებლად, უცებ საიდანღაც მგელი გამოვარდა, ერთ ბატს გვერდი გამოაგლიჯა და მიიმალა.

რას ვიზამდი? იქვე, გზის პირზე გამოვჭერი თხილის წნელები, ამოვუწანი ბატს გვერდი, შევაბი ურემში და განვაგრძე გზა.

— შენ ვგ რა გაგკვირვებია! — დაიწყო ობოლმა. — წინათ ჩვენ ბევრი ფუტკარი გყავდა. ერთ დღეს მამაჩემმა ცხრა უღელი ფუტკარი შევაბა გუთანში და მთელ დღეს ხნა. საღამოთი გუთნის თავში შებმულ ფუტკარს კისერი დაუსივდა ზედ საუღლეზე. ერთმა მგზობელმა ურჩია: — კაკლის ლებანი დანაყე, ზედ დაადე და სიმსივნე ხელად გაუვლისო. მამაჩემმა დანა-

ყა ნიგოზი და კისერზე წაუსვა. მეორე დილით ფუტკრის გასივებულ კისერზე ვეება კაკლის ხე ამოსულიყო. რაც დრო გადიოდა, კაკალი უფრო იზრდებოდა. ფუტკარი კი ვერაფერს ამჩნევდა. ერთ დღეს იმ კაკალზე შემომჯდარ ყვავს მამაჩემმა ერთი მოზრდილი ბელტი ესროლა. ის ბელტი ზედ კაკლის კენწეროზე შერჩა. მოკლე ხანში ისე გაიზარდა, რომ უზარმაზარ მინდვრად გადაიქცა.

ვაზაფხულზე ჩვენებმა იმ მინდორზე გუთნეული გაიტანეს, ხარ-კამჩი არეკეს და ხენა-თესვას შეუდგნენ.

მაღე ისეთი ყანა მოვიდა, ისეთი, რომ ავ თვალს არ ენახებოდა. ზაფხულში მკა რომ დავიწყეთ, ყანიდან უცბად ერთი კურდღელი გამოვარდა. მამაჩემმა მას ნამგალი ესროლა და შიგ გვერდში გაურჭო. მირბის კურდღელი, მიიმკის ყანას, მიეყვებით ჩვენ და ვკონაეთ ძნას.

როცა კურდღელმა ყანის მკა დაამთავრა, ნამგალი გვერდიდან გამოუვარდა, პირიდან კი წერილი ვადმოუფრინდა:

— რა ეწერა იმ წერილში?—წამოიძახა მეწისქვილემ მოუთმენლად.

— რა ეწერა და ობოლს ფქვილი და ქოსას ხრილიო!—დააბოლოვა ბიჭმა ამბავი.

— ნამდვილად ვაჯობა! მოდი, ბარემ ის შენი გვერდამოწნული ბატიც მოუყვანე, რომ ფქვილი სახლში წაიღოს.—ჩაიციხა მოხუცმა.

რალას იზამდა ქოსა მეწისქვილე, ადგა და ობლის ფქვილს ერთი იმდენი დაუმატა.

ობოლმა ტომარა ფქვილით ვაავსო და შინისაკენ გასწია.

გ ა მ ო ც ა ნ ა

წყალსა სვამს, ხარი არ არის.
ანათებს, მთვარე არ არის.
გუფუნებს, როგორც ქარხანა,
ზოგს კაცი დაჰყავს გზა და გზა,
ზოგს დააქვს ბარგი-ბარხანა.

ნიკოლოზ ჩაჩავა

34

ოთარის დედა

I

მამა ბრძოლიდან აღარ დაბრუნებულა, გმირულად დასდო თავი სამშობლოსათვის. დედა და ოთარი მარტო დარჩნენ სახლში. დედამ სამსახური დაიწყო.

უყვარს დედა ოთარს, ყველაფერს უჯერებს, უგონებს. ფრონტზე წასვლისას მამამაც დაუბარა:

„აბა, შენ იცი, დედას როგორ მიხედავო!“

ახსოვს მამის დანაბარები, კარგად ახსოვს. დედას უვლის და თავს ევლება. სკოლიდან როგორც კი მოვა, მაშინვე შეუდგება საქმეს, ჯერ გაკვეთილებს დაამზადებს, შემდეგ კი საოჯახო საქმეს მიჰყოფს ხელს.

დღეს მეზობელი ჩამოვიდა სოფლიდან, მათლაფით ხილი შემოუტანა. მაღლობა გადაუხადა უფროსს, ხილი თავის თეფშზე გადაცალა და მათლაფა უკან დაუბრუნა.

როგორ შესტკეპროდა ჩაწითლებული ვაშლი, „ჩამკბიჩე, ნახე, რა გემრიელი ვარო!“

უტკეპრის ოთარი ხილს. უნდა ერთი მარცვალი ყურძენი მაინც გასინჯოს, მაგრამ არა. დედასთან ერთად შექამს, უფრო გემრიელი იქნება მაშინ ხილი.

II

უკვე შვიდი საათია, დედა კი არსად ჩანს. არც დაურეკია, ნეტავი რატომ?

ანდა იქნებ დარეკა და იმ დროს გარეთ იყო ოთარი გასული? მოდი დაურეკოს, ხომ გაიგებს, სად არის დედა. სამსახურში ხომ ეცოდინებათ.

„ეინ არის? ძია შაქრო ხართ? ოთარი ვარ, ძია შაქრო. დედაჩემი წამოვიდა? კრება ჰქონდა და დაავიანდა? გმადლობთ, ძია შაქრო, გმადლობთ!“

ხელად დატრიალდა ოთარი: ღუმელი ჩართო, კერძი დაადგა, თეფშები მაგიდაზე დააღება.

გარეთ კი ქუხილია.

— რა კარგი ამინდი იყო დილით, როგორ მოიღრუბლა. შვიდი საათია და როგორ ბნელა.— გაიფიქრა ოთარმა.

გაიფლვა, ისევ დაიჭუბა და საშინელი წვიმა წამოვიდა. ნიაღვარმა გა-
ავსო ქუჩები.

რა ჰქნას ოთარმა? დედამისი გზავს ალბათ. რომ დასველდეს და ავად
გახდეს?!

უნდა წავიდეს, წაუღოს ქოლგა, კალოშები, პალტო. მაგრამ სად ნა-
ხავს, თუმცა იცის, რომელი გზით ბრუნდება დედა სამუშაოდან, მაგრამ
გზაში რომ ასცდეს—ცოტასაც დაუცდის.

გარეთ საშინლად წვიმს. უკვე რვა საათია და დედა კიდევ არ ჩანს.
ჩაიცვა ოთარმა, აიღო დედის პალტო, ქოლგა, კალოშები, ღუმელი გამორ-
თო, სინათლე ჩააქრო, კარები დაკეტა და გავიდა.

წვიმამ ოღნავ გადაიღო, ქუჩებში ხრიალით მირბის ნიაღვარი. მიდის
ოთარი, მიეჩქარება.

ისევ გაიფლვა, დაიჭუბა და წვიმამ წამოუშინა.

ძლივს გავიდა მთავარ ქუჩაზე. გამვლელი არავინ ჩანდა. ოთარი შედგა,
შეისვენა, ქოლგა დაკეცა და დაიბერტყა. დედამისსაც აქვე შეეფარებინა
თავი.

— პატარა ბიჭო, ვისი ხარ?—შეეკითხა ოთარს ვიღაც მოხუცი.—ამ
წვიმაში ვინ გამოგადლო, შეილო, გარეთ, დედ-მამა არა გყავს?

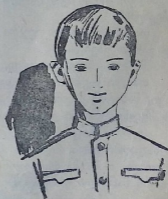
ოთარს ეწყინა. როგორ თუ არა ჰყავს დედ-მამა... თუმცა მამა დაედუ-
ბა, მაგრამ დედა ხომ ჰყავს!

— დედაჩემის შესახვედრად წამოვედი, ძია, არ დასველდეს-მეთქი...
საშინლად წვიმს.

დედამ ხმაზე იცნო ოთარი. გახარებული მივარდა შეილს, მოეხვია.
ოთარიც ისე ეხვეოდა დედას, თითქო დიდი ხანია არ ენახა. თანაც ცალი
თვალით უყურებდა მოხუც კაცს: „ნახეთ, რა
დედა მყავს, აკი უპატრონო ბავშვი გვეგო-
ნეო“.

მოხუცი კაცი კი გაღიმებული იდგა,
რადაცას ეუბნებოდა გვერდში მდგომ ახალ-
გაზრდა ქალს და თანაც ოთარისაკენ იშვერ-
და ხელს.

დედამ პალტო და კალოშები ჩაიცვა,
ქოლგა გაშალა, მხრებზე ხელი შემოსდო
ოთარს და გასწიეს სახლისაკენ.

ნიკოლოზ ჩაჩავა

შ შ შ შ რ ა

ბინდდებოდა. ძლიერი ზენა ქარი ჰქროდა.
პატარა თამაზი ავადმყოფი მამის გვერდით იჯდა.
მამამ სიცხისაგან წამოწითლებული თვალები გაახილა.

— შუქურაში ახლავე ავანთებ ლამბას...—ჩაილაპარაკა და თვალები
ისევ დახუჭა.

თამაზი შეერთა, შუქურასაკენ გაიხედა.

„მამა ავად არის, ამაღამ შუქურას ვინ აანთებს?! გემი უნდა მოვიდეს,
ნავსადგურში როგორ შევა, თუ შუქურა ნავსადგურში შესაველ გზას არ
უჩვენებს?“

თამაზმა მადიდის უჯრა გამოაღო, შუქურას გასაღები ჯიბეში ჩაიღო
და გარეთ გავიდა.

შუქურა ზღვაში, იქვე, პატარა კუნძულზე იდგა.

თამაზი ნავში ჩაჯდა და შუქურასაკენ გაემართა. შუქურასთან შეაჩერა
ნავი, ნაპირზე გადმოხტა, ნავი ბუჩქზე მიაბა. შუქურას რკინის კარი გააღო
და მწვანე მუშიანი ლამბა აანთო.

„გემი მშვიდობით შევა ნავსადგურში!“—უხაროდა თამაზს. თამაზი
ნავს დაუბრუნდა, ნიჩბები მოქაჩა, მაგრამ ზენა ქარმა მოიტაცა ნავი, გა-
აქროლა. თამაზმა ძალ-ღონე მოიკრიბა, მაგრამ ამაოდ. ნავსა და ხმელეთს
შორის მანძილი თანდათან იზრდებოდა. დიდხანს იბრძოლა თამაზმა. ბო-
ლოს, ღონემიხდილი ნავში პირქვე ჩაემხო და ატირდა.

შებინდებისას, როცა თამაზი შუქურასაკენ ნავს მიაკურებდა, ნავსად-
გურის სამორიგეოში ჩოჩქოლი ატყდა.

— შუქურაში რატომ არ ანთია ლამაზა?—ღელავდა კაპიტანი.

ზედამხედველმა და სანაპირო მატროსმა თამაზის სახლისაკენ სწრაფი
ნაბიჯით გასწიეს.

გზაზე ზედამხედველი შეჩერდა:

— ანთო!—თქვა მან.—მაინც მივიდეთ, ვკითხოთ, გვიან რატომ აან-
თო ლამაზა.

ისინი სახლში შევიდნენ და გაუკვირდით, თამაზის მამა ლოგინში მწო-
ლიარე რომ დაინახეს.

„შუქურა ვინ აანთო?“—გაიფიქრეს მათ.

— რა დაგეშართა, ლევან, სიცხემ როგორ ჩაგაწვინა?

თამაზის მამამ სცადა გაღიმება, ტუჩები აამოძრავა, მერე უცებ შუბლი
შეიკრა.

— შუქურა...—ჩაილულლულა ავადმყოფმა და სკამზე გადაკიდებულ
ტანსაცმელს სწვდა.

— დაწექი, ყველაფერი რიგზეა, შუქურა უკვე ანთია...

— ჩემი თამაზი ანთებდა,—თქვა სიხარულით ლევანმა.

ზედამხედველი და მატროსი კარგა ხანს ელოდნენ თამაზს.

ზენა ქარმა იმატა.

— ახლავე გაიქეცი, კატარდის მეთაურს უთხარი, დაუყოვნებლივ გა-
ვიდეს ზღვაში, თამაზი მოძებნოს. კუნძულზე არ დარჩებოდა, მამას არ მია-
ტოვებდა. ალბათ ქარმა სძლია და გაიტაცა,—უთხრა ზედამხედველმა მატ-
როსს.

— ნავია, დაიქი...—შეესმა თამაზს ძახილი და თავი ასწია.

კატარლა გვერდით მიადგა ნავს.

— თამაზი ხარ?

— მე ვარ, ბიძია...—მიუგო თამაზმა.

— ამ ქარში როგორ გაბედე ნავში ჩაჯდომა?

— მამა ავად არის, შუქურაში ლამაზა ავანთე.

— ყოჩაღ, ბიჭო!—აღერსიანად უთხრეს თამაზს.

ზღვაზე ძლიერი ქარი ჰქროდა, თამაზი ხალისიანად იდგა კატარლაზე,
რომელიც მშვიდობიანად უახლოვდებოდა ნაპირს.

ანდრო ლომიძე

გაგზას წინდა

მოქმედი პირნი: პაპა, ბებია, ჩარგია—მათი შვილი-
შვილი. (პაპა და ჩარგია დადიან ოთახში. ეძებენ წინ-
დასა და ქულს. იხედებიან ტახტის ქვეშ, წალოში,
ყველაგან).

პაპა:—აი, აქ, სწორედ აქ დავაწყებ, როცა ვწვებოდი.
ზევიდან ჩოხა-ახალუნი და შარვალი იღო, ქვეშ კი წინ-
დები.

ჩარგია:—ჩემი ქულიც შენს ქულში ჩავდე.

ბებია:—შენ სულ მაგრე იცი: გათენდება თუ არა
დილა, შეუღდები ხან ქულის ძებნას, ხან ქამრის, ხან წინ-
დებისას! ეს ბიჭიც რომ სწორედ შენ დაგემსგავსა! ჩემი
სიტყვა სულ ის არის, რომ ყველაფერი თავის ადგილას
დადეთ-მეთქი, მაგრამ მე თქვენ ვერ გაგაგებინეთ! (ბებიაც
დაეძებს წინდას და ქულს).

პაპა:—აღამიანო, გაიგონე, რომ ყველაფერი თავის
ადგილას დავდე: ჯერ ჩექმები, ჩექმებზე წინდები, წინდებ-
ზე ჩოხა, ჩოხაზე ახალუნი, ახალუხზე ჩიბუნი, ჩიბუხზე
ქული.

ჩარგია:—შენ ქულში კი ჩემი ქული!

ბებია:—მერე რა იქნა, თუ ყველაფერი თავის ადგილას ეწყობა? ცალმა
წინდამ და ქულმა ხომ ფეხი არ აიდგა, რომ წასულიყვნენ სადმე!

პაპა:—მეც ეგ არ მაკვირვებს?! აი, აბა ყველა-
ფერი ჩაიცვი: ჩოხა, ახალუნი, შარვალი, ცალი
წინდა და წალები, ქულიც დავიხურე. ცალი წინდა
კი არსად სჩანს. იქნებ კატამ გაათრია სადმე?

ბებია:—აი, გეთაყვა, ახლა სულ კატას გადააბრა-
ლებს!

ჩარგია:—მართლა, ბებო, ჩემი ქულიც პაპას ქუ-
ლში ჩავდე.

ბებია:—პაპას ქული შენი კილობანი ხომ არ იყო,
რომ შიგ სდებლი შენს ქულს?

პაპა:—ვაი, წელი, წელი, ოო, წელი მეტკინა
იმის ძებნაში (ამოიოხრებს, დაღლილ-დაქანცული და-
ჯდება ტახტზე).

ბებია:—აღამიანო, აბა ერთი ნახე: ორი-
ვე წინდა ერთ ფეხზე ხომ არ ჩაიცვი?

პაპა:—ეფე, რას ამბობ, შენცა? ეგ რა-
ლა მოხაგონი იყო. ორ წინდას ერთ ფეხზე
როგორ ჩავიცვამდი!

ბებია:—ნახე, ნახე, ნახვისათვის ხომ
არავეინ გავიწყურება!

პაპა:—მასხარად მივდებ თუ რა არი!
(ნაწყენი პაპა ზურგს შეაქცევს ბებიას).

ბებია:—ნახე-მეთქი, დიდი საქმე ხომ არ არის, შორს ხომ არ არის
შენი ფეხი შენგან?

პაპა:—აპა, აპა, აპა, ნახე! (გაჯავრებული გაუწოდებს ფეხს ბებიას.
ბებია დაიხრება, წააძრობს ცალ წინდას, წინდის ქვეშ აღმოჩნდება მეორე
დაკარგული წინდა).

პაპა:—ეფე, ეს შეჩვენებული როგორ ჩამიცვამს, რომ ვერ გავიგე, რო-
გორ ჩამიცვამა!

ჩარგია:—ჩემი ქუდიც ვიპოვე, ჩემი ქუდიც ვიპოვე! (დაიძახებს ჩარ-
გია, გაექანება ტახტზე მყოფ პაპასთან, სტაკებს თავიდან მის წაპროპა ბუ-
ხრის ქუდს, გადააბრუნებს და ამოიღებს თავის დაკარგულ ქუდს).

მარტინი მარტინი

ზამთარი

დაგვისაშთრდა, შინდორ-ჟელზე
კადიშალა თეთრად თოვლი.
ცივა, უველა შინაბულა,
ბუსრებიდან აღის ბოლი.
სადღა არის კასაფსულის
მშენიერი, ტურფა დილა!
თეთრ საბნის ქვეშ დამალული
არემბრე დაღვრემილა.

შიო მკვირველი

87

— შეხე, შალიკო, რა მშვენიერად ბარდნის თოვლი! თითქოს ბამბის ძაფები ჩამოუშვიათ ციდანა.

— არა, ძაფებს კი არა, თეთრ პებლებს უფრო ჰგავს. აი, ვნახოთ,—და თმახუტუქა მიტომ ხელი გაიშვირა. თოვლის რამდენიმე ფიფქი ხელისგულზე დაეცა.

— ვარსკვლავებსა ჰგავს, ბიჭო, ვარსკვლავებს!—შეჰყვირა შალიკომ.

— რა ლამაზია!

— ვაი, დადნა კიდევ, რა მალე!

— უყურე, ჩემს პალტოს სახელურზე სულ სხვანაირი ფიფქი დაეცა,—უთხრა შალიკომ.—ეგვეც ვარსკვლავს ჰგავდა, მაგრამ წელანდელს კი არა. ბავშვების გაცეხას საზღვარი არ ჰქონდა, როდესაც ნახეს, რომ ყველა ფიფქი თითქოს ვარსკვლავსა ჰგავდა, მაგრამ სულ სხვადასხვანაირად კი იყო. თანაც უკვირდათ, რომ ხელზე უფრო მალე დადნა ფიფქი, ვიდრე პალტოს სახელოზე.

„დღეა ენიღან“

ეზოს მშვენება

ერთხელ მამამ ვაჟას სულ პაწაწინა ნაძვი მოუტანა და ეზოში სახლის წინ დარგო.

ამბობდა: ეზოს დავვიმშვენებსო.

ვაჟა და ეზოს ახალი ბინადარი ზრდაში ერთმანეთს ეჯობებოდნენ. ნაძვმა აჯობა, უფრო მალე იზრდებოდა.

ერთ გვალვიან ზაფხულში ვაჟამ ნაძვის ხეს მოწყენა შეატყო, წიწვები თითქოს დასწორილებოდა.

— ჩემო კარგო ნაძვო, ეს რა მოგსვლია?—უთხრა ვაჟამ.

სიცხით შეწუხებულ ხეს ჯერ მიწა შემოუბარა, წყალიც დაუსხა. ნაძვი მალე გამოცოცხლდა.

ამის შემდეგ წყალს აღარასოდეს აკლებდა ბიჭი.

აი, ერთ დღეს, ზამთარში, ვაჟამ დაუწყო გაკობტავება თავის ნაძვის ხეს, თუმცა სილამაზე მას არ აკლდა არც თოვლში; აგერ, ტოტზე ციყვი დაუბრძანა, ბლომად დააყარა ბამბა. ხატულა ჩიტებიც შემოაფრინა. ირგვლივ

ფერადი ქალღმერთის ჯატკვები და ბრჭყვიანა სათამაშოები შემოავლო, მანათობლად პატარა ელნათურები დაჰკიდა.

ასე მორთულ-მოკაზმულს თეთრ ქურქში გამოწყობილი ბაბუა დაუყენა ძირში მცველად.

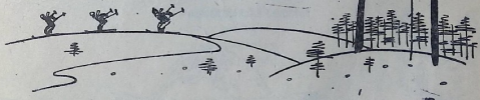
მაღე ყველამ გაიგო: უკვე ახალი წელი გათენდა. ლოცებაწითლებული ვაჟა და მისი ამხანაგები ტრიალებდნენ ცოცხალი ნაძვის ხის ირგვლივ, თან ერთმანეთს ულოცავდნენ ახალი წლის მოსვლას.

დავითი ბინიაძე

**დავითი ბინიაძე,
დავითი ბინიაძე!**

შესე ზეჲლებს, ფრთათეთრ ზეჲლებს, —
სეებს ირგვლივ ევლებიან,
ეს თოვლია, თოვლი მოდის,
განა მართლა ზეჲლებია!
ეს სანთარი მობრძანდება
თეთრწყურა და თმაჭაღარა,
გუნდამ, ციგამ, თოვლის კანცმა —
ეველამ ერთად გამოსხარა.

ბრიგოლ აბაშიძე

მკვეთნარა

(ხალხური)

აქეთ გორნსა წისლსა ვკრავ,
იქით გორნსა ძვრას ვუსამ.
ადიდებულსა დიდ მტკვარსა
დავაგებებ და ულავს ვუსამ.

თქმა ვინ იცის არაჰინა

ქისა,
ქისა,
ბარაქისა,
თქმა ვინ იცის
არაჰინა;
ცაში გალობს
კურდღელი,
ხოჭოს ადგას უღელი.
ხესე დასტის
იხვი,
ნიჩბებს უსვამს
ციუვი!
წიგნს კითხულობს
კალმანსი!
არ სჭირდება კარნასი.

მანვალა მამფლიშვილი

გლეხი, დათვი და მელია

(ქართული ხალხური ზღაპარი)

იყო და არა იყო რა, იყო ერთი გლეხი. ერთხელ გლეხი ყანაში სამუშაოდ წავიდა. გზაზე ბანტის ძირში დათვი ნახა. დათვს იმდენი პანტა ეჭამა, რომ იქვე ხის ძირში გორავდა და ველარ მოენელებინა. გლეხს გაეცინა. ეს რომ ნახა დათვმა, უთხრა:

— არავის გააგებინო, თორემ შეგჭამო.

გლეხმა უთხრა:

— არავის არ გაეაგებინებო.

როცა გლეხი შინისაკენ წამოვიდა, დათვიც ადგა და ჩუმად უკან გამოედევნა, სახლის კუთხეს ამოეფარა და ლაპარაკს ყური დაუგდო. გლეხი მოუყვა ცოლს დათვის ამბავს. დათვმა ყველაფერი გაიგონა, გამობრუნდა და გლეხის ყანაში ჩაწვა.

მეორე დღეს გლეხი ისევ წავიდა ყანაში სამუშაოდ. იქ დაწოლილი დათვი რომ დაინახა, შეშინდა. წამოდგა დათვი და შესძახა:

— აღრე გამოხნავ,

აღრე გამოგხრავ,

გვიან გამოხნავ,

გვიან გამოგხრავ.

გლეხი გამოვიდა გზაზე და დაღონებული დაჯდა.

შუადღეზე ცოლმა სადილი მოუტანა: ერთი კარგად შემწვარი დედალი, სამი ხაჭაპური და ერთი ბოთლი ღვინო.

გლეხმა უთხრა ცოლს:

— რა მესადილება, ქალო, დათვი ყანაში ჩაწოლილა და ასე მეუბნება:

„აღრე გამოხნავ,

აღრე გამოგხრავ,

გვიან გამოხნავ,

გვიან გამოგხრავო.“

ცოლმა ჰკითხა:

— შენ რა დაუშავე დათვსო?

— წუხელი რომ ამბავი გითხარი, იმისათვის მემუქრებაო.

ამ დროს სად იყო სად არა, გაჩნდა მელა. გლეხი რომ შეწუხებული ნახა, ჰკითხა:

— რამ დაგადონაო?

— როგორ რამ დამადონა, აგერ ყანაში დათვი წევს და შექმას მიპირებსო.

მაშინ მელამ უთხრა:

— თუ მაგ ქათამს და ხაქაპურებს მე მაჭმევ, გიშველიო.

გლეხმა მიუგო:

— ოღონდ კი მიშველე და ღვინოც შენი იყოსო.

დაჯდა მელია და შეექცა გემრიელ საჭმელს. როცა გაათავა, გლეხს უთხრა:

— შენ წადი და დათვის ახლოს

დაიწყე ხენა, მე გავალ პატარა სერზე და იქიდან დაგიძახებ, შენ პასუხი გამეციო.

გლეხმა ხენა დაიწყო. მელია გორაზე გავიდა და იქიდან დაიძახა:

— კაცო, შენ, ჰეი!

— რა იყო, რა?

— სამი წლის დათვის კვალი ხომ არ გინახავს? ხელმწიფე მოღის თავისი ჯარით და მისი ნახვა უნდაო.

დათვი შეეხვეწა გლეხს:

— არ მინახავს, ასე უთხარიო.

— არა, არ მინახავს.

— მაშ ეგ რა არის?

გლეხი დაეკითხა დათვის, რა ვუპასუხოო?

— დათვმა უთხრა—ჯირკიაო.

— ეს ჯირკია, ჯირკი!

— თუ ჯირკია, ურემზე დაუდგვი.

დათვი შეგორდა ურემზე.

მელიამ გადმოსძახა:

— აბა დააკარი ჯირკი ურემზედაო.

გლეხმა დათვი ურემზე თოკით დააკრა.

მელიამ გადმოსძახა:

— აბა, ახლა შენ იციო.

გლეხმა დასცხო და დასცხო დათვს კეტი. აღრიალდა დათვი, გლეხი კი ურტყამს და ურტყამს კეტს. ძლივს გააღწია ცოცხალ-მკვდარმა თაღი და გაძუნძულდა ტყისკენ.

ჭირი იქა, ლხინი აქა,
ჭატო იქა, ფქვილი აქა!

საახალწლო

შენ, ლამაზო, შენ, ტანადო,
კოსტა ნამდის სეო!
ათას ფერად გაგვინათე
ახალი წლის დღეო.
სიმღერებით გესალმებით,
ჟური დაგვიგდეო,
იცემციმე, იკისკისე,
დიული-დალაღეო!

სახუქრები დაგვირიგე,
ჭირი ჩაგვიტკეუო,
თოვლის ჰაზა, თეთრი ჰაზა,
თან მოგვიუგანეო!
მოგვილოცე საყვარელი
ახალი წლის დღეო,
შენ, ლამაზო, შენ, ტანადო,
• კოსტა ნამდის სეო!

თამარ აბაშიძე

ნაძვის ხე სოკოლნიკში

ნაძვის ხის მოსატანად შორს არ დაგვეჭირდა წასვლა. აქვე, სოკოლნიკში შედარებით კარგი, ქაჩორა ხე ავარჩიეთ, მოვეჭერით და ჩამოვიტანეთ სატყეო სკოლაში. ბავშვებმა ნახეს, თუ როგორ დაამაგრეს ნაძვის ხე ორ გადაჯვარედინებულ ფიცარს, რათა იატაკზე უფრო მაგრად მდგარიყო. შემდეგ ვალოდია მონტიორმა გაიყვანა მათული ნაძვის გასანათებლად, ტოტებზე ჩამოჰკიდა ელექტრონათურები. მეორე დღეს თითქმის დილაადრიანად დაუწყეს ვლადიმერ ილიას ძე ლენინს ლოდინი. ჯერ არ დაბინდებულყო, ბავშვები კი ყოველწუთს ეკითხებოდნენ სკოლის მწეს:

— ლენინი რომ არ მოვიდეს?

— ქარბუქი რომ ისევ ამოვარდეს, მაინც მოვა ლენინი?

მნედ მუშაობდა პეტროვარადელი ძველი მუშა. ის ლენინს იცნობდა ჯერ კიდევ რევოლუციამდე. ამიტომაც სწორედ მას აძლევდნენ ასეთ კითხვებს. ისიც დარწმუნებით უპასუხებდა:

— რადგანაც ვლადიმერ ილიას ძემ თქვა ჩამოვალო, უსათუოდ ჩამოვა. დადგა საღამო. ქარბუქი მართლაც ამოვარდა. ფიქვებში ქარი აზუზუნდა. მიწაზე მშრალი თოვლის კორიანტელი დადგა და შემდეგ ციდან წამოვიდნენ თეთრი ფიქვები.

ნაძვის ხე უკვე მორთული იყო. ყველა სათამაშო თვით ბავშვებმა გააკეთეს. იყვნენ დათვებიც, კურდღლებიც და სპილოებიც, ყველაზე უკეთესი კი ლოყებწითელი თეთრწვერა თოვლის ბაბუა იყო, რომელიც ნაძვის ხის კენწეროზე იჯდა. დრო გადიოდა, ლენინი კი ისევ არ ჩანდა. ამ დროს ბავშვებმა გაიგონეს, რომ ვიღაცამ ხმადაბლა ჩაილაპარაკა:

— რა თქმა უნდა, ასეთ ქარბუქში ვერ ჩამოვა.
ბავშვებმა კვლავ მოხუც მნესთან მიირბინეს.
მნემ მკაცრად უთხრა:

— რას ჩამაცივდით, ხომ გითხარით: რადგან მან თქვა ჩამოვალთ,
უსათუოდ ჩამოვა.

კვლავ განაგრძეს ლოდინი. ეზოში ქარი ღმუის, მშრალი თოვლი ფანჯრის მინებს ხმაურით აწყდებდა. ასეთ ხმაურში ვერც კი გაიგეს, როგორ მოვიდა სკოლასთან მანქანა, მანქანიდან გადმოვიდა ვლადიმერ ილიას ძე. ის ავიდა კიბეზე. პალტო გაიხადა, ცხვირსახოცით მოიწმინდა თოვლისაგან დასველებული სახე და მაშინვე გაემართა დიდ ოთახში ბავშვებთან.

ბავშვებმა მაშინვე იცნეს იგი: მათ არა ერთხელ ენახათ ლენინის პორტრეტი. მაგრამ პირველად რატომღაც დაიბნენ,—ერთ ადგილას იდგნენ და არ იმძვინვარებდნენ. უყურებდნენ ლენინს და სდუმდნენ.

ვლადიმერ ილიას ძემ დიდხანს არ დააყოვნა, ღიმილით მოკუტა თვალები და ბავშვებს შეეკითხა:

— აბა რომელმა თქვენგანმა იცის კატა-თავგობანას თამაში?

პირველად ყველაზე უფროსმა გოგონამ—ვერამ უპასუხა:

— მე!

— მეც!—დაიყვირა ხმამალა ბიჭუნა ლიოშამ.

— მაშ შენ კატა იყავი, — თქვა ვლადიმერ ილიას ძემ.

ბავშვებმა ნაძვის ხეს წრე შემოარტყეს. თავუნად პატარა კატია აირჩიეს. ლიოშა კატიას სწვდა—მისი დაჭერა არ იყო ძნელი, მაგრამ კატია ლენინს ჩაებლაუჭა და ვლადიმერ ილიას ძემ ხელში აიყვანა:

— კატა თავეს ვერ შესწვდებდა!

შემდეგ თავვი სენია იყო. ლიოშამ დაიჭირა იგი. ახლა ლიოშა იყო თავვი, სენია კი კატა.

დიდხანს ითამაშეს და ყველას დასცხა. უტბად გაიღო კარი და ოთახში შემოვიდა დიდი ნაცრისფერი სპილო. ბავშვებმა ერთხმად შესტყვივლეს: თუმცა მართალია, ბევრმა მათგანმა მა-

შინვე იცნო სკოლის როიალის ნაცრისფერი გადასაფარებელი, მაგრამ ვინ არის გადასაფარებლის ქვეშ? სპილო ნელა ქანაობდა. წინ დიდ ხორთუმს არხევდა. წინა ფეხებზე თექის ჩქიმები ეცვა, უკანა ფეხებზე კი დაბალყელიანი წაღები. თუ კარგად არ დააკვირდებოდით, იგი ძალიან ჰგავდა ნამდვილ სპილოს. სპილომ დრუხუნით შემოაუარა ნაძვის ხეს გარშემო, გამოშვიდობებისას დაიქნია ხორთუმი და ბოლოს ისევ ქანაობით გაეშურა კარებისაკენ. კარს იქით გადასაფარებლიდან გამოძვრნენ ვალოდია მონტიორი და სკოლის დარაჯი. ორივენი სხვადასხვა გამოგონებათა ოსტატები იყვნენ. გამოძვრნენ გადასაფარებლიდან და ოთახში დაბრუნდნენ. ბავშვები ხარხარებდნენ. მათი სიცილისაგან ნაძვის ხის კენწეროზე თოვლის ბაბუა ხტოდა. მრავალი მხიარული გასართობი იყო კიდევ იმ საღამოს. ერთერთმა ბავშვმა დაიძახა.

— ახლა თვალხუჭუნა ვითამაშოთ, თვალხუჭუნა!

ვლადიმერ ილიას ძემ ამოიღო ცხვირსახოცი და თვალები აიხვია: ვალოდია მონტიორმა სწრაფად გადადგა ნაძვის ხე კუთხეში და ოთახში ადგილი გაათავისუფლა. ლენინმა გაშალა ხელები და წინ წავიდა. ბავშვები მიმოიფანტნენ. შემდეგ ფრთხილად უახლოვდებოდნენ ვლადიმერ ილიას ძეს და იძახოდნენ:

— ცხელა!

ხოლო, როცა ვლადიმერ ილიას ძე სულ ახლოს მივიდოდა მათთან, ბავშვები უყვიროდნენ მას:

— დაიწვები!

ხან კი, იქვე მისი ხელის ქვეშ ჩასკუბდებოდნენ,—ის კი შეუხებლად ჩაუვლიდა გვერდს, მაშინ ბავშვები ყვიროდნენ:

— ცივა, გაიყინები!

ლენინი მიხვდა, რომ ბავშვები ყველანი ძალიან ეშმაკები იყვნენ, მოხერხებულად თამაშობდნენ და, როგორც ჩანდა, დიდხანს მოუხდებოდა ახვეული თვალებით სიარული. მაშინ მან თავი ისე მოაჩვენა, თითქოს წინ მიდიოდა, ნამდვილად კი უცხად ცერებზე შემოტრიალდა და დაიჭირა ზურგსუკან პირველად ვინც ხელში მოხვდა. როგორც წესი მოითხოვდა, ბავშვები აყვიროდნენ:

— აბა გამოიცანი! გამოიცანი!—დაჭერილი ცდილობდა ხელიდან გასლტომოდა და იცინოდა; ეს იყო ბიჭუნა სენია. ვლადიმერ ილიას ძემ თმაზე ხელი გადაუსვა, ხელით შეეხო მის შუბლს, ლოყებს და თქვა:

— სენია!

სენიას გული სწყდებოდა, რომ დაიჭირეს, მაგრამ ესამოგნა, რომ ლენინმა იგი დაიხსომა.

შემდეგ პატარა კატამ წაიკითხა პუშკინის ლექსი, შეეშალა და ატირდა.

ლენინმა იგი დაამშვიდა, კატამ ტირილი შეწყვიტა, თვალები ცხვირ-სახოცით მოიწმინდა და უთხრა:

— ნუ წახვალთ ჩვენგან, ლენინ, ჩვენთან იცხოვრეთ!

ლენინმა გაიცინა:

— მე ისედაც არ ვცხოვრობ შორს.

შემდეგ ყველანი დარბოდნენ ნაძვის ხის გარშემო. პატარა კატა მირბოდა ვლადიმერ ილიას ძის გვერდით. მას ხელი ჩაეკიდა კატისათვის. ლენინის ხელი იყო დიდი და თბილი. ამ დროს ნადეჟდა კონსტანტინის ასულმა კრუპსკაიამ და ვლადიმერ ილიას ძის დამ—მარიამ ილიას ასულმა შემოიტანეს ოთხი დიდი კალათი სავსე საჩუქრებით. ეს საჩუქრები ლენინმა ჩამოუტანა ბავშვებს. ვის ავტომობილი შეხვდა, ვის—საყვირი, ვის დოლი კატამ დედოფალა მიიღო.

ლენინი კი ოთახიდან შეუმჩნევლად გავიდა და წავიდა.

აი, ასეთი იყო ნაძვის ხე 1919 წელს სოკოლნიკში.

ა. კონონოვი

ჩვენ მარტი

დღეს ქალების დღეობაა,
მეგობრებო, ტაში, ტაში.
იწას დედა მილოტია,
ვარსკვლავებთან დაჭქრის ცაში;
თინანს დედა—კანიტანი,

დაატარებს გემებს ზღვაში.
ცუცას დედა—კოლმეურნე,
განთქმულია ვაშლით, მსხალით...
უჰ, ვინ მოთვლის ჩვენ სამშობლოს
რამდენი ჰეავს გმირი ქალი.

ლილია მგზავლიძე

12. იხარდი, შუანე უჩაილო

ერთ დღეს რუს პირას დიდი ალიაქოთი შეიქნა. როცა დალი სახლში არ იყო, გიშერა ოთახში დაუბატიყებლად შებრძანებულყო, დალის დედოფალა ეზოში ჩაეტანა და რუში ჩაეგდო. დალის თვალი მოეკრა.

— შე საძაგელო, დედოფალას გარეთ გამოტანა როგორ გაბედე? განა შინიდან რაიმე დაუკითხვად გამომაქვს ხოლმე!—დალიმ ძაღლს ზურგი შეაქცია და სამუდამოდ შემოსწყრა მეგობარს.

სწორედ იმ დღეს მეზობლის ბიჭმა დალის თეთრი ბაჭია მოუყვანა. ბაჭია მალე შეეჩვია დალის, უკან სკუბ-სკუბით დასდევდა.

ერთხელ დალიმ ბაჭია ეზოში გამოიყვანა და მწვანეზე დასვა. თვითონ კარს უკან დაემალა, ბაჭია უჩემოდ რას იზამსო. ბაჭიამ რამდენიმე ნახტომი გააყეთა და ბალახს ცმაცუნეი დაუწყო. სად იყო სად არა, მეზობლის კატაც იქ გაჩნდა. კატამ კლანჭები მოიმარჯვა, მაგრამ ნახტომი გაუსრუდა: უცებ თავზე გიშერა დაახტა და კატას კისერში კბილები ჩააგლო.

დალიც იმწამსვე გამოხტა, ბაჭიას ხელი დასტაცა და თქვა:

— მოდი, გიშერა, შევერიგდეთ, ისევ მეგობრები ვიყოთ!

ანა ხახუტაშვილი

უჭრადღება

თვალკუქუნა ჩვენმა ჯუნამ
 ეს თვე ზღვაზე გაატარა,
 მგრძნობიარე გოგონაა,
 ეველს აქებს, დიდ-პატარა.
 ის ისეთი კუდრატაა,
 ისე ნაზი, ისე კარგი,
 აი დედას ზღვის კენჭები
 შეუერთვა მთელი პარკი.
 ეს ლაღია, ეს ზურმუხტი,
 ეს ალმასი, ფირუსქარი,
 მითხარ, ჩემო დედიკონა,
 მოგწონს ჩემი სანუქარი?

დედამ პირი დაუკოცნა,
 იგრძნო, გულში თუ რაც სდება,
 — შე ამ ქვებზე უფრო მომწონს,
 შვილო, შენი უურადღება.

ი. მანუაშვილი

ციალას წერილი

პატარა ციალა ავად გახდა და საბავშვო ბაღში ვერ წავიდა. დახატა ორი სურათი, ჩადო კონვერტში და დედას სთხოვა:

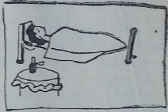
— დედიკო, გაგზავნე ეს წერილი. ჩემი აღმზრდელი და ბავშვები გაიგებენ, რატომ არ მივედი საბავშვო ბაღში.

ბავშვებმა მიიღეს წერილი და ციალას გამოგზავნილი ნახატები გასინჯეს.

როგორ გგონიათ, გაიგეს ბავშვებმა, რატომ არ მივიდა ციალა საბავშვო ბაღში?

თ. შიშინაძე, ი. პაქიანიშვილი

ს ე ლ ა ბ ი

— ქუთით იყავი, საღამოზე დავბრუნდები და ძუძუს მოგაწოვი, — უთხრა დედა სელაპმა თავის შვილს ბიბის, თვითონ ზღვის ტალღებში გადაეშვა და სანადიროდ გაეშურა.

სულ ათი დღეა, რაც ბიბი გაჩნდა. მას მარტო დედიკო უყვარს. რომ შეეძლოს, ზედ მიეტმასნებოდა და არასოდეს მოშორდებოდა. მაგრამ დედამისს, ბიბისთან ერთად, მზეც უყვარს, ზღვის ტალღებში ნავარდიც, პატარა თევზებზე ნადირობაც. ეს ყინულებიც უყვარს, ასე უხვად რომ მიმობნეულან ზღვის ზედაპირზე და მზის სხივებზე ათასფრად ელავენ.

ბიბის დედას ძალიან მაგარი და ფართო ყინული ჰქონდა არჩეული ბინად. ამ ყინულზე ნებივრობდა ბიბი! ხან ერთ გვერდს მიუშვერდა გაზა-

ფხულის მზეს და ხან მეორეს. ბოლოს ზურგი მიუფიცხა, გაინაბა, ტალღე ბის ნანიანაში ჩაეძინა.

უეცრად უჩვეულო ხმაურმა გამოადვიდა. რაღაც საშინელი ურჩხული მოცურავდა მისკენ. იქიდან ორფეხა ცხოველი გადმოხტა, ბიბი ფრთხილად აიყვანა და ამხანაგებს გადაულაპარაკა:

— აი, თურმე რა ყოფილა ეს შავი ლაქა, გემიდან რომ შევამჩნიეთ. პატარა სელაპია, წამოვიყვანო? ვიდრე ჩვენი გემი ლენინგრადში მივა, კიდევ წამოიზრდება. მერე ზოოპარკს გავუგზავნათ საჩუქრად.

მეზღვაურებმა ბიბი ნავში ჩასვეს, ნიჩბები მოიმარჯვეს და ყინულებს შორის ოსტატურად გასცურეს. ბიბი უმწეოდ იწვა ნავის ძირზე, შიშისაგან გული უკანკალებდა.

აი გემიც! დიდი ვეშაბმქერიდან მანქანების გუგუნი რომ მოესმა, პაწია ცხოველი მთლად ცახცახმა აიტანა. ნავი ამწეებით ასწიეს გემბანზე. ორ მეზღვაურს მთელი ეკიბაჟი შემოეხვია გარს.

— ვანი!—დასქყივლა ერთმა, მეზღვაურებს წრე გააკეთებინა და შუაგულში ბიბი დასვა.

ბიბი დაფეთებული თვალებით შეჰყურებდა შემოჯარულ მეზღვაურებს. ისინი კი აღერსით დასცქეროდნენ და დაჰხაროდნენ.

— ვასიუკ, წადი, დეიდა ფროსიას რძე გამოართვი, დავაღვებინოთ,—დაავალეს ყველაზე უმცროს მეზღვაურს.

მალე ბიბის წინ ლამბაქით რძე გაჩნდა. ბიბის რძის სუნი ეცა, მოაგონდა დედა და ცრემლები წამოსცვივდა. შეკრთნენ მეზღვაურები, გული აუჩუყდათ, მერე ერთმანეთს გადახედეს და თქვეს:

— უკან წავიყვანოთ, ცოდოა! პატარაა! დახე, როგორ ტირის, დახე! ნახევარი საათის შემდეგ ბიბი იმავე ყინულზე იჯდა და ეს უცნაური თავადანსავალი უსიამოვნო სიზმარი ეგონა.

ლენინ სულხანიშვილი

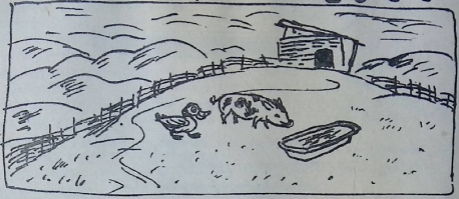
პ ა პ ა რ ე მ ი

შეუთეთრდა თმა ჰანაჩემს,
 დაგბერდიო, — აშობებს.
 ქარსანაში ველარ დადის,
 მინც წასვლას ლამობს.
 ასლა ანბანს სათვალთაც
 ველარ არჩევს ნათლად,
 ხან ადგომა უმწელდება,
 დაგვიბერდა მართლაც.
 შინ ფუსფუსებს, საქმიანობს,
 ზატარებსაც გვართობს...
 გუშინ გემი გაგვიკეთა
 მადლადი და ფართო...
 შემოთ დასვა კაპიტანი —
 მესღვაური კარგი,
 წინ მგზავრები მოათავსა,
 უკან მათი ბარგი.
 კარგი არის ჩემი ჰანა,
 უწეინარი, მშვიდი,
 ასლა უნდა აგვიშენოს
 ნავსადგური დიდი.

ზიორაშვილი ქაპიტანიძე

94

ბ ა ტ ი ს დ ა რ ი ბ ე ბ ა

ტვის მახლობლად ცხოვრობდა ერთი დედაბერი. დედაბერი დილით გობს წყლით ავსებდა და გოქსა და იხეს დაუდგამდა, მერე კი მინდორში მიდიოდა სამუშაოდ და საღამომდე იქ რჩებოდა.

გოქი ძალიან მოუსვენარი იყო. გობს დინგს ამოჰკრავდა ხოლმე, წყალს დაღვრიდა და ტალახში გორაობდა.

იხვი მწყურვალი რჩებოდა. ერთ რამედ უღირდა წყალში ჩაყურყუმე-ლავება, მაგრამ სად იყო!

იხეს უნდოდა გარეთ გასულიყო, რომ სადმე წყალი მოეძებნა, დაეღია და ეცურავა კიდევ.

ერთხელ ღობეს გარს შემოუარა და მოულოდნელად გამონგრეულ ადგილს წააწყდა. იხვი ეზოდან გავიდა, მინდორი გადაიარა, ბუჩქნარში შევიდა და უცბად წყაროს ხმა მოესმა.

წყარო მაღლიდან ნაკადულად მოედინებოდა და დაბლობში ვეებერთელა გუბეს უერთდებოდა.

გუბე წმინდა და კამკამა იყო. მის ნაპირზე ლამაზ-ლამაზი ყვავილეები და ბუერას ფოთლები შრიალვებდნენ. ბუჩქებზე კი ჩიტები ჩამომსხდარიყვნენ და საამუდრად გალობდნენ.

— ვახ, ვახ, ვახ!—ჩაიძღვრა გახარებულმა იხვმა და გუბეში შეცურდა.

ეს იყო და ეს. იხვი დედაბერთან აღარ დაბრუნებულა. მთელ დღეს ცურავდა წყალში და საკბილოს ეძებდა. ღამით კი ბუერას ფოთლების ქვეშ მშვიდად იძინებდა.

ერთხელ იხემა მინდორზე გაისეირნა და ბალახებში მობაჯბაჯე თეთრი ბატი დაინახა. იხემა იცნო ბატი. სოფლის წყალზე მასთან ბევრჯერ უტურავია.

გულმა ვერ მოუთმინა, ახლოს მივიდა, გამოეცნაურა და გუბებზე წაიყვანა.

იხვი და ბატი მთელ დღეს ერთად ცურავდნენ, ქუშუმბალაობდნენ, მხიარულობდნენ.

— რა მშვენიერია, რა კარგია!— აღტაცებით ამბობდა ბატი. მასაც ძალიან მოეწონა გუბე და წასვლა აღარ უნდოდა, მაგრამ შებინდებისას შეეშინდა, ღამე უცხო ადგილას როგორ უნდა გავათენოო, და იხეს უთხრა:

— წავიდეთ სოფელში, თორემ დაგვიღამდება.

— არა, გეთაყვა, დედაბერთან აღარ წამოვალ! იქ ცუდად ვგრძნობდი თავს. ერთი წვეთი წყალი არ მქონდა. აქ კი წყალიც მაქვს და საქმელიც. ამის შემდეგ შენც ყოველდღე თუ ივლი საცურაოდ, უფრო კარგად ვიქნებით. წადი თუ გინდა, მაგრამ დედაბერს ნუ გააგებინებ ჩემს ამბავს, თორემ მომძებნის, მეშინია მისი. ერთხელ ქოჩორა დედალი სხვის ეზოში გადავიდა კვერცხის დასადებად. დედაბერმა დაიჭირა, საქათმეში ჩაკეტა და გარეთ აღარ გამოახედა. გვხვეწები, არ უთხრა რომ აქა ვარ, თორემ არც მე დაბინდობს.

— არ ვეტყვი,— შეპირდა ბატი და წავიდა.

მაგრამ ბატმა ვერ მოითმინა და მეორე დღეს მამლაყინწას უამბო იხვის ამბავი. მამლაყინწამ თავის მეგობარ ქოჩორას უთხრა.

ქოჩორამ კი მთელი უბანი შემოიარა და იხვზე ლაპარაკი დაიწყო. იმდენი იკაცანეს ქათმებმა, იმდენი, რომ იხვის ამბავი დედაბრის ყურამდე მიიტანეს.

დედაბერმა ერთი დიდი ფიჩხი აიღო და იხვის მოსაყვანად წავიდა.

ხან იქიდან მოუარა გუბეს, ხან აქედან და, როგორც იქნა, დაიჭირა იხვი.

სოფელში რომ ჩამოიყვანა, ერთ ბატარა ბიჭს გადასცა და უთხრა:

— ასეთი მაწანწალა იხვი არ მჭირდება, თავი წააგლიჯეო!— ბიჭმა მაშინვე შეასრულა დედაბრის დავალება.

ეს ამბავი რომ გაიგეს ქათმებმა, შეეცოდათ იხვი და ეხაქარტალა ბატს უსაყვედურეს:

— რომ არ გაგეცა მისი საიდუმლო, იქნებ იხვი ასე უდროოდ არ და
 ლუპულიყო.

ბატს შერცხვა, გაიქცა და სათივეში შეგროვილ კვერცხებზე დაჯდა.
 იჯდა და იჯდა, სირცხვილით გარეთ ვერ გამოდიოდა.

მაგრამ როცა პაწია ჭუჭულებმა კვერცხებს ნისკარტით მიუკაკუნეს და
 გარეთ გამოვიდნენ, რას იზამდა!

ერთ მშვენიერ დღეს ჭუჭულები ეზოში გამოიყვანა. მიუძლოდა წინ
 შეიღებს და არიგებდა:

— ს-ს-ს... თუ ვინმემ რამე გავანდოთ, არა თქვათ, გულში შეინახეთ!

ჭუჭებმა შეასრულეს დედის დარიგება, ბევრი რამ გაიგონეს, მაგრამ
 კრინტიც არ დაუძრავთ. მას შემდეგ თითონაც გაიძახიან:

— ს-ს-ს!—თითქოს ერთმანეთს აფრთხილებენ, თუ სადმე რამე გაციოთ,
 არ თქვათ, ჩემად იყავითო.

ენო ბეზაბაშვილი

მ ნ ძ მ ლ ა

— ჩაძვერი, ჩაძვერი ისევ მიწაში, შე საძაგელო! აბა, რა მოგარბენინებდა!
 ვერა ხედავ, ჯერ ისევ აქა ვარ?—უბრაზდებოდა პატარა ენძელას ზამთარი.

— რისთვის ჩავეძრე? შენი სულაც არ მეშინია! მე გაზაფხულს ვუხე-
 დები,—მიუგო ენძელამ და უფრო მაღლა ამოიწია.

— ერთი შეხედეთ, რომ არაფრად მაგდებს!—გაბრაზებული ზამთარი
 მართლაც გააქრობდა ენძელას, მაგრამ ამ დროს მზემ თავისი თბილი სხი-
 ვები გამოუფხავა პატარა ყვავილს დასახმარებლად.

ამას კი არ მოელოდა ბებერი ზამთარი.

ატირდა. მისმა ცრემლებმა დააღბო მიწა და მიწოდორზე ერთი კი არა,
 მრავალი ენძელა ამოვიდა გაზაფხულის შესახვედრად.

0 2

ველში ია ამოვიდა,
მიიხედა, მოიხედა,
„მწუურიაო!“ — ჩუმადა თქვა,
ღაძანება ვერ გახედა.

ველში ია ცქრიალებდა,
კლდეზე წუხრო ჩქრიალებდა,
მთა და ბარში გასაფხულის
უსუი მადლი ტრიალებდა.

ზორ მკვირველი

გ ა ზ ა ფ ხ უ ლ ი

აღარც ქარი, აღარც სუსნი,
აღარც თოვლის ნარჩენია,
ტუმბლის ვეჯილს ფიფქი სცვივა,
ატმებს ცუცსლი გასჩენია.
ცის ღაქვარდში ტორთლები,
აივანსე მერცხლებია,
გამოსუღან ზატარები,
მათი ცქერით ვერ მღებია.

სტვენს ბულებული, შამვი გალობს,
ბინად ტეე აქეთ არჩეული,
მიწას მალი მოჭყენია,
ტეეებს—მწვანე ფარჩეული.
აღარც ქარი, აღარც სუსნი,
აღარც თოვლის ნარჩენია,
ტუმბლის ვეჯილს ფიფქი სცვივა,
ატმებს ცუცსლი გასჩენია!

ზორმალ აბაზიძე

გ ა მ რ ც ა ნ ი ბ ი

ჯერ ზამთარი არ წასულა,
ყვავილი კი ამოსულა!

ნაზი არის და ქრელფრთება,
ვარდ-ყვავილებს თავს ევლება.

ალ. ხანიშვილი

96

საბჭოთა არმიელი

ჩვენი ქვეუნი სებრძოლია,
შემტევი და ჰირდაპირი;
დიდი ქვეუნი, დიდი ხალხის
საუვარელი გმირთაგმირი!

სად არ იყო, სად იბრძოლა,
ვეულგან გამარჯვება სჭედა,
მან დაიცვა ჩვენი მიწა,
გახსარა ჩვენი დედა.

სად არ იყო, სად იბრძოლა
ჩვენს მამებთან მხარდამხარა,
მისმა ტუვიამ, მისმა სმალმა
მტერი არსად გაახსარა.

ჩვენი ქვეუნი სებრძოლია,
შემტევი და ჰირდაპირი,
ბერი გუაგდეს და გვიცოცხლოს -
ჩვენ ასეთი გმირთაგმირი.

ალექს. შინაბილია

გოგი კოსტანში

აი, დღეს საბავშვო ბაღში სიმინდი და ლობიო უნდა დათესონ; ბავშვებს ძალიან უხარიათ.

— აბა, ბავშვებო, როგორც მე გიჩვენებთ, თქვენც ისე დათესეთ! — უთხრა აღმზრდელმა.

ბავშვები ბაწია კვლებს შემოუსხდნენ. ჩხირებით ორმოები გააკეთეს და თესვას შეუდგნენ. გოგიაშაც თავისი ლობიო ჩათესა, მიწა მიაყარა და მასწავლებელს ჰკითხა:

— მასწავლებლო, მალე ამოვა? ყვავილებს როდის გამოიხსამს?

— ერთი კვირის შემდეგ თავს ამოჰყოფს, როცა კარგად გაიზრდება, ყველიებს მაშინ გამოისხამს, მანამდის კი მორწყვა არ უნდა დავაკლოთ, რომ მიწა მუდამ სველი ჰქონდეს.

გოგამ არ იცის ერთი კვირა რამდენ ხანს ნიშნავს. იმას ჰგონია, ერთი კვირა ერთი, ან ორი საათის შემდეგ დადგება და მისი ლობიოც მაშინ ამოვა.

როცა ბავშვებმა თესვის შემდეგ ისაუბრეს და ეზოში სუფთა ჰაერზე სავარჯიშოდ ვაეიდნენ, გოგამ ვერ მოითმინა და ბაღისაკენ გაიპარა. თავის დათესილ ორმოსთან დაიჩოქა და დაქინებით ჩაჰბუტბუტებდა:

— ამოდი, მალე ამოდი, მე და შენ ყველას ვაჯობოთ. ჩქარა ამოდი, მინდა რომ დაგინახო, როგორ ამოხვალ!—ბუტბუტებს ბიჭი და თავის ორმოს თვალს არ აშორებს, უცქერის, უცქერის კვალს და უცებ გაოცებით თვალებს ჰყეტს; მიწა იმ ადგილას თითქოს შეინძრა, ქინძისთავისოდენა ბაწია გორახი გადაგორდა და მიწამ ოდნავ ამოიწია.

— უი, შენი ქირიმე, ამოდის, ამოდის!—სიხარულით წამოიძახა ბავშვმა, ზეზე წამოვარდა და ამხანაგებისაკენ გაიქცა.

— არიქა, თენგიზ, ნოდარ, ჩქარა წამოდით, რა გაჩვენოთ!—გოგამ ბავშვებს ხელი ჩაჰკიდა და ერთ წუთში ბაღში გაჩნდნენ.

97

— უყურეთ, ჩემი ლობიო ამოდის!

ბავშვებმა თვალები ორმოს დაამტერეს და იმათაც დაუმოწმეს:

— ჰო, ჰო, მიწა მართლაც იმძრევა!

— ლობიო ამოდის, აგერ წვერი ამოპყო... თურმე როგორი ყოფილა! — ყვიროდნენ გახარებული ბავშვები.

ბავშვებს მასწავლებელი ფენდაფენ მიჰყვა და ყური დაუგდო.

ამ დროს, მიწიდან ქიაყელა ამოიმართა და მიწაზე დაიკლაკნა. ბავშვები შეკრთნენ და უკან დაიწიეს.

— მეზიზღება, ეს ხომ ქია ყოფილა... ნოდარ, ფენი დაჰკარ, ჩქარა მოჰკალი, — წამოიწია გოგამ და თვითონ შიშით უკან დაიხია.

— არა, ბავშვებო, არ მოჰკლათ, ეგ სასარგებლო ქიაა, — მიმართა მასწავლებელმა, ბავშვებს მიუახლოვდა და ნოდარი შეაყენა. — აი, ეგ ქიაყელა, თქვენ რომ შეგეზიზღათ, იცით, როგორი სასარგებლოა მცენარისათვის? — ბავშვები გაშტერდნენ და ქიაყელას თვალს არ ამორებდნენ. — ჩვენ რომ ჰაერით ვსუნთქავთ, — განაგრძო მასწავლებელმა. — მცენარეებისთვისაც საჭიროა ჰაერი. ჰაერი კი მიწაში თავისუფლად მაშინ ჩადის, როცა მიწა გაფხვიერებულია, ქიაყელა მიწაში ცხოვრობს მუდამ, აქა-იქ დაძვრება, მიწას თხრის და აფხვიერებს. კბენა კი ქიაყელებმა სრულიად არ იციან, უვნებლები არიან და თქვენ არ უნდა შეგეშინდეთ.

ანა ხახუტაშვილი

ღ ე ღ ა

ჩემს სიცოცხლეს მიჩჩეწია,
როცა ძვირფას დედას ვხედავ,
მუდამ ჩემთვის ზრუნავს, მუდამ,
საუვარელი ჩემი დედა.

ის დღედადამ ჩემზე ფიქრობს,
თავს მეკლებს, მიაღწერსებს,
ანი-ბანი მან მასწავლა
და მიკითხავს ხალ ლექსებს.

სულ ძირიგებს, სწავლას მიჩჩეწს —
მე კი მუდამ ვეფერები.
მის დიდ ამბავს დაუფასებ,
როცა დიდი გავიზრდები.

ჩემს სიცოცხლეს მიჩჩეწია,
როცა ძვირფას დედას ვხედავ.
მუდამ ჩემთვის ზრუნავს, მუდამ,
საუვარელი ჩემი დედა.

სუთუნქულა

(ქართული ხალხური ზღაპარი)

იყო და არა იყო რა, იყვნენ ცხრანი ძმანი. ცხრანევე ძალიან ღარიბად ცხოვრობდნენ. სანახევროდ მშვივრები იყვნენ.

ბოლოს თქვეს ძმებმა:

— წავიდეთ, მოჯამაგირედ ვინმეს დავუდგეთ, ვიმუშაოთ, დღიური ლუკმა ვიმოვოთო.

წავიდნენ. იარეს, იარეს და ერთ ქვეყანაში მივიდნენ. წინ დევი შემოეყარათ. დევმა ჰკითხა:

— სად მიდინხართ?

ძმებმა უპასუხეს:

— სამუშაოს ვეძებთ. გვინდა მოჯამაგირედ ვინმეს დავუდგეთო.

— მე დამიდგქითო, — უთხრა დევმა.

— კარგო, — უპასუხეს ძმებმა.

წაიყვანა დევმა ძმები. დევს ცხრა ქალი ჰყავდა, აუარებელი საქონელი, ძროხა და ცხენი. იმ ღამეს დევმა კარგი ვახშამი აქამა მშებს, დააწვინა და თვითონ კი რაუწყყო თვალისქერა, თუ როდის დაეძინებათო. უნდოდა ძმები დაეხრცა. რვა ძმამ დაიძინა, ხუთკუნქულა კი, უმცროსი ძმა, არ იძინებდა. ლოგინში იწვა და დევზე ეჭირა თვალი.

— დაგეძინათ? — დაუახხა დევმა ძმებს.

— არაო, — უპასუხა ხუთკუნქულამ.

— რა არ გაძინებსო? — ჰკითხა დევმა.

— შენი ბატების ყიყანო.

მაშინვე წავიდა დევი, გადაყლაპა ბატები და ცოტა მოიცადა.

— დაგეძინა თუ ისევ ჯღვიძავსო? — ჰკითხა დევმა ხუთკუნქულას.

— არაო.

— რა არ გაძინებსო?

— შენი ძროხების ფეხის ხმაო.

წავიდა დევი, გადაყლაპა ყველა ძროხა და დაბრუნდა.

— დაგეძინაო? — დაუძახა ხუთკუნქულას.

— არაო.

— რა არ გაძინებსო? — გაჯავრდა დევი.

98

— შენი ცხენების ჭიხეინია, — უბასუხა ხუთკუნჭულამ.

ღვეი ისევ წავიდა, ახლა ცხენების დასაჭერად.

აღმა ხუთკუნჭულა, ჩააცვა ძმებს ღვევის ქალიშვილების ტანისამოსი და გაისტუმრა. თვითონაც ვზას ვაუდგა და ხილს გადავიდა. მოვიდა ღვევი, ძმები ვერ ნახა და გამოუდგა მათ, კარგა ვზა ვაიარა და დაუძახა.

— ხუთკუნჭულავ, გამასწარ ხილსა?

— ვაგასწარი და თვალიც მოგთხარეო, — უბასუხა ხუთკუნჭულამ.

ის ხილი ერთი ხელმწიფისა და ღვევის საზღვარი იყო.

იმ ხილზე ღვევი ვერ გადავიდოდა, ამიტომ, რაკი ხილზე ვავიდა ხუთკუნჭულა, სამშვიდობოს იყო გასული.

დაბრუნდა ღვევი სახლში კბილების კრაჭუნით.

ხუთკუნჭულა ხელმწიფეს დაუდგა მოჯამაგიოედ. ვავიდა დრო და ვვზირებმა მოინდომეს ხუთკუნჭულას დაღუპვა და ხელმწიფეს უთხრეს:

— ხილს ვაღმა რომ ღვევია, ერთი თხა ჰყავს, ის თხა ვულთმისანია და რასაც ნახავს ან ვაიგებს, ყველაფერს იტყვის. ის თხა ხუთკუნჭულამ რომ მოიყვანოს, კარგი იქნებაო.

ხელმწიფემ დაიბარა ხუთკუნჭულა და უთხრა:

— წადი და იმ ღვევს თხა რომ ჰყავს, აქ მომგვარე. თუ არ მომიყვან, სიკვდილის მეტი ვერაფერი გიხსნისო.

რას იზამდა ხუთკუნჭულა, ადგა და წავიდა.

მივიდა ღვევის სახლში და დაენახვა თხას თხამ დაუძახა ღვევს:

— ხუთკუნქულა, ხუთკუნქულაო!

გავიღებ დღევანდელ გარეთ, ვძებნა ხუთკუნქულა, მაგრამ ვერ იპოვა. გაბრაზდა დღვი და თხა გარეთ გაავლო.

ხუთკუნქულამ დაავლო ხელი თხას და გაიქცა.

ხუთკუნქულამ თხა ხელმწიფეს მიუყვანა. ვეზირებს, რასაკვირველია, ეს არ ეპიტანავათ. ხელმწიფეს უთხრეს:

— დიდებულმა ხელმწიფემ, მაგ თხის პატრონს ისეთი ხალიჩა აქვს რომ მისი ფასი დედამიწის ზურგზე არაფერი იქნებაო.

ხელმწიფემ ისევე დაიბარა ხუთკუნქულა და უთხრა:

— წადი და იმ დღეს რომ ხალიჩა აქვს, აქ მომიტანეო.

ხუთკუნქულამ მოახსენა:

— ერთი მუჭა ნემს-მანათი მიბოძეო.

მისცეს ნემს-მანათი, ადგა და წავიდა.

ხუთკუნქულა მივიდა დღვის სახლში, შეიბარა საღაც ხალიჩა იყო დავებულდი და ჩაარტო ხალიჩაში ნემსები.

მოვიდა დღვი, დაჯდა ხალიჩაზე, შეერტო ნემსი. იქით გადაიწია—
— იქიდან შეერტო, აქეთ ვადმოიწია— აქედან შეერტო. ბოლოს რაკი ძალიან შეწულდა თავილო ხელი ხალიჩას და გარეთ გადაუძახა.

დაავლო ვლი ხალიჩას ხუთკუნქულამ და გაიქცა. მივიდა ხელმწიფესთან და მიუთხრო ხალიჩა.

ვეზირი უთხრო ხელმწიფეს მოახსენეს:

— ხუთკუნქულამ მაგ თხისა და ხალიჩის პატრონიც მოიყვანოს, ძალიან კარგი სახელი იქნებაო.

სევ დაიბარა ხუთკუნქულა და დღვის მოყვანა უბრძანა. იონდ ერთი ხელი იმერული ტანისამოსი და ხუროს იარაღი მოახსენა ხუთკუნქულამ.

ხუთკუნქულამ იმერული ტანისამოსი, აიღო ხერხი, ეჩო, შაქა და დღვის შეხვდა ტყეში.

— არ ხარ ხუთკუნქულაო?— დაუძახა დღვმა.

— არ, ხუთკუნქულას ვშველოდი, არაფერი მომცა და გააძეო ხუთკუნქულამ.

— ა.

— იო ხარ, მაშ შენ კარგი ხელობა გეცოდინება, რას გააკეთებ?— უთხრა დღვმა.

— ბანს გავაკეთებ, რომ შიგ ჩაჯდე და ფიცარიც ვერ გაუღებ ხუთკუნქულამ.

— ეყო.

ამ საჩქაროდ გააკეთა კიღობანი და უთხრა დღვს:

99

— აბა, ჩადი, ნახე ძირს გააგდებინებ თუ ვერაო.

ჩაჯდა დევი, ჰკრა წინლი და გააგდებინა ძირი.

ხუთკუნჭულამ მეორედ გააკეთა კიდობანი, ჩასვა შიგ დევი და უთხრა:

— აბა, ახლა გააგდებინეო.

დევმა მართლაც ვერ გააგდებინა ძირი. ხუთკუნჭულამ დალურსმა კიდობანი და უთხრა დევს:

— ფეხით რომ არ იარო, ზურგზე აგვიკიდებ და შენს სახლში ისე მაგიტანო.

მოიკიდა ხუთკუნჭულამ დევიანი კიდობანი და გასწია, მაგრამ დევი შინ კი არა, ხელმწიფესთან მიიყვანა. შეიკრიბა მიფელი ჯარი, ნაზირ-ვეზირები, ხელმწიფე და სხვა ღიდებულნი დევის საჩახავად. ხუთკუნჭულა კი გაიქცა. წაიღო ერთი მარილის ქვა და ავიდა ერთ მაღალ ქადარზე ახადეს კიდობანი.

ამოვარდა იქიდან გაგიჟებული დევი, დაერია ყველას, ხელწიფე თავის ვეზირებით გადასანსლა და ხუთკუნჭულას დაუწყა ძებნა.

ქადარზე შეიხედა, იქ მჯდომი ხუთკუნჭულა დაინახა და ასახა:

— ხუთკუნჭულავ, მასწავლე მანდ როგორ ახვედიო?

— ამ მარილის ქვას ხომ ხედავ, ეს მარილის ქვა გულზე დავიდე, ამოვფრინდი და ამოვედიო, — ჩამოსძახა ხუთკუნჭულამ დევს.

— სად ვიშოვნო მაგისთანა ქვაო? — ჰკითხა დევმა.

— მე ჩამოვუშვებ, გულზე დაგეცემა და ამოხტებიო.

დაწვა დევი გულადმა. ჩამოაგდო ხუთკუნჭულამ მარილ ქვა, დაეცა დევს და მოჰკლა.

ხუთკუნჭულა ჩამოვიდა ხიდან, დევის იმოდენა დადებელი თავის ძმებს გაუყო და ცხოვრობდნენ ბედნიერად.

მშობელი

ეს რა ჩიტი მოფრენილა,
საიდან და სადღური:
თეთრკულა და ეელწითელა,
შავსურვა და უცნაური!

ეს ჩიტი ხომ მერცხალია,
ჭია-ღუის დიდი მტერი:
ბუსებს იჭყრს კამარაში,
არ წაუვა არსად მწერი!

საზოგადოებრივი

თათრი კენჭი

— ქათამი! ქათამი!

— რა ლამაზია! ვინ მოიყვანა?—გარს შემოეხვიენენ ბავშვები ქრელ დედალს.

— ქათამი ლიზიკომ მოგვიყვანა. დიდდამ ჩამოუყვანა სოფლიდან,— თქვა დეიდა ქეთევანმა.

— ბაღში რატომ მოიყვანე?—ახლა ლიზიკოს მიუბრუნდნენ ბავშვები.

— სახლში უჩემოდ მოწყენილია, აქ უფრო კარგად იქნება.

ცოტა ხნის შემდეგ ცოცხალ კუთხეში ქათამს საუკეთესო ადგილი დაუთმეს, საკენკი დაუყარეს, ჯამით წყალი დაუდგეს.

მეორე დღით მორიგე თევზები დააბურა, კურღლელს სტაფილო მიანწოდა, მტრედებს საკენკი დაუყარა. უცბად სკამის ქვეშ რაღაც თეთრს მოჰკრა თვალი და სწრაფად წაავლო ხელი.

— კვერცხი, კვერცხი!—დაიყვირა მან.—ქათამმა კვერცხი დადო!

ერთი აურზაური ატეხეს ბავშვებმა. თბილი კვერცხი ხელიდან ხელში გადადიოდა.

— რა ვუყოთ ამ კვერცხს?—იკითხა დეიდა ქეთევანმა.—შენ რას იტყვი, ლიზიკო?

— დიდდამ მითხრა, დააგროვე და ქათამი წიწილგებს გამოჩეკავსო.

ასეც გადაწყვიტეს. ყოველ დღით მორიგე ფრთხილად იღებდა ახალ

100

კვერცხს და ზამბით მოფენილ ყუთში მოწიწებით ინახავდა. ყუთი მალე აივსო.

ერთ დღეს ბავშვებმა შეამჩნიეს, რომ ქათამი გამოიცივალა, აღარც კვერცხს დებს, ბავშვებსაც ახლოს არ იკარებს.

— რა უნდა, რატომ გვიბრაზდება?— დაიბნენ ბავშვები.

— წიწილების გამოჩეკვა უნდა, — გაიცინა დეიდა ქეთევანმა.

დატრიალდნენ ბავშვები, საბუღარი გაუმზადეს, კვერცხები ჩაულაგეს და ქათამი ჩასვეს.

ახალი საზრუნავი გაუჩნდათ პატარებს. დეიდა ქეთევანმა კენჭები ჩამწკრივა მაგიდაზე. მწკრივის ბოლოს თეთრი კენჭი იდო.

— ხვალდან, ბავშვებო, ყოველი მორიგე თითო კენჭს მოაქლავს მწკრივს.

— რატომ?

— იმიტომ, რომ აქ რამდენი კენჭიც დევს, იმდენ დღეს უნდა იჯდეს ქათამი კვერცხზე. როცა აი, იმ თეთრ კენჭს ავიღებთ, წიწილებიც გამოიჩეკებან.

დღე დღეს ემატებოდა და კენჭები მწკრივს აკლდებოდა.

— ვინ არის ხვალ მორიგე, ვის ხვდა თეთრი კენჭი? — კითხულობდნენ პატარები.

ლიზიკო იყო სწორედ იმ დღეს მო-
რიგე.

აღელვებული შევარდა გოგონა
დერეფანში. თეთრი კენჭი ნატვრის თვა-
ლივით აიტაცა და ყური მიუგდო, მაგრამ
საბუღარში სიჩუმე იდგა. ქათამი კი სა-
ბუღარიდან გადმოსულიყო და წყალს
სვამდა. ლიზიკო კვერცხებს ჩააცქერდა.

— ქახ!—გაუვარდა თეთრი კენჭი
ლიზიკოს და პირდაპირ კვერცხზე მოადინა ქახანი.

შეეშინდა გოგონას, კვერცხი გავტეხეო, და თვალბუბე ხელი მიიფარა.
უცბად მკაფიოდ ჩაესმა:

— წივ-წივ-წივ!

— ლიზიკო, წიწილა გეძახის!—ვიღაცამ ჩასჩურჩულა ყურში.

გოგონამ ხელი მოიშორა და რას ხედავს! თავზე დეიდა ქეთევანი წა-
მოსდგომია, გატეხილ კვერცხიდან კი ყვითელი, გაწუწული წიწილა იჭყი-
ტებოდა და წივწივებდა.

დოდო მაღაჯორია

გ ა ზ ა უ ხ უ ლ ი

ტუემ მოისსხა ფოთოლი,
ბგერ მეწცნალი ჭყვივის,
ბაღში ვაზი ობოლი
მეტის ღხენითა სტირის!

ილია ბაგვაშაძე

ქუქუნა წვიმა მოვიდა

(ხალხური)

ქუქუნა წვიმა მოვიდა,
დიდი მინდორი დანაშა,
ჯეჯილმა მუსლი იყარა,
ფერი იცვალა უნაშა.

მაღე ზურებიც შემოვა,
ისაროს გლეხის ძალაშა,
ბნელი გახაზოს ნათელმა,
ბორბოტის გული — დანაშა.

სპილო და ჰიანჭველები

მინდორში ამალღებული იყო ბეჭობი. ამ ბეჭობში ჰიანჭველებს ბუდე ჰქონდათ. იმავე მინდორში სპილო სძოვდა. სპილო მიუახლოვდა ჰიანჭველებს ბუდეს, უნდა ფეხი დაეღდა და დაენვრია.

ჰიანჭველები მიეგებნენ წინ სპილოსა და შეეხვეწნენ: ღმერთი გადღეგრძელებს, გზა ავკიქციე, ბუდეს ნუ დაგვინგრევ, ჩვენსა და ჩვენის შვილების ცოდოში ნუ ჩადგებიო.

სპილომ გულქვაობა გამოიჩინა, ყური არ ათხოვა ჰიანჭველების ვედრებასა და თქვა: რად უნდა შევისმინო ამათი თხოვნა, ერთი წიწკნანი არიან, სამაგიეროს გადახდა არ შეუძლიათ, ისევ ისა სჯობია, ჩემი ძალა მათზე გამოვიჩინოო. დაადგა თავისი ტლანჭი ფეხები ჰიანჭველების ბუდეც და ჩაუნვრია.

ჰიანჭველები საშინლად გაბრაზდნენ სპილოზე, მიეხვიენენ, აუცოცდნენ ტანზე ფეხებიდან, ზოგი ყურში შეუძვრა, ზოგი ცხვირში, ზოგი პირში და დაუწყეს უწყალოდ კბენა.

სპილო ბევრს ეცადა, როგორმე მოეშორებინა თავიდან თავისი მწვალებლები, მაგრამ ვერას გზით ვერ მოახერხა. ჰიანჭველები, რაც ძალი და ღონე ჰქონდათ, ჰკბენდნენ და ჰკბენდნენ სპილოს, არც ღღისით და არც ღამით მოსვენებას არ აძლევდნენ.

სპილომ ახლა კი ცხადად დაინახა, რომ პატარა სულიერებსაც შესძლებათ სამაგიეროს გადახდა, ბევრი ინანა, რად ვუმტრე ქიანქველესაო, მაგრამ გვიანლა იყო.

ქიანქველები თავისას არ იშლიდნენ და შეუსვენებლივ საშინლად სტანჯავდნენ სპილოსა; დაუსრულებელმა სიმწარემ, რამდენსამე დღის მოუსვენრობამ მთლად გადარია სპილო, აღარ იცოდა რა ექნა, და კლდეზე გადაგარდნა ელოდა.

მაშინ სპილომ იკადრა თავის მომდაბლება, დაუჩოქა ქიანქველებსა და შეევედრა მათ დიდითა ვედრებითა: ოღონდ ახლა კი მაპატიეთ და გვეფიცებით, რომ ჩემს სიცოცხლესი იოტის ოდენას აღარას გაწყენინებთო.

ქიანქველებმა უპასუხეს:—კარგი, სასჯელად მაგ ტანჯვას გაკმარებთ, შენსავით გულქვაობას არ გამოვიჩნთ, შეგებრალებთ, გაპატიებთ, მხოლოდ ამ პირობით: დღეის შემდეგ შენ აღარ უნდა გაბედო არამც თუ ჩვენი წყენა, არამედ არაფერი არ უნდა დაუშაო სხვასაც, მეტადრე პატარასა და სუსტსაო.

სპილომ ხელმეორედ შეშვიცა და თავდებად მისცა მაღლა ცა და ძირს დეღამიწა.

მაშინ გამარჯვებული ქიანქველები დაეხსნენ სპილოსა, ჩამოვიდნენ ძირსა და მხიარულად წავიდნენ ახალი ბუდის ასაშენებლად. ქიანქველებს ისე თავის ძალის გამოჩენა უზარმაზარ სპილოზე არ უხაროდათ, როგორც ისა, რომ სულგრძელობით და გულკეთილობით აჯობეს მას.

იმ დღის შემდეგ სპილო შეიქმნა მეტად მომთმენი, სულგრძელი, მშვიდი და უწყინარი ცხოველი...

იაკობ გოგებაშვილი

მთის წყარო

მდღღა შთიდან შხუილითა
მორბის სტუნჯით ცივი წყარო,
თითქოს მთა-ბარს ვკითხება
მაწუენილი რადა ხარო.

აბა, წყაროვ, მარდო წყაროვ,
თამაშობით მომდინარო,
კორდი, ველი და ნახნაჟი
ვინძლო კარგად გეხსარო.

გიორგი პალაღიშვილი

ნ ა მ ც მ ე ა

იყო ღარიბი ცოლ-ქმარი. ჰყავდათ ერთი მეტისმეტად პატარა ბიჭუნა, რომელსაც ნამცეცას ეძახდნენ. ნამცეცა მოხერხებული და მარჯვე იყო, მუდამ იმას ცდილობდა, მშობლებს დახმარებოდა.

ერთხელ მამამ ნამცეცა ყანაში წაიყვანა, ურმის წინ თოლია კულის ქიციანით მიცუნტულვდა, კოფოზე ნამცეცა იჯდა, ხელში პატარა სახრე ეჭირა და მხიარულად მღეროდა:

შენ დილის მზეო ღამაზო,
ცხოველო სხივებიანო,
პატარა გლეხი მოგმართავ,
ამო, არ დაიგვიანო!

ყანაში მისვლისას მამამ უთხრა:

— შეილო ნამცეცა, წყაროდან ცივი წყალი მომიტანე და მერე ხარებს უღარაჯე, ყანაში არ შეიბარონ.

— კარგი, მამა, — უპასუხა ოქროპირს ნამცეცამ, პატარა ხელადას ხელი წამოავლო და თოლიასთან ერთად წყაროსაკენ გაიქცა.

ნამცვეცას ხელადით მოტანილი წყალი ერთ ყლოუბადაც არ ჰყოფნიდა ოქრობირს, მაგრამ იცოდა, ნამცვეცას როგორ უყვარდა დასაქმება.

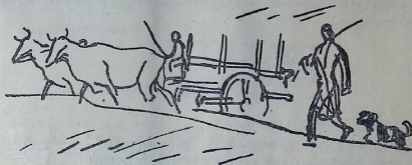
ვიდრე მამა სიმიინდს თოხნიდა, ნამცვეცამ ხარები მდინარის პირას საბალახოდ წაიყვანა და თევზობას შეუღვა. აი, ანკესს თევზი მოედო; ეწევა ბიჭი, მაგრამ მოზრდილი თევზი არ ნებდება, თავისაკენ იზიდავს, საცაა წყალში ჩააგდებს ნამცვეცას.

— თოლია, მიშველე!—წამოიძახა ნამცვეცამ.

— ჰამ, ჰამ!—გამოეპასუხა თოლია და ხალათში ჩააფრინდა. მაგრამ თევზი მათზე უფრო ღონიერი აღმოჩნდა. ნამცვეცამ ტყაპანი მოადინა წყალში. ანკესს კი მაინც ხელი არ გაუშვა, თევზს მიჰყვება. თოლიამ აღარ იცის, რა ჰქნას: გაიჭეცეს ყანაში და პატრონს შეატყობინოს, თუ მეგობარს უშველოს. უეცრად ადგილიდან მოწყდა, წყალში შეტურდა, ნამცვეცას ხალათში სწვდა, ზურგზე შეისვა და ნაპირისაკენ გამოსწია. რისი ვაივგლახით გამოვიდნენ ნაპირზე და თევზიც გამოიყვანეს. მაგრამ ღონიერი ღლავი ახლოს არ იკარებდა, სხმარტალობდა და წყალში მიიწვედა.

— არიჭა, თოლია, ჩქარა მამას დაუძახე,—შეეხვეწა ნამცვეცა.

— ჰამ, ჰამ!—მიუგო თოლიამ, პატრონთან ქოშინით მიირბინა და შარვლის ტოტში პირი ჩაავლო.

— რა იყო, თოლია, რა ამბავია?

— ჰამ, ჰამ!—პასუხობს ძალღლი და თან ანიშნებს, მომყვეო.

ოქრობირი თოხით ხელში მაშინვე გაჰყვა თოლიას.

ამასობაში ნამცვეცამ ცულის ხელი წამოავლო, თევზთან მიირბინა, ცული ჰაერში შემართა და თავში უნდოდა დაეკრა, მაგრამ თევზმა პირი დაალო და ნამცვეცა თავის ცულიანად თვალის დახამხამებაში გადაყლაპა.

მივიდნენ მდინარესთან და, რას ხედავს ოქროპირი? დიდი ღლავი სა-
დაცაა წყალში უნდა ჩახტეს და ნამცეცა კი არსადა ჩანს.

— ვაიმე, შვილო ნამცეცა, სადა ხარ?
ამ დროს თევზმა პირი დააღო და ნამცეცას ხმაც ამოჰყვა:
— აქა ვარ, მამა!
— რა მეშველება!—წამოიყვირა ოქროპირმა და ტირილი დაიწყო.
დაღონდა თოლიაც. თევზის გარშემო ყუფით დარბოდა და არ იცოდა,
როგორ დაეხსნა მეგობარი. ამ დროს ხარებმა დაიხშილიეს, ეძგერნენ თევზს
და რჭებით მუცელზე გაფატრეს. მუცლიდან ღლავის გადაყლაპული პატა-
რა თევზები ამოცვივდნენ და მაშინვე სიხარულით წყალში გადაეშვნენ:
ნამცეცამ ამოჰყო თავი, ცუდით გზას მიიკვლევდა და თან მხიარულად
მღეროდა:

მოვალ, მოვალ, მოვდივარ
პაწაწინა ნამცეცა,
მშობლებსა და მეგობრებს
გულს არ დავწყვეტ არც ერთსა.

საღამოს ვეგებრთელა თევზი ურემზე დიდი გაქირვებით დაუდეს. ოქ-
როპირი მიუძღოდა ურემს, თოლია უკან მიჰყვებოდა და თევზის გადმოშვე-
რილ მოჭანავე კუდს ხალისიანად შესცქეროდა. ნამცეცა კოფოზე იჯდა და
არხეინად მღეროდა.

ნამცეცა ვარ პატარა,
თევზმა კუჭით მატარა,
ხარები და თოლია
რა ერთგული მყოლია.

შინ მისვლისას ოქროპირმა შესძახა:

— დედაკაცო, გარეთ გამოდი, ნახე, შენმა ნამცეცამ რა მოგიტანა! პა-
ტარა თუ არის, იმიტომაც ვერ აჯობა უზარმაზარ ღლავსა!
დედამ შვილი გულში ჩაიკრა, გადარჩენა და გამარჯვება მიულოცა.
თევზი დაქრეს, მოხარშეს, თვითონაც ჭამეს და ჩვენც გვაჭამეს.

4. ზოგზაზვილი

თქვენთან გვინდა

(დედოფალების სიმღერა)

იჰ, იჰ, რა კარგები ვართ,
სუფთები და კონსტები,
ნეტავ გაგვაგებინა,
რომელ ბავშვთან მოვსვდებით.

ძალით ხომ არ დაგვაძურეფს,
ხომ არ დაგვაზინებს?
გვინდა შევსვდეთ ჰატარებს,
ცქვიტებს, თავაზინებს.

იჰ, იჰ, რა კარგები ვართ,
ასაღთასაღ კაბაში,
წავვიუანეთ, ბავშვებო,
თქვენთან გვინდა თამაში!

მავალა მავალიუმილი

პატარა მხატვარი

— ბიჭო დათო, დათუნი,
რა საქმით ხარ კართული?
— ვერა ხედავ! სახლს ვხატავ,
არის სუთი სართული.
— მე რე სახლი რად გინდა,
ბიჭო დათო, დათუნი?!

— მამინ, როცა გავხდები
მშენებელი განთქმული,
ასეთ სახლს ავაშენებ,
მაქვს ტოლებთან დათქმული.
... არ გველოთ ტუოადეს,
მართაღს ამბობს დათუნი.

ჯანსუღ ნიძაბაძე

104

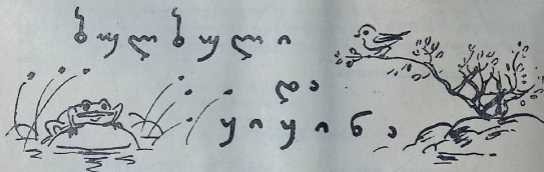
თუთა როდის იფოთლებს, —
 აბრეშუმის ჭიამ იცის,
 მაშინ ჩნდება, გაიზრდება
 და კანს ოთხჯერ გამოიცვლის.

გაიზრდება, ჭამას შეწყვეტს,
 ავა ცახსე, აიბარკებს,
 და ზირიდან წვრილი ძაფით
 გაიკეთებს ლამაზ ზარკებს.

ორ კვირაზე შიკ ზის ფრთხილად,
 აუცია კონტა სახლი,
 მერე ზეჴლად გამოძვრება,
 დაჯდება და კვერცხებს დაჭერის.

ჩვენს ფაბრიკებს მისდით ზარკი,
 გააფსებენ ორთქლის ქვაბებს,
 ძაფს იღებენ, მერე ქსოვენ,
 სახალათეს, ლენტს და კაბებს.

ირაკლი აბაშიძე

ყიყინა აბტა, დახტა და ბუჩქის ძირში წვიმიისაგან ჩამდგარ პატარა გუ-
 ბეში ტყაპანი მოილო.

ხმაურობაზე ბუჩქზე მთვლემარე ბულბული გამოფხიზლდა და აქეთ-
 იქით დაიწყო ცქერა.

— შენი ეი, ვინა ხარ, ძმობილო? — ჰკითხა ბულბულმა.

— თავად ვინ ბრძანდები? მე ცნობილი მომღერალი ყიყინა ვახლავარ,
 ვანა ვერ მიცანი?

— მომღერალი?.. მე თქვენს სიმღერა არსად მომისმენია... სიმღერა
 ძლიერ მიყვარს; იმღერე, გეთაყვა, სიამოვნებით მოგისმენ.

„ნამდვილად კარგი მომღერალი იქნება, ბულბული რომ ასე სთხოვს სიმღერას“,—გაიფიქრა სიომ და სიმღერის მოსასმენად იხმო ყველა მწერი და ფრინველი.

ყიყინამ ამდენ მსმენელს ერთად რომ მოჰკრა თვალი, გულში სიამაყე იგრძნო და ბევრიც აღარ დაუხანებია. სიბ ქვაზე წამოსკუბდა, ჩახველა, ხმა შეამოწმა, თვალეები მინაბა და დაბალ ხმაზე დაიწყო ყიყინი... თანდათან ხმას აუწია და ბოლოს ისე ძლიერ აყიყინდა, რომ ბულბული უგონოდ მივსვენა ტოტზე. ჩიტუნებმა ფრთა ფრთას შემოჰკრეს და მაღლა-მაღლა-აფრინდნენ. ქია-ლუები ღრმად ჩაძვრნენ მიწაში, მწერები თვალის დახამხამებაზე მიმოიფანტნენ.

აი, მოათავა ყიყინამ ყიყინი, ტაშის მოლოდინში სასიამოვნო ჟრუანტელი უვლიდა ტანში... მაგრამ ირგვლივ დუმილი სუფევდა.

იმედგაცრუებულმა უგუნებოდ გაახილა თვალი, ერთი სულიერიც კი არ ქაქანებდა მის გარშემო. ბუჩქის ქვეშ შეძვრა და გაინაბა.

შებინდა. ყიყინა ბუჩქიდან გამოძვრა. შეუმჩნევლად უნდოდა გასცლოდა იჭაურობას, მაგრამ უცბად ჰაერში ტკბილი და სათუთი გალობა გაისმა.

ბუნება სმენად იქცა.

„ვინ უნდა იყო, ნეტავი?“—გაიფიქრა ყიყინამ, მიდამოს თვალი მოავლო და დაინახა, სიო ნახად არხევდა ტოტზე ჩამოსკუბულ მგალობელ ბულბულს.

— რა ჩინებული მგალობელი ყოფილა და არც კი მითხრა,—გაიკვირვა ბაყაყმა.

ქეთივან ზილაშვილი

გ ა მ ო ც ა ნ ა

ძილშიც ფხიზლობს, თვალს არ ხუჭავს,
ყურები აქვს შეტად დიდი;
სამი ტუჩით ბალახს არჩევს,
ბოსტნებისაც არ აქვს რიდი;
თუ კომპოსტო გითესია,
არ შექამოს,—გაუფრთხილდი.

ღამით ქექაშიძე

105

უნდა ჩიტებს გაუფრთხილდე!

ეს ჩიტები სულ არ არის
დასასოცი, დასაჭერი,
უფართ ბაღის ჭია-ღუა,
ბოსტნეულის ძაფნე მწერი.

ჩიტ-ბელურას, მერცხალს, მკლინავს
მეგობრებად უნდა სთვლიდე,
მოუარო, უფარეძო,
შეიჩვიო, გაუფრთხილდე.

ბოსტნეულის ძაფნე მწერი
განადგურდეს უნდა სრულად.
ჩვენ მტერს მტრულად ვეკიდებით
და მეგობარს — მეგობრულად.

ი. შანიშვილი

ზაზას გამოცანა

— აგერ მოქრის ავტო, —
ღაუნანსვე მამას.
— მართალი ხარ, ზაზა! —
მამაც ამბობს ამას.
გამოვედით სღვანზე,
აქაც ხალხით სავსე

დიდი, თეთრი ავტო
მოსწიალებს წვალზე.
მამას ვეუბნები:
— წვალზეც მიდის ავტო...
მას კი ეცინება,
ვერ გავიგე რატომ!

მკვიდრის ხალხაძე

ზავშებო, რატომ ეცინება მამას? ავტო დაღის წყალზე?

ბზრიალა

მე და მხეველას ზიარად
ღედამ გვიუიდა ბზრიალა,
მოვმართე, მეზე გავუშვი,
განტა და განისრიალა.
ფისო გაცოცდა, მურიამ
თვალეები დაუბრიალა:
ეს რა მსეცია ასეთი
ჭრელი, მარდი და კრიალა?
რა წვეტიანი ფესი აქვს,
თავი — დილივით ბრჭყვიალა!
ბევრი იბრუნა, ისტუნა,
ბევრი წრე შემოიბრა.
მეზე განჩრება, წამოწვა,
ნეტავ რა დაიზიანა?
ღარბის, ცოცხალი გგონია,
როცა ჩერდება — კი არა!

მხატვარი ვალერიანა

106

ჩვენ კრემლთან ვცხოვრობდით

მოსკოვში 1920 წლის ოქტომბერში ჩამოვედით. მამა, დედა და მე ჩემოდნებს მოვათრევდით, ხოლო შვიდი წლის ლილკას კაკაოს რკინის კოლოფი გულში ჩაეხუტებინა და ისე მოგვეყვებოდა.

შიგ მისი ლენტები, მძივები, ხავერდის დათუნისა უკანა ფეხი თუ სხვა განძეული ელაგა.

ბინა საბჭოების მეოთხე სახლში მოგვეცეს. ფანჯრები პირდაპირ კრემლის გაჭყურებდნენ და მთელი დღე არ გვეწყინდებოდა კრემლის ცქერა, რადგან ვიცოდით, რომ იქ ლენინი ცხოვრობდა.

ჩვენი სახლის ბავშვები ხშირად მიდიოდნენ ხოლმე კრემლში, ლილკაც მათ მიჰყვებოდა.

პატარები იყვნენ და საშვს არავინ სთხოვდა.

ერთხელ ლილკამ წინსაფარი გაიკეთა, რომლის ჯიბეზეც კურდღელი იყო ამოჭარგული. შიგ ვაშლის ჩირი ჩაიყარა და მეგობრებთან ერთად კრემლისაკენ გასწია. კოშკთან მივიდნენ, გუშაგს ჩაურბინეს და კრემლში შევიდნენ.

უცბად, დაახლოებით ერთი საათის შემდეგ, ეხედავ: ლილკა კისრის-ტეხით გამოირბის უკან. მალე ყვირილით შემოიჭრა ოთახში:

— ენახე! ენახე! ენახე!

— რა მოხდა! ვინ ნახე?!— მივცვივდივით ლილკას.
 — ვინ და, ძია ლენინი!— ყვიროდა ბედნიერი ლილკა.
 — ვერ ნახავდი!
 — აი, თუ არა, აი, თუ არა!— ხტოდა იგი და წინსაფრის ჯიბიდან ხელს არ იღებდა.
 — დაწყნარდი და ყველაფერი მშვიდად გვიამბე, — უთხრა მამამ.
 — აი, მისმინეთ! მივედივით ზარბაზან-მეფესთან. ჩვენ მუდამ იქ ვთამაშობთ. უცებ ვხვდავთ: ლენინი მოდის! მაშინვე მისკენ გავიქეცივით:
 — გამარჯობათ, ამხანაგო ლენინ! ჩვენ ვიცით, თქვენ ლენინი ხართ!
 — გამარჯობათ, — გვითხრა მან და შეჩერდა. — საიდან იცით, რომ ლენინი ვარ?

— სურათით გიცანით!
 მე კოტაოდენი ვაშლის ჩირი ამოვიღე და გავუწოდე:
 — მიირთვით, ამხანაგო ლენინ!
 მან გაიცინა და მითხრა:
 — გამაღობთ, გოგონა, შენ თვითონ ქამე! — აქ ლილკამ სული მოითქვა და განაგრძო: — აი, ასე იყო. მერე ლენინმა ჯიბეში რაღაცას დაუწყო ძებნა, თან შემეკითხა:

— წერა იცი?
 ვუბასუხე, რომ ვიცი.
 ლენინმა ბლოკნოტი მომაწოდა:
 — აბა, დაწერე რამე.

არ ვიცოდი რა დამეწერა. ბოლოს „მასკვა“ დავწერე. მან კი თანქრით „ა“ „ო“ — დ გადამისწორა და „მოსკვა“ გამოვიდა. ვაი, როგორ შემრცხვა!..

— აბა, თანქარი, კარგი წერა ისწავლეო.
 — სულ მაძლევთ? — შევეკითხე მე.
 — სულ. — მითხრა სიცილით და წავიდა.

ბავშვები შემომხევივნენ. მე კი სახლში გამოვიქეცი. აი, სულ ეს იყო, — და აწითლებული ლილკა გაჩუმდა.

ჩვენ ყველანი მას შევცქეროდით.

— ფანქარი სადღაა? — თქვა მამამ, — რაღაც ვერ ვხედავ ფანქარს.

— ხომ არ წამართმევთ? — ჰკითხა ლილქამ და წინსაფრის ჯიბიდან მოწიწებით ამოიღო მუქი, წითელი ფანქარი.

ჩვენ ერთმანეთს ვტაცებდით ხელიდან. ის ჩვეულებრივი, ექვსკუთხა, თითქმის დაღეული, მაგრამ სუფთად წათლილი ფანქარი იყო.

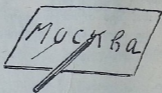
მამამ ფრთხილად გაუსვა ფანქრით ხაზი, დედამ და მეც ვცადეთ. ლილქა აღელდა.

— ნუ წერთ! ნუ წერთ, თორემ გამიფუჭდება!

მან ფანქარი აიღო და თავისი საყვარელი რკინის კოლოფის სულ ძირში ჩადო, სადაც განძეული ვწყო.

ჰოდა, აგერ ორმოცი წელია, რაც ფანქარს იმ შორეული დროის სახსოვრად ინახავს ჩემი და.

ი. ტაიცი

ლენინს ვადიდებთ ბავშვები

უვალი უვალს უცინის
ცისფერი, მორცხვად დახრილი,
კარგ დროს ვაჟინდითო, დაიკო,
ანრილიანო, ანრილი.

კარგია, კარგი ანრილი,
ჩვენც ვაგვასწარა ქებულმა,
საქმით უკვდავი ლენინი
ანრილში დაბადებულა.

ნეტავ რას ამბობს მერცხნალი,
ეზოში შემოფრენილი,
იქნებ ჭიკჭიკებს: — ანრილში
დაიბადაო ლენინი.

გაზაფხულია, ანრილი —
ვარდ-უვაილების გამშლეელი,
ქუყუნა ლენინს უმღერის,
ლენინს ვადიდებთ ბავშვები.

ს ა მ ა ი ს ო

მაისია, მაისია,
 გაზაფხულის სავსე დილა;
 მიწა ვარდებს დაუფარავს,
 ქუჩა საღისით გაჭედოდა.
 ფრთაგაშლილი დილის სიო
 წითელ დროშებს მშვიდად აწსყეს...
 გაუმარჯოს, გაუმარჯოს
 მშვიდობისთვის მებრძოლ საღხებს!

იკაკლი აბაშიძე

ა ლ მ ე ვ ი

პირველი მაისია.
 — აღმეგი, აღმეგი!
 — ერთი მე, ერთი მე!—ყვირიან ბავშვები და ხელგებს ჰაერში აქნევენ.
 — ახლავე, ახლავე, ყველას შეგხვდებათ, ოღონდ მაცალეთ!—აწყნარებს
 რუსუდან მასწავლებელი და აღმებს სათითაოდ არიგებს.
 მოუთმენელი ბავშვები აღმებს იტაცებენ და ჰაერში აფრიალებენ.
 რუსუდანს ერთი ალაშიდა შერჩა ხელში.
 — ნეტავ ვისთვის არ მიმიტია?—ფიქრობს ის და ბავშვებს ათვალე-
 რებს, მაგრამ იმდენი წითელი ალაში ამართულა ზევით, რომ ბავშვების სა-
 ხეებსაც ვეღარ ხედავს.
 რა ჟრიაშულია!
 უცბად ტირილის ხმა მოისმა.
 — ვინ ტირის, რა მოხდა?—კითხულობს მასწავლებელი.
 — ეს გურამია, ალაში არა აქვს!—პასუხობს დარეჯანი.
 — რა გატირებს, გურამ! განა შენ კი არ მოგცემდი ალამს, რატომ
 არ დაბიძახე!—იცინის რუსუდან მასწავლებელი.
 — იმიტომ ვტიროდი, იქნებ ტირილით უფრო მიპოვოს-მეთქი!—ჩურ-
 ჩულებს დარცხვენილი გურამი.
 ახლა ყველა აფრიალებს ალამს.

109

მზიურია საქართველო

იამ უკვე გაიღვიძა,
გაიღვიძა მორცხვად ნუშმა,
მინდვრად გუთანს დაჭდიდინებს
მუუბითი მიწის მუშა.

ისე დათბა, სკიდან ბაღში
გამოფრენა ფუტკრებს უნდათ,
გაზაფხული ჩვენს მთა-ბარში
თებურჯალში მოდის მუდამ.

მზიურია საქართველო —
მისი მღვლო, მთების კალთა,
ჭოროსიდან აღაზნამდე
მზის დღეობის სეიქს მართავს.

გვიყვარს მისი მთა და ბარი —
აღტაცების დიდი კერა,
მისი უანა, მისი ზვარი,
მისი შრომა და სიძვერა.

გიორგი კახაბიძე

ს ი მ ღ ე რ ა

გვიუბნს, როგორც იფნანა,
როგორც ტბილი სღანბრი,
საქართველოს ცა და მიწა,
საქართველოს მთა-ბარი!

იგი ქვეყნის თვალი ხრი,
ზურმუხტ ღაღი ჰყენია.
აღაგ—წითელ, აღაგ—ყვითელ,
აღაგ აღის ფერი!

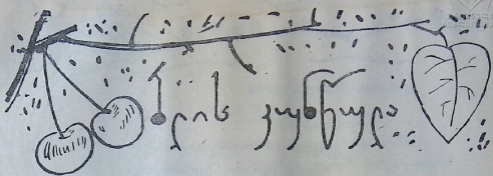
ან კი როგორ ხრ გვივარდეს
სალსი სასელგანთქმული,
ვაჟაკების დედა ენა,
დედა ენა ქართული!

თუ მამებმა აუვავეს
ველ-მინდვრები ბადებით,
ჩვენც სამშობლოს დირსეული
მემკვიდრენი გაუსდებით!

რადგან ახლა ჩვენს მამულში
სენიც, ქვანიც მღერინან...
აღაგ—წითელ, აღაგ—ყვითელ
აღაგ—აღის ფერი!

გრიგოლ აბაშიძე

110

ხის კენწეროს ერთი პატარა კუნწულა გვიდა. კუნწულას გოგრა ბალის ორი მარცვალი ება: გულკურკა და პირყვითელა! დღითი დღე მსხვილდებოდნენ ბლები, ფერს იწმენდნენ.

და აი, ბალი შემოვიდა! ერთ დღეს ქვედა ტოტზე ჩოჩქოლი ატყდა: ხილით სავსე კალათებსა და გოდრებს სადღაც ეზიდებოდნენ. ამ ორომტრიალში კუნწულა ტოტს შეაწყდა, პირყვითელა ყუნწს მოვარდა და ბლით სავსე გოდორში ჩაფარდა, გულკურკამ კი თავი ველარ შეიმავრა და ყუნწიანად ფერდობზე დაფარდა.

ვინ იცის, როდემდე იგორებდა ჩვენი გულკურკა. რომ ფერდობი არ ჩათავებულყო და მდინარეში ტყაპანი არ მოეღო. ბედზე, იქვე სულ ახლოს, წყალმა ნაფოტი ჩამოატარა. გაუხარდა გულკურკას, ყუნწით გადაედლობა, შეაჩერა და ზედ წამოკუბდა.

მდინარემ იუკადრისა გულკურკას სითამამე, ტალღები აფაფრა და უცნაური მგზავრი თავისი ნაფოტა ტივით ნაპირზე გადაისროლა.

კარგა ხანს ეგდო გულკურკა თავბრუდახვეული. მერე ადგა, გაჰყვა ნაპირს და ერთ დიდ ეზოს მიადგა. ეუცნაურა ხმაურიანი და აღამიანებით სავსე ეზო. „ნეტავ სადა ვარ“—გაიფიქრა და ერთ-ერთ საამქროს კარებთან მიგორდა. ამ საამქროსთან ბლით სავსე ყუთები იცლებოდა.

გახარა გულკურკამ, იმედი მიეცა, იქნებ პირყვითელას სადმე თვალი მოეკრაო და ერთი ყუთის ნაწიურალოში შეეძვრა.

— შენ სადღა მოძვრები, ჩვენ ძლივს ვეტევით!—აყვირდნენ აქეთ-იქიდან ბლები. ვიდრე გულკურკა პასუხს გასცემდა, ყუთი საამქროში შეიტანეს და რკინის ხვიმირში მოაპირქვავეს. შეშინდა გულკურკა, არ იცოდა, რა გზას დასდგამოდა. სამაგიეროდ მანქანამ იცოდა,—ბლისათვის ყუნწები უნდა წაეწყვიტა.

— ყუნწს ვერ შეველევი, ვერა!—შეწუხდა გულკურკა და ეცადა ხელიდან დასხლტომოდა მჭრელ დანას. მაშინ დანამ დასახმარებლად ზღვის ბა-

ლახის გრძელი ჯაგრისი იხმო, გულკურკას ყუნწი წააწყვიტა და თან ცივი წყლის შხვფები მიასხურა.

უყუნწო, წყალნაპკურევი ბალი მოძრავ მაგიდაზე გადმოიშალა. დაფაცურდნენ აქეთ-იქიდან ჩამწკრივებული თეთრხალათიანი ქალები და ბალს არჩევა დაუწყეს. გულკურკას მგზავრობაში ყუნწთან კანი ჩამოქებოდა. შეკრთა: წუნი არ დამდონო, ბალსა და ბალს შუა მალულად მოეფარა თვალს, იფიქრა: ეგ არის სამშვიდობოს გავალწიეო, რომ ახლა მგორე მანქანის ხეიმირაში ჩასრიალდა.

— დაკ-დაკ, დაკ-დაკ!—ხმაურობდა მანქანა და კურკაგამოცლილ ბალს დაბლა ბადეზე ჰყრიდა.

— ყუნწი არ შემარჩინეს, კურკას რაღას მემართლებიან?—ისკუბა გულკურკამ და პირდაპირ უკურკო ბალში გაერია. ბალი ერთხელ კიდევ აჩურჩეს წყლიან აბაზანაში, მერე თანატოლ ქვაბებში დაანაწილეს, შაქარი მოაყარეს და ხარშვა დაუწყეს.

მურაბა გამზადდა. განელდა. მწკრივში ჩადგნენ მურაბიანი ქილები სახუფ მანქანასთან საახლებლად. გულკურკა კურკის სიმძიმემ ფსკერზე ჩასძირა და მთელი მურაბა ზედ ზურგზე მოექცა. რამდენიც ახტა, იმდენი კურკამ სძლია და ძირს ჩამოვარდა. ბოლოს ერთ ბალს ისე დააჯდა, რომ მიეწება კიდევ. გაბრაზებული ბალი მობრუნდა და...

— პირყვითელა!—შესძახა გულკურკამ.

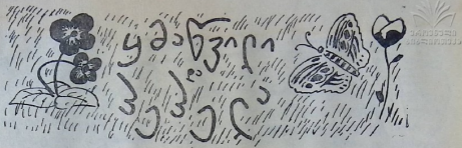
ამ დროს—ბაჰ! ქილას თავი დაეხურა. თავდახურული ქილები რკინის დაჩგრეტილ, მოზრდილ კალათებში ჩააწყვეს, ამოსდეს კავი და ვეგებრთელა მხურვალე ქვაბში ჩაჰკიდეს, რომ მურაბას დიდხანს გემო არ წახდენოდა. ახლა უკურკო პირყვითელა თავზე ტივტივებდა, კურკიანი გულკურკა ისევ ფსკერზე ჩაიძირა.

თუ რომელიმე თქვენგანმა ბლის მურაბაში კურკიანი ბალი იპოვოს, იცოდეთ, ის ჩვენი გულკურკა გახლავთ.

მთავან პილაშვილი

111

ჭრელი ჰეპელა დაბატრო
და გააბრუა იამა...
მას მიეპარა ემაწვილი,
დაიჭირა და იამა...

აღერსით უთხრა: „ჰეპელა,
თავს რითი ირჩენ შენაო?
როგორ არ გლალავს მთელი დღე
მოუსვენარი ფრენაო?“

ჰეპელამ უთხრა: „მინდორში
ვცხოვრობ მე უზრუნველადო,
იქ უვაილები გამდილან
ჩემს სასრდოდ, საწუწნელადო.

რაც დღე მაქვს, — ტუბილად ვატარებ,
ჩემს ნებაზედაც დაფურენო,
მაგრამ დღეგრძელი არა ვარ...
გამიშვი, ნულარ მაცდენო!“

ემაწვილმა ხელი გაუშვა,
გაფრინდა ნაზი ჰეპელა...
და თითქოს ნიშნად მადლობის,
თავს ევლებოდა ნელ-ნელა.

აპაჩი შვაბთელი

ჩემი მხარი

ვინც ეწვევა საქართველოს
საოცნებო სერებს,
სიმღერაც რომ არ იცოდეს,
მანც დაიმღერებს.
ვინც მიწვდება ჩემი მთების
მწვერვალებს და ღრუბლებს,

ისიც მგონად გადიქცევა,
აქედან ისაუბრებს.
საარაკო სილამაზე,
ხალხიც სანასელო,
მტერსაც კი მოინადირებს
ტურფა საქართველო.

გიორგი ჟუღიშვილი

ვაშლი და შამარა

მადლა ფოთლებში ელვარებს
ვაშლი სისხლივით წითელი,
მას აქეთ-იქით აქანებს
სიო საამო და ნელი.

თითქოს უსმინა ქარმაო,
სე შეარსია გრილით,
ეუნწში მოსწვევია ნაყოფი,
ძირს მოდის ბზრიალ-ტრიალით.

დიდი ხანია შესცქერის
მადლა ვაშლს ცელქი შაქარა,
აჰ, ნეტავ ერთი მოსწუდესო,
ამბობს თვის გულში ნატარა.

უმაწვილმა ხელი დასტაცა,
ქარს მადლი უძღვნა გულითა
და სანდისაყენ მოჭკურცხლა
აღვსილმა სიხსნულითა.

აკაკი წამითელი

ჩვენ ყველანი ვზრომობთ

ყოველ დღით
მამას,
ანდროს
საუხმე რომ მოუმხადოს,
დედაჩემი ადრე დგება.
რომ არ ადგეს, თავისთავად
საუხმე არ მომხადგება.
სამუშაოდ მიდის მამა, —
ქარსანაში ფოლადს ადნობს.
ანდროც უნდა ადრე ადგეს,
რადგან სწავლობს ჩვენი ანდრო.
დედაც შრომობს,
მამაც შრომობს,
ანდრო ცოტას შრომობს განა?
სწავლასაც სომ შრომა უნდა!

რომ ისწავლო ანაბანა,
ცოტა შრომა უნდა განა?!
მეც დედაჩემს ვეხმარები,
აქეთ-იქით დაუდევ კუდში,
აბა რა ვქნა,
ჯერ სომ არ ვარ
მამასავით სამსახურში?!

ნიკოლოზ ჩაჩავა

ვ. ხუბეივას მიხედვით
(პიესად გადაკეთებული)

მოქმედი პირნი: კალია, პეპელა, ჭიანჭია, მელია, ბედურა, კურდღელი და ბაყაყი—ბავშვები შესაფერ კოსტუმებში.
მთხრობელი—შვიდი ბავშვი.

პირველი მთხრობელი:—გაზაფხულია, ცხელა. მინდორში ყვავილებს შორის დაფრინავენ პეპლები, ხტიან კალიები.

ისმის ბავშვების სიმღერა:

ჟუჟუნა წვიმა მოვიდა,
დიდი მინდორი დანამა,
დანამა, დანამა, დანამა,
დიდი მინდორი დანამა!

პირველი მთხრობელი: კალიას მოუსწრო შხაპუნა წვიმამ.
კალია:—რა ექნა, სად დავიმალო!
მეორე მთხრობელი:—დანახა კალიამ პატარა სოკო და დაიმალა სოკოს ქვეშ. ამ დროს მოფრინდა დასველებული პეპელა.
პეპელა:—კალია, კალია, შემომიშვი სოკოს ქვეშ. დავსველდი, ფრენა არ შემიძლია.
კალია:—როგორ შემოგიშვა, მეც ძლივს მოვთავსდი.
პეპელა:—არა უშავს, ვიწროდ, მაგრამ მეგობრულად ვიქნებით.

მესამე მთხრობელი:—შეუშვა კალიამ პეპელა სოკოს ქვეშ და დაინახა მოცოცავს ჭიამაია.

ჭიამაია:—შემომიშვით სოკოს ქვეშ. წყალი ნაკადულებად ჩამომდის.

კალია და პეპელა:—აბა, სად შემოგვიშვათ?! ადგილი აღარა გვაქვს!

ჭიამაია:—შემჭიდროვდით ცოტა.

მეოთხე მთხრობელი:—შემჭიდროვდნენ, შეუშვეს სოკოს ქვეშ. ამ დროს სოკოს წინ ბელურა დასკუპდა.

ბელურა:—დამისველდა ბუმბული, დამელალა ფრთები. შემომიშვით სოკოს ქვეშ, გავშრე, დავისვენო წვიმის გადაღებამდე.

ყველანი:—ადგილი არა გვაქვს!

ბელურა:—მიიწიეთ, გთხოვთ, გეზგეწებით!

მეხუთე მთხრობელი:—შემჭიდროვდნენ, მიიღეს ბელურაც. სად იყო, სად არა, ველზე კურდღელი გამოჩნდა. დაინახა სოკო.

კურდღელი:—დამშალეთ, გადამარჩინეთ, მელია მომდევს!

კალია:—ცოლოა, მოდით კიდევ შევმჭიდროვდეთ.

მეექვსე მთხრობელი:—ის იყო დაიმალა კურდღელი, მოიბრინა მელიამ.

მელია:—არ გინახავთ კურდღელი?

ყველანი:—არ გვინახავს, არა!

მელია:—აქ ხომ არ დაიმალა?

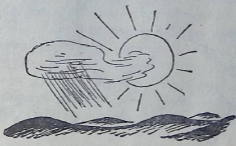
ყველანი:—აქ როგორ დაიმალებოდა!

მეშვიდე მთხრობელი:—გაიქნია მელიამ კუდი და წავიდა. წვიმამ გადაიღო, მზემ გამოანათა. ყველანი გამოვიდნენ სოკოს ქვეშიდან.

კალია:—ეს როგორ მოხდა?! წინათ მარტო მე ძლივს ვეჭვოდი სოკოს ქვეშ, ახლა კი ხუთივეს გვეყო ადგილი!

ბაყაყი:—ყი-ყი-ყი, ეჰ, თქვენი სოკო ხომ...

ყველანი:—გაზრდილა, რა დიდი გაზრდილა!

113

ტყის ზღაპარი

პატარა მწყემსს ტყეში ზღაპრების წიგნი დაეკარგა. იმ წიგნს კაჭკაჭი წააწყდა, ჩხიკვს დაუძახა და უთხრა:

— შეხედე, ჩემო მიხვანა მეზობელო, რა ვიპოვე! აქ ისეთი კარგი ამბებია დახატული, რომ ცქერა არ მოგწყინდება. მე რომ ბარტყი ვიყავი, სოფელში ერთ ოჯახში ვიზრდებოდი. იქ ბავშვებს სულ ასეთი წიგნები ეჭირათ ხელში და კითხულობდნენ, მეც ვუსმენდი და ბევრ რამეს ვიზეპირებდი.

— მერე, რატომ მიატოვე, თუ ვერა კეთილად გეპყრობოდნენ? — გაიკვირვა ჩხიკვმა.

— დანაშაულზე წამასწრეს, — ამოიოხრა კაჭკაჭმა, — რაც კი ლამაზი ნივთი ან ნაჭერი მომეწონებოდა, ყველაფერს ვიპარავდი. ბოლოს ყველის ქურდობაც დავიწყე. ეს კი აღარ მაპატიეს და გამომაგდეს.

მათ ხმაურზე ცხოველებმა და ფრინველებმა მოიყარეს თავი. ხეებიდან ციყვები და თრითინები ჩამოსრიალდნენ, მიწიდან თხუნელები ამოძვრნენ, წიფლის ჩიტები, წიწკანები, მზეწვიები მოფრინდნენ. თავგებმა, კვერნებმა და კურდღლებმა მოიბრინეს. მაჩვი, ზღარბი და მელაც მოცუტუნულდა. სულ ბოლოს მგელიც მოვარდა და ყველას ავი თვალთ გადახედა. ჩხიკვმა იქ შეკრებილებს წიგნი გადაუშალა და დააყოლა:

— ეს ზღაპრების წიგნია. ჩვენმა ბოლოთრია კაჭკაჭმა იპოვა. რაც აქ წერია, ყველაფერი სკოდნია და ვთხოვოთ, გვიამბოს!

— შო, შო! გვიამბოს! — მიაძახეს ყოველი მხრიდან და უფრო ახლოს მოგროვდნენ. ზოგი ხის ტოტზე ჩამოჯდა, ზოგი ფესვზე, ზოგიც ბუჩქზე. კაჭკაჭი შუაში მოიქცინეს და სმენად გადაიქცნენ.

კაჭკაჭი უშინოდ გაიფხორა, ფრთის ქვეშიდან სათვალე გამოაძვრინა, გაიკეთა და წიგნი გადაშალა. პირველ გვერდზე თხუნელა ეხატა: ვაზის ძირში ჩამჯდარიყო და ფესვიდან მავთულა ჭიას აცლიდა.

— თხუნელა უწყინარი ცხოველია, იკვებება მავნე მწერებით, ამით სარგებლობა მოაქვს ალაშიანისათვის, — ზეპირად დააყარა კაჭკაჭმა.

— თხუნელას ვახლავართ! —
ახითხითდა მაჩვი და ზურგზე
გადაკოტრიალდა, მას სხვებიც აპყვნენ.

მერე ციყვის სურათი გამოჩნდა:
ხის ტოტზე ჩამომჯდარი კაკლს
მიირთმევდა. შემდეგ გვეოღზე ბუ
იყო დახატული და თვალები ჩვეუ-
ლებრივზე უფრო მეტად დაექიტა.

— ჰი-ჰი! — ჩაიქირქილა თავგ-
მა, — ნეტავ მე ხომ არ დამინახა მაგ
თავვასიებულმა?

— ოჰო, ვინ არის მანდ, ჩემზე
რომ იცინის? — მოისმა ბუზლუნის ნე-
კერჩხლის ფულტუროდან და ყვითე-
ლი, გაბუებული თავი გამოჩნდა.

კაქკაქს მის დანახვაზე ფერი
გცვალა და ის გვერდი სწრაფად
გადაფურცლა.

შემდეგ კუდა-მელას სურათზე გადავიდნენ. მელა მამალს მიაბრუნებ-
და, — და ისევ შეიქნა ერთი წრიპინი და ხითხითი.

კუდა-მელას მოუსვენრობა დაეტყო, დაიგრინა, ჯერ ხეს ამოეფარა,
შემდეგ ბუჩქებში გაძვრა და ამ ხმაურში ისე გაიპარა, რომ ვერაფერს შენიშნა.

— ახლა მგელი გაახარეთ, მგელი! — წამოიძახა კვერნამ, მაგრამ მგელი
ველარ იპოვეს. მაჩვიც თან გაპყლოდა, თავგებიც და ყველა ის, ვისაც
ცუდი ზნე და ჩვეულება სჭირდა.

— აი, წიგნიც ასეთი უნდა, ყველა ქურდი და გაიძვერა დააფრთხო!
ბარაქალა, კაქკაქო! — ხითხითებდა სიცილისაგან ღონემიხდლილი თხუნელა.
დანარჩენებიც სულ ამ წიგნის ქებაში იყვნენ.

ცოტა ხნის შემდეგ შაშვმა და ოფოფმა ღამაში ყვავილები მოიტანეს,
კაქკაქისათვის უნდა მიერთმიათ, მაგრამ ამ დროს ვილაცამ წამოიძახა:

— მოიცათ, ნუ აჩქარდებით, ჯერ თავისი სურათიც გვიჩვენოს!

რა უნდა ექნა კაქკაქს, ისევ გადაშალა წიგნი. თავის სურათს რომ მოჰ-
ქრა თვალი, შეუშინველად დააპირა გადაფურცვლა, მაგრამ ჩხიკემა არ და-
ანება.

— შე ენაქარტალა, შენა, სხვისი ცუდი რომ გამოაფინე, შენი ქურდო-
ბის დამალვა გინდოდა?

114

სურათზე კაქკაქს კარგა მოზრდილი ყველის ნაჭერი დაეთრია.

ამ დროს ხმაური შემოესმათ და ყველამ თავის თავს უშველა. თურმე პატარა მწყემსი მოდიოდა. თავისი საყვარელი წიგნი იქვე, მწვანე მოღზე იპოვა გადაშლილი და ზედ ღამაზი ყვავილები ეყარა. შეტად გაუკვირდა, მაგრამ ვერაფერს მიხვდა. წიგნიც და ყვავილებიც სინარულით აიტაცა ხელში და თავის გზას გაუდგა.

როსტომ მლანიძე

ყანის წყურვილი

ზაფხულის დასაწყისში ყანა წამოიზარდა, მუხლი გაიმაგრა, თანდათან გამაღლდა, თავთავი გავესო და დაბლა დაიხარა.

ხალხი სინარულით შეგყურებდა და ამბობდა:—კარგი ამინდები რომ დაუდგეს, ზღვა მოსაგალი მოვა, შრომა ერთი ასად აგვინაზლურდებოა.

ჩამოცხა. ცაზე ღრუბლის ნამცეცი აღარსად ჩანდა; ისეთი გვალვა დადგა, რომ დედამიწა დასკდა.

ყანამ მოიწყინა. ხასხასა მწვანე ფერში სიყვითლე შეეპარა, დაღვრემილი გამოიყურებოდა.

დიდი და პატარა შეწუხდა,—ყველას ყანის წყურვილი აღარდებდა.

ერთხელ ყანას თავზე ყვავმა გადაუარა. თავს აქეთ-იქით აბრუნებდა და უღარდელად მიფრინავდა.

—ყვაეო, ყვაეო!—შესძახა ყანამ,—მიშველე რამე, წყურვილით ვკვდები, წადი, როგორმე ღრუბლები ნახე, უთხარი, წყალი მომასხურონ.

—მე შენგან რა სიკეთეს ველი, რომ თხოვნა შეგისრულო!—ჩამოსძახა ყვავმა და ყრანტალით განაგრძო ფრენა.

გადმოიფრინა კაქკაქმა.

—კაქკაქო, ჭრელო კაქკაქო!—შესძახა ყანამ.—იქნება შენ მაინც მიშველო, რამდენი ხანია წვეთი არ შემისვამს, წყურვილი მახრჩობს. წადი, ღრუბლები მონახე და უთხარი, წყალი მომაწოდონ.

— ჩემო კეთილო, უარს როგორ გეტყვოდი, მაგრამ გრძელი კუდი მაქვს და შორს ვერ დავფრინავ.— მიუგო კაჭკაჭმა.

გაღმთიფრინა ნიბლიამ.

— ნიბლიავ, ჩემო ნიბლიავ, ზომ ხედავ, წყურვილიმა როგორ დამაქენო!— ასძახა ყანამ, — შენ მაინც წადი ღრუბლებთან და უთხარი, წყალი მომასხურონ.

— ეჰ, განა მე არ მენანები, მაგრამ რა ვიღონო, ჩემი სუსტი მხრებით ღრუბლებთან ვერ მივალწევ. მაგრამ ნუ გეშინია, ჩემს მეზობლად ნიავსა სძინავს, წავალ, გამოვტლიძებ, გამოვგზავნი და ის დაგეხმარება.

ცოტა ხნის შემდეგ მოვიდა ნიავი. ყანას რომ დახედა, დალონდა: ეგ რა დაგმართნიაო, — უთხრა და ღრუბლებისაკენ გაემართა.

გზაზე თანდათან გადიდდა, ქარიშხალად გადაიქცა. გადაიარა ველები, გადაიქროლა ხეობა და კავკასიონის მთებში შეიჭრა.

ქარიშხლის ხმაზე მწვერვალებზე გაწოლილ ღრუბლებს გამოვლევიათ და წამოიძახეს: — უჰ, რა დიდი ხანი გეძინებიაო.

თეთრი და ნაცარა ღრუბლები გედებივით აიშალნენ, ხეგებსა და ფერღობებს მოფრინენ, მივიდნენ ყანის პირდაპირ, გაშალეს მხრები, გაშალეს და დაუშვეს ჟუჟუნა წვიმა.

ყანამ წყურვილი მოიკლა; გამოკეთდა, მოლონიერდა. მისი სიკეთის ამბავი მთელ ქვეყანას მოედო. ხალხი საკუთარ ნაშრომს სიხარულით შეჰყურებდა.

გავიდა დღეები. ყანაში კომბაინები აგუგუნდნენ და მინდორში ოქროსფერი ხორბლის ზევი დადგა.

115

მზი და წვიმა

გაავადრდა, არ გველა,
გვაშინებდა გრგვინვა ციდან...
მაგრამ მალე მსუქმ დრუბლები
გაარღვია და გაბბწეინდა.
გაგვიკვირდა მსუც რომ იყო
და ნელ-ნელა მანინც წვიმდა.

— მსუე ზირს იბანს, — გუითხრა ბებომ,
თან სიამით ჩახსველა.

ცას რომ ზოლი გადაეკრა,
მან მოგვსიბლა უფრო ეველა.
ბებოს ვკითხეთ: — რა არის-თქო,
გვიზასუსა: — ცისარტყელა.

— რა კარგია! — შემოგმასეთ,
თამროც ბეველა ცუგრუქელა.
ჩვენს სმაურში, მზის სიცილში
წვიმა შეწედ ნელა-ნელა.
დარი დადვა, მაგრამ ცაწე
აღარ ჩანდა ცისარტყელა.

ზიოგნი კახაზიძე

სათამაშო კლავი

— ბაკ-ბუკ, ბაკ-ბუკ!

ეზოდან გამოვიდნენ და მოასულტებულ შარავზაზე გაიბაკუნეს ბატა-
რა მალაყელიანმა ფესსაცმელებმა.

— აქ, რას დააბაკუნებ? ეს გზა ჩემია, მე ვთამაშობ! — ბაკუნებს მოუ-
ლოდნელად წინ ასეთივე ბაკუნა ფესსაცმელები გადაეღობნენ.

— უყურეთ ამას, ჩემიაო?! — გაუკვირდა პირველს.

— დიახაც რომ ჩემია! — დაიყინა დამხედურმა.

— როგორ თუ შენია? — არ დაუთმო მოსულმაც.

გაცხარდნენ, ერთმანეთს ეცნენ და...

— ჰი-ჰი, ჰიიი-ჰი, აბა, გზა... გზა მიტყით, აქ სათამაშო ალაფი არ არის! —
ჩამოიქროლა კიდევ მანქანამ.

გულგახეთილი ბაკუნები კისრისტეხით ეცნენ ეზოებს.

აი, იმათი სათამაშო ალაფი, იმათი გზაც!

ვერ მიართვეს!

ზიგნი ბოლქვაძე

იყო ერთი თხა-ბელა. ადრე დაობლებულ თხა-ბელას დიდხანს ახსოვდა დედის სიტყვები:

— ჩემო შვილო, ტყისაკენ არ წახვიდე, იქ მგელია, თუ თვალი მოგკრა, უცებ შეგსანსლავს.

თხა-ბელა მალე წამოიზარდა, მოღონიერდა; პატარა რქებიც რომ ამოუვიდა, უფრო გამბედავი გახდა; მაგრამ დაბურული ტყისკენ წასვლა მაინც ერიდებოდა. მან კარგად იცოდა, რომ მგელი სწორედ იმ ტყეში ცხოვრობდა.

* * *

თხა-ბელა გაიზარდა, უკვე დიდი თხა გახდა.

ერთხელ შინ გახარებული დაბრუნდა: კუნტრუშობდა, დახტოდა—ხან ქათმებს ჩაუჭროლა, ხან ბატები ააყიყინა.

ერთმა ბატმა კისერი წაიგრძელა და გაკვირვებით ჰკითხა:

— რა მოვივიდა, ასე რამ გაგახარა?

თხა-ბელამ კიკინით ჩაიციხა:

— მარტო მე კი არა, თქვენც უნდა გაიხაროთ! ალბათ ჯერ არ გავიგიათ: მგელი მომკვდარა, მგელი!

თხა-ბელას კიკინს ყური მოჰკრა იქვე წამოწოლილმა ძაღლმა ბოხვე-რამ. მან მიწაზე დადებული თავი მალლა აიღო და თხა-ბელას შენიშნა:

— შენ კარგად ვერ გავიგია, ის მგელი თავისით კი არ მოკვდა, მე დავახრჩეე.

* * *

დადგა თხა-ბელას ნანატრი დღეები: მგლის შიში აღარ აწუხებდა. საძოვარზე სოფლის იქით დაიწყო სიარული. ზოგჯერ საღამომოდის შინ აღარ ბრუნდებოდა. გასუქდა. სულ კუნტრუშით დანავარდობდა.

ბოლოს ტყისაკენ გაიჭრა. გულდამშვიდებული თხა-ბელა თავს იიმედებდა: „მგელი ბოხვერამ მოკლა, რის უნდა მეშინოდეს?“.

ტყის ძირზე ბალახის ძოვა მადიანად განაგრძო, ფერდები მალე ამოეგნო, მაგრამ შინ დაბრუნება მაინც არ ეჩქარებოდა. თამაშით გაერთო.

ქიდაობის გუნებაზე მოსულმა თხა-ბელამ თამაშში ამყოლი ამხანაგი

116

რომ ვეღარ იბოვა, ხეს გაუშართა ჭიდაობა. რამდენჯერმე დაეტაკა, ერთადგილზე ქერქიც კი ააძრო.

ჭიდაობით გულმოჯერებული თხა-ბელა მინდორზე ჯვირანივით გამოიქიმა და ტყისკენ გაიხედა.

უცებ მგელი გამოჩნდა. დიდი, რუხი მგელი პირდაპირ მისკენ მოძუნძულვდა!

— მგელია, ნამდვილად მგელი არის! — ძლივს წამოიკიკინა თხა-ბელამ, — ნუთუ ბოხვერამაც მომატყუა?

დამშეული, კისერგაშეშებული მგელი ძუნძულით პირდაპირ თხა-ბელასაკენ გაეშურა. შიშით გულგადაბრუნებულმა კიკინამ შინისაკენ მოჰკურცხლა, თან ისეთი ხმით მორთო ყვირილი, რომ მთელი სოფელი შესძრა. მისმა ყვირილმა ბოხვერას ყურამდევ მიაღწია.

მიხვდა თხა-ბელას გაჭირვებას და იმწამსვე ეზოდან გავარდა. ბოხვერა სოფელს გაშორდა და უკვე თვალი მოჰკრა მგელს, თხა-ბელა ზურგზე ტომარასავით მოეგდო, პირი უკან ფეხებში მაგრად ჩაეველო და ტყისკენ მიარბენინებდა.

ბოხვერა მგელს მალე წამოეწია, კისერში სწვდა, ბასრი კბილები მაგრად ჩაურჭო. მგელმა დიდხანს იხტუნა, მაგრამ ძალლი ვერას გზით ვერ მოიშორა. ბოლოს ძალაგამოღებული მიწაზე გულადმა დაეარდა. საცოდავად მობუზული თხა-ბელა მადლობას ძლივს უხდიდა მეგობარ ბოხვერას.

— გამადლობ, ჩემო მხსნელო, ჩემო ერთგულო ბოხვერა. შენ რომ არა, ახლა ჩემი ძვლებიც აღარ იქნებოდა.

— შე სულელო თხა-ბელა, მარტოდმარტო ასე შორს წასვლა როგორ გაბედე? მგლისა არ გეშინოდა?

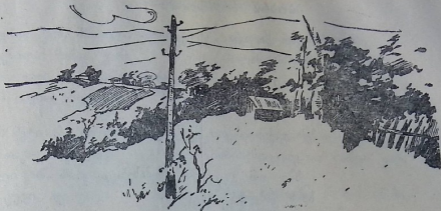
— ეგ ხომ დედამაც დამიბარა, მაგრამ როცა შენც მითხარი, მგელი მე დაეახრჩეო, დავიჯერე. ვიფიქრე, ერთი მგლის მეტი აღარ იქნებოდა ამ ტყეში.

— ჭკუით იყავი! ახლა ძლივს გადაგარჩინე. ყოველთვის კი ვერ გიშველი. დაიხსომე, სადაც ერთი მგელი არის, იქ მეორეც იქნება. მე ერთი მგელი მოვკალი, მთელი სამგლეთი კი არ მომისპია!

ლაპრაქიანი ზინინაძე

ანდაზა: კოკა ყოველთვის წყალს არ მოიტანსო.

სოფელი გვეძახის

სოფელი გვეძახის, —
წავიდეთ ჩქარა,
გვეძახის მინდორი,
გვეძახის შარა.

გვეძახის უანების
ტრიალი მშვიდი,
მდინარის დუღუნი,
ასალი სიდი.

გვეძახის ვუნანი,
სიმინდის კვადი,
მსუქანი სართუთა,
წითელი ბადი.

უსო და ბოსტანი,
დიდუდას კუერი,
ხეხილის ბაღები,
უანაში მწვერი.

კალო და სორბალი,
ნამჯა და ჩალა...
სოფელი გვეძახის, —
წავიდეთ ჩქარა.

წავიდეთ, აღვიყნოთ
ასალი ძალით,
მერე კვლავ ვინაწოთ
ბეჯითი სწავლით.

მკაბელი აბაშიძე

119

პატარა მატარებელი

ჩვენო ზატარა „გუგულო“,
 ზატარა მატარებელო,
 მთელი ბორჯომის სეზონის
 ბავშვების გამსარებელო!

სმა გაქვს ისეთი მჭკაპაჩე,
 ისეთი ომხინანი, —
 ცემში რომ „გუ-გუ“-ს დასძახებ,
 ბანს გაძღვეს ბაკურიანი.

წადვევს გაუფლი, აუფლი,
 ცემს შემოუფლი გარშემო,
 ტბიდან გასძახებ: „დამისვლით,
 ზატარა ცემის ბავშვებო!“

ზოგს დედა მოგუენატრება,
 ზოგს — მამა, ზოგსაც და-ძმები,
 შენ წამოიუყან სუეველას, —
 ტაშს დაგიკრავენ ნამუები.

ზატარა მატარებელო,
 ჩვენო კონწია „გუგულო!“
 გვინდა, რომ დილა-საღამოს
 შენს ავლა-ჩაგლას ვუერთოთ.

ქმენით მიხაბობ ფიჭვ-ნამდნარს,
 გულში გიხუტებს სეობა,
 შენი ავლა და ჩამოვლა
 შეიძია და დღეობა.

ბურთის სიმღერა

მე ბურთი ვარ, მრგვალი ბურთი,
მოსდენილი, მარდი ვარ;
მთლად თავი ვარ, მარტო თავი
და ამ თავით დაფდივარ!

თავის მეტი აბა რა მქვს,
თავისთავად თავი ვარ,
კეთილი ვარ, მსიარული,
განა ცუდი, ავი ვარ?!

გოგონები, ბიჭუნები
ეველა მე მეტანება!
ამ თავს ვფიცავ, ბავშვებისთვის
თავი არ მენანება!

სელს დამკრავენ, აფორინდები,
ძირს, მიწაზე ვერ ვდგები;

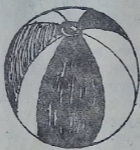
თავი მე არ მეტკინება,
აბა სად მქვს გვერდები?!

ბუჰ! ბუჰ! ბუჰ! ბუჰ! — გავიძახი,
აფდივარ და ჩაფდივარ;
მეც მომიწონს და თქვენც მოგწონვართ,
რომ ცელები და მარდი ვარ.

ვინც ჩემსავით მარდი არის,
მსოლოდ ის დამეწევა;
სან მიწაზე ვკოტრიალით,
სან ჰაერში, მზეზე ვარ!

მიუვარს, როცა ფეხს გავკრავენ,
მშენის ძაღლა აგდება
ჰე, ბავშვებო, დატრიალდით,
ჯანი გავიმავრდებათ!

ილია სინაბულიძე

118

ჩემი ციტუნი

სოფლად მიდის ჩემი კატა,
 ჩემ საუვარდელ ბებოს ვატან.
 იმ წვეულმა წრუწუნებმა
 გაუწვალეს თურმე გული;
 შეუჭამეს სმელი ხილი,
 ჩემთვის სხვენზე შენახული.
 იცით მერე რამდენია?
 უამრავზე უამრავი.

არწენინად დამვრებიან,
 მოაბეზრეს უველან თავი.
 დაერევა ჩემი კატა
 არ მიუშვებს არც ერთს ახლას;
 ამოსწმენდს და ამოსწანწლავს
 წრუწუნების სამოსახლას.
 რაცა ჩავალ, უნდა დამსვდეს
 კაკალი და თხილი ბლომად;

ჩემს ფისოს და დათუნის
 დიდხანს ეკოთ განამომად,
 და ამიტომ ამ ჩემს კატას
 ჩემს საუვარდელ ბებოს ვატან.

ნიკოლოზ ჩაჩავა

ვანიკოს ბაღურა

არის ერთი პატარა ბიჭი. მას ვანიკოს ეძახიან. სწორედ იმ ბიჭუნას ერთი ამბავი მინდა, ჩემო პატარებო, რომ მოგითხროთ.

ვანიკოს დედამ ფული გაატანა და საზამთროს მოტანა დაავალა. ის ისეთი ყოჩაღია, რომ პურიც თვითონ მოაქვს, წყალიც... ისეთი დაკვირვებული თვალი აქვს, ისეთი, რომ მწითფე საზამთროს ხელში აუღებლად იცნობს...

პოდა იმას გეუბნებოდით, გაგზავნა დედამ ვანიკო საზამთროს მოსატანად. საირო ფულთან ერთად, ბაღურაც გაატანა. აბა თვითონა თქვით, დიდი საზამთრო როგორ წამოვლო, ბაღურა თუ არ ექნებოდა?

მიდიდა ბიჭი ღიღინით და ბაღურას მიიქნევდა. ერთგან, არხის პირას წამოსკუბვს ელი, თვალგბდაკუსული ბაყაყი შენიშნა. იჯდა ბაყაყი და ადგილიდან არ იძვროდა. ვანიკომ ქვას ხელი წამოაგლო, ბაყაყმა წყალში მოიღო ტყაპანი. ახლა პეპელა დაინახა ბიჭმა, ისე ჭრელი, ისე ლამაზი... დაედგინა, მაგრამ ბაღურა ფეხებში ებლანდებოდა. გადაწყვიტა, ჯიუტი ბაღურა

რა ისეთ ადგილას შეენახა, რომ ხელი არ შეეშალა მისთვის. ასეც მოიქცა. სღია ვანიკომ პეპელას, სღია და, როგორც იქნა, დაიჭირა. მერე გაუშვა, ისევ დაიჭირა, ისევ გაუშვა, ბოლოს კი ვერ იგდო ხელში და ვერამიდის ბიჭი, ბადურა სულ დაავიწყდა, მიდის და მიიმღერის. ამასობაში იმ ბაბუასთან მივიდა, რომელსაც დიდი, კენწეროშემხმარი აკაციის ჩრდილში ურემი დაეყენებინა...

— ვისი ხარ, შვილო?

— შოთასი, — უპასუხა ვანიკომ.

— ო, შენ კი გავზარდე შენს დედ-მამას, რა ყოჩაღი ბიჭი ყოფილხარ.

მოხუცმა დიდი, ძალიან დიდი საზამთრო ამოარჩია და გაუწოდა. ახლა მოაგონდა ბიჭს ბადურა.

— ზიდავ? — უთხრა გამყიდველმა.

— ვზიდავ, ვზიდავ, — უპასუხა ვანიკომ და საზამთრო ორივე ხელით გულზე მიიხუტა, თან თვალეებით ბადურას ეძებდა, ეგებ სადმე, აქ ახლოს დამივარდაო.

მიდის ვანიკო, ოფლი ხვითქად გადასდის და ფიქრობს: ნეტავ სად დამეკარგა ბადურა? რა კარგი იქნებოდა, არ დამეკარგოდა, ხან ერთ მხარეზე მოვივლებდი, ხან მეორეზე და საზამთროს წამოვლებაც ასე არ ვამიჭირდე-

ბოდა. იქნება ვიპოვო, გზაში დამივარდებო-
და, აბა, სადღა წავიდოდაო. ჭიშკარს რომ
მიუახლოვდა და ბადურა მაინც ვერ იპოვა,
მოიწყინა. რა უთხრას სახლში, რომ იკით-
ხავენ: ბადურა სად არისო? რატომ შიგ არ
ჩადევია? ხელად მოიფიქრა... რაც მოიფიქ-
რა, ახლავე გაიგებთ...

მივიდა შინ. ღელამ და მამამ ერთად ჰკი-
თხეს:

— შეილო, როგორ ოფლად გაღვრილ-
ხარ, ბადურა რა უყავი, იმით ვერ წამოიღე?

— დალის ჭიშკართან ისეთი ბომბორა
ძალი გამომიდგა, ისეთი, რომ!.. გავიქეცი,
კინალამ დამკბინა, ბადურაც იქ დავკარგე!—
იცრუა ბიჭმა და სახეზე მოსული ოფლის
წმენდას შეუდგა... ქუდიც მოიხადა... იცით,
მერე რა მოხდა? ვანიკოს ლამაზი, ჭრელი
ბადურა ქუდიდან გამოვარდა... ისე გაწითლ-
და... ყაყაჩო ხომ გინახავთ, აი, სწორედ იმა-
სავით...

თქვენ როგორ ფიქრობთ, ტყუილი რომ
არ ფიქვა, ყაყაჩოსავით გაწითლდებოდა?!

ვახტანგ კახაძე

ერთი გვენი

გზოში დიდი აუზი იყო: შუაში შადრევანი ჩქეფდა. პირამდე მოლიც-
ლიცებული აუზი ბავშვებს ძალიან მოსწონდათ.

ერთ დღეს მიხამ ქალაქის გემი გააკეთა და წყალში გაუშვა. მიხას
მიბაძა სოსომ, რეზომ, თამაზმა,—მთელი აუზი ქალაქის გემებით დაფა-
რეს.

— ასე როგორ შეიძლება!—გაბრაზდა მეგზოვე ძია პეტრე,—ამ ქალა-
ქებს ველარ ამოიღებთ, დაღებთ, გაბინძურდება წყალი!

— ბიჭებო, ქალაქის გემების გაშვება თუ არ შეიძლება, აი მე რას
გაუშვებ!..—დაიძახა მიხამ, როცა ძია პეტრემ ამოასუფთავა აუზი და წა-
ვიდა.

მიხამ ჯიბიდან ბრტყელი ნაფოტი ამოიღო, ზედ პაწია კენჭი დაადო და წყალში შეაღებო. სხვებიც ასევე მოიქცნენ.

ზოგმა გატეხილი სახაზავი მოიტანა, ზოგმა ჭადრის ფოთოლი და ერთ წუთში ისევე მოიფინა აუზი სხვადასხვანაირი „გემებით“.

ერთხელ მეწვოვემ აუზზე წასწრო გოგო-ბიჭებს, მიხას სტაცა ხელი და გაბრაზებულმა უთხრა:

— აბა, ერთი უყურე, რას ჰგავს აუზი! რად აბინძურებთ? არა სჯობია, სუფთა იყოს!

— სჯობია,—ჩაიბუტბუტა შეშინებულმა ბიჭმა.

— თუ სჯობია, ყველაზე დიდი ჩანაბრ, ყურადღება მიაქციე აუზს, შენმა ამხანაგებმა არაფერი ჩაყარონ.

— კარგი, ძია პეტრე, მაგას რა უნდა. ერთსაც არ გავაჭაჭანებ აუზის ახლოს, მხოლოდ მე გავაკეთებ ერთ გემს და იმას გავუშვებთ,—წამოიძახა მიხამ.

— მეც ერთზე გემს არ გავაკეთებ,—დაუმატა სოსომ. მას სხვებიც აჰყვნენ.

— აჰ, აჰ, ასე არ ივარგებს! აბა, დათვალეთ, რამდენი ხართ! ყველამ თითო რალაცა რომ ჩააგდოთ, აუზიც აივსება. ეს რალა გამოვიდა, ასე ხომ აღრეც თამაშობდით!—ხელი ჩაიქნია მეწვოვემ და წავიდა.

ბავშვებმა რალაც მოილაპარაკეს და დაიშალნენ.

მეორე დღეს ადრიახად შეიკრიბნენ ეზოს ბავშვები. მოიტანეს ლურს-მნები, ფიცარი, ჩაქუჩი, გაზი და გაჩაღდა მუშაობა.

სალამო ხანს გემი უკვე მზად იყო. საკვამლე მილად რეზოს მოტანილი ძველი საყვირი დაამაგრეს, წინ მანანას შეკერილი ალაში გაუკეთეს და ანკარა წყლით სავსე აუზში ჩაუშვეს.

ამის შემდეგ სუფთა, კამკამა აუზში მხოლოდ ერთი გემი დაცურავდა. ეს გემი ყველასი იყო.

6056 ბეზარაშვილი

120

აჩიბა და ბაჩიბა

ნაწილი პირველი

I

ისე დასტის აჩიბა,
თითქოს იუფს ნაჩიბა.

დაბადების მოწმობაც
საჭიროა ლექსისთვის:
თებერვალში შესრულდა
ათნი წლის და ექვსი თვის.

თბილისელი კაცია,
რიგის ქუჩის მცხოვრები.
აქ არიან ბიჭები,
მისებრ შეუპოვრები.

ჩემი სიტყვა არ გჯერათ?
ადექით და ეწვიეთ.
რიგის ქუჩა სად არის? —
ვაკის გზასე ეძიეთ.

იქ აჩიბას ეზოა,
რელაც ერთი მტკაპელი.
ენატრება ძალიან
თუმცა მოლი და ველი,

ძარჯვენოვ არის ბუჩი,
ძარცხნივ არის გარბაქი
და შუაში — ალექსი,
ჩვენი სახლის დარბაჯი...

იმ ზატარა ეზოში
რაც ბავშვები არიან,
თითქმის უველა
აჩიბას
დიდი მეგობარია!

ისე, როგორც აჩიბა,
უველანი ვართ ამ აზრის:
რინიანი ბიჭია
თვალმალსაზს ძალსაზი.

ვანიკო და თემური
ორივ თანატოლია.

რცხა გუვანან ისინი,
თუნდაც ძმები გუოლია.

აჩიტასთან თამაში
სსვა ბიჭებსაც სწადიათ,
თუშცა ჰქვიათ დიდები
და სკოლაში დადიან:

ვოვა ზიონერია,
კეთილი და გულადი,
ჩვენს მეორე თემურსაც
ძთელი ესო უმაღლის;

დინჯი დიმა—დიმიტრი
ცნობილია იმითი,
რომ ეოგუდღღე აკეთებს
ჯანსკულავმურებს, რაკეტებს...

აი, რესოც, რომ უუვარს
საჭადრავო კამათი:
ლასიერი... მსედარი...
ღებიუტი... შამათი...

2

სამაისოდ აჩიტას
ძია ჯოტო ეწვია:
— ერთი ამას შესედე,
რანაირი მსეცია!

როგორ განბუღია,
როგორ გატრუნუღია.

თითქოს არც ერთ ჩვენთავანს
არა სედავს სრულიად! —

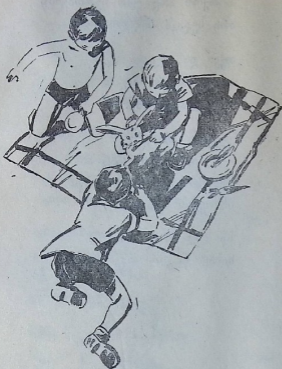
თქვა და მადლა ასწია
თოფლისთური ბაჭია,
ბუნჩულა და პაწია.

გაეცინა აჩიტას:
— ძია, ვიცი, რაც არი.
მეც მრავალჯერ მინახავს
ბაჭიების ბანცალი.

სწორედ მათი ამბავი
ნახატ წიგნში სწერია.

121

ამისთანა ბაჩიტა
 ზოთაზარეშიც ბევრია! —

ბაჩიტაო? ეს რა თქვა!
 ატუდა ერთი საჩხაჩი.
 მოეწონათ სასყელი
 და სტუმარი ასალი.

დადიოდა აჩიტა,
 თან დაჭყავდა ბაჩიტა.

სტაფილოს და კომბოსტოს
 დათრეუდა ჩანთითა,
 ვინმელთ არ მომიშვიდეს
 ბაჩი, ბაჩი, ბაჩიტა.

მთელი ყვოს ბავშვებმა
 შეიუვარეს ცნაცარო,
 სადაც რამეს ნახევენ,
 მას აჭმევდნენ, სხვას არა.

ბოსტნეულსაც აჭმევდნენ,
 თონის ზურსაც აჭმევდნენ,
 შოკოლადსაც აჭმევდნენ.
 განა ამას დასჯედნენ?!

სული გულზე ისჯემდნენ,
 აცემებდნენ, უძღვოდნენ,
 მერე ათას ზოხაში
 სურათს გადაუღებდნენ.

და სურათში მოჩანდა
 თოვლისფერი კურღლედი.
 როგორც ვეფლას ზღაპარში
 ელამი და ეურგრძელი.

3

გახაფსული დასრულდა
 და მცხუნვარე საფსულმა
 ჩვენი დედებლაქი
 ისევ მოინახულა.

— ქალაქელო ბავშვებო,
უკვე დროა, რა ხანი,
ზარბაქსე წასვიდეთ
თქვენი ბარგი-ბარხანით.

ვისუფერი სხივები
წუნეთისა და კიკეთის
მსურველები არიან
მუდამ თქვენი სიკეთის.

გელოდებით გულგაშლით
ქვიშეთი და წაღვერი,
სიცხე ვერ დაგეწევთ,
თუკი დროსე წახველით.

გელოდებით სოფლები,
მინდვრები და ჭალები,
მიძაფლეთ გარშემო
კვ ციმციმბ თვალები.

დაისვენეთ ზაერსე,
გაიკაეთთ სსეული! —
იმასოდა თბილისი
ცეცსლად გადაქცეული.

სვეწნა როდი დასჭირდა,
კურდღელს სელი ჩახჭიდა
და წავიდა აჩიტა.

ბიჭუნა და ბაჭია
კიკეთლებმაც გაიცნეს.

ჩვენი ქუჩის სასელი
ღირსეულად დაცვეს.

მინდორ-მინდორ ორივე
სტოდა, როგორც ნარჩიტა.
კიკეთშიც გაისმა:
აჩიტა და ბაჩიტა...

ერთხელ ჩვენი ვაჟბავი
ტუქში ჩაჭევა მამაძისს,
და როდესაც დაბრუნდა
თოფიანი, თამბი, —

ნახა, თავის კიბესთან
იღვა ერთი უფანი:
თურმე მისი ბაჭია
გაეჭვებოდა მანქანით

კეთილ ძია ლონგინოსს,
ვინმე უცნოს კი აწა!
შემკრთალ ბიჭის სახესე
ჩრდილმა გადაიარა...

4

წარბშეკრული აჩიტა
დაჭეურებდა ბაჩიტას.

არ უნდოდა, მეგობრებს
მისი ცრემლი ენახათ, —
ბიჭმა უნდა შეიმლოს
დარდის გულში შენახვა!

მაგრამ სსეუბი აბლაღდნენ,
აქვითინდნენ უველანი, —
ზოია და მსეონა,
ზურაბი და ლევანი.

თბილისისკენ გაფრინდა
მეისეუ ძია კეთილი,
როცა ნახა აჩიტა
ასე გულდაწყვეტილი!

ბაჭია კი... მაშინვე
შუა ტუეში დამარსეს.
სადაც რკალი შეუკრავს
ცადაზიდულ სამძას ხეს.

ჯერ არც იყო დაშლილი
ზატარების კრებული,
რომ დაბრუნდა ლონგინოს
ძალსე გასარებული:

— მანატიე, აჩიტა,
რომ საწყალი ბაჩიტა
ჩამივარდა ბორბლებში...
აჰა, ორი ბაჭია,
შეჩეუვი ორ დღეში.

ბიჭმა მისს მიანჯრო
თაფლისფერი თვალები,
დარდიანი თვალები,
შევე ცრემლიანები.

გამოართვა მამინვე
მან ორივე ბაჭია,
ფრთხილად დასვა მიწაზე
და... შინისკენ გასწია.

მეგობარზე ჯაფრობდა,
ბაჭიებზე კი არა!
მისი გულისტკივილი
უფლამ გაიზიარა.

მერე? მერე რა მოხდა?
გსურთ გაეშოთ ძალიან?
ასლა მეც დაფიქვალე
და თქვენც აღარ გცნობით.

ნაწილი მონაგა

1

ჭაიგიდი, აჩიტა,
რამ არა ჰეფას ბაჩიტა!

აგონდება ბიჭუნას
საუფარელი ძმობილი,
უბედური ბაჭია,
მაჟ ვარსკვლავსე შობილი.

აგონდება და მამინ
აღარ უნდა თამაში,
აღარ უნდა ზღაპარი,
აღარც მწვანე ფანქარი.

ჩამოჯდება კიბეზე
და გაშლილი თვალებით
ზეცას მიაჩერდება
თითქოს ნამტირბლევი.

ეს ჰატარა თვალები
როგორები არიან,
მაინც ამ სიძოროსე
საით მიუსწარიან!

სად მიჰქრიან ცნებით
ისე, როგორც ფრთხანები.

123

ვინ დასმრასნავს აჩიტას
 ამ ოცნების გულისთვის,
 სანანსავი ბეფრია,
 დანაპურობი—ურციცვი.

რამდენია ჰლანეტა
 ცის ტატნობზე, ვინ იცის!
 იქნებ მათაც შენიშნეს
 სილაძასზე თბილისის.

იქნებ დაჭკაძკაძებენ
 საგანგებოდ ამ მხარეს,
 რომლის სილვა ვარსკვლავსაც
 აცოცხლებს და ახარებს.

იქნებ... ვიდრე ბიჭუნა
 გარინდული უეურებს
 უგზოუკვლოდ გაფანტულ
 იმ შორეულ მუქურებს,

გავაგრძელოთ კვლავ მშვიდად
 „აჩიტა და ბაჩიტა“:

2

როცა რიგის ქუჩაზე
 გამოჩნდება სანდანს,
 უფერიან ბიჭები:
 — მამო, აჩო, სადა ხარ!

ძველი სასლის დარბაჯი
 ცერბდ ახედ-დახედავს:
 — კბი კაცი თუ იყავ,
 რად გაიქცე აქედან.

საუუედურობს ვანიკო:
 — რომ მძაკაცი არ იყო,
 კიდევ გეპატებო
 დავიწუება ამ სასლის... —
 ესევეიან აჩიტას
 თემურიც და მალსაზიც.

თავს იმართლებს აჩიტა
 მეკობრების წინაშე:

— გადაუდით ბარნოვსკე,
უფრო ფართო ბინაში!

მენტრებით ვეკლანი,
მენტრებით ძაღიან,
მაგრამ ბელში დაფიფარ,
უკვე აღარ მცაღიან...

ერთსელ, როცა მეგობრებს
კვლავ ეწვია აჩიტა,
სტუმრად ქცეულ მესობელს
შეეგებნენ ტაშითა.

უსებ ადგა დიმიტრი
და შინისკენ გაიქცა.
— ასლავ წერილს მოგიტან,
არ მახვიდე, დაიცა! —

ვევლამ სტუმარს შეხედა, —
წაიკითხავს თუ არა?
ბიჭის სასეს სიწითლის
ელვამ გადაუარა;

წერა-კითხვა არ იცის
და არა სწერს არავის.
ჩვენს ბიჭუნას შეეტეო
შიში დაუფარავი...

რესომ განსნა ბარბოთი,
წაიკითხა ხმამაღლა:
— ჩვენთვის, მძაო აჩიტა,
შენ უცნობი არა ხარ,

შენი ვევა ამავეი
წიგნმა ჩამოიტანა,
კუთილ სალამს გიგსაყნით
ამ შორეულ მთიდანაც.

მთიდან-მეთქი, ლენტეხი
აღბათ გაგიგონია,
იქ ვეკლანი მიცნობენ,
როგორც გავი ონიანს.

უოჩად! ვიცი, ბაჩიტას,
მართლა მძობას უწევდი,
ხელისგულზე ისვამდი,
მუდამ თვალში უცქირდი,

მაგრამ ცივად რად შესვდი
იმ საცოდავ ბაჭიებს?
იქნებ მოკვდნენ შიმშილით,
ან ფეხები გაჭიმეს...

ელდა ეცა აჩიტას,
არ ელოდა ამ წერილს,

124

ჯერ არ უთქვამს არავის
საუკუდური ამგვარი,
ასე გულის დამწველი!

3

ძილში ნახა ბიჭუნამ
ამისთანა სისმაჩი:
...ძინდოდაზე დგას ბაჩიტა,
ღიანს, სწორედ ის არი:

თოვლისფერი ბაჭია,
ბუნჩულა და ზაწია.

ხედავს ძია ლონგინოს
მისკენ მიჭყავს მანქანა,
მოუმატა სისწრაფეს,
აი კიდევ გაქანდა,

მაგრამ მოხვდა საბურავს
წვერიანი ღურსმანი,
ღიანია მანქანამ
უკან-უკან კუსავით.

გადაურჩა ბაჩიტა
და ეს უთხრა აჩიტას:

— მეგობარო, ნუ ნაღვლობ,
მე აქა ვარ, არ გესმის?
შემომხედე უურბებზე,
შემომხედე თვალებში.

შენ ისა თქვი, სად არი
ოჩი ჩემი ბადალი.

იქნებ ტუეში გაიქცნენ
და დადიან უძენოდ,
იქნებ სცივათ, სწუურიათ
და რითიმე უშველო!

მეგობრობას გაფიცებ,
იმ ჩვენს შობას გაფიცებ,
შემდეგე ცანცარებს,
ჩემს საბრალე მშაბიჭებს...

და სისმაჩი დამთავრდა,
როგორც დედის ზღაპარი,
წამოდგა და რას ხედავს:
თუთრად ბრწინავს მთა-ბაჩი!

4

— მამა, მამი, მამიკო,
შენი ბიჭი არ ვიყო,
თუ კიკეთში სჯალ დილას
არ წამიგვან ნამდვილად!

შეხვეწა აჩიტა
გვიან მოსულ მამამისს.
— დრო სადა მაქვს ამისთვის,
ღონე სად მაქვს ან ამის.

ჩაბ შაჟინა

ზღაპარი

125

— წყალიწარა გვაქვს სახლში, — უთხრა ბებია მშვილიშვილს, — წავალ, ხან.

წავლო ხელი კოკას და წავიდა მდინარეზე.

ს იყო წავიდა ბებია, რომ გოგონასაც მოუხდა წყალი.

ბალო პატარა დოქი და გამოუდგა ბებიას.

სახლში მამალი დარჩა. იმასაც მოუხდა წყალი, აიღო სულ პატარა და ისიც გამოუდგა ბებიას და შვილიშვილს.

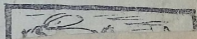
როს სოროდან თავგმა გამოყო თავი, იფიქრა, იფიქრა და იმანაც წყლისთვის წასვლა.

ითისტოლა სურა და მდინარისკენ გაიქცა.

ნენ ყველანი მდინარეზე. აავსეს თავიანთი ქურკლები და სახ-კვიდნენ: წინ ბებია, ბებიას მოსდევდა შვილიშვილი, შვილი-ი, მამალს პატარა თავგუნა.

ას ვაშლის ხე იდგა, ხის ქვეშ დგელს ეძინა.

ოდა, არხევდა ვაშლის ხის

პირველი გადაკეთებული

მოქმედი პირნი:

მთხრობელი—უფროსი ან ბავშვი

გოგონა

ექიმი

გოგონა:—ექიმო, ექიმო, დამეხმარე, ავადა მყავს ჩემი პატარა მშვენიერი თვალყუყუნა შვილიყო. შეხედეთ, როგორ გაქფერს არ ქამს, არც სვამს!

მთხრობელი:—ეუბნებოდა პატარა ანიკო ძია კოტეს და არწუნდებოდა. ძია კოტემ დახედა დედოფალს, მაჯა გაუსინჯა ხე ხელი დაადო და უთხრა:

ექიმი:—მართალია, ძალიან ავად არის! გაცივდებოდა, მაგრამ ახლავე წამალი დავალევი. ერთი კოვზი მურაბა რომ ვაქლავინოთ, მორჩება.

გოგონა:—როგორ ფიქრობთ, ექიმო, ერთი კოვზი ეყოფა?

ექიმი:—ეყოფა! ცოტა წყალიც უნდა დაატანოს.

გოგონა:—მაშ, მოიტათ ჩქარა, მანდ არის განჯინაში. მხოლოდ კოვზი გამოიღეთ...

მთხრობელი:—ექიმმა გამოიღო განჯინიდან ერთი კოვზი მურა გადააყლაპა.

ვის, თუ იცით?

რა იქნა უნდა, ანიკოს, და დედოფალაც მაშინვე მორჩა.

518

დამსვენე ცოტა სანს,
ჭქენი ესე სიკუთე! —
თქვა მამამ და... კვირადღეს
ინახულეს კიკეთი.

თოვლი, თოვლი და თოვლი
ქათქათებდა გარშემო.
ბიჭმა ბავურიანში
იგრძნო თავი, ბავშვებო.

ხელში ჯოხი ეჭირა,
თავზე თბილად ესურტ,
თუმცა ქურქიც ესურტ,
თრთოდა, როგორც ბელურა,

თრთოდა, მაგრამ ჯერტად
მიიწევდა ტუისაკენ,
ერთნაირად მოჩანდა
მიწისა და ცის სახე.

არსად ორი ბაჭია,
უმწეო და ზაწია!

არ იცოდა აზიჯამ
სად ცხოვრობდნენ ისინი,
იქნებ ჰკლავდათ შიმშილი,
ანდა ქარის სისინი.

— მართლა ჩემი ბრალია,
რომ არა ჰევათ ზატრონი,
ამ ცარიელ ესოში
რას იხამდნენ მარტონი.

აღბათ შიათ, სწუერიათ
და არ ხედავს არაფერს, —
მამას გაუსიარა
ღარღი დაუთარავი.

— ახო, არჩილ, აჩიტა,
შენ იუაუი გულმშვიდად,
შენი ორიგ ბაჭია
აქა ცხოვრობს უშიშრად.

ზითყერი ვანტანგი
თავს ეკლებს ცანცარებს,
შენი თვალით შესყდავ,
ოღონდ ცოტა მცაცავე! —

უთხრს მამამ ბიჭუნას
და შეშლიმა კეთილად.
შვილსაც ბედნიერების
შუქი გადაუფინა.

126

— მართლაც ამბობ, მამიკო?
არა სუძრობ, მამიკო? —
ასტა, დასტა ჩიიტა
ისე, როგორც ნაწიიტა

დაქნებულ მინდორზე
თოჯლი იღო კრიალა,
და აჩიტას მასიღმა
თოჯლზე გააწკრიბალა:

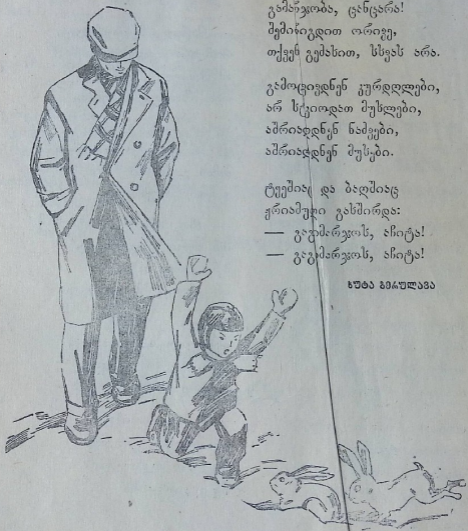
— ვამარჯობა, ნაცარა!
ვამაწჯობა, ცანცარა!
მეძინიგდით ორივე,
თქვენ გემასით, სხვას არა.

გამოცივდნენ კურღლეები,
არ სტეოდათ მუსლები,
ამრიადდნენ ნამეები,
ამრიადდნენ მუსები.

ტეეშია და ბადშიაც
ქრიაბუჭი გასშირდა:

— ვაგამარჯვას, აჩიტა!
— ვაგამარჯვას, აჩიტა!

ხუთა ბიწულავა

აი, როგორ გავკაჟდი!

აღრე ვღებები, ღოგინში
გორჯას როდი ვუნდები:
გადავწევიტე, ვარჯიშით
გაპუკაჟო გუნთები.

ხელებს გავშლი ფრთებივით,
ვირამალა ვბრუნდები...
ნასე ჩემი გუნთები! —
ქვანავით მაქვს გუნთები!

ჩსუბს აზავის ვუხირებ,
აჩვის ვეკინკლაუები,
მინდა სჯობდეს სიმაგრით
რეინას ჩემი ძეგლები.

რომ ტოლებში ან ვგაგდე
მისუსტებულ წიწილას...
ცვი ვწელით და ტილოთი
ტანს ვოველოფის ვიზიდავ!

შენ რომ გძინავს, მე მანძინ
დილის ვარჯიშს ვუნდები,
აი, ჩემი გუნთები!
ქვანავით მაქვს გუნთები!

ბავშვთა საბავშვო

127

გულითაღი მემოზროვა

ერთ ტყეში ცხოვრობდნენ შველი, ყვავი, თავგი და კუ.
ერხელ კუმ დაინახა, რომ ყვავი ბადეში გაბმულიყო, ფართხალებდა.
უნდოდა თავის განთავისუფლება, მაგრამ ამაოდ.

კუ შეეხვეწა თავს:

— თავუნავ, უშველე, გაათავისუფლე ყვავი!

თავგმა მარდად მიიბრინა ბადესთან, გადარღვნა ბაწარი, გაათავისუფლა ყვავი. ყვავმა მადლობა უთხრა თავუნავს და კუს. კუ, თავუნია და ყვავი დამეგობრდნენ, ყოველ დღე ხვდებოდნენ ერთმანეთს წყაროსთან და უამბობდნენ თავიანთ თავგადასავალს. ერთხელ, როდესაც ყვავი ჰაერში დასრიალებდა და თან ჩვეულებრივად ჩხაოდა, მან დაინახა, რომ შველი მონადირის მიერ დაგებულ მახეში მოტანებულყო. საჩქაროდ გაეშურა წყაროსაკენ, სადაც ერთად იყვნენ კუ და თავუნია, უამბო, რა გაჭირვებაში იყო შველი.

მაშინვე გაეშურნენ შველისაკენ.

ყვავი მიფრინავდა, თავგი ტყე-ტყე მიეშურებოდა. კუც მათ გეზს გაპყვა, მაგრამ, რასაკვირველია, ძლიერ ჩამორჩა ამხანაგებს. ყვავი და თავგი

თითქმის ერთსა და იმავე დროს მივიდნენ მახესთან. თავი მაშინვე შეუდგა საქმეს: თოკებს ღრღნიდა; ყვავე კი ჩაჰკრავდა ხოლმე თოკის წვეროებს ნისკარტს და ხსნიდა კვანძებს. ძლიერ ძნელი სამუშაო იყო.

ჩქარობდნენ—მონადირეს არ მოესწრო. ის იყო, გაათავისუფლეს შველი და კიდევ გამოჩნდა მონადირე. შველი ისარივით დაეშვა ტყეში, თავუნია შეუმჩნევლად გაცუნტულდა ბალახებში, ყვავე აფრინდა ხეზე და იქიდან დაიწყო ყურება, რა სერი იქნებოდა.

უცებ შენიშნა, რომ კუ მხოლოდ ახლა წამოსწეოდათ და, მიბობდავ-და მახესაკენ, მაგრამ შეასწრო მონადირეს თვალი და გაჩერდა.

მონადირე ძლიერ გაჯავრებული იყო, რომ შველი ხელიდან გაუსხლტა, რომ მაინცა და მაინც რამე მიეტანა შინ, დასწვდა კუს და გამოახვია ხელსახოცში. ყვავე მაშინვე გაეშურა ამხანაგებისაკენ და შეატყობინა, რა უბედურებაც შეემთხვა კუს.

შველმა ერთი ხერხი მოიგონა კუს დასახსნელად. უთხრა ამხანაგებს. ყველას მოეწონა და მაშინვე შეუდგნენ საქმეს.

შველი წავიდა და დაწვა იმ გზაზე, რომელზედაც მონადირეს უნდა გამოეფლო, თავი მოიძვდარუნა. ყვავე დააჯდა ზევიდან და ჰკირკნიდა. მონადირემ დაინახა შუა გზაზე გაშხლართული შველი, რომელსაც ყვავე უნისკარტებდა, ექვიც არ შეჰპარვია, რომ ცოცხალია. გასწია მისკენ, კუ ხელსახოციანად გზის პირად დადო და მივიდა შველთან.

მანამ მონადირე შველს ათვალთვრებდა, ყვავემა გამოხსნა ხელსახოცი, გაათავისუფლა კუ და მასთან ერთად მიიმალა ტყეში.

ბალახებიდან ისკუბა თავგმა და მონადირეს სახელოში შეუძვრა. მონადირემ იგრძნო, რომ რაღაც დაცოცავს მის ტანზე. შეშინებულმა დაიწყო ჩოხის გახდა. შველი წამოვარდა ზეზე და ელვის სისწრაფით გაქანდა ტყისაკენ. მონადირეს სიჩქარით ხელი სახელოში გაეხლართა და როცა გაიძრო ჩოხა, უკვე გვიან იყო. შველი აღარც კი ჩანდა.

თავი მაშინვე მიიმალა. ამნაირად გადაარჩინეს კუ.

მას შემდეგ უფრო დამეგობრდნენ და ამ ოთხ მეგობარს ხშირად ნახავდით ტყეში ერთად მოსიერნეს.

იკოლიონ მვლოშვილი

198

ტ ი მ ი

პატარა შავი დათუნია ტიმი ცხოვრობდა ტყეში თავის დედასთან. ერთ დღეს ტიმი გამოეპარა დედას ბუნაგიდან და ბუჩქებში დაიწყო ხეტიალი.

მზე უხეად ათბობდა მიდამოს. პატარა დათუნიათ გაიზმორა, მერე ოთხივე ფეხით შეხტა მაღლა... შეხტა და ზურგზე დაეცა. ძალიან გაუქვირდა, რომ ისევ თათებზე დადგა.

ახლა სცადა თავით დადგომა და გადაკოტრიალდა. ტიმი დიდხანს ცდილობდა გაეგო: რატომ შეეძლო დგომა ოთხ ფეხზე და რად ვარდებოდა, როცა თავით დგომას მოინდომებდა!

დიდ ხანს კოტრიალებდა ასე. ერთბაშად ღრენა შემოესმა. ეს დედამისი ჯავრობდა. სწრაფად გამოვიდა დედა დათვი, დაავლო კბილები კისერში, წაათრია ბუნაგში და მაგრად გატყუბა. ტიმის დედას ძლიერ ეშინოდა, რომ „ორფეხას“ (ასე ეძახოდა ის ადამიანებს) არ ენახა ისინი. ტიმს კი ვერ გაეგო, რატომ სცემდა დედა და ძლიერ ეწყინა.

ერთ დღეს დედამ თვითონ გამოიყვანა ტიმი ბუნაგიდან. ისინი დაბლა პატარა ღეღეფით ჩავიდნენ და გაუდგნენ გზას. დედა დათვმა იცოდა, სად იყო გარეული ფუტკრების სკა და იქით მიდიოდა თაფლისათვის.

გზის პირას ნაკადული მიჩუხჩუხებდა. ტიმი პირველად ხედავდა წყალს. დედა დათვი წინ მიდიოდა. ტიმი მისდევდა, მაგრამ ახლა ცალი თვალით სულ ნაკადულს უყურებდა და უნდოდა გაეგო, სად მიდიოდა.

აგერ დედა დათემა მათსთან მოუხვია, ტიმმა ეს დაინახა, მაგრამ მას კი არ გაჰყვა, წყლის პირას მიბრუნდა, რაც შეეძლო ჩქარა, რომ არ ჩამორჩენოდა ნაკადულს. ტიმმა იფიქრა, დედას ისევ შეეხვდებო, დედამ კი ვერ შენიშნა, როგორ დაშორდა ტიმი.

უკვე ბინდდებოდა. ტიმს პატარა ფეხები დაეღალა, მაგრამ ის მაინც არ შორდებოდა ნაკადულს. მალე უფრო სწორ ადგილს მიაღწია. აქ ნაკადული ნელა მიედინებოდა და ბოლოს ფართო ტბას უერთდებოდა. ტბაზე დათუნიაშ უცნაური ცხოველები დაინახა. ტიმმა გაიფიქრა: უთუოდ ესენი არიან „ორფეხა“ ცხოველები.

ერთი მათგანი წამოხტა და შესძახა:

— ეჰე, მე კიდევ ერთი დაეიქირე!—და თევზი ნაპირზე გადმოისროლა. ტიმმა სიხარულით დაიბურტყუნა. მეორე „ორფეხამ“ აიხვია მალლა, დაინახა ტიმი და ყვირილით მოკურცხლა.

— გამოიქეცი, კლიფ, დათვი, დათვი!

მეორე „ორფეხამ“ ასწია თავი, დაინახა ტიმი, ჯერ შეეშინდა, მაგრამ მერე მხიარულად დაუძახა თავის ამხანაგს:

— ეს სულ პატარა ბელია, წაეიყვანოთ შინ.

— არა, არა!—უპასუხა შეშინებულმა ამხანაგმა,—რა იცი, რომ მავისი დედა აქვე ახლო არაა? სჯობს წავიდეთ.

— მე კი ვაუბედავ!—თქვა კლიფმა, მიუახლოვდა ტიმს. ტიმი მხიარულად წამოვიდა მისკენ. ერთი წუთის შემდეგ კლიფი პატარა დათუნიათი ხელში თავის ამხანაგთან ერთად მიეჩქარებოდა შინისაკენ. მას ეშინოდა, რომ პატარა დათუნიას დედა არ დასდევნებოდათ.

II

კლიფი მხიარულად შევიდა თავიანთ სამზარეულოში. ხელში პატარა დათუნია ეჭირა. ამის დანახვაზე დედამისს თევში ხელიდან გაუვარდა.

— დათვი!—იყვირა მან.

— დათვის ბელია!—თქვა კლიფის მამამ.

— კლიფ, ახლოვე დაბლა დასვი, გესმის!—უყვიროდა დედა. კლიფმა დათუნია იატაკზე დასვა. ბელი გაიქიმა, გამოსწია თათები, მას ეგონა, რომ ახლა დაიწყებოდა თამაშობა. დადგა ყირაზე და, როგორც ყოველთვის, ზურგზე დაეცა.

კლიფმა გადაიხარხარა, სიხარულით ქყიოდა, დედსაც კი გაეცინა. მაგიდის ქვეშ პატარა ბავშვი დაცოცავდა. ტიმი შეჰყურებდა მას. მის წინ იყო პატარა „ორფეხა დათუნია“, სულ პატარა, თითქმის იმოდენა, რამოდენაც თვითონ ტიმი იყო.

129

დათუნია გადახტა წინ და დაეჯახა ბავშვს. ორივენი დაეცნენ და გაგორდნენ. მეორე წუთში ბავშვი მხიარული ჰყვილით ეხვეოდა ტიშს ორივე ხელებით. ტიში კი ცდილობდა ყურში მისწვდომოდა. დედას შეეშინდა, მან ყვირილით ხელი ჰკრა დათუნისა და თავისი პატარა ბავშვი გულში ჩაიკრა.

— მომაშორეთ აქედან დათვი, მომაშორეთ,—ჯავრობდა დედა.

— კარგი,—უპასუხა მონადირემ, გაიყვანა პატარა დათუნია ეზოში და ჯაჭვით რკინის პალოს მიაბა. პალო ღრმად იყო ჩარჭობილი მიწაში.

— აი ასე! ახლა ვეღარსად წავა.

III

ღლით სოფლის დიდი და პატარა მოვიდა დათუნისას სანახავად. დათუნისას ძლიერ მოეწონა ტკბილი ფაფა, რომელიც დილაადრიან მიურბენინა კლიფმა. მერე სხვა ბავშვებმა მოუტანეს კაკალი, ვაშლი, შაქარი. ტიშს მეტი ჯამა აღარ შეეძლო.

კლიფმა ნება მისცა თავის ამხანაგებს ხელი გადაესვათ დათუნისათვის. მასთან თამაშობის უფლება მხოლოდ თვითონ ჰქონდა. ამგვარად, ტიში მიხვდა, რომ კლიფი ყველაზე მახლობელი მეგობარი იყო მისი.

გაიარა რამდენიმე თვემ. ტიში გაიზარდა, მოღონიერდა. თუმცა ის ისევ ეთამაშებოდა კლიფს, მაგრამ ჭიდაობის დროს ისე მაგრა სცემდა თავებს, რომ კლიფი უკვე ფრთხილობდა.

როცა აცივდა, ტიში ფარდულში მოათავსეს. მთელი ზამთარი ეძინა. გაზაფხულზე გაიღვიძა, მაგრამ ვერაფერ ბედავდა მიახლოვებას. მხოლოდ კლიფი მიიკარა. კლიფმა მიუაღერსა, გამოიყვანა ფარდულიდან და ისევ პალოს მიაბა ეზოში.

ორი წლის შემდეგ ტიში უკვე ღონიერი დათვი იყო. ყველა ვრდილობდა მას, გარდა კლიფის ამხანაგის ბერტისა. ეს ბიჭი ძლიერ აწვალვდა დათვს. ტიშს ეჯავრებოდა ბერტი, მაგრამ არ ამჩნევინებდა, თუმცა თვალს აღევნებდა ბერტის ყოველ მოძრაობას. ბერტი გათამამდა. დაარტყამდა მიჯაჭვეულ დათვს და გახტებოდა. მაგრამ აი, ერთხელ ბერტს ფენი დაუხსლტა და ხელით მიწას დაებჯინა. ამ დროს დათვი მიუახლოვდა და კმაყოფილი, გამარჯვებული ღრწით დაარტყა თავისი მაგარი თათი.

ბიჭი ტირილით გაიქცა სახლში. მკვდელმა, ბერტის მამამ, მოიბრინა მაშინვე თოფით ხელში და უნდოდა იქვე მოეკლა დათვი, მაგრამ სთხოვეს დილაამდე დაეცადა.

ტიშის ბედი გადაწყვეტილი იყო, ღლით მისთვის ტყვია უნდა ესროლა. ეს რომ კლიფმა გაიგო, დაიწყო ტირილი, მერე თავგამოდებით წამოძახა:

— ვერავინ მოჰკლავს ტიმს! ტიმი ჩემია! მე არ ვიბოვე პატარა? ოჰ, ნეტავი არ მეპოვა, საწყალი!

კლიფი ეხვეწებოდა მამას, რომ ტიმი ჯაჭვიდან მოგხსნა და ტყეში გაეშვა.

მამა შეფიქრიანდა. მასაც უნდოდა ტიმის გაშვება ტყეში, მაგრამ ვინ მივიდოდა დათვთან ახლო, ვინ შეხსნიდა ჯაჭვს?

— მე თითონ შევხსნი ჯაჭვს, მე არ მეშინია, — შეჰყვირა კლიფმა. მთელი საღამო კლიფს ხმა აღარ ამოუღია.

ადრე წავიდა დასაძინებლად. მალე სინათლე ჩაქრა ყველგან. გარეთ კი დათვი მოუსვენრად განაგრძობდა სიარულს პალოს გარშემო. უცებ ჩურჩული მოესმა.

— ტიმ!

ტიმმა დაიბურტყუნა.

— ტიმ! — გამეორდა ჩურჩული.

დათვი კლიფის პირდაპირ დადგა. კლიფმა გადააბიჯა სახიფათო წრეს. დათვმა დაიბურტყუნა და კლიფისკენ წამოვიდა. კლიფს საშინლად უძგერდა გული, მაგრამ უკან არ დაიხია და აღერსიანად ელაპარაკებოდა ბანჯგვლიან ცხოველს.

— უუმუ! — დაიღმუფლა ტიმმა, როცა მის თავს კლიფის ხელი შეეხო.

— მე ვფიქრობ, რომ ისინი ვერ მოახერხებენ შენს მოკვლას, — და კლიფმა მოხერხებულად შეხსნა ჯაჭვი.

— ახლა წადი, ტიმ! — ურჩია კლიფმა და სწრაფად გაბრუნდა თავის საწოლისაკენ.

ტიმმა წინ წაიწია და იგრძნო, რომ თავისუფალია!

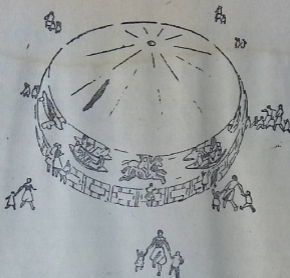
დაიღრიალა, ყალყზე შედგა, წრიდან გამოვიდა.

ტიმი გაიქცა, გაღიზინა მინდორი და შევარდა ტყეში. გაჩერდა, თავი მალლა ასწია და ტყის გრილი სუფთა ჰაერი შეისუნთქა.

ოჰ! რა კარგი იყო ახლა ტიმისთვის სიცოცხლე, თავისუფალი სიცოცხლე!

სტინის ჩაღმისი

კარუსელი

განა არის ჩვენში ბავშვი,
 რომ ქალაქის მწკბანე ბაღში
 საოცნებო, სანატრელი
 არ ენახოს კარუსელი?
 ზედ ჰკიდია თვითმფრინავი,
 ბგერ ლომი, ბგერ ვეფხვი,
 მირს არ უდგას არც ერთს ფეხი.
 ჰა, რჩეული ათი რბაში
 დაქროლებს ბავშვებს ცაში.
 ერთს მეორე მისდევს კვალში
 და კისკისებს ვეელა ბავშვი.
 ისე მიბქრის ცსენიც, ნაუციც,
 ვერ ეწევა თვითმფრინავი.
 ჩვენი კარგი კარუსელი
 ამით არის საკვირველი.

კულთურას ჭეხვდა
 ორი ბაჭია,
 ორივე იყო
 მეტად ზაწია.
 დედას ასსოვდა
 დღეები მწარე
 და არ უშეებდა
 ბაჭიებს გარეთ.

მსრუნავი დედა
 იყო კულთურა,
 ბაჭიებს ძრავდა
 ღამეს უთევდა.
 უვლიდა,
 თავსე დაჭკანკალებდა
 და ცივ ნიავსაც
 არ აკარებდა.
 თავის ბოსტანში
 მუდამ ასალი
 ჭქანდა სტაფილო,
 ზრასა, ჭარსალი.

გაიარა დრომ,
 აწრილდნენ ბაჭიები:
 — აღარა ვართ სომ
 ახლა უკვე ზაწიები?
 დილით ადრე ადგა მარდო,
 მძანთან ფრთხილად მივიდა:
 — გინდა, მშაო, ახლა მარდად
 გავიზაროთ შინიდან?
 ფიქრი არც კი დასჭირდათ,
 გადიზარნენ ფანჯრიდან.

მიდიან და მიდიან,
 ტყე და ველი დიდიან.
 ჭამენ მარწუვი მწიფე,
 სოკოები კრიფენ,
 ითამაშენ ბევრი,
 მთლად აიკლეს ტყვრი.
 სიარული არ ღლით,
 სად მიდიან ნეტავ?
 აღარ ასსოვთ სახლი,
 აღარ ასსოვთ დედა.

ამ დროს მოესმათ ღრიალი
 მლიერი, ომანინი,
 და რას სედავენ—მგელია,
 ლაშები სისხლით სველი აქვს.

მირბის ცქვიტო, მისდევს მგელი,
 ტუჩმოკლე და კუდაგრძელი.
 მაგრამ ცქვიტო რის ცქვიტია,
 თუ მოხვდება მგლის სასაში,
 მგელი განზე დაიტოვბა,
 გადბეშბა თვითონ სრამში.
 მარდო მიჰქრის მარდად,
 დამობილდა ქართან.
 ჩქარა! ჩქარა! ჩქარა!
 ოფლად გაიფვარა.
 ის როგორმე ასლბ
 უნდა ასცდეს სასას,
 მარდო განზე უსწევს,
 ასლბ ნანობს უკვე.
 ებ, საუვარელ დედას
 რად არ დაუჯერა...

შვილებს მოვლის
 დედა მტირალი
 და ზის სარკმელთან
 კნისკენ მხირალი.
 სად, სად არიან
 მისი შვილები?
 ვაითუ გაჭკრა

მგელმა კბილები?!
 გულთეთრას გული
 ვერ უძლებს ღოდინს
 და სედავენ ცქვიტო
 კოჭლობით მოდის.
 ევარჯენი აქვს
 ტირიფის ტოტის.
 — მარდო სად არის,
 სად არის მარდო?
 — მარდო ტეშია
 სულ მარტოდმარტო.
 რაც მოხდა, ცქვიტომ
 უაშბო დედას...
 მარდოს სამებრად
 წავიდრენ ერთად.

ებ, ტეე მეტად დიდია,
 მიდიან და მიდიან.
 მარდო როგორ მიანსონ,
 ტეე სომ მეტად დიდია!
 ეს რა არის? ბეწვია,
 მწუსარება ეწვია.
 დაბმტერდა გულთეთრბ,
 ეს სომ მარდოს ბეწვია!
 მგლის დხრული ფულერო
 იურება უგულოდ.
 მარდო შეუჭამია,
 მგელი ავზე ავია.
 ტირის, ტირის გულთეთრბ,

მარლა შეუჭამია.
ფულუროდან ამ დროს
ისელება მარლა.

— ცოცხალი ვარ, დედა,
ნუთუ ვერა მსვდავ?

ვუბნება დედას მარლა:
— ფულუროში ვიჯექ მარტო,
შიგ შემოჭეო მგელმა ცსვირი
გამოუჩნდა ხასა ფართო.
ამ დროს მართლა გაციგონე
მგლის ღრიალმა შესძრა მიწა,
ერთხელ შესტა, კადანბრუნდა,
აქვე ხის ქვეშ უხმოდ მიწვა,
გავინდე გარეთ ძალვით,
მონადირეს მოკვებრ თვალდი.

კადედო მხარზე მგელი,
მიდიოდა გსასე მღერით.

— კიდევ კაბედავთ,
ცქვიტო და მარლა,
ტუეში განარვას
და წასვლას მარტო?

— ჩვენ აღარ წავალოთ,
დედიკო, არა, —
მარლა და ცქვიტო
ამბობენ წუნარად.
ვიწრო ბილიკზე
გულთეთრა მიდის,
მარლა და ცქვიტო
მისდევენ რიდით.

ანკილ ხულაქაუარი

132

ზირველი ბიჭუნა:—ჩვენი ჯგუფის ზეიმი,
საბავშვო ბაღს ვეთსოვებით
და ამიტომ შევიკრიბეთ
ტოლები და მეგობრები.

ზირველი გოგონა:—ახლა უკვე დიდები ვართ,
სკოლა გვისმობს,
სწავლა გველის,
და გვისტუმრებს სკოლისაკენ
ჩვენი ბაღი საუვარული.

მეორე ბიჭუნა:—გსას გვილოცავს სისწრულით...
სწავლით, შრომით განსსულით —
მშობლებო და აღმსრდელებო,
ჩვენო დედა საქართველო!

მეორე გოგონა — დაგუწვიეთ, დაგუწვიეთ —
თქვენც, მომღეწო ჯგუფელებო,
როდი დაგურჩა თოჯინები
უთავო და უსელებო!

მესამე ბიჭუნა:—ჩვენი უველა სათამაშო
მოვლილია ამ სელებით:
ვაწებებდით გატენილებს,
გულიანად ვაკურებდით.

ზირველი გოგონა:—თქვენც ისმარეთ, ბოსტანში რომ
სარწავი და ბარები,
ჩვენს ნათესებს მოუარეთ,
თქვენთვის ჩავგობარები.

ზირველი ბიჭუნა: —სულ ზატარებს კისს ვუთმობდით,
 ჩსებში როდი აფუეობდით,
 სელსასოცი მსადა გმქონდა,
 არ ვისოცდით... სსსელოთი.

მეორე გოგონა: —არ დანგრეთ დათუნია,
 თაფლის ჭამით გართულია.
 არ გატყნეთ მანქანები,
 ჩვენ რომ სწრაფად ვაქანებდით.

მესამე გოგონა: —გაუფრთხილდით —დაგვილოცავს
 თვალსუჭუნა დედოფლები,
 სუფთა კაბით გაწეობილი
 ნებიერი მეკობრები.

მეორე ბიჭუნა: —მტრედებს განა დავაფრთხობდით,
 წვალს ვასმეადით, ვაზურებდით,
 და ვაგებდით სსსასლეებს
 ფერად-ფერად აგურებით.

მესამე ბიჭუნა: —უძცროსებო, დაისსომეთ,
 იუთ ზანას ეფარჯანი —
 დავსმარეთ მოსუცებულს,
 ჯერჯერობით გამარჯვებით!

უძცროსები: —ჩვენც მოფუელით,
 გამარჯვებით!

ზირველი გოგონა: —ბოსტნის კვლებსაც ჩაგაბარებთ,
 თქვენსე იუთს დანარჩენი!

უძცროსები: —ჩვენც მოფუელით,
 გამარჯვებით!

133

მესამე ბიჭუნა: — შეკაშმულ ცხენს ჩაგებადრებთ,
თქვენზე იუოს დანარჩენი!

უძცროსები: — ჩვენც მოვუვლით,
გამარჯვებით!

მეოთხე ბიჭუნა: — არ ცხავრავდით ჰაწაწინებს,
განა ვისმე გაუარჩევდით,
მეგობრობა თქვენც იცოდეთ!
თქვენზე იუოს დანარჩენი!

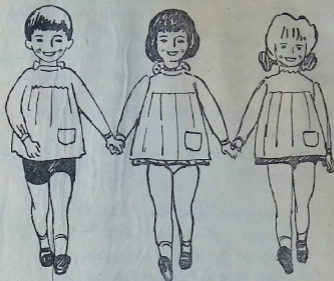
უძცროსები: — ჩვენც მოვუვლით,
გამარჯვებით!

უკელა ერთად: — გამარჯვებით, ჩვენა ბაღა!

უძცროსები: — გზა მშუდილობის,
გამარჯვებით!

მავალა მამისლინისი

ჩვენ ამ ბაღში გავიზარდეთ

ჩვენ ამ ბაღში გავიზარდეთ,
ჩვენ აქ ხელით გვატარებს,
შეგვიყვარდა აღმსრდელები
მთელი გულით ჰატარებს!

ვეელაფერი აქ, ამ ბაღში,
ჩვენთვის მშობლიურია,
ფოფული სე და ვეპილი,
ბაჭია თუ მურია.

დაფურთიანდით, მოვიზარდეთ,
ანდა უფრო დიდი ვართ,
შვიდი წელი შეგვისრულდა
და სკოლაში მივდივართ.

134

მშობლიური ჩვენი ბაღი
დღეს სკოლისკენ გვატოლებს,
ცელქე გოგონებს და ბიჭუნებს,
სიყვარულით აღსრდილებს.

სწავლაში რომ ჩაუბმებით,
გული არ დაღონდება,
მაგრამ ბაღი, აღმსრდელები
სშირად მოგვატონდება.

ჩვენი კარგი აღმსრდელების
მოძორება მწელია,
მაგრამ რა უნათ, იქ სკოლაში
მერსები რომ გველიან!

მივავითხავთ სხუვარელ ბაღს,
ამოვირბენთ კიბეზე,
მოვძებნით; და ჩვენს აღმსრდელებს
მოვესუფევით კისერზე.

დაფურთიანდით, მოვიხარდეთ,
ასლა უფრო დიდი ვართ,
შვიდი წელი შეგვისწულდა
და სკოლაში მივდივართ.

ილია სიხარულიძე

მე სკოლაში მივდივარ

სკოლისათვის ვემზადები,
ასლა უკვე დიდი ვარ,
დღეს პირველად,
სულ პირველად
მე სკოლაში მივდივარ.

ჩანთას ვუძებ,
წიგნებს ვუძებ,
არ ვივიწუებ არაფერს.
უბ, რამდენჯერ სავსე ჩანთა
ისევ ამოვალავ.

ფანჯარასე ჭრელი კაბა
წევს და ჩუმიდ კრუტუნებს.
ჩემს უცნაურ ორამტრიალს
ის შორიდან უეუროებს.

ჭრელ კუდს იქნევს, ქურღბაცაცას
უღვაშები უბნინავს,
თან დამცინის: ეკ ჩანთა ხომ
გასტენო უწინაც...

სტუეი, ფისო, შემომხედე
ასლა მართლა დიდი ვარ,
დამიჯერე,
დღეს ნამდვილად
მე სკოლაში მივდივარ.

გვთავან გვაუბავილი

სკოლისაკენ

მზემ ფანჯარას სსივი სტუორცნა,
დილა არის მშვენიერი!
აბა, ბიჭო, ტანთ ჩავიცვობთ
და სკოლისკენ ჰერი, ჰერი!

სამუშაოდ ემურება
დიდ-პატარა, ფრინველ-მწერი!
აბა, მარდად, ჩვენც წიგნებით
სკოლისაკენ ჰერი, ჰერი!

იკოლიონ ვალოზვილი

ს ა რ ჩ ე ვ ი

დილა მშვიდობისა

დილა მშვიდობისა (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა, მხატვ. გ. ლოლუა	3
საბავშვო ბაღში ვარ (ლექსი), ნ. მალაზონიასი, მხატვ. რ. ცუცქერიძე	4
სოფელი (მოთხრობა), შ. თაბუკაშვილისა	4
ჩურჩხელები (მოთხრობა), „დედა ეწიდან“	5
საუზმე (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა, მხატვ. რ. ცუცქერიძე	5
წერილი ბების (ლექსი), გ. ქუნიშვილისა, მხატვ. ზ. წერეთელი	6
ძილინებისა (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა	6
ჭანჭველა (ლექსი), გ. წერეთლისა	6
ნანა (ლექსი), ი. სიხარულიძისა	7
ანაო, ანა-ბანაო (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	7
ჩიტო და მელია (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. შ. ცხადაძე	8
ნაქარგი (ლექსი), ზ. შერაზადიშვილისა	8
კობი (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა, მხატვ. თ. სამსონაძე	9
მაზა ვაახარა (მოთხრობა), ნ. ნაკაშიძისა	9
მელია და ბატები (ზღაპარი), ძმები გრიშევისა, თარგმანი ნ. ლორთქიფანიძისა, მხატვ. თ. მირზაშვილი	10
თიკანი (მოთხრობა), ე. კახაძისა	11
ძიძგი, ძიძგი, მამალა (ლექსი), ი. სიხარულიძისა, მხატვ. თ. მირზაშვილი	11
შემოდგომა (ლექსი), ხალხური, მხატვ. თ. მირზაშვილი	12
ჩიტო და მეფე (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. თ. მირზაშვილი	13
მამალი და საღებავები (ზღაპარი), ე. სურტევეისა, თარგმანი თ. ერისთავისა	14
ოქტომბრის ყვავილები ვართ (ლექსი), ი. სიხარულიძისა, მხატვ. დ. ხახუტაშვილი	15
გულეთილი ცაცა (მოთხრობა), ე. კახაძისა, მხატვ. თ. მირზაშვილი	16
ვანო და თხები (ზღაპარი), ხალხური	
მურიკელას ამბავი (ოპერა), ე. გოგიაშვილისა, მხატვ. რ. ცუცქერიძე	

136

ფისო, ფისო (ხალხურიად), თ. ერისთავისა, მხატვ. რ. ცუცქი- რიძე	20
კომბლე (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. ალ. ბანძელაძე	22
გამოცანები (თბომა, ციცი), მ. ლალიძისა	22
კიკლი, კიკლი (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	23
ავერ ავტო! (ლექსი), ი. გრიშაშვილისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	23
ჯიუტი ბეკევა (იგავი), კ. გოგიაშვილისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	24
კურდღელი (ლექსი), ა. წერეთლისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	24
კრუხი (ლექსი), ი. გრიშაშვილისა	24
დაგავიწყდა? (ლექსი), თ. კვიციანიძისა	24
გამოცანა (ქურდღელი), ალ. საჩინოელისა	24
გამოცანა (მელია), ხალხური	24
იმიტომ (ლექსი), თ. შალამბერიძისა	25
სამი კნუტი (ზღაპარი), „ღეღა ენიდან“, მხატვ. ჯ. ლოლუა	25
ზამთარი (ლექსი), მარიჯანისა, მხატვ. რ. ცუცქირიძე	26 ✓
გამოცანა, ვინ იყო (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა	26
აგანგალი (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა	26
რა არის? (გამოცანა, თოვლი), ალ. საჩინოელისა	26
მელაკუდა (ლექსი), კ. გოგიაშვილისა	27
პა, მურია, მურია (ლექსი), ი. სიხარულიძისა, მხატვ. რ. ცუცქი- რიძე	27
ნაძვის ხეო! (ლექსი), ი. გრიშაშვილისა, მხატვ. რ. ცუცქირიძე	27 ✓
ნუ სტირი (ლექსი), კ. კობერიძისა	27
საუხმის დროა (მოთხრობა), ს. კაბუტიციანისა, თარგმანი ელ. ბერ- ძენიშვილისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	28
თიანი ბაკი-ბუკი (მოთხრობა), ნ. ნაკაშიძისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	29
ქოჩორა (ლექსი), ი. სიხარულიძისა	29
მეც მინდა მუშაობა! (მოთხრობა), მარიჯანისა, მხატვ. რ. ცუცქი- რიძე	30
უთო-უთო (ლექსი), მ. ფოცხიშვილისა, მხატვ. რ. ცუცქირიძე	31
ლენინი (ლექსი), ს. მიხალკოვისა, თარგმანი რ. მარჯიანისა	32
დათვი და ჭიანჭველა (იგავი), ჯ. ინჯიასი	33
ქათამი (ლექსი), ტ. ხავეთასისა	33
ზამთარი (ლექსი), თ. ჭილაძისა, მხატვ. ალ. ბანძელაძე	34
ჩემი ფისო (ლექსი), ნ. მალაზონისა	34
ქორი (ლექსი), ა. წერეთლისა, მხატვ. თ. შირვაშვილი	35
ზამთარი (ლექსი), გ. აბაშიძისა	35 ✓
ჩა (ლექსი), ა. წერეთლისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	35
რა (მოთხრობა), დ. კასრაძისა, მხატვ. თ. საქსონაძე	36
და წიწილები (მოთხრობა), ნ. ნაკაშიძისა, მხატვ. თ. სამ- ონაძე	38

ოლა ეთამაშები (ლექსი), თ. კვირიკაძისა	38
პაწია მერცხალი (ლექსი) შ. მღვიმე ლისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	39
ვერო და ჩიტი (მოთხრობა), ი. გოგებაშვილისა	39
იქ და ბავშვები (ლექსი), ლ. მეგრელიძისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	39
ელთი გოჭის ამბავი (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. თ. შირზა- შვილი	40
ველოსიბედზე (ლექსი), მ. შრეველიშვილისა, მხატვ. თ. შირზა- შვილი	41
გზაფხული (ლექსი), გ. ქუჩიშვილისა, მხატვ. ს. საჭარელი	42
ქონორა (ბულგარული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. რ. ცუცქერიძე	43
მერცხლის სიმღერა (ლექსი), ეკუაფ შაველასი	44
კინხ-ღარბაზი (ზღაპარი), „დედა ენიდან“, მხატვ. რ. ცუცქერიძე	44
ქუთუნა წვიმა (ლექსი), ხალხური	45
პაისის დილა (ლექსი), გ. შატბერაშვილისა	45
მაია (ლექსი), გ. სალუქვაძისა, მხატვ. რ. ცუცქერიძე	46
შეკმინდათ (მოთხრობა), ტ. ზაალიშვილისა	46
ჩუმად, ფისო (ლექსი), ნ. ჩანავასი	46
ჭრელი პეპელი (ლექსი), ი. სიხარულიძისა	47
დამბრუნა (ლექსი), ნ. გვარამიშვილისა, მხატვ. რ. ცუცქერიძე	47
ქეთილი და ბეკეა (მოთხრობა), ნ. ნაკაშიძისა, მხატვ. შ. ცხა- დაძე	48
დედა (ლექსი), გ. კაჭხიძისა	48
ზღვა და ლალი (ლექსი), ი. სიხარულიძისა	49
მაია და ჭიამაია (მოთხრობა), თ. ჩხაიძისა	49
პირველი მაისი (ლექსი), გ. ქუჩიშვილისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	49
დათუნიები (მოთხრობა), კ. გოგიაშვილისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	50
აიწონა-დაიწონა (ლექსი), ი. სიხარულიძისა	50
ეშმაკი ხოჭო (მოთხრობა), ნ. ნაკაშიძისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	51
აგარაკზე მიედევართ (ლექსი), ი. სიხარულიძისა, მხატვ. თ. სამ- სონაძე	52
მეტარებლობა (მოთხრობა), ქ. ჭილაშვილისა	52
საპნის ბუშტები (ლექსი), თ. კვირიკაძისა, მხატვ. რ. ცუცქე- რიძე	53
სამი დათვი (ზღაპარი), ლ. ტოლსტოისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	54
იზარდით და იზარდით!	
სექტემბერი (ლექსი), ხ. ბერულავასი, მხატვ. გ. გელოვანი	57
შემოდგომა (ლექსი), ლ. მეგრელიძისა, მხატვ. ზ. წერეთელი	58
ზრდილობიანი (ჩეხური საბავშვო ენციკლოპედიიდან)	58

137

რა კარგია შემოდგომა (ლექსი), ი. სიხარულიძისა	59
კეთილი ძმა (მოთხრობა), „დედა ენიდან“, მხატვ. ზ. წერეთელი	59
გოგრა (ლექსი), ს. შამფერიანისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	60
კომში, კომში, კომარა! (ლექსი), ნ. ჩაჩავასი, მხატვ. შ. ცხადაძე	60
კურღლევი (ლექსი), ვ. გოგოლაშვილისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	61
პატარა წრუწუნა (მოთხრობა), „დედა ენიდან“, მხატვ. შ. ცხადაძე	61
ვაშლის კრეფა (ლექსი), გ. კაჭახიძისა, მხატვ. ზ. წერეთელი	62
ვაიხარეს (მოთხრობა), ე. კახაძისა, მხატვ. ზ. წერეთელი	63
რა იღონოს (ლექსი), გ. კაჭახიძისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	64
ჩაის მკრეფავეები (ლექსი), თ. კვირიკაძისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	65
შემოდგომა (ლექსი), მ. ლებანიძისა	65
ჩემი ბურთი (ლექსი), ლ. მეგრელიძისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	66
ძერაობა (თამაში), თ. ერისთავისა	66
აქ ხატავს (ლექსი), ს. შამფერიანისა	67
მელია და თხა (რუსული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. ჯ. ლოლუა	68
ვის საით მიეჩქარება (ლექსი), ჯ. ჩარკვიანისა, მხატვ. თ. სამსონაძე	69
ბატანი (ლექსი), ვ. გორგანელისა, მხატვ. გ. როინიშვილი	70
ახია (მოთხრობა), ნ. აღნიაშვილისა	70
ჩიტი ჩიორა (მოთხრობა), ვ. კახაძისა	71
გამოცანები (დედალი, ღორი), ალ. საჩინოელისა, მხატვ. გ. როინიშვილი	71
მამალი და ბატა (რუსული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. დ. ხახუტაშვილი	72
მოთხარი, მხატვ. გ. როინიშვილი	74
გამოცანა (ცეცი), ალ. საჩინოელისა, მხატვ. გ. როინიშვილი	74
გივის სურვილი (ლექსი), ნ. დათნარელისა	75
მარჯვე (ლექსი), თ. შალამბერიძისა	75
ზღარბი (ლექსი), მარიჯანისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	75
გამოცანა (ბაყაყი), ალ. საჩინოელისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	75
გამოცანა (ბაყაყი), ხალხური	75
ბავშვები და ბაყაყი (მოთხრობა), თ. ერისთავისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	76
ხათუნას წერილი მამას (ლექსი), რ. მარგიანისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	76
თბა ვანო (ლექსი), თ. კვირიკაძისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	77
გამარჯობა, ოქტომბერო! (ლექსი), გ. კაჭახიძისა, მხატვ. გ. ფოცხიშვილი	78
საზეიმო (ლექსი), მ. მრევლიშვილისა	79
ჩვენი ბარათი (ლექსი), მ. ფოცხიშვილისა	79

დიასახლისი შათიკა (მოთხრობა), ნ. ჩაჩავასი	135
ჩხუბს თავლაფიანობა მოსდევს (მოთხრობა), ი. გოგებაშვილისა, მხატვ. გ. ფოცხიშვილი	135
დათუნა და ბაქია (მოთხრობა), ე. გოგებაშვილისა	136
ამ პატარას, იმ პატარას (ლექსი), ი. სინარულაძისა, მხატვ. ალ. ბანძელიძე	136

სკოლისაგან ჰერი, ჰერი!

ბავშვები და შემოდგომა (ლექსი), ი. ნონეშვილისა, მხატვ. ალ. ბანძელიძე	139
ყოჩაღი ლალი (მოთხრობა), ე. კახაძისა, მხატვ. ალ. ბანძელიძე	140
ფრინველების გადიფრენა (მოთხრობა), „დედა ენიდან“	141
ქეთოს შერტყალი (ლექსი), ლ. შვეტიცაძისა, მხატვ. ს. საქარელი	141
საწყალი კურდღელი (ლექსი), მ. შვეტიცაშვილისა	142
ვანო და ფრინველები (მოთხრობა), ი. გოგებაშვილისა, მხატვ. ზ. ნიჭიარაძე	142
მელი, მამალი, ბატყანი და ჩიტი (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. ლ. დანელია	143
ნაცარქექია (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. თ. მირზაშვილი	145
ყველაფერი ზღლის არის (ლექსი), ნ. ჩაჩავასი, მხატვ. ლ. დანელია	148
გამარჯობა, ყოფილო (ლექსი), ა. შენგელიასი, მხატვ. თ. სამსონაძე	149
ოქტომბრულების სიმღერა (ლექსი), გ. ქუჩიშვილისა	149
დედაქალაქი თბილისი (ლექსი), გ. კაჭახიძისა, მხატვ. გ. გელოვანი	150
ჩვენი წიგნობლები (მოთხრობა), ო. თოსელიანისა	150
თუ ყურს კარგად დაგვიგდებთ, ნახავთ შეცდომებს, ე. ბერძენიშვილისა, მხატვ. ზ. წერეთელი	152
სტუმრად ბაძაშვილთან (მოთხრობა), ე. ყიფიანისა, მხატვ. გ. როინიშვილი	153
შემოდგომა (ლექსი), ლ. ასათიანისა	154
წამალი (მოთხრობა), რ. ქორჭიასი, მხატვ. გ. გელოვანი	154
სულიერა (ლექსი), რ. მარგვიანისა, მხატვ. თ. სამსონაძე	157
ს. ზ. ზო (ლექსი), ი. ნონეშვილისა	157
მოხუცი და მარიკელა (ლექსი), ვ. გორგანელისა, მხატვ. დ. ხახუტაშვილი	158
მუღამ მწევანე ხეები (მოთხრობა), ი. გოგებაშვილისა, მხატვ. დ. ხახუტაშვილი	158

137

ობოლი და ქოსა შეწისკვილე (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. დ. ხახუტაშვილი	159
გამოცანა (ავტომანქანა), ნ. ჩაჩავასი	161
ოთარის დედა (მოთხრობა), ნ. ჩაჩავასი, მხატვ. გ. გელოვანი	162
შექურა (მოთხრობა), ა. ლომიძისა, მხატვ. გ. გელოვანი	164
ბაბუას წინდა (მოთხრობა), ი. ევდოშვილისა, მხატვ. დ. ხახუტაშვილი	166
ზამთარი (ლექსი), შ. მღვიმელისა	167
ფიფქები (მოთხრობა), „დედა ენიდან“	168 ✓
ეზოს მშენება (მოთხრობა), ლ. ჭიჭინაძისა, მხატვ. თ. სამსონაძე	168
დაგვიზამთრდა, დაგვიზამთრდა! (ლექსი), ვ. აბაშიძისა, მხატვ. თ. სამსონაძე	169 ✓
შეგებარა (ლექსი), ხალხური	170
თქმა ვინ იცის არაკისა (ლექსი), მ. მრეველიშვილსა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	170
გლეხი; დათვი და მელია (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. ზ. ნიჟარაძე	171
სახალწლო (ლექსი), თ. აბაშიძისა	173 ✓
ნაძვის ხე სოვოლნიკში (მოთხრობა), ა. კონონოვისა, მხატვ. გ. გელოვანი, თარგმანი რ. მარგიაინისა	174
რვა მარტი (ლექსი), ლ. შეგერელიძისა	177
გიშერა (მოთხრობა), ა. ხახუტაშვილისა	178
ყურადღება (ლექსი), ი. გრიშაშვილისა, მხატვ. ს. საქარელი	178
ცილას წერლი (მოთხრობა), თ. ერისთავისა და ე. ბერძენიშვილისა, მხატვ. ლ. დანელია	179
სელაჰი (მოთხრობა), ლ. სულხანიშვილისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	179
პაპაჩემი (ლექსი), გ. კაჭახიძისა, მხატვ. გ. გელოვანი	181
ბატის დარიგება (მოთხრობა), ნ. ბეზარაშვილისა, მხატვ. თ. მირზაშვილი	182
ენძელა (მოთხრობა), „დედა ენიდან“	184
ია (ლექსი), შ. მღვიმელისა, მხატვ. ს. საქარელი	185
ვაზაფხული (ლექსი), გ. აბაშიძისა	185
გამოცანები (ენძელა, პეპელა), ალ. საჩინოელისა	185
საბუთთა არმიელი (ლექსი), ა. შენგელიასი, მხატვ. გ. გელოვანი	186
გოგი ბოსტანში (მოთხრობა), ა. ხახუტაშვილისა, მხატვ. გ. გელოვანი	186

დედა (ლექსი), ტ. მარგვიანისა	188
ხუთეწიწულა (ქართული ხალხური ზღაპარი), მხატვ. თ. მირზაშვილი	189
მერცხალი (ლექსი), რ. ერისთავისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	193
თეთრი კენჭი (მოთხრობა), დ. ვადაჭკორიასი, მხატვ. თ. მირ- ზაშვილი	193
გაზაფხული (ლექსი), ი. ჭავჭავაძისა	195
ქუჩუნა წვიმა მოვიდა (ლექსი), ხალხური, მხატვ. თ. სამსონაძე	196
სპილო და ქიანჭველები (მოთხრობა), ი. გოგებაშვილისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	196
მთის წყარო (ლექსი), გ. ჭალაღიდეღისა, მხატვ. თ. სამსო- ნაძე	198
ნამცეცა (ზღაპარი), კ. გოგიაშვილისა, მხატვ. აღ. ბანძელაძე	198
თქვეთონ გვინდა (ლექსი), მ. მრეველიშვილისა, მხატვ. თ. სამ- სონაძე	201
პატარამხატვარი (ლექსი), ჯ. ნიქაბაძისა	201
აბრეშუმის ქია (ლექსი), ი. აბაშიძისა	202
ზულბელი და ყიყინა (მოთხრობა), ქ. ქილაშვილისა, მხატვ. თ. მირზაშვილი	202
გამოცანა (ეურდღელი), დ. ძეძამიძისა	203
უნდა ჩიტებს გაუფრთხილდე (ლექსი), ი. გრიშაშვილისა, მხატვ. თ. მირზაშვილი	204
ზზას გამოცანა (ლექსი), ფ. ხალვაშისა	205
ბერილა (ლექსი), ნ. მალაზონიასი, მხატვ. თ. მირზაშვილი	205
ჩენ კრემლთან ვცხოვრობთ (მოთხრობა), ი. ტაიციასა, თარგმანი ლ. ერაძისა, მხატვ. გ. გელოვანი	206
ლენის ვადიდებთ ბავშვები (ლექსი), გ. კაჭახიძისა	208
სმაისო (ლექსი), ი. აბაშიძისა, მხატვ. თ. სამსონაძე	209
აქმები (მოთხრობა), მ. ბოლქვაძისა	209
მწიურია საქართველო (ლექსი), გ. კაჭახიძისა, მხატვ. თ. სამ- სონაძე	210
სომღერა (ლექსი), გ. აბაშიძისა, მხატვ. ზ. წერეთელი	211
ბღის კუნწულა (მოთხრობა), ქ. ქილაშვილისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	212
ყმწვილი და პეპელა (ლექსი), ა. წერეთლისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	214
ჩემი მხარე (ლექსი), გ. ქუჩიშვილისა	214
ვაწლი და შებრა (ლექსი), ა. წერეთლისა	215
ნუნ სველანი ვშრომობთ (ლექსი), ნ. ჩაჩავასი, მხატვ. გ. ფო- ცხიშვილი	215

139

სოკოს ქვეშ (პიესა, ვ. სურტევეას მოთხრობის მიხედვით), თარგმანი	216
თ. ერისთავისა, მხატვ. ჯ. ლოლუა	
ტყის ზღაპარი (მოთხრობა), რ. ელანიძისა, მხატვ. ხ. ხუტა-	218
შვილი	
ყანის წყურვილი (მოთხრობა), რ. ელანიძისა, მხატვ. ს. საქა-	220
რელი	
მზე და წვიმა (ლექსი), გ. კახაიძისა, მხატვ. ალ. ბანძელაძე	222
სათამაშო ალაგი (მოთხრობა), მ. ბოლქვაძისა	222
თხა-ბელა (ზღაპარი), ლ. ჭიჭინაძისა, მხატვ. ალ. ბანძელაძე	223
სოფელი გვეძახის (ლექსი), ი. აბაშიძისა, მხატვ. ლ. დანელი	225
ბატარა მტარებელი (ლექსი), თ. აბაშიძისა	226
ბურთის სიმღერა (ლექსი), ი. სიხარულიძისა, მხატვ. გ. რო-	
ნიშვილი	227
ჩემი ციცი (ლექსი), ნ. ჩაჩავასი	228
ენიკოს ბაღურა (მოთხრობა), ვ. კახაიძისა, მხატვ. დ. ხახუტა-	
შვილი	228
ერთი გემი (მოთხრობა), ნ. ბეზარაშვილისა, მხატვ. გ. ფო-	
ცხიშვილი	230
აჩიტა და ბაჩიტა (პოემა), ხ. ბერულავასი, მხატვ. გ. გელო-	
ვანი	231
აი, როგორ გავკაყედი (ლექსი), გ. აბაშიძისა, მხატვ. ალ. ბანძე-	
ლაძე	231
გულითადი მეგობრობა (მოთხრობა), ი. ევდოშვილისა, მხატვ.	
ალ. ბანძელაძე	234
ტიმი (მოთხრობა), ს. ჩალმერასისა, თარგმანი ელ. ბერძენიშვი-	
ლისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	236
კარუსელი (ლექსი), გ. ბორიანისა, თარგმანი ავ. გეწაძისა,	
მხატვ. გ. გელოვანი	240
თაფნება ბაჭყელები (პოემა), ა. სულაკაურისა, მხატვ. შ. ცხადაძე	241
საბავშვო ბალთან გამომშვიდობება (ლექსი), მ. მრევლიშვილისა,	
მხატვ. გ. როინიშვილი	244
ჩვენ ამ ბაღში გავიზარდეთ (ლექსი), ი. სიხარულიძისა, მხატვ.	
ჯ. ლოლუა	257
მე სკოლაში მივდივარ (ლექსი), ქ. ქუჩუკაშვილისა	259
სკოლისაგან (ლექსი), ი. ევდოშვილისა, მხატვ. გ. გელოვანი	260

10

შემდგენლები:

ე. ბერძენიშვილი, თ. ერისთავი, ნ. ჩანავა

რედაქტორები:

გ. კაჭანაძე, მ. შუბლაძე, ი. სინარულიძე

რედაქციის მდიანი: ჯ. ლომუასი

გამომცემი და გამომცემლობა: თ. ჭიჭქარიანი და თ. შირვაშვილი

ბარათული ილუსტრაციები: ში-18 გვერდის შემდეგ თ. შირვაშვილისა,

192-ე გვ. ალ. ბანძელაძისა, 209-ე გვ. გ. გელოვანისა

მატერიალური თ. ჭიჭქარიანი

ტექნიკური რედაქტორი: გ. შერვაშვილი

კორექტორი: ე. ხაჭია

ბელმოწერილია დასაბეჭდად 25/IX-62

„ნაწილის“ ზომა 8,5×11

ქაღალდის ზომა 84×108/16

ნაბეჭდი-თაბახი 17

საბარათო-საგამომცემლო თაბახი 17,4

ტირაჟი 20.000

შეჯ. № 1363

გამომცემლობა „ნაკადული“ სტამბა
თბილისი, ფერდელის ქ. № 5

Типография издательства «Накадули»
Тбилиси, Пурцеладзе 5.

ფასი 1 მან. 85 კაპ.

140

ЗРЕТЕ ВСХОДЫ ЗЕЛЕННЫЕ

Сборник

(На грузинском языке)

Художники: А. Бандзеладзе, Г. Гелогани, Л. Дanelia, Дж. Лолуа,
Т. Мирзашвили, З. Нижарадзе, Г. Рачишвили, Т. Самсонадзе,
С. Самарели, Г. Подхишвили, Р. Цукиридзе, Ш. Цхададзе,
З. Церетели, Д. Хакуташвили.

Детоннадег Грузинской ССР
«Накадули»
Тбилиси
1962

